

LOGOS-A ■ ARTI I DHIKRIT DHE I LUTJEVE TË PEJGAMBERIT TË FUNDIT

Muhammed el-Gazali

Arti i dhikrit dhe i lutjeve të Pejgamberit të Fundit

Muhammed el-Gazali

0 [ARTI I DHIKRIT DHE I LUTJEVE TE PEJGAMBERIT TE FUNDIT]

[ARTI I DHIKRIT DHE I LUTJEVE TE PEJGAMBERIT TE FUNDIT] 1

ARTI I DHIKRIT DHE I LUTJEVE
TË PEJGAMBERIT TË FUNDIT

Muhammed El-Gazali

© LOGOS - A
2 0 0 8

S H K U P
PRISHTINË
TIRANE

Muhammed El-Gazali

**ARTI I DHIKRIT DHE I LUTJEVE
TË PEJGAMBERIT TË FUNDIT**

*Boton: Logos-A
Biblioteka: Mendimi Islam*

*Për botuesin: Adnan Ismaili
Kryeredaktor: Husamedin Abazi
Redaktor biblioteke: Nexhat Ibrahim*

*Redaktor gjuhësor: Rexhep Zllatku
Redaktor artistik & disenji: Edi Agagjyshi
Redaktor teknik: Afrim Gashi*

*Përgatitja kompjuterike: Focus Pro - Shkup
Shtypi: Focus - Shkup*

Copyright©Logos-A, 2008

*Shënim i CIP katalogut i këtij libri gjendet në
Bibliotekën Kombëtare Universitare
ISBN 9989-58-264-5*

www.logos-a.com.mk

*Të gjitha të drejtat janë të rezervuara.
Ky libër mund të kopjohet pjesërisht për përdorim personal dhe jo fitimprurës.
Kjo rekomandohet për qëllime promovuese të librit
apo edhe për afirmim të kulturës së leximit në përgjithësi.
Por, nuk lejohet riprodhimi, transmetimi apo kopjimi i këtij libri në tërësi
pa lejen paraprake të Logos-A.*

ARTI I DHIKRIT DHE I LUTJEVE TË PEJGAMBERIT TË FUNDIT

Muhammed El-Gazali

E PËRKTHEU NGA ARBISHTJA:

Sadush Tahiri

TITULLI I ORIGJINALIT:

*Fenudh-dhikri ved-dua
inde hatemil-enbija
Dar-ul-Kalem, Damask, 1987*

4 [ARTI I DHIKRIT DHE I LUTJEVE TE PEJGAMBERIT TE FUNDIT]

Përbajtja:

Parathënje 7

Si na njoftoi Muhammedi me All-lahun 17

Dashuria e zjarrtë është thelbi i jetës së tij 25

24 orët e një jete të bujshme 31

Lutjet më të këndshme pas ngrënies dhe pajes 44

Tubimet (mexhliset) e Pejgamberit s.a.v.s. 51

Një natë që shkëlqen 54

Në oqeanin e dhuntive të jetës 67

Ndërtimi i shtëpisë së muslimanit (martesa) 70

Fushëbeteja e bukës 83

Në udhëtim dhe kthim e sipër 103

Hallet e dynjasë 120

Lutjet.....motive të rëndomta? 148

Shtyllat e përgjithshme të islamit 158

Dhikri dhe kujtimi 189

I Dërguari i mëshirës dhe i Dërguari i luftës 222

Përfundim 253

6 [ARTI I DHIKRIT DHE I LUTJEVE TE PEJGAMBERIT TE FUNDIT]

Parathënie

Ne muslimanët kemi njohje të saktë dhe të vërtetë për Zotin tonë; ne gjithashtu i pranojmë dhe i respektojmë të gjitha detyrimet tona që i kemi ndaj Tij dhe u bindemi atyre me një përkushtim të plotë. Në të mirë të kësaj është edhe një gjë tjeter: ngritja në një shkallë më të lartë të përkushtimit dhe adhurimit të Tij kërkon një pastërti shumë të madhe shpirtërore, pozitë të lartë në vlera të mira dhe edukatë.

Le t'u hedhim një vështrim të shkurtër këtyre fjalëve:
 Ka shumë njerëz që e mohojnë çështjen e Hyjnise (nuk e pranojnë adhurimin e Tij). Në botën tonë moderne kemi shumë njerëz dhe shtete, bazat e të cilave ngrihen mbi parimet e ateizmit.

Megjithatë, në jetën e përditshme ne muslimanët ballafaqohemi me shumë gjëra të rëndomta; ngrihem nga gjumi, pushojmë, udhëtojmë nëpër vende të ndryshme, kthehem nga shumë vende të tjera, sytë tanë gjithmonë shikojnë, duart tona me fuqinë e All-llahut lëvizin pandërprerë, në thellësi të gjoksit ndiejmë rrahjen e zemrës, shohim se si nata shndërrohet në ditë, se si agimi i mëngjesit depërton në errësirën e natës dhe sjell rrezet e para të diellit, se si e tërë gjithësia është vënë në një lëvizje në përputhshmëri me ligjet e sakta dhe të përkryera të fuqisë së All-llahut. Ekziston një dallim tejet i madh mes nesh dhe ateistëve.

Në jetën tonë të përditshme kemi të bëjmë edhe me shumë të tjerë të cilët kanë për All-lahun njohuri të shëmtuar apo shtrembëruar (falsifikuar). Ndoshta këta besojnë se All-lahu ka fëmijë, se Ai ka rival dhe ndihmës, apo se ndokush i shqyrton dhe kritikon vendimet e Tij duke tentuar të marrë vendime të tjera, apo ndokush që e korrigjon urdhrin e Tij!!

Gjithë këtë e shoqëron mosnjohja e saktë e All-lahut, ngase njohja e plotë nuk arrihet ndryshe pos me anë të të kuptuarit dhe njohjes e cila është në përputhshmëri të plotë me të vërtetën dhe realitetin, në të cilin shkëlqejnë emrat e bukur dhe atributet sublime (të All-lahut)!

Ka shumë njerëz që nuk kanë njohuri të duhura për All-lahun. Në botën moderne ka shumë të tillë që vuajnë nga kjo injorancë:

﴿وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُم مُشْرِكُون﴾

"Dhe shumica e tyre nuk e beson ndryshe All-lahun, vetëm se duke i shoqëruar (zota të tjerë)." (Jusuf, 106)

Ka të tjerë të cilët tentojnë që të njohin All-lahun e tyre dhe kjo njohje të ngërthejë një pjesë të së vërtetës, por që në jetën e përditshme i japin vetes të drejtën që të veprojnë jashtë dispozitave dhe ligjeve të përcaktuara nga udhëzimi i Tij, të drejtën që në jetë të veprojnë në përputhshmëri me epshet dhe pasionet e tyre!

All-lahu i Madhëruar kërkon që krijesat e Tij t'i nënshtrohen në tërsi, që marrëdhëniet e tyre me Të të jenë të ngritura mbi parimin e dëgjueshmërisë dhe respektit:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ. مَا أَرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أَرِيدُ أَنْ يُطْعِمُونِ.
إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمُتَّبِعِ﴾

"Unë nuk i krijova xhindet dhe njerëzit për tjetër pos që të më adhurojnë. Unë nuk kërkoj prej tyre ndonjë furnizim e as dëshiroj të më ushqejnë ata. All-lahu është furnizues i madh. Ai fuqiforti." (Edh-Dharijat, 56-58)

Kjo na bën të qartë se roli i krijesave në botë do të duhet të jetë i përkufizuar brendapërbrenda urdhrale të All-lahut dhe shfaqjes së nënshtimit të plotë ndaj Tij. All-lahu i Madhëruar caktoi ligj të përsosur për robërit e Tij, ndërsa këta i caktuan vetes së tyre çrrregullimin (anarkinë).

Po, është e saktë që All-lahu urdhëron dhe ndalon, jo për dobi e cila më vonë i kthehet Atij apo për ndonjë dëm nga i cili Ai duhet mbrojtur, por për të mirën dhe dobinë e njerëzve.

Njerëzit në kohën moderne injoruan rolin e tyre të duhur, nuk deshën të dinë gjë për këtë rol të rëndësishëm, harruan Zotin e tyre, i dhanë vetes të drejtën e plotë në vendosjen e ligjeve dhe rrregullave të cilat do të vlejnë vetëm për ta, por, a thua, çfarë përfituan? Asgjë tjetër pos krizave të shumta që i karakterizon uria, etja, frika! Shumë politikanë e udhëheqës në Lindje apo Perëndim u përpoqën ta përdorin inteligjencën e tyre me qëllim që bota të jetë mjaltë e qumësht, por që më vonë tërë këtë të mirë ta vënë në prodhimin e armëve për shkatërrim masiv, që popuj të tërë të mbesin pa frymë, të rraskapitur e të pafuqishëm. E tërë kjo dëshmoi sa fatkeq dhe i shëmtuar doli mos-respekti i ligjeve të All-lahut, sa e padobishme dhe e pafat qenka inteligjenca dhe civilizimi që shoqëruan këtë mosdëgjueshmëri.

Sikur gjysma e mundit që njeriu jep për kafshatën e bukës të ishte harxhuar në krijimin e një edukatë të

shëndoshë me All-llahun apo në kërkim të kënaqësisë së Tij, me siguri se gjithë njerëzit e botës do të fitonin këtë botë dhe botën tjeter. Tërë kohën jam duke shikuar luftën dhe grindjen e rreptë mes njerëzve për të përfituar rizkun (furnizimin), tërë kohën shoh djer-sën e ballit dhe syrin e pikëlluar e të shkretë duke sjellë në mendje hadithin kudsij të Pejgamberit s.a.v.s.: "*All-lahu i Madhëruar thotë: "O biri Ademit (o njeri), merru me adhurimin Tim që ta mbushi gjoksin me pasuri e të qetësoj varfërinë, se nëse nuk e bën këtë do ta mbush gjoksin me preokupim (punë) dhe nuk do të qetësoj varfërinë tënde."*"

E di se shumë njerëz do të nguten të injorojnë apo mohojnë këtë hadith, këta mendojnë se qëllimi i tij është qëndrimi vetëm në faltore!

Këta do të duhet të dinë se thelbi i adhurimit (ibadetit) manifestohet duke ia dorëzuar plotësisht zemrën dhe fytyrën Krijuesit, e pastaj duke rraskapitur këmbët në përpjekjet e ndershme (për të sigruar kafshatën dhe rizkun) pa frikë, turp apo nënçmim.

Do të ishim të saktë po qe se themi se një vetëdije e shëndoshë, e cila mbi vete bart njohjen e plotë të de-tyrave ndaj All-llahut, është më e lidhur me kuptimin e dytë sesa me kuptimin e parë.

Kuptimi i parë manifeston diturinë, kurse kuptimi i dytë studimin e së njëjtës, përhapjen e të drejtave të tij, luftën për hir të tij, rol apo mision ky i vetë pej-gamberëve dhe atyre që ndoqën gjurmët e tyre.

Përkushtimi i plotë ndaj All-llahut është një shkallë e cila manifeston përsosmërinë, që nuk i ofrohet çdonjërit dhe për të përgatiten vetëm ata që në vete kanë grumbulluar një sërë veçorish të caktuara.

Ka shumë të tillë të cilët pretendojnë se e njohin

All-llahun, por që njohja e tyre karakterizohet me dallime tejet të mëdha, tek disa është shumë e qartë kurse tek shumë të tjerë e paqartë, tek disa është njohje sipërfaqësore, kurse tek të tjerët njohje e thellë. Po kështu kemi mundësi të shohim edhe të tjerë që e respektojnë All-llahun, por që respekti i tyre ka tipare të ndryshme, tek disa ky respekt shfaqet me zell, kurse tek disa të tjerë me përtaci, disa këtë e manifestojnë me lehtësi, kurse të tjerët me vështirësi, disa e marrin si obligim, kurse shumë të tjerë e mirëpresin me plot gjëzim.

Përkushtimin e plotë e të përsosur kanë rast ta shijojnë ata që kanë një bindje e cila shkëlqen dhe ndriçon vazhdimisht, ata të cilët me bindjen e tillë fluturojnë drejt Zotit të tyre me krahët e dashurisë dhe dëshirës së madhe.

Në jetën e përditshme shohim shumë njerëz të cilët manifestojnë dashuri ndaj vetes së tyre. Dashuria e tillë ndoshta i ka mbizotëruar të gjitha sjelljet e tyre të përditshme. Këta përgjithmonë janë të mënjanuar nga All-llahu, ngase nuk ka mundësi të ngrihet në shkallën e lartë të përkushtimit veçse njeriu i cili vërtet e do All-llahun, ai që edhe të tjerët i do për hir të Tij, për hir të Tij preokuptohet dhe merret me çështjet e të tjerëve, gjithmonë me buzëqeshje e me kënaqësi i mirëpret nevojat e tyre, me kënaqësi të veçantë u gëzohet të mirave të cilat u arrijnë njerëzve, thellë në shpirt ndien dhembje dhe ngushtësi për dhembjet dhe çështjet e tyre të pazgjidhura.

Në fushën e diturisë dhe studimit këta shquhen si njerëz të lidhur ngushtë me All-llahun, ngase janë të lidhur vazhdimisht me faktet e shpalljes, këta asnjë-

herë nuk tentojnë t'u shmangen fakteve të tilla. Për ta Kur'ani famëlartë shpall ajetin:

﴿وَلَكُنْ كُوْنُوا رَّبِّيْنَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ الْكِتَابَ وَبِمَا كُنْتُمْ تَذَرْسُونَ﴾

"Béhuni dijetarë të mësimeve të Zotit, ngase e keni mësuar njerëzve librin dhe e keni studiuar atë." (Ali Imran, 79)

Në fushën e xihadit shquhen si njerëz që për hir të All-llahut bartin barrën e rëndë të luftës. Këtë e bëjnë me durim dhe fuqi të paparë dhe asnjëherë nuk tërhiqen apo zmbrapsen para disfatave të hidhura. Për këta All-llahu i Madhëruar thotë:

﴿وَكَانُنَّ مِنْ نَّبِيِّ فَاقِلَّ مَعَهُ رِبِّيْوْنَ كَثِيرٌ فَمَا وَهْنَوْا لِمَا أَصَابُهُمْ فِي سَيِّلِ اللَّهِ وَمَا ضَعْفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا﴾

"E sa pejgamberë pati që së bashku me të luftuan turma të mëdha besimtarësh dhe për atë që i goditi në rrugën e All-llahut, ata nuk u dobësuan dhe nuk u përulën." (Ali Imran, 146)

All-llahu i Madhëruar në Kur'anin famëlartë flet mbi shpirtin e llojit të veçantë, shpirtin i cili është i kënaqur me All-llahun dhe mësimet e Tij, shpirtin i cili ka mënjanuar çdo send që e tërheq atë drejt pasurisë dhe famës, është shpirti i cili në çdo moment u jep përparësi mësimeve Hyjnore. Një gjë e tillë për të nuk është vetëm ide apo mendim që e ka kapluar, por përcaktim jetësor, është thelbi i jetës së tij. Në Kur'anin famëlartë hasim përshkrimin e shpirtit të tillë. All-llahu i Madhëruar thotë:

﴿إِنَّمَا أَيْتُهَا النُّفُسُ الْمُطْمَئِنَةُ أَرْجِعِي إِلَى رَبِّكِ رَاضِيَةً مُرْضِيَةً فَادْخُلُنِي فِي عِبَادِي وَادْخُلُنِي حَسْنَى﴾

"O ti shpirt i bindur plotësisht! Kthehu te Zoti yt i vetëkënaqur e i pranuar! Hyr në turmën e robërve të Mi!"

Dhe hyr në xhenetin Tim!" (El-Fexhr, 27-30)

Ja ky është shpirti i llojit të veçantë për të cilin flet All-llahu i Madhëruar, shpirti i cili meriton thirrjen e lartë Hyjnore: "O ti shpirt!"

Njerëzit e ndershëm nuk mund t'u besojnë atyre që janë të prishur mendsh, as atyre që bien në sy me sjellje anormale, ndaj si mund të jetë i kënaqur Zoti i botëve me ata që kanë mendje të sëmurë, ndërsa pretendojnë mësimet e Tij, njerëzit me virtute të nivelit të ulët, ata që bëjnë një jetë të çrregulluar?

Keqbërësit (mëkatarët) janë larg shkallës së lartë të përkushtimit, xheneti u takon vetëm atyre që kanë pastruar brendinë e shpirtit, atyre që u përbahen normave të larta morale dhe jetojnë në lidhje të fuqishme me All-llahun!

Nuk mendoj se ata që kanë arritur shkallën e lartë të përkushtimit janë të mbrojtur nga gabimet, sidomos kur kemi parasysh se këto janë natyrë e njeriut, mirëpo gabimet e tyre robërit e mirë të All-llahut i shlyejnë me lotët e pendimit, këta nuk ndalen deri sa nuk u mbetet asnjë gjurmë nga mëkati i bërë në shpirt.

Më kishte kapluar dashuri e madhe pas robërve të mirë e të shquar, dëshira e flaktë që të merrja një shkëndijë me të cilën do ta ndriçoja rrugën e jetës sime më bëri që të merresha me biografitë e tyre.

Me zemër e me shpirt tentova të jem me Musanë në Medjen, në momentin kur ai e ndiente shumë vëminë, kur ai ndiente shqetësimin, jetërsimin dhe kërkonte që dikush të plotësonte nevojën që kishte. Isha me të kur po thoshte:

﴿قَالَ رَبُّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيْيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ﴾

"O Zoti im, unë kam nevojë për çkado që të më japoesh!" (El-Kasas, 24)

Isha edhe me Isanë kur ai po ballafaqohej me pyetjen kritike, kur ai përpinqej të mënjanonte nga veta ja pretendimin e Hyjnise, duke thënë:

﴿لَمَّا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمْرَحْنِي بِهِ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دَمَتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتِنِي كُنْتَ أَنْتَ الرَّقِيبُ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ﴾

"Unë nuk u kam thënë tjetër atyre, pos asaj që Ti më urdhërove; ta adhuroni All-lahun, Zotin tim dhe Zotin tuaj, dhe sa isha ndër ta, kam qenë përcjellës i tyre, e pasi që më more mua, Ti ishe roje (dhe dëshmues) i tyre. Ti je dëshmitar për çdo send!" (El-Maide, 117)

Isha edhe me Ibrahimin në luginen e Mekës, në vendin e thatë, pa bimë dhe ujë, kur të birin po e linte në duart e fatit të frikshëm, kur kërkonte që familjes së tij t'u dhurojë shoqëri të këndshme duke u lutur:

﴿رَبَّنَا إِنَّى أَسْكَنْتَ مِنْ ذُرَيْتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْقَدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ﴾

"Zoti ynë! Unë një pjesë të familjes sime e vendosa në një lugine, ku nuk ka bimë, e pranë shtëpisë Tënde të shenjtë. Zoti ynë (i vendosa aty) që të falin namazin, pra bëj që zemrat e disa njerëzve të mallengjehen për ata, dhe, për të falenderuar me mirënjohje, furnizoji ata me fruta." (Ibrahim, 37)

Mirëpo, t'u them të drejtën, i shtangur dhe pa frymë kam mbetur pranë të Dërguarit të fundit Muhammed s.a.v.s. në çastet kur ai lutej dhe vetëm lutej, gati më dukej se shpirti im është duke fluturuar, më kishte kapluar një farë habie.

Ndjeva se jam pranë një arti të vërtetë i cili shkëlqente në lutjet e tij, nuk kisha parë diçka të ngjashme më parë e as që kisha lexuar se ndonjëri nga të zgj-

dhurit ishte i shquar me një art të tillë, vërtet nuk arrita gjatë tërë historisë njerëzore të gjeja dikë që posedonte një art të tillë të lutjes si Muhammedi s.a.v.s.

Nuk kam për qëllim të bëj dallim mes të të dërguarve. Që të gjithë janë të barabartë e të shkëlqyer, por është një e vërtetë shkencore të cilën desha ta shtjelloj në disa rreshta, një e vërtetë shkencore e rrethuar me plot fakte dhe argumente.

Nëse themi se kodra më e lartë në sipërfaqen e tokës është në Indi, mos vallë kemi cenuar lartësinë e kodrave të tjera? Assesi, ngase për këtë argumentojnë shumë fakte të njoitura shkencore. Gjithashtu është fakt shkencor se Dielli është më i madh se Hëna!

Në këtë libër do të keni rastin të përjetoni disa fragmente të një aspekti të jetës së ndershme të Muhammedit s.a.v.s., aspektit të lutjeve të tij, aspektit se si ai i drejtohej All-llahut të Madhëruar.

Nëse pandehni se e kam qëlluar të vërtetën, të dini se një gjë e tillë është vetëm meritë dhe dhundi e All-llahut, e nëse kam gabuar, të dini se ajo është nxitje e shpirtit tim, epshit që është shumë nxitës për të keqen.

Shpresa ime e vetme është që Zoti im të jetë i kënaqr me këto fjalë të shkruara dhe këto të zënë vend në peshojën e të mirave. I lutem Zotit tim që të gjitha salavatet e mia për Muhammedin s.a.v.s. të jenë të pranuara tek Ai, i lutem që të gjithë ne të na gëzojë me shefa'atin (ndërmjetësimin) e tij.

Muhammed El-Gazali

Si na njoftoi Muhammedi me All-lahun

Unë jam një ndër mijëra ithtarë që besojnë All-lahun e Madhëruar, një ndër ata që e madhërojnë Atë me lavdërim, që vërtetojnë fuqinë e Tij, lartëmadhërinë dhe lavdinë, që jetoj nën hijen e begative të Tij, dhuntitë dhe ndihmën e Tij.

Me plot bindje them se Zotin tim të Madhëruar e kam njobur përmes të Dërguarit Muhammed s.a.v.s.! Lexova librin që iu zbrit, studiova jetën e tij, ndjeva se natyra ime ishte në përputhje të plotë me misionin me të cilin kishte ardhur, mendja më pushoi, zemra ime iu përkushtua me zell thirrjes së tij, u bëra një ndër ata që marrin pjesë në turmën e madhe të njerëzve të cilët janë të kënaqur që Zot të tyre të pranojnë All-lahun, fe të tyre të kenë Islamin dhe të jenë shumë të lumtur që për të Dërguar të kenë Muhammedin s.a.v.s.!

Kishte njerëz që nuk e njihnin në asnje mënyrë Zotin. Muhammedi s.a.v.s. ndriçoi fuqinë e arsyes së tyre dhe mendjen, me plot dashuri u përpoq që natyrën e tyre ta orientojë drejt Krijuesit. Në mesin e tyre pati shumë që për Të kishin njobje të dobët e të pavërtetë, këta besonin se Ai ka fëmijë i cili sjell dobi, se ka edhe zot tjetër i cili po ashtu bën dobi. Muhammedi s.a.v.s. erdhi për të konfirmuar akiden e njëshmërisë absolute (teuhidin), erdhi që të shlyente besimin e atyre që besonin në gjëra të pasakta, se Ai ka djem e vajza, se Ai ka rival apo bashkësundues, se Atë e korrigjon dikush në

urdhra dhe ndalesa, në vendimet e Tij të prera, se madhërisë së Tij i përngjan edhe dikush tjetër. Muhammedi a.s.v.s. erdhi dhe me vete solli fjalët që ndriçonin të vërtetën, ai u lexonte të tjerrëve:

﴿أَمْ اتَّحَدُوا مِنْ دُونِهِ أُولَئِكَ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْبِي الْمَوْتَىٰ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَمَا اخْتَلَفُتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكِّلُتُ وَإِلَيْهِ أَنِيبٌ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذْرُوُكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمُثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ لَهُ مَقَابِلُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَسْطُطُ الرِّزْقُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾

"... ata zgjodhën mbrojtës pos Atij, po vetëm All-lahu është Ai mbrojtësi dhe Ai ngjall të vdekurit dhe Ai ka mundësi për çdo send. Për çdo send që nuk pajtoheni, gjykimi për të është te All-lahu. Ai (gjykatësi i famshëm) është All-lahu, Zoti im, vetëm Atij i jam mbështetur, dhe vetëm Atij i drejtohem. Ai është krijues i qiejve e i tokës. Ai nga lloji juaj krijoi për ju bashkëshorte, edhe nga kafshët krijoi çifte, ashtu që t'ju shumojë. Asnjë send nuk është si Ai; Ai është dëgjuesi, shikuesi. Të Tij janë çelësat e qiejve e të tokës. Ai begaton shumë atë që do dhe nuk begaton (atë që gjithashtu do). Ai është i Gjithëdijshëm për çdo send." (Esh-Shura, 9-12)

Muhammedi s.a.v.s. kishte njohje të plotë për Allahun e Madhëruar. Kësaj njohjeje nuk i paraprinte diçka e ngjashme ndër njerëzit e parë e as të fundit, ngase karakterizohej si njohje që buronte nga faktet dhe dëshmitë që asnjëherë nuk do të shuhen, drita e të cilave asnjëherë nuk do të mjegullohet. Muslimani që me përpikëri ndjek të Dërguarin e tij arrin të shohë se kjo njohje ka karakteristika të veçanta, të cilat manifestohen qartë në hadithet e tij - s.a.v.s. Këto hadithe janë tejet të qarta, me plot sinqeritet e besnikëri, plot ngrohtësi, janë tejet të frytshme dhe depërtuese. Po,

në hadithet e Pejgamberit s.a.v.s., të cilat flasin mbi All-llahun e Madhëruar, dhe në krijimin e lidhshmërisë së njerëzve me Të nuk mund të ketë ndonjë paqartësi apo trillim.

Njerëzit flasin me gjuhën e tyre të rëndomtë, e cila zakonisht ka një ngrohtësi por që më vonë humbet dhe nuk lë gjurmë, fjalët e tyre ndodh të mos arrijnë qëllimin e duhur. Mirëpo, kur Muhammedi s.a.v.s. përmend Zotin e tij, me kënaqësi apo frikë, fjalët që i thotë janë plot energji, plot jetë, secila prej tyre e bën zemrën më të gjallë, ëmbëlsia e tyre tretet në ndjenjat e zjarrita, ndaj edhe nuk është e mundur që lexuesi apo dëgjuesi t'i dëgjojë apo lexojë ato e të mos i përkulet dhe frikësohet All-llahut të Madhëruar, të mos gjejë qetësinë dhe prehjen e duhur në Zotin e botëve.

Një ditë po ndiqja një ligjëratë që kishte të bënte me botën e kozmosit, numrin e yjeve që lundrojnë në gjithësi. Nuk ishte e mundur që logjika apo imagjina-ta ime të perceptonte diçka të tillë. largësitë ndërmjet tyre krahasoheshin me numra që nuk kishin fund. Me siguri, jeta ime do të kalonte para se të arrija t'i numëroja ato. Pernjëherë iu ktheva vetes sime. Ajo, mu bë shumë e imët. Thellë në shpirt ndjeva se isha shumë i vogël dhe i pahetueshëm. Më pas u ktheva dhe hodha sakaq shikimin në pozitën e këmbëve të mia që rrin mbi tokë. Pashë edhe atë që ishte nën tokë. Arrita të kuptoja se unë vërtet nuk di asgjë, as që shoh gjë. Thashë me vete: a thua çfarë mund të ketë në thellësitë e këtij planeti, në rrugët e tija të panumërtë? Në anën tjeter të planetit nuk dukej tjeter pos pikë që mezi shquheshin në sipërfaqë?!

Shumë gjëra që nuk i njohim e as që i dimë.

Thashë: All-llahu i Madhëruar në Kur'anin famë-lartë thotë:

﴿الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا يَتَّهِمُهَا وَمَا تَحْتَ الْأَرْضِ وَإِنْ تَحْمِلُ بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ لِسْرَهُ وَأَخْفَى اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى﴾

"Mëshiruesi që qëndron mbi Arsh. E Tij është çdo gjë që ekziston në qiej dhe në tokë dhe çdo gjë që gjendet në mes tyre, edhe ç'ka nën dhe. Andaj, nëse bën shprehjen (lutjen haptazi), Ai e di të fshehtën, madje edhe më shumë se kjo. Ai është All-llahu, nuk ka Zot pos Tij, Atij i takojnë emrat më të bukur." (Ta-Ha, 5-8)

All-llahu i Lartmadhëruar i di të gjitha. Dituria e Tij përfshin çdo send. Ai e njeh shkëlqimin që ndriçon pranë Sidrei Muntehanë, por edhe kokrrën e farës të fshehur në thellësitë e errëta të tokës! Dituria e Tij është e saktë, është e shkruar në librin e qartë dhe të përpiktë.

Përnjëherë të gjitha pjesët e trupit dhe shpirtit tim i kaploj ndjenja e mahnitjes (ngazëllimi) ndaj Këtij Krijuesi Madhështor. Fjalët që pothuajse komentonin dhe bënин të qartë çdo send përfunduan, ndërkaq Zoti im deshi që në atë moment të më frymëzonte me përsëritjen e fjalëve të cilat më bënë të pshëretija për sa kisha thellë në shpirt. Këto fjalë me dolën në çast para syve të mi, në hadithin të cilin e transmeton Ali ibn ebi Talibi r.a. (qoftë i kënaqur All-llahu me të), në të cilin përshkruan qartë namazin e Pejgamberit fisionik. Aty thuhet: "Pejgamberi s.a.v.s., kur shkonte në ruku, thoshte:

اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، خَشِعْ لَكَ سَمِعِي وَبَصَرِي وَمُنْحَى
وَعَظِيمٌ وَعَصِيبٌ

"O Zot, Ty tē jam pérulur dhe Ty tē besova. Ty tē jam nënshtuar; Ty tē është pérulur me frikë dëgjimi im, shikimi im, truri im, ashti im dhe nervi im." Kur e conte kokën prej rukusë, thoshte:

سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ مِنْ السَّمَاوَاتِ وَمِنْ الْأَرْضِ وَمِنْ مَا شِئْتَ
مِنْ شَيْءٍ بَعْدَ

"All-lahu e dëgjoi atë që e falënderoi Atë. Zoti ynë, Ty tē takon falënderimi. Ty tē goftë falënderimi sa qiejt dhe toka dhe sa ka ndërmjet tyre dhe aq sa Ti dëshiron prej gjërave tjera." Kur binte në sexhde, thoshte:

اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَّتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، سَاجَدْتُ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ
وَشَقَّ سَعْدَةً وَبَصَرَهُ، تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ

*"O Zotim im, Ty tē kam bërë sexhde, Ty tē besova, Ty tē jam nënshtuar, fytyra ime i bën sexhde Atij i Cili e ka krijuar dhe e ka zbukuruar dhe që i ka krijuar veshët dhe sytë, i Madhërishëm goftë All-lahu, Krijuesi më i mirë."*¹

Në këto pëshpëritje shohim mrekullinë Hyjnore dhe përkushtimin e përkryer të Pejgamberit s.a.v.s.!

Para Krijeusit të qiejve dhe tokës qëndron i gjunjëzuar një rob i fryshtuar, në rukunë dhe sexhden e tij pëshpëritë fjalët të cilat pasqyrojnë atë që duhet thënë çdo rob, gjuha e të cilit do të shprehë falënderimin e All-lahut, thënë ndryshe, emrave të Tij të bukur!

Pejgamberi s.a.v.s. posedon një art të veçantë të pëshpëritjeve Hyjnore, të lutjeve, falënderimit, mirënjojjes, përkushtimit dhe kërkimit të faljes. Me sa dimë nuk ka njeri të ketë arritur shkallën e këtij të Dërguari. Me qëllim që të ndriçojmë këtë art të veçantë, në vijim do të t'u

¹ Transmeton Ahmed, Muslimi, Ebu Davudi dhe Tirmidhiu

hedhim një vështrim të gjitha gjërave të cilat gjatë jetës shkëlqyen shpirtin e tij të mrekullueshëm s.a.v.s.

Me kujdes të veçantë shqyrtova librat e tjerë të shenjtë të religjioneve të njoitura në botë, por në ta nuk gjeta atë që ngërthente në vete Kur`ani famëlartë, lartëmadhërimin e All-llahut, shqyrtimin e të gjitha gjërave në hollësi të cilat manifestojnë lavdinë dhe falënderimin e Tij. Kur`ani famëlartë i përmend me qindra herë emrat e bukur të All-llahut: në rrëfimet mbi pejgamberët dhe popujt e tyre, në dispozitat dhe normat ligjore që kanë të bëjnë me njerëzit, në përshkrimin e fakteve dhe dëshmive në gjithësi, dëshmitë e Ditës së Kiametit, ringjalljes etj. Kur`ani famëlartë nuk pranon që falënderimi ndaj All-llahut të manifestohet në mënyrë teorike, pa gufuar zemra dhe pa e shndërruar atë në një proces edukativ dhe moral. Pejgamberi s.a.v.s., i njojur si rob i përkushtuar i All-llahut, ishte ai që zbatoi një mënyrë të tillë adhurimi në të gjithë lëmenjtë e jetës praktike. Prandaj, ai u shqua si njeri i devotshëm, i denjë, thelbi i arsyes së përkryer kënaqej vetëm me All-llahun, çdo gjë që bënte në jetë e bënte me emrin e Tij dhe për hir të Tij, sikur Ai gjithmonë ta shikonte dhe dëgjonte.

Kënaqësia me All-llahun nuk bënte që ndjenjat e tij të frikës dhe shpresës të zvogëloheshin apo largohe-shin, mbështetja në fuqinë e Tij bënte që ai të mos shqetësohej nga numri i armiqve që ishin, qofshin ata pak apo shumë, mbikëqyrja e All-llahut e shoqëronte kudo që ishte, në vetmi apo në shoqëri, kërkuesin e Ahiretit nuk e frikojnë dot lakmitë e jetës së kësaj bote.

Muhammedi s.a.v.s. e kishte zemrën plot me da-

shuri dhe kujtim ndaj All-llahut. Thellë në shpirt e në zemër ndiente madhështinë e Tij. Me po këto gjëra ai i krijonte marrëdhëniet me njerëzit dhe Zotin e tyre.

Dëgjo lutjen gjithëpërfshirëse të cilën e bënte ky njeri:

اللَّهُمَّ بِعْلَمْتَ الْغَيْبَ وَقُدْرَتَكَ عَلَى الْخَلْقِ أَخْبَرْتِي مَا عَلِمْتَ الْحَيَاةَ
خَيْرًا لِي، وَتَوَفَّنِي إِذَا عَلِمْتَ الْوَفَاءَ خَيْرًا لِي، اللَّهُمَّ إِنِّي
أَسْأَلُكَ حَشِيشَكَ فِي الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، وَأَسْأَلُكَ كَلْمَةَ الْحَقِّ فِي
الرَّضَا وَالْعَصْبَ، وَأَسْأَلُكَ الْقَصْدَ فِي الْغَنَى وَالْفَقْرِ، وَأَسْأَلُكَ
نَعِيمًا لَا يَنْفَدِدُ، وَأَسْأَلُكَ قُرْبَةً عَيْنٍ لَا تُشَقِّطُ وَأَسْأَلُكَ الرَّضَا
بَعْدَ الْقَضَاءِ، وَأَسْأَلُكَ بَرْدَ الْعَيْشِ بَعْدَ الْمَوْتِ، وَأَسْأَلُكَ لَذَّةَ
الظَّرِ إِلَى وَجْهِكَ وَالشَّوْقَ إِلَى لِقَائِكَ، فِي غَيْرِ ضَرَاءٍ مُضِرَّةٍ،
وَلَا فُتْنَةٌ مُضِلَّةٌ اللَّهُمَّ زِينْنَا بِرِيشَةِ الإِيمَانِ، وَاجْعَلْنَا هُدَاءَ مُهُتَدِينَ

“O Zoti im, me diturinë Tënde mbi fshehtësitë dhe me fuqinë Tënde mbi krijesat, të lus të ma zgjasësh jetën nëse jeta ime është më e mirë për mua dhe të lutem të më bësh të vdekur nëse vdekja ime është më e mirë për mua. Zoti im, më bëj të të frikësohem në vetmi dhe haptas; më bëj që ta flas të vërtetëtën kur jam i disponuar dhe kur jam i hidhëruar. Kërkoj që të jem i matur gjatë varfërisë dhe pasurisë, të lutem më jep begati të pashtershme, të lutem të më bësh të kënaqur me atë që më ke caktuar, të më bësh me kënaqësi që nuk ndërprehet, kërkoj prej Teje të jem i kënaqur pas caktimit Tënd, më jep jetë të qetë pas vdekjes, më dhuro shikim të këndshëm në Fytyrën Tënde dhe dëshirë (mallëngjim) për takimin Tënd pa vështirësi dhe sprovim, duke mos u sprovuar me sprovë devijuese.”

“O Zoti im, na hijesho me hijeshinë e besimit dhe na bëj udhëzues dhe udhërrëfyes për të tjerët....”

Është turp që dikush që nuk di se çfarë flet dhe punon, të thotë: Muhammedi ka pretenduar pejgam-

berllëkun! Mjerë këta!! Po ku është pra besnikëria dhe sinqeriteti (nëse nuk është te ky njeri)?

Prej se është krijuar bota e deri në fundin e saj nuk do të mund të gjejmë njeri i cili me gojën e tij do të pëshpëritë fjalë më të bukura dhe më të lavdishme seç bëri goja e Muhammedit, as që do të gjejmë ndonjë i cili me aq ngrohtësi manifeston përkushtimin dhe përkuljen ndaj All-lahut. Kush pra do të jetë besnik e i singertë nëse Muhammedi është shtinjak?

Është fakt se mohuesit e Muhammedit janë në nivelin më të ulët të pamundësisë dhe paaftësisë ideologjike dhe shpirtërore. Paaftësia dhe varfëria e tyre ideologjike dhe shpirtërore (qoftë ajo edhe shkencore) ka bërë që shumë shpirtmirë të mbeten të habitur.

All-lahu i Madhëruar thotë:

(وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَفِي وَهُوَ عَلَيْهِمْ غَمِيٌّ أُولَئِكَ يُنَادَوْنَ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ)

"E ata që nuk besojnë në veshët e tyre kanë shurdhim dhe ai për ta është verbërim. Të tillët janë sikurse thirren prej një vendi të largët e nuk dëgjojnë". (Fussilet, 44)

Dashuria e zjarrtë është thelbi i jetës së tij

Megjithëse njerëzit janë krijuar nga balta e deltinës së zezë e të prishur (me erë të keqe), ata janë të obliguar të përpiken vazhdimisht për t'u ngritur në nivelin e lartë të engjëve.

Njerëzit nuk e kanë obligim të janë engjëj, ngase janë të destinuar me anë të organeve fizike të trupit dhe kërkeseve të tij të përhershme.

Këta janë të obliguar të luftojnë vazhdimisht harresën me anë të kujtesës, egoizmin me anë të vlerave vëllazërore dhe vlerat e ulëta morale me vlerat sublime.

Këta janë të obliguar po kështu që jetën e tyre - dhuratë kjo më e shtrenjta për ta - ta vënë në shërbim të All-llahut. Preokupim i tyre kryesor e i përhershëm të mos jetë vetëm shpirti, por shpresë e tyre e vetme dhe mahnitëse të jetë Ai që ua dhuroi jetën. Obligimet e Tij duhet të janë burim i gjallërisë së tyre, bazë e lëvizjes dhe guximit në jetë (entuziazmit).

Le t'i shkoqisim pak këto fjalë. Engjëjt janë krije-sa që nuk hanë e as pinë, ato nuk obligohen me punë siç është mbjellja e korrja për të përfituar kafshatën e bukës, ndërkaq njerëzit, të cilët hanë e pinë, tentojnë të janë plotësisht të barabartë sikur që edhe këta të kishin mbjellë, korrur, e të kishin ngrënë në emër të All-llahut.

Koha e harxhuar e njerëzve për të përfituar kafshatën e bukës është e njëjtë me kohën që harxhojnë engjëjt, të cilët lavdërojnë, lartëmadhërojnë dhe falënde-

rojnë vazhdimisht All-lahun, nëse njerëzit vërejnë vazhdimisht fuqinë e All-lahut në rritjen dhe kultivimin e të mbjellave, nëse këta vërejnë vazhdimisht dhuntinë e All-lahut në ushqim, veshëmbathje dhe strehim.

Pejgamberët e All-lahut do të jenë ata që do t'i orientojnë popujt drejt një mënyre të tillë të përkushtimit. Engjëjt nuk do të kenë kurrfarë lidhje me një lloj të tillë obligimi.

Injorantët nuk u pajtuan në asnjë mënyrë që të dërguarit e tyre të jenë njerëz, ata do të duhej të ishin engjëj. Në shenjë habie thoshin:

﴿أَبَعَثَ اللَّهُ بَشِّرًا رَسُولاً قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَمْشُونَ مُطْمَئِنِينَ لَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولاً . قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بِيَنِي وَيَسْكُنُ إِلَهٌ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا﴾

"A thua All-lahu dërgoi njeriun pejgamber?" Thuaj: "Sikur të kishte në tokë engjëj që ecin qetë (si njerëzit), Ne do t'u çonim atyre nga qielli engjëj pejgamber!" Thuaj: "All-lahu më mjafton për dëshmitar mes meje dhe mes jush, Ai i njeh dhe i sheh hollësisht robtë e vet." (El-Isra', 94-96)

Muhammedi s.a.v.s., i Dërguari i fundit, u bë shembull i përkryer se njerëzit mund të jetojnë edhe në shkallën e engjëjve, të cilët lartësojnë, përmendin dhe falënderojnë vazhdimisht All-lahun. Horizontet e botës së lartë që i mundësuan njeriut ngritjen drejt nivelit të lartë të engjëjve u shfaqën në radhët e atyre që falin namazin dhe në radhët e atyre që për hir të All-lahut flijuan veten dhe pasurinë.

Muhammedi s.a.v.s. arriti të formonte një gjeneratë njerëzish me të cilët do të krenohej All-lahu i Madhëruar para engjëjve të Tij. Këta kishin arritur t'i

shkëpusnin të gjitha bukuritë tërheqëse të kësaj bote, t'i shkëpusnin të gjitha gjërat joshëse të saj, vazhduan të ecnin pas të Dërguarit të tyre i cili ishte lidhur ngushtë dhe ishte dhënë vetëm pas kënaqësisë së Zotit të tij, pas atij i cili nuk kërkonte veçse kënaqësinë e Zotit, pas atij i cili gjatë tërë jetës qe lidhur ngushtë me këto fjalë të pastra Hyjnore:

﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَمَسْكِي وَمَعْيَاني وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾

"Thuaj: "Namazi im, kurbani im dhe vdekja ime janë thjesht për All-llahun, Zotin e botëve. Ai nuk ka shok (nuk adhuroj tjeter). Me këtë (thjeshtësi të adhurimit vetëm për Zotin) jam i urdhëruar dhe jam i pari i muslimanëve (i pari që pranoj dhe bindem)!" (El-En'am, 162-163)

Muhammedin s.a.v.s. nuk kanë mundësi ta njohin ata që janë zhytur në errësirën (burgun) e vlerave të ulëta (gjërave të kota) apo që nuk ndihmojnë të vërtetët dhe të mirën.

Burimet e jetës sentimentale dhe ideologjike në shpirtin e të Dërguarit fisnik Muhammed rrjedhin nga njohja e tij e shkëlqyer që kishte mbi All-llahun, nga të përmendurit e Tij dhe nga marrja e pjesës më të madhe të dritës së përkryer që shkëlqente vazhdimi- misht në emrat e Tij të bukur.

Kjo ngase All-llahu i Madhëruar krioi Ademin në formën e Tij, e bëri mëkëmbës në sipërfaqen e tokës, zëvendës të Tij, e vendosi në tokë, i dha shumë të mira për të jetuar, e urdhëroi të ishte vazhdimi- misht aktiv dhe të shfrytëzonte të gjitha të mirat e saj dhe të përvetësonë tërë çështjen e saj, e porositi të respek- tonte bazën e tij të thellë Hyjnore (se është i krijuar

nga dora e All-llahut), e assesi të mos u nënshtrohej (të mos jepej pas) tendencave të ulëta të dheut dhe ngasjeve të djallit.

Njeriu në këtë jetë do të duhet të jetë dijetar, i famshëm, i fuqishëm, i ndershëm, mëshirëplotë, dhrues, t'i përvetësojë të gjitha vetitë të cilat t'i kujtojnë emrat e bukur të All-llahut, të gjitha vetitë e atributive të përkryera të All-llahut, bukuritë e pamjes madhështore dhe njerëzore.

Bota - qysh nga fillimi i krijimit e deri në fundin e saj - nuk njeh njeri pos Muhammedit s.a.v.s që tërë jetën ishte i zhytur në meditimin e botës së lartë, njeri që në sipërfaqen e tokës ecte me këmbë, kurse zemrën e kishte të ngjitur lartë në qiell.

Ai ishte e mira e tërë për njerëzinë, e mira e tërë për ata që ishin përreth tij, ishtejeta e njeriut të përkryer e cila u shërbente të gjithëve: njeri i denjë, mëkëmbës që kishte marrë përsipër rolin e mbikëqyrësit të gjithë asaj që është në tokë dhe në qiell, mëkëmbës i krijuar në prani të krijesave të larta të All-llahut, që do të bartë tek të tjerët majat e horizonteve të hilafetit të lartë e të rëndësishëm.

Në trashëgiminë sentimentale dhe ideologjike që e la Muhammedi s.a.v.s. i vërejmë të gjitha elementet përmes të cilave çdo njeri do të mund të realizojë rolin dhe misionin e tij të mirëfilltë në jetë.

Le të shohim fuqinë e ndjenjave dhe rrezatimin e tyre në këtë thirrje të ngrohtë:

Transmeton imam Ahmed, Ebu Davudi dhe Nesaiu nga Zejd ibn Erkami se i Dërguari s.a.v.s., pas çdo namazi, thoshte:

اللَّهُمَّ رَبُّنَا وَرَبُّ كُلِّ شَيْءٍ، أَنَا شَهِيدٌ أَنَّكَ الرَّبُّ وَحْدَكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ، اللَّهُمَّ رَبُّنَا
وَرَبُّ كُلِّ شَيْءٍ، أَنَا شَهِيدٌ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ، اللَّهُمَّ رَبُّنَا وَرَبُّ كُلِّ شَيْءٍ
، أَنَا شَهِيدٌ أَنَّ الْعِبَادَ كُلُّهُمْ إِخْرَاجٌ. اللَّهُمَّ رَبُّنَا وَرَبُّ كُلِّ شَيْءٍ، اجْعَلْنِي مُحْلِصاً لَكَ
وَأَهْلِي فِي كُلِّ سَاعَةٍ مِنَ الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ، يَا ذَا الْحَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، اسْمَعْ وَاسْتَجِبْ،
اللَّهُ أَكْبَرُ أَكْبَرُ، تُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، اللَّهُ أَكْبَرُ أَكْبَرُ، حَسْنِي اللَّهُ وَنِعْمَ
الْوَسِيلَ، اللَّهُ أَكْبَرُ أَكْبَرُ.

"All-lahu ynë, Zoti ynë dhe Zoti i çdo sendi, unë jam dëshmitar se vetëm Ti je Zot, se Ti je i pashoq."

"All-lahu ynë, Zoti ynë dhe Zoti i çdo sendi, unë jam dëshmitar se Muhammedi është rob dhe i Dërguar i Yt."

"All-lahu ynë, Zoti ynë dhe Zoti i çdo sendi, unë jam dëshmitar se robërit, të gjithë janë vëllezër."

"All-lahu ynë, Zoti ynë dhe Zoti i çdo sendi, më bëj mua të jem i singertë ndaj Teje dhe ndaj familjes sime, në çdo moment të jetës në këtë botë dhe në Ahiret."

"O Ti që vetëm Ty të takon madhështia dhe nderi, dëgjo (lutjen time) dhe përgjigju".

"All-lahu është më i madh, më i madh, është drithë e qiejve dhe tokës".

"All-lahu është më i madh, më i madh, më mjafton që kam All-lahun, Ai është mbrojtësi im më i mirë!".

"All-lahu është më i madh, më i madh".

Kur shprehjet e gjuhës nuk arrijnë t'i përcjellin këto ndjenja të forta gjëzimi që manifestohen dhe janë të përshtatshme në çdo lutje (dua), i Dërguari i përkushtuar mbështetet në përsëritjen e një fjalie me qëllim që të psherëtijë atë që është e fshehur thellë në gjoksin e tij, dashurinë, madhështinë dhe bukurinë e përkushtimit.

Për një çast na duket se fjalitë e tillë janë vetëm

një përsëritje, por një shqyrtim më i thellë na e bën të qartë brendinë e tyre, e cila nxjerr në shesh kuptime të shumta e të ripërtërira.

Ajo që në këtë lutje të térheq vërejtjen është dëshmia e të Dërguarit s.a.v.s. i cili për veten e tij dëshmon se është i Dërguar. Një gjë e tillë haset mes të konfirmuarit e teuhidit të All-lahut dhe të konfirmuarit se të gjithë robërit e Tij janë véllezër.

Ç'kuptim mund të kenë fjalët e Muhammedit i cili i drejtohet Zotit të tij duke i thënë: "Dëshmoj se Muhammedi është rob dhe i Dërguari Yt"?

Asgjë tjetër veçse ai qëndron i paluhatshëm dhe është këmbëngulës në bartjen e emanetit të lartë Hyjnор dhe në kumtimin e shpalljes, se ai do të kumtojë atë që është zbritur për të gjithë njerëzit, edhe përkundër asaj se ata e kundërshtojnë atë dhe mohojnë çështjen e të Dërguarit i cili e bartë atë.

24 orët e një jetë të bujshme

Le të shqyrtojmë me vëmendje të plotë pasqyrën e një dite të bujshme ngajeta e Muhammedit s.a.v.s.

Ai ngrihej qëmenatë, kur errësira edhe më tej kaplonte çdo gjë. Lëvizjet e tij fillonin me shenjat e para të mëngjesit që po vinte. Atëherë thoshte:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَدَ عَلَيْ رُوحِي، وَعَافَانِي فِي جَسَدِي، وَأَذْنَنَ لِي بِذِكْرِهِ

“Falënderimi i qoftë All-lahut, i Cili ma ktheu shpirtin tim, ma mbrojti trupin tim (më dha shëndetin) dhe ma mundësoi që ta përmend Atë.”

Shiko si mirëpret ky njeri fillimin e ditës, me sa entuziazëm dhe zell mirëpret jetën e ditës që po vjen me fjalët e mrekullueshme: *“Falënderimi i qoftë All-lahut i Cili ma ktheu shpirtin tim.”*

Jeta jonë është një begati e veçantë për të cilën gjithnjë duhet falënderuar All-lahun e Madhëruar, atë duhet shfrytëzuar me kujdes të veçantë dhe me mirësi të jashtëzakonshme. Jeta është rasti më i volitshëm i suksesit për ata që e duan suksesin, është pikërisht kjo urtësia e dhuntisë madhështore të All-lahut i Cili për robërit e Tij bëri ditën dhe natën (lindjen e diellit dhe perëndimin). Ai thotë:

﴿اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لَتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ﴾

“All-lahu është Ai, që juve ua bëri natën të pushoni në të, e ditën të ndritshme. All-lahu është dhurues ndaj njerëzve, por shumica e njerëzve nuk falënderojnë.” (Gafir, 61)

Madhështia dhe krenaria e jetës është shëndeti. Oh sa bukur është që njeriu të jetë i shëndoshë. Nuk ka gjë më të mirë se shëndeti, kur të gjitha organet e trupit dhe muskujt e duarve dhe të këmbëve luajnë rolin e tyre pa ndonjë plogështi apo mërzi. Besimtari musliman me shëndet të mirë është i gatshëm të zbatojë në çdo moment dhe në çdo kohë çdo obligim të duhur, këto obligime ai i zbaton me dëshirë dhe pa lodhje. Shëndeti i dhruuar manifeston urtësinë e falënderimit të All-lahut.

Të qëndrojmë pak më gjatë tek thënia e të Dërguarit: "...*dhe ma mundësoi që ta përmend Atë.*"

Me siguri se nuk vërejmë veçse edukatën e lartë të përkushtimit të plotë që manifestohet në virtytet e larta të robit (Muhammedit) të këndshëm dhe shpirtmirë. Dhurimi i një dite të re është mundësi që qysh nga agimi i mëngjesit ai të ripërtërin përkushtimin e plotë që ka ndaj Krijuesit. Muhammedi, robi falendrues, fillon ditën e tij të re duke përmendur All-lahun, Krijuesin e tij, me fjalët nga shkronjat e të cilave rrjedhin vetëm bindje e plotë dhe dashuri e mirëfilltë. Çdo mëngjes dhe mbrëmje ai thotë:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْغُفْرَانَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي
وَدُنْيَايِ وَأَهْلِي وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتَرْ عَوْرَاتِي وَآمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيِّ
وَمِنْ خَلْفِي وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَائِلِي وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْنَىَ مِنْ تَحْنِي

"O Zoti im, kërkoj nga Ti falje dhe shpëtim në këtë botë dhe në Ahiret. Zoti im, kërkoj që të më falësh dhe të më mbrosh në fenë time dhe në jetën time, ma mbroj familjen dhe pasurinë time. O Zoti im, m'i mbulo të metat e mia dhe më qetëso në momentet trishtuese. O Zot, më ruaj

nga para dhe prapa, në të djathtë, në të majtë dhe nga lart, kërkoj nga Ti që të më mbrosh të mos më lëshojë toka.”

Ebu Bekr Es-Siddiku (r.a. qoftë i kënaqur All-llahu me të) thotë: “Më tha i Dërguari s.a.v.s.: “Sa herë të zgjohesh e të ngrysesh, thuaj:

اللَّهُمَّ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِكُهُ، أَشْهَدُ أَنَّ
لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَشَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّ كُلِّ
مَنْ

“O All-llah, Krijues i qiejve dhe i tokës, njohës i fshetësisë dhe i së njohurës, Krijues i çdo gjëje dhe Sundues i tyre, unë dëshmoj se nuk ka zot tjetër përveç Teje, te Ti kërkoj mbrojtje nga e keqja ime dhe nga e keqja e djallit dhe idhujtarisë së tij”. Në një transmetim tjetër qëndron edhe kjo pjesë: “Dhe kërkoj që të më mbrosh të mos i bëj keq vetvetes e as ndonjë muslimani.”

Qysh në fillim të mëngjesit që po vjen Pejgamberi dhe shokët e tij thonë:

أَصْبَحْنَا عَلَىٰ فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ، وَكَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ، وَدِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ، وَمَلَّةِ إِبْرَاهِيمَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

“E arritëm mëngjesin në natyrshmërinë islame, e arritëm mëngjesin në fjalën e singertë (*La ilahe ila-llahu*), në fenë e të Dërguarit tonë Muhammed, në fenë e pastër të babait tonë Ibrahimit, i cili ka qenë besimdrejtë, musliman e nuk ka qenë prej mushrikëve (*idhujtarëve*).”

Shokët e Muhammedit dhe ihtarët e tij me bindje të thellë konfirmojnë se qëndrojnë në fenë e të Dërguarit të tyre Muhammed, por ç'kuptim duhet të ketë një gjë të cilën ai vetë e vërteton për vete? Në shumë lutje hasim dëshminë e Pejgamberit i cili dëshmon për veten e tij se është i Dërguar, në shumë raste për veten e tij thotë se Muhammedi është i vërtetë dhe i Dërguar i All-llahut.

Në lutjet e tilla nuk shoh tjetër pos kuptime të pastra e të mira. Ndër to:

- Se ai është i obliguar dhe i detyruar që t'i zbatojë të gjitha ato me të cilat është dërguar, ngase shumica e njerëzve fetarë dhe prijës mendojnë se çështjet e fesë duhet kumtuar vetëm të tjerëve, se vetëm të tjerët duhet t'i zbatojnë normat dhe dispozitat fetare, kurse këta do të duhej të jenë mbi të gjithë, se këta nuk pyeten për to dhe nuk janë të obliguar.

- Që pabesimtarët dhe mohuesit të mos kenë të drejtë ta njollosin këtë realitet apo ta mbështjellin me dyshime të ndryshme.

- Muhammedi s.a.v.s është i vetëdijshëm dhe thellë në shpirt ndien ëmbëlsinë e kësaj dhuntie së tillë të All-llahut, ai gjithmonë shfaq kënaqësinë dhe lumturinë që ka me të, falënderon All-llahun i cili e zgjodhi për një mision të tillë.

Me t'u zgjuar, zemra e tij ishte e mbushur përplot ndjenja të lavdërimit, respektit dhe vlerësimit të të mirave të All-llahut. Këtë më së miri e manifestojnë fjalët e tij të ëmbla:

اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَّ بِي مِنْ نِعْمَةٍ أُوْبِدِي مِنْ خَلْقِكَ فَمِنْكَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ

“O Zoti im, ajo që më është dhënë mua ose ndonjërit prej kriesave të Tua nga tërë begatitë është vetëm nga Ti, që je i Pashoq, pra Ty të qofshin lavdërimi dhe falënderimi.”

Ai gjithashtu thoshte:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ مِنْكَ فِي نِعْمَةٍ وَغَافِيَةٍ وَسِيرَ، فَإِنَّمَا نِعْمَتَكَ عَلَيَّ وَغَافِيَتَكَ وَسِيرَكَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.

“O Zoti im, jam zgjuar duke qenë i mbuluar prej Teje me begati, shëndet dhe mbrojtje (mbulojë të turpit dhe të

metave), të lutem plotëso begatinë Tënde dhe shëndetin mbi mua, të lutem më dhuro mbulojën Tënde (më dhuro mbulesën e të metave) në këtë botë dhe në botën tjetër."

Nga Ebu Hurejre r.a. transmetohet se i Dërguari i All-llahut s.a.v.s. ka thënë: Çdo njeri që ngrihet natën nga gjumi dhe thotë:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ النَّوْمَ وَالْيَقْظَةَ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يَعْتَزِي سَالِمًا سَوْيَا، أَشْهَدُ أَنَّ
اللَّهَ يُحِبُّ الْمَوْتَىٰ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

"Falënderimi i qoftë All-llahut i Cili ka krijuar gjumin dhe zgjimin nga gjumi; falënderimi i qoftë All-llahut i Cili më zgjoi nga gjumi (më ringjalli) shëndoshë dhe trupdrejtë; dëshmoj se vetëm All-lahu është Ai i Cili ngjall të vdekurit dhe se Ai është për çdo send i fuqishëm dhe i mundshëm; nëse e thotë këtë, All-lahu i Madhëruar thotë: "E qëlloi robi Im."

Po sa mrekulli është që njeriu të falënderojë Sunduesin e qiejve dhe tokës, ndërsa Ai të dëgjojë këtë falënderim të dhuruar të robit falënderues, e pastaj të njëjtën ta pranojë duke vërtetuar dhe duke marrë parasysh thënien e robit i cili me përkushtim të plotë e thotë atë. Ai thotë: "E qëlloi robi Im."

Transmeton Ebu Malik El-Esh`ariju se i Dërguari i All-llahut s.a.v.s. ka thënë:

أَصْبَحْتَا وَأَصْبَحَ الْمُلْكُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذَا الْيَوْمِ فَتَحْهُ وَنَصْرَهُ
وَنُورَهُ وَبَرَكَهُ وَهُدَادُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِيهِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ

"Kur ndonjëri prej jush zgjohet nga gjumi, le të thotë: "Ne jemi zgjuar, por edhe sundimi i All-llahut, Zotit të botëve. All-lahu im, unë kërkoj të mirën e kësaj dite, fitoren e saj, ndihmën, dritën, bereqetin dhe udhëzimin e mirëfilltë. Të mbështetem prej çdo të keqe në këtë ditë dhe çdo të keqe që vjen pas kësaj dite. Edhe kur të ngryset le ta thotë të njëjtën."

Njerëzit jetojnë në brendinë e shpellës së errët e cila preokupimet e tyre reale i ka bërë të padukshme apo të imagjinaura.

Është fatkeqësi që shumë koka inteligjente të mos kenë mundësi të shohin më larg se muret e kësaj shpellë që krijojnë errësirë, siç është fatkeqësi që shumë zemra të mbushura plot hidhërim e pikëllim të mos ndiejnë tjetër pos errësirën dhe ngushtësinë e saj.

Pejgamberi s.a.v.s., robi i cili në mënyrë të veçantë njeh Zotin e tij në mënyrë të prerë, arrin të refuzojë këtë ndarje dëshpëruese (shkëputje të lidhjes me Zotin) dhe thotë: “*Për çdo mëngjes që robërit zgjohen një thirrës thërret:*

سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقَدُّوسِ

“*Lartmadhëria i goftë sunduesit të përgjithshëm, të pastër (prej të metave që i vishen)*”. Në një transmetim tjetër qëndron: “*Një thirrës me zë të lartë thotë: “O ju krijesa, lartëmadhërojeni Sunduesin e përgjithshëm, të Pastrin (prej të metave që i vishen).*”

Do të kisha thënë: Vetëm zemra e Muhammedit dëgjonte zërin e thirrësit i cili me zë të lartë e plot dinjitet thërret njerëzit që të grisin mbulesën e gafletit (moskujdesit) e të pendohen dhe të kthehen në rrugën e Sunduesit të përgjithshëm, të Pastrit (nga çdo e metë).

Gazmimi i Muhammedit s.a.v.s. pas të përkujtuarit e tillë shënon gjurmët e zhytjes dhe të përqendrimit të tij në përmendjen e All-llahut dhe në shikimin e gjurmëve të Tij fuqipotë.

Shumica e juristëve muslimanë janë të mendimit se njerëzit nuk janë të detyruar (në mënyrë obligative) t'i përsërisin vazhdimisht lutjet të cilat i shtruam deri

më tanë në këtë pjesë të librit ose të tjerat të cilat do t'i shtrojmë më vonë aty-këtu. Përsëritja e tyre është vetëm një vepër e pëlqyer (mustehab), njëherësh ky edhe është mendimi i saktë.

Në anën tjeter, unë kujtoj se të shqyrtuarit dhe vëzhguarit e gjatë të këtyre lutjeve dhe thirrjeve të ëmbla e të këndshme është e domosdoshme në kohën kur zemrat janë të shtangura, kur lidhjet me All-lahun zbehen dhe dobësohen. S'do mend se ndikimi i tyre manifestohet fuqishëm në njohjen e njeriut me Zotin e tij, në njohjen e tij me domethëniet e emrave të bukur të All-lahut.

Besimi i vagët është fare pak i dobishëm, ndërsa besimi i ligështuar nuk është fare i aftë të mbizotërojë apo kontrolloj sjelljet, s'është i aftë të përbysë apo ngulfasë as pasionet e ndryshme të njeriut.

Në fakt, shokët e Muhammedit s.a.v.s. nuk kishin për të zënë vendin më të lartë në besim, nuk do të kishin arritur të ndryshonin historinë njerëzore, as që do të kishin arritur t'i zëvendësonin normat e periu-dhës së injorancës me norma Hyjnore e sidomos normat morale t'i zëvendësonin me norma të tjera morale, po të mos kishin qenë shumë të lidhur me jetën e të Dërguarit: ata ushqeheshin vazhdimisht nga burimet e jetës së tij, merrnin dritë nga udhëzimi që ndriçonte vazhdimisht, në zemrat e tyre rridhte vazhdimisht sinqueriteti i zemrës së Muhammedit, dashuria që kishte ai ndaj All-lahut nuk ngeli vetëm në zemrën e tij por derdhej me vrull në zemrat e të tjerëve.

Kështu është natyra e njeriut: vjen një ditë dhe në zemrat e tyre ndizen ndjenjat e ngrohta të përmallimit.

Kujtoj se të dëgjuarit e Pejgamberit s.a.v .s. kur ai i lutet Zotit të tij dhe depërtimit i thellë në ndjenjat e tij të fshehura kur ai e thërret këndshëm Atë i ngjall zemrat e vdekura (ndezi arsyet e shuara) dhe i nxit fuqishëm të kthehen dejt All-lahut.

Le të bëjnë lutjet dhe thirrjet e tij pjesë në normat vullnetare (nafile), sepse këtu kemi të bëjmë edhe me disa lutje të obliguara të cilat krijojnë lidhshmëri të pashkëputur me All-llahun, lidhshmërinë me Të në xhami, gjatë pse kohëve të obliguara të namazit, obligim i domosdoshëm ky për çdo musliman.

Gjatë njëzet e katër orëve ai është i detyruar që pesë herë të qëndrojë para duarve të All-lahut, qoftë në bashkësi me të tjerët apo vetëm në shtëpi. Xhamitë zënë vendin e lartë në fenë islame dhe janë vendet më të çmuara. Ndoshta disa do të mbeten të habitur nga kjo e thënë, por këta nuk janë veçse njerëz që kanë shpërfillur faljen e namazit dhe janë dhënë pas epshevë të tyre.

Qysh në momentet e shenjave të para të mëngjesit, Muhammedi s.a.v.s. bën hapat e parë për në xhami. Ai nxit edhe të tjerët të bëjnë një hap të tillë. Pejgamberi fisionik thotë: “*Përgëzoi me drithë të plotë në Ditën e Kiametit ata që në errësirën e natës ecin për të shkuar në xhami.*”

All-lahu i Madhëruar thotë:

﴿يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَىٰ نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ﴾

“*Ditën kur i sheh besimtarët dhe besimtaret që drita e tyre flakëron para tyre dhe në të djathtë të tyre.*” (El-Hadid, 12)

﴿يَقُولُونَ رَبَّنَا أَنْتَمْ لَنَا نُورٌ تَّا وَأَغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾

“... e ata thonë: “*Zoti ynë, vazhdona driten tonë, falna neve.*” (Et-Tahrim, 8)

Mbi hapat për të shkuar në xhami për të prezantuar në faljen e namazit me xhemat, Pejgamberi s.a.v.s. thotë: "Nuk ndodh që njeriu të ngrëjë njëren këmbë e të ulë tjetrën, përveç se për çdo hap që bën t'i shkruhet një e mirë kurse t'i shlyhet një mëkat (një e keqe), e t'i lartësohet grada e tij."

Ibn Abbasi r.a. transmeton se Pejgamberi s.a.v.s., pasi kishte dëgjuar ezanin, kishte dalë për në namaz, duke thënë:

اللَّهُمَّ احْعُلْ فِي قَلْبِي نُورًا، وَفِي لِسَانِي نُورًا، وَاحْعُلْ فِي سَمْعِي نُورًا، وَاحْعُلْ فِي بَصَرِي نُورًا، وَاحْعُلْ مِنْ خَلْفِي نُورًا، وَمِنْ أَمَامِي نُورًا، اللَّهُمَّ اعْطِنِي نُورًا

"O Zoti im, më jep dritë në zemrën time, më jep dritë në gjuhën time, më jep dritë në të dëgjuarit tim, në të parët e mi, më jep dritë nga para dhe nga prapa, o Zoti im, më jep dritë."

All-lahu i Madhëruar e dëgjoi këtë lutje të tij dhe i dha atë që ai deshi, u bë mu sikur donte: "Dhe me urdhrin e All-lahut, thirrës për në rrugën e Tij dhe pishtar ndriçues."

Po ç'kuptim do të kishte njerëzia në qoftë se nuk do të kishte Muhammedin? Ç'kuptim do të kishte ajo nëse nuk do të merrte pjesën e duhur ngajeta e tij e pastër dhe nga arsyet e tij që shkëlqenin? Nga shpallja me të cilën hoqi çdo njollë që kishte mbetur një kohë të gjatë në akiden e teuhidit (besimit në All-lahun Një), ai pastroi llumin dhe mbeturinat e trillueseve dhe gënjeshtarëve.

Gjatë tërë jetës u shqua si njeri i lidhur ngushtë me xhamitë e All-lahut. Lidhshmërinë e zemrës me vendet e tillë ai e konsideroi shpresë të ëmbël për të ardhmen, duke ngjallur kështu lutjen e babait të tij Ibrahimit a.s., i cili pat thënë:

﴿رَبُّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبِّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءَ﴾

"O Zoti im! më bën mua ata që falin namazin, e

edhe prej pasardhësve të mi dhe pranoje lutjen time o Zoti ynë!" (Ibrahim, 40)

Namazi i Muhammedit s.a.v.s. shndërrohej në kënaqësi, pushim për shpirtin dhe trupin. Ai nuk e konsideronte atë si një obligim të shoqëruar nga lodhja dhe mundi. Gjithmonë thoshte: "Kënaqësinë time e ndi- ej në namaz."

Kur Pejgamberi s.a.v.s hynte në xhami, thoshte:

أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ، وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ، وَسُلْطَانِ الْقَدِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

"Kërkoj nga All-llahu i Madhërishëm, me fytyrën e Tij të ndershme dhe me fuqinë e Tij të përhershme, të më mbrojë nga djalli i mallkuar." Pastaj thoshte: "Kur muslimani e thotë këtë, djalli thotë: "Është mbrojtur ky njeri nga unë tërë ditën."

Në disa transmetime thuhet se kur Pejgamberi s.a.v.s hynte në xhami falënderonte All-lahun e Madhëruar, shqiptonte emrin e Tij dhe thoshte:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

"O Zoti im, më fal mua dhe m'i hap dyert e mëshirës Sate." Po këtë e thoshte edhe kur dilte nga xhamia:

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ

"O Zoti im, më fal mua dhe m'i hap dyert e mirësisë Sate."

Ai e donte shumë namazin dhe zemra e tij ishte e lidhur ngushtë me kënaqësinë që ndiente kur ishte në namaz. Kur dëgjonte muezinin duke thënë: *kad kameti salatu* (namazi është gati për t'u falur), ai thoshte:

أَفَاقَمَهَا اللَّهُ وَأَذَامَهَا

"E bëftë All-llahu gjithmonë të falet dhe të vazhdojë."

Ne jemi të obliguar t'i dëgjojmë me vëmendje fjalët e ezanit e pastaj të bëjmë lutjen mbi Muhammedin s.a.v.s. Le të qëndrojmë një moment e të shqyrtojmë me vëmendje një gjë tejet interesante; ne themi:

اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدُّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ، آتِ مُحَمَّداً الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْنَهُ
مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ

"O All-llahu im, Zot i kësaj thirrjeje të plotë dhe i namazit qo do të falet, jepi Muhammedit ndërmjetësimin dhe nderimin dhe ngrije atë në vendin e lavdishëm të cilin ia ke premtuar."

Me siguri dikush do të pyesë: Përse nuk janë ndërmjet tyre të njëjta fjalitë në këtë lutje?

A nuk vërejmë se pasi themi: jepi Muhammedit ndërmjetësimin dhe nderimin....lutemi që t'i japë edhe vendin e lavdishëm të premtuar!? Shohim se fjalitë nuk janë të një lloji, të një radhitje të njëjtë!?

Përgjigjja qëndron në faktin se Muhammedi s.a.v.s. gëzohej me fjalën të cilën e kishte përmendur Kur'ani famëlartë e që përgëzonte robin e përkushtuar thellë që ishte zgjuar dhe lexonte Kur'an dhe priste shpërblimin e caktuar për të:

(وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدُ بِهِ نَافِلَةً لِكَ عَسَى أَن يَئْعَذَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا)

"Dhe në një pjesë të natës zgjohu me të (me Kur'anin-namazin), është e sigurt se Zoti yt do të ngrejë ty në një vend të lavdishëm." (El-Israu, 79)

Ai ishte dhënë shumë pas fjalës (e donte atë pa masë) që paralajméronte vendin e tij të lavdishëm në Ahiret. Nga Umeti i tij kërkoi që t'i luten të Gjithë-mëshirshmit (Er-Rahman) dhe të kërkojnë prej Tij realizimin e këtij premtimi dhe të shpërblimit të begatshëm, të shpërblehet për qëndrimin e tij gjatë tërë natës, për rukunë dhe sexhden, për lutjet dhe thirrjet e tij të gjata, për këmbët e tij të pëlcitura etj.

Në zemrën e këtij njeriu plotësisht të përkushtuar zë

vend të posaçëm dashuria që ka ndaj All-llahut, vendin e kësaj dashurie asnjëherë nuk ndodh ta zërë gjë tjetër.

Përmes mihrabit - vendin nga ku ligjéronte - arriti të edukonte dhe përgatiste burra që pas tij do të udhëheqnin njerëzinë, si në planin politik ashtu edhe në atë ideor (kulturor). Bota kurrë nuk kishte parë civilizim më të lavdishëm dhe më të pastër se civilizimi të cilin e krijuan këta të denjë, burra nga radhët e Muhammedit s.a.v.s

Këta i kishte edukuar përmes shpalljes, zbritjen e së cilës e kishin dëshmuar vetë, shpallja e cila i bënte edhe më të afërt me All-llahun e Madhëruar. Sa çudi, përnjëherë ndodhi që shkretëtira e hamendjes dhe gafletit të shndërrohej në djep nga i cili do të dalin njerëzit më të ditur, ata që do t'i njohin më së miri normat dhe vlerat e larta njerëzore, ata që më së shumti do të meritojnë të udhëheqin botën dhe njerëzimin.

Zemrat e këtyre dëgjonin me vëmendje Kur'anin të cilin e lexonte Muhammedi s.a.v.s., gati sa nuk fluturonin nga gjëzimi, respekti dhe kënaqësia që kishin. Shokët e tij e donin pa masë, dhe nuk ia ndanin sytë nga goja e tij të pastër që nuk dintë të fliste veçse gjëra të bukura. Ai edhe më tej i ushqente me edukatë Hyjnore. Sytë e tyre nuk ngopeshin asnjëherë duke e shikuar, ata mbusheshin për çdo ditë plot krenari dhe respekt.

I Dërguari i fundit e dintë fortë mirë, thënë më mirë e ndiente thellë në shpirt se kishte përbushur misionin e tij. Vdekja i afrohej dalë ngadalë. Atij do t'i kënaqej syri kur, i shtrirë në shtratin e sëmundjes, hidhte shikimin drejt njerëzve të cilët faleshin në xhami, i shikonte me ëmbëlsi, të kthyer drejt All-llahut,

të sinqertë dhe besnikë ndaj së vërtetës. Fytyra e tij ndriçoi përnjëherë si të ishte një fytyrë e praruar (e larë me ar).

Këtë ai e donte!!

Ai nuk donte e as që kërkonte tjetër veçse të takonte All-llahun e Madhëruar me këtë fryt të gjallë të sakrificës së tij të palodhshme (xihadit), me këta njerëz të cilët po i linte në namaz, në xhami.

A thua xhamitë tona do të bëhen një ditë si më parë, vende ku përgatiteshin burrat e mëdhenj e të lavdishëm? Vendet ekzistojnë dhe mbeten të tilla, por njerëzit... ata nuk janë siç i duam dhe i kërkojmë ne!

*Lutjet më të këndshme
pas ngrënies dhe pajes*

Edhe të Dërguarit janë njerëz të cilët kanë nevojë për të ngrënë e për të pirë, edhe këta hanë ushqim të rëndomtë si edhe të tjerët. Idhujtarët nuk arriten të pajtohesin me faktin se këta duhet të janë njerëz të rëndomtë, andaj edhe pyesnin njëri-tjetrin: "Ç'është me këtë të dërguar, i cili ha ushqim dhe ecën nëpër tregje?"

Vërtet një pyetje e marrë! Po si është e mundur që trupi i njeriut të jetojë pa ushqim?!

Me rëndësi është të dimë se çfarë hanë të Dërguarit dhe si?

Është e vërtetë se ata që rrojnë për qëllime të larta janë në gjendje të vuajnë nga uria, këta janë në gjendje që për hir të realizimit të qëllimeve të tyre të mposhtin çdo lakmi të botës së materies, në qenien e tyre krijohen qëllime madhore të cilat ua largojnë vëmendjen nga kënaqësitë më të mëdha.

Civilizimi i shekullit modern karakterizohet si civilizim materialist, i mjerë, që lakmon vetëm kënaqësitë e kësaj bote.

Njerëzit fisnikë janë të gatshëm të sakrifikojnë çdo gjë për hir të qëllimeve të mëdha, sepse besojnë fuqishëm se të mirat e kësaj bote nuk janë qëllimi i tyre final për të cilën ata duhet të sakrifikohen.

Muhammedi s.a.v.s. dhe gjenerata e cila me vëmendje e kishte dëgjuar atë i takojnë një kategorie tje-

tër njerëzish të cilët gjatë tërë jetës shquheshin nga botëkuptimi dhe ideja e lartë.

Dëgjo këtë ndodhi që kishte ngjarë mes të Dërguarit s.a.v.s. dhe Omerit r.a.! Një ditë Pejgamberi s.a.v.s. kishte parë Omerin r.a. të veshur me petka që iu ishin dukur të bukura dhe i tha: "*Omer, janë këto petka të reja apo të pastruara? Të pastruara, u përgjigj Omeri r.a!*" *Pejgamberi s.a.v.s., duke bërë një lutje për të, tha:*

الْبَسْ حَدِيداً، وَعُشْ حَمِيداً، وَمَتْ شَهِيداً

"Vishe të re, jeto me dinjitet dhe vdis shehid (dëshmor në rrugën e All-llahut)."

Çudi! Vdekja në rrugë të All-llahut mbetet një shenjë e kënaqësisë (lumturisë) e cila, krahas veshjes së rrobave të reja dhe jetës me dinjitet, është kërkuar për Omerin r.a....!

Kështu kënaqësitë e kësaj bote dhe kënaqësitë e botës tjeter arriten të bashkojnë shpresën dhe ndërgjegjen e tyre (njoburinë). A mendon se këta njerëz jetojnë vetëm për të bërë dafrunga?!

Ne nuk e quajmë të padenjë të kërkuarit e ushqimit e as që përbuzim një gjë të tillë. Si të bëjmë një gjë të tillë kur ajo është natyrë e njerëzve! E drejtë e njerëzve është që të kënaqen me përm bushjen e nevojave të tyre që u sigurojnë jetë të këndshme, me gjëra të bukura që kënaqin syrin e tyre në këtë jetë. Kjo nuk do të thotë se këta janë të pangopur apo lakiues, e as që do të thotë se këta janë mësuar me jetën e bollëkut dhe kanë frikë nga çdo gjë që i thërret për të bartë mundimet e xhihadit apo skamjes!

Muhammedi s.a.v.s. bëri një jetë të çuditshme. Ai përvetësoi fuqi që të habisnin, jetonte me sasi të

pakta ushqimesh, asnjeherë nuk tregohej se afër vete ka pasur sasi të mëdha ushqimi, e as që ndonjëherë është preokupuar të grumbullojë sasi të mëdha ushqimesh të ndryshme të shtrenja e të këndshme. Megjithëkëtë, ai asnjeherë nuk i urdhëroi njerëzit të jetojnë në skamje, të pangopur, të bëjnë jetë të vështirë, jetë të shkretë, nuk i nxiti të tjetër drejt jetës askeste, as që ndonjëherë kishte ndaluar gjërat e lejuara e të mira. Gjithmonë kënaqej me begatitë e All-lahut, mirëpriste ato me kënaqësi të paparë, falënderonte Atë për këto begati, i çmonte dhe i respektonte ato pa masë. Ai gjithmonë thoshte: "Nëse ndokush prej jush fillon të hajë ushqim, le të përmendë emrin e All-lahut në fillim të ushqimit, e nëse harron të përmendë emrin e All-lahut në fillim të ushqimit, atëherë le të thotë:

بِاسْمِ اللَّهِ أَوْلَاهُ وَآخِرَةٍ

"Me emrin e All-lahut në fillim dhe në mbarim."

Kur i Dërguari s.a.v.s. mbaronte ushqimin e tij, thoshte:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مُسْلِمِينَ

"Falënderimi i takon All-lahut i cili na mundësoi të hamë këtë ushqim, na mundësoi të pimë këtë ujë dhe na bëri muslimanë."

Ai gjithashtu thoshte: "Vërtet All-lahu mbetet i kënaqur me robin i cili kur ha, falënderon Atë për ushqimin e ngrënë, por edhe kur pi ujë, falënderon Atë për ujin e pirë."

Ka shumë njerëz të cilët vazhdimisht mbushin barkun e tyre me ushqim dhe pije, por në jetë vazhdojnë të ecin duke mos qenë të ndërgjegjshëm se për

të gjitha duhet falënderuar All-lahun. Këta janë si çdo krijesë tjetër që nuk di veçse të mbushë gojën me ushqim dhe të ngopet mirë.

Nuk kujtoj se një sjellje e tillë përbuzëse dhe e mjerë i takon një besimtari musliman. Pejgamberi s.a.v.s., gjithmonë me traditë dhe edukatë të lartë, pas ushqimit shprehte falënderimet më të këndshme dhe më të embla. Ngrohtësia e falënderimeve të tij ngërthente në vete një art të veçantë. Transmetohet se pas ushqimit, ai thoshte:

اللَّهُمَّ أطْعَمْتَنَا وَسَقَيْتَنَا وَأَغْيَثْتَنَا وَهَدَيْتَنَا، فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا أَغْطَيْتَنَا

“All-lahu im, Ti na jep të hamë dhe të pimë, Ti na pasuron, na bën të kënaqur me atë që na jep, Ti na udhëzon, Ti na jep jetë dhe bën që të jetojmë edhe më tej, Ty pra të takon falënderimi për të gjitha që na ke dhënë”.

Ai gjithashtu thoshte:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا وَرَزَقَنِي مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِّنِي وَلَا قُوَّةٌ

“Falënderimi i takon All-lahut i cili ma mundësoi ta ha këtë ushqim dhe më furnizoi pa mundin dhe fuqinë time”.

Në një transmetim thuhet se kur Pejgamberi s.a.v.s. hante dhe pinte, thoshte:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَ وَسَقَى، وَسَوَّغَهُ، وَجَعَلَ لَهُ مَخْرَجاً

“Falënderimi i takon All-lahut i cili mundësoi ushqimin dhe pijen, që bëri që ky ushqim dhe kjo pije të gëlltiten lehtë, Ai gjithashtu bëri vrimën e daljes së këtij ushqimit dhe të kësaj pijeje”.

Ose thoshte:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا وَهَدَانَا، وَالَّذِي أَشْبَعَنَا وَأَرْوَانَا، وَكُلُّ الْإِحْسَانِ آتَانَا

“Falënderimi i takon All-lahut i cili na dhuroi të

mira, na udhëzoi, i cili na ngopi me ushqim dhe na dha të pimë ujë dhe për çdo të mirë që na dha”.

Vërtet një mirësi dhe kënaqësi e cila manifestohet gjatë marrjes së ushqimit dhe begative të shumta, kënaqësi e cila shpreh falënderimin ndaj Dhuruesit të të mirave të shumta. Një kënaqësi e tillë medoemos të shprehet. Pejgamberi i fundit ishte njeri i pa ndonjë të metë, larg çdo sëmundje apo anomalie trupore, ishte tejet i fortë, sa arrinte të mposhtte edhe më të fuqishmit në atë kohë. Fuqia e trupit të tij shihej në udhëheqjen e luftërave të cilat mbaronin me fitore. Pajisja e njeriut me trup të fuqishëm e të shëndoshë konsiderohet një e mirë e madhe. Kjo bën që çdo e çarë në jetën e përditshme të mbyllët me sukses, ndërsa në anën tjetër shënon gatishmërinë për t’iu përgjigjur çdo obligimi.

Njeriu me trup të shëndoshë e të fuqishëm arrin të dominojë horizontet më të gjera të jetës së kësaj bote, andaj është e drejtë e tij të pajiset me ushqim të këndshëm që do ta ndihmonte në këtë drejtim. Allahu i Madhëruar nuk i ka ndaluar ushqimet të cilat furnizojnë trupin e njeriut me fuqi, Ai nuk i ka ndaluar gjërat të cilat kontribuojnë dukshëm në rindërtimin e qelizave të shkatërruara gjatë punës.

Ai që mendon ndryshe, le të dijë se ka trilluar gënjeshtrër në fenë e All-lahut. Islami nuk miraton harxhimin i cili më pas bëhet shkak i fatkeqësisë dhe shkataerrimit të jetës së njeriut, ai gjithashtu nuk miraton ngopjen e tepërt, pasojë e së cilës janë zgjerimi i barkut dhe grykësia, trupi i deformuar dhe sëmundjet e ndryshme. Nuk kujtoj që në këto gjëra feja dhe medicina të kenë mospajtime. Në Luftën e Bedrit Pejam-

beri s.a.v.s kishte llogaritur numrin e kundërshtarëve idhujtarë mes nëntëqind dhe një mijë. Këtë e kishte bërë kur kishte marrë vesh se ata një ditë therrin nëntë deve, kurse një ditë tjetër dhjetë. Mishi i një deve do t'u kishte mjaftuar një qind ushtarëve.

Pejgamberi s.a.v.s. asnjëherë nuk ka përmendur të meta të ndonjë ushqimi. Shumë herë ushqimi i tij përbëhej vetëm prej disa kafshatave të vogla apo prej disa hurmave, e nëse në shtëpi nuk kishte gjë tjetër pos uthullës, thoshte: "*Sa erëmirë është uthulla*".

Një sjellje e tillë tregon burrerinë e dëshiruar, burrerinë e fuqishme të cilën nuk e mposht e as e dobëson ndonjë fatkeqësi e papritur (krizë ekonomike). Burreria e tillë nuk lejon që njeriu në rast të mungesës së disa gjërave të mira apo pajisjeve të këndshme të cilat më parë i ka pasur gjithmonë para syve dhe duarve, të humbë drejtpeshimin shpirtëror që e posedon.

Pas ushqimit të këndshëm njerëzit detyrohen të nxjerrin jashtë larg syve të tjerëve tepricën e ushqimit të konsumuar. Mrekullia e Islamit qëndron në faktin se edhe për një gjë të tillë caktoi norma dhe dispozita për pastrimin i cili njeriut i sjell shkëlqim, bukuri, elegancë dhe njerëzi.

Kur i Dërguari s.a.v.s. dilte nga nevojtorja, thoshte:

غُفْرَانِكَ، الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي أَدْفَبَ عَنِ الْأَذَى وَعَافَانِي

"*Kërkoj faljen Tënde o Zot. Falënderimi i takon Allahut i cili largoit prej meje atë që më bënte dëm dhe maktueu shëndetin*".

Sa bukur dhe sa me elegancë e përshkruan i Dërguari s.a.v.s. ndjenjën e këndshme nga ushqimi dhe mbarimi i tij. Ai thotë:

الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي أَذَاقَنِي لَذْتَهُ، وَأَنْقَى فِي قُوَّتَهُ، وَدَفَعَ عَنِّي أَذَادَ

"Falënderimi i takon All-llahut i cili më bëri ta shijoj ëmbëlsinë e këtij ushqimi, bëri që në mua të mbetet fuqia e tij, e pastaj bëri që nga unë të largohet pjesa që më bënë dëm".

Thua se këto fjali i kanë përpiluar disa shkencëtarë të mjekësisë, shkencëtarë të etikës apo shkencëtarë të stilistikës. Në to përmendet mirësia e All-llahut, i cili mundësoi ushqimin e tillë të këndshëm, bëri që në trupin e njeriut të qëndrojë një kohë të caktuar për të plotësuar nevojat e jetës së mëtejshme dhe të zhvillimit, e më pas edhe largimin e një pjesë të këtij ushqimi nga trupi, sepse po të mbetet, sjell dëm dhe pasoja të padëshiruara.

A mos vallë ke parë apo dëgjuar ndonjë falënderim më të bukur se ky? Mos ke parë apo dëgjuar ndonjë radhitje më të këndshme se kjo? Pejgamberi s.a.v.s. është një njeri i cili i ndien gjithmonë pranë dhuntitë dhe të mirat e All-llahut, ai shpejton që me mundësitë e tij njerëzore të shprehë falënderimin më të këndshëm për të gjitha ato.

Tubimet (mexhliset) e Pejgamberit s.a.v.s.

Shumë herë ndodh që njeriu të dëshirojë vetminë për të mbrojtur qartësinë e zemrës dhe të të menduarit të mprehtë. Psikologët thonë: "Niveli i lartë i të menduarit pëson rënien kur njeriu është në mesin e shumë njerëzve të cilët e rrethojnë atë".

Kujtoj se kjo teori është e saktë kur është fjala për njerëzit e rëndomtë, ndërkaq një gjë e tillë nuk vlen për të dërguarit e All-llahut, ngase këta ngjiten në nivel të lartë kur janë me njerëzit dhe assesi nuk ndodh që njerëzit të cilët i shoqërojnë këta të Dërguar të pësojnë rënien të nivelit të tyre shpirtëror apo mendor. Disa nga shokët e Pejgamberit s.a.v.s. arrinin nivelin më të lartë të gjallërisë së tyre shpirtërore (fuqisë mendore) kur ishin në shoqëri me të, ndërkaq shumë herë ankoheshin nga rënia e nivelit të tillë kur kthehen në shtëpi.

Muhammedi s.a.v.s. arrinte ta shndërronte tokën në qiell, njerëzit që ishin përreth tij t’i bënte të shndërrroheshin në engjëj. Ata që ishin përreth tij e përmendnin vazhdimisht All-llahun dhe e respektonin Atë, këshillonin njëri-tjetrin për gjëra të këndshme të cilat manifestonin adhurimin e All-llahut dhe nxitnin njëri-tjetrin në zbatimin e detyrave që kishin ndaj Tij. Një gjë të tillë Muhammedi s.a.v.s. arrinte ta bënte me anë të fuqisë së dashurisë dhe lidhjes së ngushtë që kishte me Zotin e tij.

I Dërguari i All-llahut i quante të padenja tubimet e njerëzve që s'çanin kokën pér asgjë. Ai neveritej nga çdo tubim tjetër pos atij ku përmendej All-llahu. Pér këtë ai thoshte: “*Njerëzit të cilët ngrihen nga një tubim ku nuk e përmendin All-llahun, nuk ngrihen ndryshe veçse si një trup i ngordhur i gomarit dhe kështu kanë dështuar*”.

Tubimet në të cilat nuk përmendet All-llahu apo harrohet tërësisht emri i Tij konsiderohen tubime të cilave u vjen era cofëtinë. Të tilla merren edhe tubimet në të cilat dëgjohet vetëm zhurma e zërave që i theksojnë kërkesat e jetës së përditshme apo përbushjen e epsheve të njerëzve. A thua ç’ gjë mund të gjemë në këto tubime që do të meritonte një përkujtim të përjetshëm? Asgjë nuk meriton përjetshmërinë pos gjërave të cilat kanë lidhshmëri të përhershme me All-llahun e Lartmadhëruar, emri i të cilit është i lartësuar në qiell dhe në tokë.

Nëse njerëzit marrin pjesë në tubime në të cilat bisedohet pér çështje të kësaj bote dhe botës tjetër, është e nevojshme që prej tyre të nxjerrin vetëm gjërat e dobishme, kurse pér gjërat e shëmtuara që ndodhin gjatë bisedave duhet kërkuar falje. Pejgamberi s.a.v.s. thotë: “*Nëse ndonjëri nga ju është ulur në ndonjë tubim në të cilin kanë zgjatur bisedat e kota dhe para se të ngrihet nga ai tubim thotë:*

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ اسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوْبُ إِلَيْكَ

“*I Lartësuar qofsh, o Zoti im, Ty të takon falënderimi; dëshmoj se nuk ka të adhuruuar tjetër përveç Teje; kërkoj faljen Tënde dhe te Ti pendohem, le të dijë se All-llahu do t’ia falë atë që ka ndodhur në atë tubim*”.

Në një hadith tjetër shënohet se Pejgamberi

s.a.v.s. ka thënë: "Nëse ai është në ndonjë tubim të vye-shëm, lutja e tij do të jetë për të si një vulë (që vulos të mirën), e nëse është në tubim të përzier (me biseda të përziera) lutja e tij do të jetë për të shlyerje e gabimeve".

Transmeton Ibn Omeri r.a dhe thotë: "Pejgamberi s.a.v.s. rrallëherë ngrihej nga tubimi pa mos e bërë këtë lutje për shokët e tij:

اللَّهُمَّ اقْسِمْ لَنَا مِنْ حَشْيَتِكَ مَا يَحُولُ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَعَاصِيكَ، وَمِنْ طَاعَتِكَ مَا تُبْلِغُنَا بِهِ
جَنَاحَتِكَ، وَمِنْ الْيَقِينِ مَا تُهَوِّنُ بِهِ عَلَيْنَا مَصَابَ الدُّنْيَا؛ اللَّهُمَّ مَتَعْنَا بِاسْمَاعِنَا وَأَبْصَارِنَا وَ
فُؤُنَّا مَا أَحْيَيْتَنَا، وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا، وَاجْعَلْ ثَارَسَنَا عَلَىٰ مَنْ ظَلَمَنَا، وَانْصُرْنَا عَلَىٰ مَنْ
عَادَنَا وَلَا تَحْكُمْ مُصْبِبَتَا فِي دِينِنَا، وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا أَكْبَرَ هَمَنَا وَلَا مَبْلَغَ عِلْمَنَا، وَلَا
نُسْلِطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَرْحَمُنَا

"O Zoti im, na ndaj neve një drojë që të jetë pengesë mes nesh dhe mëkateve që të bëhen Ty, na ndaj nga respektet Tua vepra me të cilat do të përfitojmë xhenetin Tënd, na ndaj neve aq bindje sa të na i lehtësojë fatkeqësitetë e dynjasë. O Zoti im, na mundëso që të kënaqemi me dëgjimin tonë, me shikimin dhe fuqinë sa të jemi gjallë dhe këtë të fundit bëje trashëgimtar tonin (na jep fuqi deri në fund të jetës). Hak-marrjen tonë bëre mbi ata që na bëjnë zullum. Na ndihmo kundër atyre që na armiqësojnë. Mos lejo të bjerë ndonjë fatkeqësi në fenë tonë, e as mos lejo që preokupim kryesor për ne të jetë kjo botë e as qëllim i diturisë sonë. Mos lejo të na mbisundojë ai që nuk na mëshiron".

Në këtë mënyrë Pejgamberi s.a.v.s përfundonte tubimet e tij. Ai nuk lejonte që njerëzit të ndaheshin prej tij e të niseshin drejt shtëpive të tyre pa u zhytur tërësisht në mëshirën e All-llahut të Madhëruar.

Një natë që shkëlqen

Frytet e punës gjatë ditës dhe lëvizjet mbaruan. Kështu përfunduan edhe obligimet e domosdoshme, sidomos namazi. Çdo njeri do të ketë mundësi t'i kushtohet shpirtit duke u kthyer në shtëpi për t'u çlodhur dhe pushuar. A thua si do ta priste Muhammedi s.a.v.s natën që po vinte? Sikur njerëzit të kishin bërë ditën atë që Muhammedi e bënte natën me siguri se do t'u kishte mjaftuar. Kjo gjë për ta do të konsiderohet shpërbirim i bukur.

Me fillimin e natës i Dërguari fillonte një fazë të re e cila shënon te përkushtimin e tij të plotë drejt All-llahut. Kemi të bëjmë me shumë transmetime të cilat manifestojnë lutjet e tij gjatë tërë natës. Nga Hudhejfe dhe nga Ebu Dherre radijall-llahu an huma transmetohet se kanë thënë: “*Kur i Dërguari i All-llahut shkonte në shtrat, thoshte:*

بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَحْيَا وَأُمُوتُ

“All-llahu im, në emrin tënd jetoj dhe vdes.”

Transmeton Ebu Hurejre r.a. se i Dërguari i All-llahut ka thënë:

بِاسْمِكَ رَبِّي وَصَنَعْتُ حَسْبِيْ وَبِكَ أَرْفَعْهُ، إِنْ أَمْسَكْتَ نَفْسِيْ فَارْحَمْهَا، وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ

“*Kur ndonjëri prej jush shkon në shtratin e tij, le të thotë: “Me emrin Tënd, o Zoti im, bie në gjumi dhe me emrin Tënd ngrihem. Nëse ma merr shpirtin, më mëshiro, e nëse e dërgon (në trupin tim), më mbro sikurse robërit e Tu të mirë”.*

Ky hadith është një sqarim i këtij ajeti kur'anor:

﴿اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَقْسَنَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تُمْتَ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَى عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَى إِلَى أَجَلٍ مُّسَمٍ﴾

"All-llahu i merr shpirrat kur është momenti i vdekjes së tyre (i vdekjes së trupave të tyre), e edhe atë që është në gjumë e nuk ka vdekur, e atij që i është caktuar vdekja e mban (nuk e kthen), e atë tjetrin (që nuk i është caktuar vdekja, por është në gjumë), e lëshon (të kthehet) deri në afatin e caktuar." (Ez-Zumer, 42)

Gjatë shqyrimit të këtij ajeti dhe hadithi besimtari i denjë krijon ndjenja të ngrohta të cilat formojnë bindjen se shpirti i tij është në duart e All-llahut dhe sejeta e tij është vetëm se edhe një çast më tepër dhuratë nga Zoti i botëve. Ndodh që njeriu të bjerë në gjumë e të mos ngrihet më asnjëherë, deri në Ditën e Ringjalljes, e kur ndodh një gjë e tillë ai shpreson te mëshira e madhe e Zotit. Por, nëse ndodh që ai të ngrihet nga gjumi për të filluar një ditë tjeter, ai shpreson që atë ditë ta jetojë në mbrojtje dhe kujdes të All-llahut.

Nga Bera' b. Azibi r.a. transmetohet se ka thënë:

"I Dërguari i All-llahut s.a.v.s. më ka thënë mua: "Kur tē nisesh për nē shtratin tēnd, merr avdes sikur për namaz, pastaj shtriu nē anën e djathë dhe thuaj:

اللَّهُمَّ أَسْلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ، وَفَوَّضْتُ أُمْرِي إِلَيْكَ، وَالْحَاجَاتُ ظَهَرْتِي إِلَيْكَ، رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ، لَا مُلْحَدًا وَلَا مَنْحُى مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ، وَبِئْكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ

All-llahu im, po tē dorëzohem Ty, gjendjen time po ta besoj Ty, strehohem nën mbrojtjen tēnde, me dëshirë kah Ti dhe nga frika prej Teje. Strehim dhe shpëtim prej Teje nuk ka përvëç tek Ti. Besoj nē Librin tēnd që e ke shpallur dhe Pejgamberin tēnd që e ke dërguar; nëse vdes, vdes i pastër".

Kur njeriu mbyll kapakun e syrit dhe përgatitet për të ëndërruar, vullneti i tij mbetet anash, në duart e një mungese e cila ka mundësi të zgjasë apo të jetë e shkurtër. Ka shumë njerëz të cilët shpirtin e tyre ia dorëzojnë së panjohurës, ndërsa besimtari musliman shpirtin e tij ia dorëzon vetëm All-llahut të Madhëruar: "All-llahu im, po të dorëzohem Ty, gjendjen time po ta besoj Ty, strehohem nën mbrojtjen tënde".

Vetëm All-llahu është mbrojtësi im, nuk kam tjetër pos Tij, vetëm te Ai shpresoj dhe vetëm Ai më sjell dobinë dhe më largon të keqen. E kush tjetër pos Tij?

Ndodh që njeriu i cili është duke u përgatitur për të shkuar në shtratin e gjumit të mendojë mirë për atë që i ka ndodhur gjatë tërë ditës, t'i marrë në shqyrtim dhe korrigjim gjithë sa ka humbur apo fituar, të gjitha gabimet apo gjërat e sakta. Në fakt, lutjet të cilat na i mësoi Pejgamberi fisnik s.a.v.s. bëjnë që koka jonë të mos preokupohet në shtrat me këso gjëra. Le të pushojë ajo nga kjo lodhje e gjatë. Pejgamberi s.a.v.s. na mësoi që ndjenjat e dëshirës dhe frikës t'i drejtojmë dhe t'i lëmë në kujdesin e All-llahut, ai bëri që njeriu para se të vërë kokën në shtratin e pushimit të dëshmojë dhe vërtetojë vetëm një gjë, të pëshpërisë fjalët më të këndshme të cilat konfirmojnë bindjen e tij të pastër drejt All-llahut: "*Besoj në Librin tënd që e ke shpallur dhe Pejgamberin tënd*".

Këto fjali të këndshme shprehin pastërtinë e besimit të njeriut musliman, por njëkohësisht janë edhe shtrati i butë në të cilin pushon ai.

Në një transmetim tjetër thuhet se kur i Dërguari i All-llahut shkonte në shtratin e tij, thoshte:

اللَّهُمَّ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، رَبُّنَا وَرَبُّ كُلِّ شَيْءٍ، فَاقْرِئْ

الْحَبَّ وَالنَّوْيِ، مُنْزَلُ التُّورَةِ وَالْإِنجِيلِ وَالْقُرْآنِ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ أَنْتَ أَحَدُ بِنَاصِيَّتِهِ؛ أَنْتَ الْأُولُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ، افْصِ عَنَ الدِّينِ، وَأَغْبِنَا مِنَ الْفَقْرِ

"O All-llahu im, Zoti i tē shtatë qiejve dhe Zoti i Arshit tē Madh, Zoti ynë dhe Zoti i çdo sendi, Zbérthyes i farës (i kokrrës së saj) dhe i bërthamës (së pemës), Ti je Ai i Cili e shpalle Tevratin, Inxhilin dhe Kur'anin. Kérkoj mbrojtjen Tënde nga sherri i çdo sendi, balli i tē cilit është në dorën Tënde. O All-llah, Ti je i pari dhe para Teje nuk pati asgjë. Ti je i fundit dhe mbas Teje nuk mbetet asgjë. Ti je i Dukshmi dhe mbi Ty s'ka asgjë. Ti je i Padukshmi dhe nën Ty s'ka asgjë. Largoje nga ne borxhin dhe na mbroj prej varfërisë". Transmeton Aliu r.a. se kur i Dërguari i All-llahut përgatitej për në shtrat, thoshte:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ، وَكَلِمَاتِكَ الْثَّامِنَةِ مِنْ شَرِّ مَا أَنْتَ آخَذُ بِنَاصِيَّتِهِ، اللَّهُمَّ أَنْتَ تَكْشِفُ الْمَغْرُمَ وَالْمَائِمَ، اللَّهُمَّ لَا يُهْزِمُ جُنْدُكَ، وَلَا يُحَلِّفُ وَعْدُكَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا
الْجَدُّ مِنْكَ الْجَدُّ، سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ

"O Zoti im, kérkoj mbrojtje me fytyrën Tënde tē nder-shme dhe me fjalët e Tua tē përsosura nga sherri (e keqja) i çdo sendi, balli i tē cilit është në dorën Tënde. O Zoti im, je vetëm Ti që na i largon mëkatet dhe borxhet....., o Zoti im, ushtria Jote asnjëherë nuk pëson disfatë, e as që ndonjëherë premtimi Yt thyhet, s'ka dobi i pasuri, pasuria e tē cilil është prej Teje (nuk ka vlerë dobia e askujt, ngase çdo dobi vjen prej Teje). I Madhëruar qofsh All-llahu ynë, Ty tē takon falënderimi".

Ndonjëherë thoshte:

بِسْمِ اللَّهِ وَضَعْتُ حَنْبِيَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ ذَنْبِيَ، وَأَخْسِرْ شَيْطَانِيَ، وَفُكْ رَهَانِيَ، وَاجْعَلْنِي فِي
النَّدِيِّ الْأَعْلَى

"Me emrin e All-lahut po bie në gjumë. O Zoti im, mi fal mëkatet e mia, largoje djallin tim, liro pengun tim (gjërat që i kam dhënë kapar), më bëj mua të jem në grupin e atyre që thirren me zë të lartë e të bukur".

Siç mund të vërejmë, të gjitha këto lutje spikasin Pejgamberin fisnik i cili ishte shumë i dhënë dhe shumë i dashuruar pas gjërave të cilat lartëmadhëronin All-lahun dhe gjërat të cilat flisnin për madhështitë e Tij.

Duke u bërë gati për të vënë kokën në shtrat, ai thoshte gjëra të cilat nuk do të kishte mundësi t'i thoshte dikush tjeter, gjë të cilën e bënte me mendje të mprehtë dhe të kthjellët. Me këto fjalë ai ilustronte përsosmërinë absolute të All-lahut, madhështinë e Tij të plotë, nevojën e çdo sendi për Të.

Pas shprehjes së falënderimeve të ngrohta e të këndshme, i Dërguari s.a.v.s. bashkon dhe mbledh përkushtimin e tërë robërve dhe me ëmbëlsi të veçantë kërkon mbrojtje nga varfëria, borxhet, mëkatet dhe cytjet e djallit. Me ngrohtësi të veçantë kërkon faljen (magfiretin), lirimin nga çdo prangë e kësaj bote, nga çdo gjë e cila në këtë botë e lidh njeriun vetëm pas dheut të tokës dhe të mirat e botës. Ai kërkon t'i bashkohet grupit të të mirëve, të atyre që në ditën e gjykit mit do të thirren me zë të ëmbël nga një vend i lartë, që të bëhen gati për të shkuar drejt takimit me All-lahun e Lartmadhëruar, apo të bëhen gati për të lëshuar dheun e kësaj toke dhe t'u bashkohen atyre që janë në qiell! Gjatë tërë jetës që bëri mbi faqen e dheut ai deshi që njerëzit të jetonin të pastër, ai nuk deshi jetën e tyre ta shëmtonin anomalitë apo të këqijat, ai nuk deshi që jeta e tyre të mbetej e njollosur me varfëri, mëkate, brenga dhe fatkeqësi, ai nuk deshi që njeriu t'i bënte dëm jetës së tij. Ai pra urren skamjen, nuk e dës-

hiron jetën e varfër, nuk e dëshiron të keqen dhe mëkatin, ai i dëshiron gjërat e mira të kësaj bote, gjërat të cilat do ta bëjnë njeriun të meritojë jetën e lumtur në botën tjeter dhe të fitojë vendin më të lartë në të.

Mos mendo se pas tërë këtyre lutjeve me të cilat thërriste All-llahun, të Dërguarin s.a.v.s. e kaplonte një gjumë i thellë. Assesi. Gjumë bënte vetëm pak orë, me qëllim që përsëri të ngrihej dhe prapë të fillonte përkushtimin e plotë, t'i përgjigjej urdhërit të All-llahut që të falej natën, ta adhuronte Atë dhe ta madhëronte në mëngjes dhe mbrëmje. A nuk i tha atij All-llahu:

﴿وَادْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْتَحْدِ لَهُ وَسَبِّحْ لَيْلًا طَوِيلًا﴾

"Adhuroje Zotin tënd mëngjes e mbrëmje. Dhe falu për hir të Tij në një kohë të natës, mandej adhuroje Atë edhe natën më gjatë." (El-Insan, 25-26)

Për të namazi i natës ishte obligim i domosdoshëm. Kjo gjë viente vetëm për të. Le të bjerë në gjumë kush të dojë, le të pushojë çdokush. Gjumi dhe pushimi nuk vlejnë për të. Atij iu tha:

﴿فَقُمِ الظَّلَالُ إِلَى قَبْلَةِ نِصْفَهُ أَوْ أَنْفُصِ مِنْهُ قَبْلَهُ أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَكِنِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا﴾

"Ngrihu për falje natën, përveç një pjese të vogël të saj. Gjysmën e saj ose diç më pak se gjysmën. Ose shto diç prej saj dhe Kur'anin lexoje me vëmendje." (El-Muzzemmil, 2-4)

Nga jeta e tij e begatshme mësojmë se një kohë të gjatë lexonte me vëmendje të plotë Kur'anin famëlatë.

Një herë në shtëpinë e tij kishte qenë Abdull-llah ibn Abasi r.a., atë kohë një djalosh i ri, kurse Pejgamberi s.a.v.s. apo u ishte afruar të të gjashtëdhjetave. Abdull-llahu kishte vërejtur se Pejgamberi s.a.v.s. po bëhej gati të falte namaz të natës, ndaj shprehu dëshirën e tij që t'i bashkohej Pejgamberit të përkush-

tuar. Pejgamberi s.a.v.s filloi të lexonte Kur'an. Leximi i tij në namaz ishte tejet i gjatë dhe i këndshëm. Djaloshi i ri dhe i fuqishëm filloi të mërzitej nga qëndrimi i gjatë në këmbë. Ai mendonte në mbarimin e namazit, mirëpo shpirti i robit të përkushtuar dhe të pérular kishte mposhtur pleqërinë, ai lexonte edhe më tej Kur'an, sa po mbaronte një sure fillonte tjerrën. Abdull-lahu tha: "Mendoja ta lija të falej vetëm, e të largohesha."

Qëndrimi i tij i pérular dhe i gjatë në këmbë para duarve të Zotit të botëve kishte bërë që këmbët dhe shputat e tij të ënjteshin, megjithatë zemra e mbushur plot dashuri e nxiste edhe më tej trupin e lodhur të njeriut që kishte arritur të gjashtëdhjetat të mbetej në këmbë. Më shumë se dhembjen ai e ndiente kënaqësinë e zhytjes së thellë në përkushtim. Ndjenjat eëmbla përshkonin tërë qenien e tij e me këtë edhe ibadetin që po bënte. Ndodhë shumë herë të zgjohej natën e të hidhte shikimin në horizontet pa fund të qiellit dhe tokës, të ndiente thellë se pas një qetësie që mbretëronte kudo ekzistojnë edhe shumë gjëra të tjera. Ai mendonte vazhdimisht: njerëzit do të zgjohen nga gjumi, dikush do të qajë e dikush do të qeshë, dikush do të jetë i gjallë e dikush i vdekur, ndonjë do të zgjohet i udhëzuar, kurse një tjetër i humbur, dikush do të ketë për të ngrënë, dikush nuk do të gjejë dot kafshatën e bukës. Kaderi i All-lahut do të sjell shumë gjëra të cilat i presin njerëzit në agimin e mëngjesit. A thua çfarë qëndrimi do të kenë njerëzit ndaj tyre?

I thelluar në këto mendime, Pejgamberi s.a.v.s. thoshte: "*Subhanall-lah (I Lartëmadhëruar qofsh o All-*

llah)! Çfarë sprovash janë lëshuar sonte? Çfarë pasurie u është caktuar atyre? Zgjoni nga gjumi të zotët e dhomave (bashkëshortet e tij). O Zot, sa e sa prej tyre të pajisura në këtë botë do të jenë të zbrazura në Ahiret".

Ai dëshironte që për ditën e re të jetë sa më i përgatitur, para se mëngjesi i asaj dite të sillte të mirat dhe të këqijat. Një përgatitje të tillë e shoqëronte me adhurim të veçantë, por duke mos lejuar që në atë të jetë i vetëm. Atij do t'i bashkohen edhe tërë anëtarët e familjes (bashkëshortet e tij), medoemos ato të zgjohen nga gjumi dhe të falen me të natën, të përgatiten për ditën tjetër.

Një ditë e cila ndoshta bën që në botën tonë të gjitha gjërat të ndryshojnë; sa njerëz të pajisur në këtë botë do të jenë të zbrazur në Ahiret, sa e sa të pasur sot, nesër do të jenë të varfér, lum ai që në këtë botë është modest kurse në botën tjetër mbret.

Jeta e Ahiretit është vendbanimi i vërtetë i njeriut, për të duhet dhe vlen të përgatitemi.

Ndodh që pas tërë kësaj i Dërguari të bjerë pak në gjumë, por zemra e tij plot devotshmëri të jetë e zgjuar. Nëse ndodh që të ndërron pozitën e tij në shtrat, apo të përgatitet për të falur namazin e natës, thotë:

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ، أَنْتَ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قَيْوُمُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ، أَنْتَ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ، أَنْتَ الْحَقُّ وَوَعْدُكَ الْحَقُّ، وَوَقْولُكَ حَقٌّ، لِقَاءُكَ حَقٌّ، وَالجَنَّةُ حَقٌّ، وَالثَّارُ حَقٌّ، وَمُحَمَّدٌ حَقٌّ، وَالسَّاعَةُ حَقٌّ، اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ، وَبِكَ أَمْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، إِلَيْكَ أَبْتَأْتُ، وَبِكَ خَاصَّتُ، إِلَيْكَ حَاكَمْتُ، فَاغْفِرْ لِي مَا فَدَمْتُ وَمَا أَخْرَتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَمْتُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

"O Zot, Ty të falënderoj. Ti je dritë e qiejve, e tokës dhe tërë asaj çka ka në to. Ty të takon falënderimi. Ti je Mbikë-

qyrësi i qiejve, i tokës dhe tërë asaj çka ka në to. Ty të takon falënderimi. Ti je Zoti i qiejve, tokës dhe tërë asaj çka ka në to. Ty të takon falënderimi. Ti je e vërteta e pamohuar. Premtimi Yt është i saktë, fjala Jote është e vërtetë, edhe takimi me Ty është i vërtetë. Xheneti është i vërtetë, por edhe xhehenemi është i vërtetë. Pejgamberët janë të vërtetë, edhe Muhammedi është, pa dyshim, i vërtetë. Dita e Gjykimit është e vërtetë. O Zot, unë jam besnik yti, Ty të besoj, vetëm te Ti mbështetem dhe Ty të drejtohem. Në emrin Tënd u kundërvihem të tjerëve dhe për këtë të kam dëshmitar. Më fal atë që kam bërë dikur, edhe atë që do ta bëj, atë çka e kam bërë haptazi dhe atë çka e kam bërë fshehtazi. Ti je All-llahu im, nuk ka tjetër zot përveç Teje".

I Dërguari s.a.v.s. nxit Umetin e tij që natën të cilën janë duke e pritur ta presin me shpirt dhe trup të pastër, duke thënë: "Pastroni trupin tuaj (para se të bini në gjumë), ju pastroftë All-llahu i Madhëruar. Nuk ndodh që dikush prej jush të bjerë në gjumë i pastër e të mos i vjen një engjëll i cili thotë: "O Zot, falja këtij, sepse në gjumi ka rënë i pastër...".

Pastrimi i trupit shoqëron pastrimin e shpirtit, sepse nuk bën dobi vetëm pastrimi i njërit. Njeriu i afrohet dalëngadalë shtratit të tij dhe përmend me ëmbëlsi Zotin, zemra e tij është e lidhur me Krijuesin, kurse gjuha nuk përmend tjetër veçse Atë. Nga Aliu r.a. transmetohet se i Dërguari i All-llahut s.a.v.s. i ka thënë atij dhe Fatimes r. an huma si vijon: "Kur të shkoni për në shtrat, apo kur të shtriheni në shtrat, thoni tridhjetë e tri herë All-llahu ekber, tridhjetë e tri herë subhanall-lah dhe tridhjetë e tri herë el-hamdu lil-lah".

Në një transmetim thuhet: "Subhnall-lahu ëshë tridhjetë e katër herë". Aliu r.a. thotë: "Nuk e kam lënë as-

njëherë pa e bërë këtë qysh se e dëgjova Pejgamberin s.a.v.s.! Dikush i tha: As natën kur ke qenë në Sifin (luftën e Sifinit)? As natën e Sifinit, tha ai”.

Një edukatë e tillë madhështore me All-llahun dhe të Dërguarin e Tij e kishte përcjellë këtë njeri tridhjetë e ca vjet, bile edhe në natën e luftës së tmerrshme që pati me kundërshtarin e tij. Aliu r.a. ishte njeri me shumë brenga, qetësia dhe pushimi në këtë botë ishin larguar shumë herët prej tij, ëmbëlsinë e jetës së rehatshme nuk e shijoi pos ditën kur shkoi tek All-llahu i Madhëruar. Atë ditë Aisha r.a. ndjeu dhembjen e vdekjes së tij. Mirëpo, brengat nuk e larguan kurrë nga të përmendurit e All-llahut para se të binte në gjumë. Të përmendurit e All-llahut i largonte të gjitha brengat dhe zbuste acarimin e tyre.

I Dërguari s.a.v.s. zgjon dëshirën e Umetit që ka për pastërtinë e trupit dhe të shpirtit. Me to ai do të presë mbrëmjen. Ebu Emame transmeton dhe thotë: “*E kam dëgjuar Pejgamberin s.a.v.s. duke thënë: “Kush bie në shtratin e tij i pastër dhe përmend All-llahun e Madhëruar derisa ta kaplojë gjumthi (të vëré një sy gjumë) le të dijë se nuk do të ndodhë që të përpushet në ndonjë moment të natës duke kërkuar nga All-llahu i Madhëruar ndonjë të mirë nga të mirat e kësaj bote dhe të botës tjetër pa ia dhënë All-llahu atë”.*

Aisha r.a. thotë: Kur i Dërguari s.a.v.s. binte në shtratin e tij, thoshte:

اللَّهُمَّ أَمْتَعْنِي بِسَمْعِي وَبَصَرِي ، وَاجْعَلْهُمَا الْوَارِثُ مِنِّي ، وَانْصُرْنِي عَلَى عَدُوِّي وَأَرِنِي مِنْهُ شَارِي ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلَبةِ الدُّنْيَا ، وَمِنْ الْحُجُّ وَفِائِهِ بِشَيْءٍ
الصَّحِيحُ

“O Zoti im, më kënaq me dëgjinin tim dhe shikimin tim, bëji trashëgimtarë të mi. Më ndihmo kundër armikut tim dhe

më jep hakmarrjen time kundër tij. O Zoti im, kërkoj mbrojtjen Tënde nga mundjet e borxhit dhe nga uria, se uria vërtet është gjëja më e keqe".

Në këtë hadith Pejgamberi shpreson te mëshira e Zotit të tij i Cili do të bëj që ky të mbetet edhe më tej i shëndoshë, tërë jetën të mbetet i kënaqur me shëndetin e gjymtyrëve të veta, ta kënaqë me dëgjimin dhe shikimin deri në vdekje, siç i lutet Atij që ta shpëtojë nga mundjet e borxhit dhe sulmet e ashpra të urisë.

Pejgamberi është njeri që kërkon jetë të fuqishme, krenare, plot kënaqësi, larg molisjeve të skamjes, varfërisë dhe sëmundjes. Kjo është e drejtë e secilit njeri me natyrë të shëndoshë, ndaj mos ua vër veshin gjënjeshtarëve të cilët mbahen si fetarë e që në emër të fesë i dëshirojnë dhe mirëpresin dhembjet dhe vuajtjet, sikur ato janë qëllimi kryesor dhe përmes të të cilave kërkonte të shijohet kënaqësia, sikur feja është kundër shëndetit dhe jetës krenare.

Më duket se këto fjali kërkojnë një sqarim më të thellë dhe përcaktimin e domethënieve të tyre. Por, le të shtrojmë më parë një pyetje me rëndësi: A thua ka ekzistuar ndërmjet Pejgamberit dhe ndonjë njeriu armiqësi personale?

Assesi. Ai ishte njeriu më tolerant, më zemërgjerë dhe më bujar. Këto cilësi i shfaqte edhe kur bëhej fjalë për të drejtën e tij personale. Atë s'e hidhëronin veçse gjërat të cilat në vete ishin nëpërkëmbje e normave dhe mësimeve të All-llahut. Atëherë ai ngrihej dhe i mbronte ato fuqishëm, si të ishte një luan i tërbuar.

Kur kërkonte nga All-llahu ta ndihmonte kundër armikut të tij, ai bënte të qartë fjalën e All-llahut të

Madhëruar:

﴿وَاعْفُ عَنَا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾

"Na i shlyej mëkatet, na i mbulo të këqijat, na mëshiro. Ti je Mbrojtësi ynë, na ndihmo kundër popullit pabesimtar!" (El-Bekare, 286)

Pabesimtarët linin plagë të pashëruara në zemrat e besimtarëve, veçanërisht në zemrat e besimtarëve të dobët të cilët fuqia e tiranëve të mëdhenj i shkatërronte, ua bënte copë-copë forcat, nënçmonte pozitën e dhe ngushtonte botën e tyre, si të ishte ajo një vrimë gjilpëre.

Këta besimtarë të nënçmuar e të përvuajtur meritojnë të shohin në këtë jetë hakmarrjen e tyre kundër armikut, siç meritojnë të shohin se si mposhtet e bëhet pluhur kryeneçësia e mosbesimit.

Kjo është urtësia e urdhrit që ka të bëjë me shpalljen e luftës deri në asgjësim të forcës dhe shtetit të tyre:
 ﴿قَاتَلُوكُمْ بِعَذَبَهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْزِهُمْ وَيَصْرُكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ وَيَذْهِبُ غَيْظُ قُلُوبِهِمْ﴾

"I luftoni ata, All-llahu i dënon dhe i mposht ata nëpërmjet jush, e juve ju ndihmon kundër tyre dhe shëron zemrat e njerëzve besimtarë." (Et-Tevbe, 14-15)

Natyra njerëzore posedon karakteristika esenciale të cilat nuk bën të shlyhen e as të injorohen.

Ekziston një lloj religjioziteti i paarsyeshëm dhe rraskapitës, i cili nuk merr parasysh mendjen e njeriut, i bën të padrejtë natyrës së shëndoshë, i tejkalon kufijtë e logjikës së arsyeshme. Nuk ka dyshim se shfaqja e një religjioziteti të tillë është i papranueshëm për Islamin.

Respekti i natyrës së shëndoshë të njeriut dhe përbushja e kënaqësive dhe dëshirave të saja shfaqet në fjalët që i transmeton Aisha radijall-llahu anha,

e cila thotë: "I Dërguari i All-llahut - qysh nga koha që kam qenë me të e deri në vdekje - nuk flinte para se të kërkonte mbrojtje nga frika dhe paaftësia, nga koprracia dhe mërzia (bezdisja), nga mizoria e mendjemadhësisë dhe pamja e shëmtuar në familje dhe pasuri, nga dënimi i varrit, dhe nga djalli dhe nga ajo që ai (shejtani) shpie në shirk".

I Dërguari s.a.v.s. i mbyll sytë dhe e kalon këtë natë të freskët i pastër dhe duke përmendur All-llahun, natë kjo që nuk zgjat shumë. Agimi është shumë afër, ai do të zgjohet për të falur namazin e sabahut, do të përgatitet për t'i pritur njëzet e katër orët e tjera të ditës së ardhshme.

Mëngjesin e freskët ai e pret me këtë lutje:

أَسْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمُلْكُ لِلَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ لَا شَرِيكَ لَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَإِلَيْهِ الشُّورُ

"E arritëm mëngjesin; e gjithë pasuria i takon All-llahut; falënderimi është për All-llahun, nuk ka të adhuruar përveç All-llahut, i Cili është një dhe i pashoq dhe te Ai është kthimi".

Në oqeanin e dhunitive të jetës

Muhammedi s.a.v.s. e njeh shumë mirë All-llahun dhe njerëzit i njofton vazhdimisht me Të, ai e përmend All-llahun dhe e falënderon Atë për të gjitha gjërat, i udhëheq karvanët e atyre që përmendin All-llahun dhe që e falënderojnë Atë, ndez entuziazmin e tyre kur pushon dhe dobësohet, i mban në udhëzimin dhe rrugën e drejtë kur ata devijojnë.

Muhammedi s.a. v.s. i ushqeu me edukatë të mirëfilltë njerëzit, i nxori nga injoranca e mjegullt dhe udhë pa udhë. Ata arritën të mësonin se kush është Zoti i tyre! Si duhet të jetojnë në sipërfaqen e tokës! Dhe me çfarë duhet ndërtuar dhe gjallëruar jetën në ditën kur për ta do të hapen dyert e qiejve.

Raportet me All-llahun nuk duhet të kufizohen vetëm në kohën e lutjeve që bëhen në mëngjes dhe mbrëmje, e pastaj njeriu të jetë i lirë, të bredhë anembanë botës duke bërë çfarë të dojë. Jo, nuk bën të sillemi kështu. Një jetë e tillë në suazat e Islamit quhet jetë e mashtruar, jetë e mbushur me parime të një religjioziteti artificial.

Të qenët fetar i vërtetë nënkupton jetën mbi bazën e parimeve të shëndosha e të vërteta, njeriu të ketë para-sysh Zotin e tij kudo që të jetë, sjelljet dhe veprimet e tij të jenë të lidhura ngushtë me urdhurat dhe ndalimet e Tij, të jetë i vetëdijshëm për dobësinë njerëzore që ka, në çdo moment të kërkojë ndihmën dhe mbështetjen e Zotit për çdo gjë që e kaplon dhe që i ndodh.

Jeta e Pejgamberit s.a.v.s është një margaritar i harmonisë së thellë e të qartë, që manifestohet në lidhshmërinë e tij të thellë dhe gjithëpërfsirëse që ka me All-llahun. Ai asnëherë nuk mund të injorojë apo të shpërfillë urdhrin apo ndalimin e All-llahut.

Lutjet e Pejgamberit s.a.v.s. kapin çështje të ndryshme të jetës: zëri i tij i ngrohtë dhe dashuria e tij e zjarrtë ndaj përmendjes së All-llahut pushton çdo send që bie në dorën e tij dhe çdo gjë që prek dora e tij e bukur dhe e ngrohtë.

Ndjenjat e bukura që i posedon e bëjnë t'i ndiejë pikat e para të shiut që bie, të përjetojë freskinë e tyre të jashtëzakonshme. Ai thotë: “*Ky shi sapo është lëshuar nga All-llahu*”.

Kur njerëzit vërenin frytin e parë të pjekur e merrnin dhe e sillnin para tij, e kur ai e merrte, thoshte:

اللَّهُمَّ باركْ لَنَا فِي ثُمَرَاتِنَا، وَبَاركْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا، وَبَاركْ لَنَا فِي صَاعِنَاتِنَا وَبَاركْ لَنَا فِي مَدَائِنِنَا

“O Zot, na i beko frytet tona, na e beko qytetin tonë, na i beko njësitë matëse (sain dhe muddin) me të cilat masim”.

Pastaj e merrte frytin e posapjekur dhe ia jepte fëmijës më të vogël që ishte aty.

Kur frynte era, ai thoshte:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَخَيْرَ مَا أَرْسَلْتَ بِهِ وَأَغْوَدْ بِكَ مِنْ شَرَّهَا، وَشَرَّ مَا فِيهَا، وَشَرَّ مَا أَرْسَلْتَ بِهِ

“O Zot, kërkoj nga Ti të mirën e saj, të mirën çka del prej saj, të mirën që është dërguar me të, më mbro prej së keqes së saj, së keqes që del prej saj dhe prej së keqes që është dërguar me të”.

Me këto ndjenja gjithëpërfsirëse dhe të ngrohta

ai takon çdo gjë, me mësimet Hyjnore ai mirëpret çdo gjë dhe ballafaqohet me to.

Le t'u hedhim një vështrim aspekteve të shoqërisë njerëzore e të shohim se si i ndërton ato Muhammedi s.a.v.s. me emrin e All-lahut dhe bekimin e Tij.

Ndërtimi i shtëpisë së muslimanit (martesa)

Instinkti seksual ka mundësi të jetë fillim i një të keqjeje të madhe për njeriun dhe shoqërinë, kuptohet kur atë e pushtojnë sulmet e vrazhda anormale dhe pasionet tronditëse, kur ai i tejkalon kufijtë e normave dhe dispozitave të All-llahut dhe të të drejtave që i posedojnë njerëzit. Në këtë moment themi se njeriun e ka goditur turpi dhe zjarri.

Të gjitha instinktet anormale të cilat normat dhe dispozitat e ligjit të All-llahut nuk arrijnë t'i ndalojnë medomos shpien në fatkeqësi të madhe dhe të pakëndshme.

All-llahu i Madhëruar nuk i krijoi instinktet për të shkaktuar çregullim dhe amoralitet, as që i krijoj me qëllim që disa njerëz të largohen prej tyre duke i mposhtur ato dhe duke hequr dorë prej tyre.

All-llahu i Madhëruar krijoj një hapësirë të gjerë para instinktit seksual, e bëri martesën hapësirë të përshtatshme, prej saj të rrjedhin burimet e dashurisë dhe mëshirës të cilat freskojnë ambientin shtëpiak.

Ai kërkoj nga robërit e Tij të mirë të vlerësojnë dhe çmojnë tej mase këtë kënaqësi dhe lumturi, të kënaqen dhe dëfrehen në suazat e saj, të mos hedhin shikimin e tyre drejt gjërave të ndaluara, preokupim të tyre të vetëm pas martesës ta kenë edukimin e fëmijëve dhe përbushjen e obligimeve që garantojnë jetën e tyre si në të tashmen ashtu edhe në të ardh-

men, të formojnë një gjeneratë të dobishme dhe të edukuar. All-llahu i Madhëruar thotë:

(وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبُّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا فَرَهْ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا) ﴿٤﴾

"Edhe ata që thonë: "Zoti ynë, na bëj të jemi të gëzuar me (punën) e grave tona dhe të pasardhësve tanë, e neve na bëj shembull për të devotshmit". (El-Furkan, 74)

Muslimanin e vërtetë e preokupojnë sjelljet e fëmijëve të tij ndaj Zotit të tyre dhe vëllezërve. Ai nuk duhet të mbushi shoqërinë me fëmijë rrugaçë e të paudhë.

Le të shqyrtojmë me vëmendje të plotë lutjen e të Dërguarit Ibrahim, i cili thotë:

(رَبَّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبُّنَا وَتَقْبَلْ دُعَاءَ) ﴿٤﴾

"O Zoti im! më bëj mua nga ata që falin namazin, e edhe pasardhësit e mi dhe pranoje lutjen time o Zoti ynë!" (Ibrahim, 40)

T'ia dalësh të kesh fëmijë të ndershëm, që do të dinë të përbushin detyrat që kanë ndaj All-llahut, është sukses i madh. Madhështia e besimit (imanit) që shfaqet në zemrën e besimtarit të denjë (në këtë rast edhe në zemrën e të Dërguarit Ibrahim) në vete ngërthen edhe shpresën për të pasur pasardhës të ndershëm dhe të dobishëm.

Të tjerët kërkojnë për pasardhësit e tyre pozitë të lartë dhe pasuri, apo gjëra të tjera që konsiderohen kënaqësi e jetës së kësaj bote.

Ndërkaq për gjërat që i takojnë botës tjetër këta as që çajnjë kokën. Sidoqoftë, të dërguarit e All-llahut kanë të bëjnë me një detyrë më madhore, me çështje më të rendësishme, këta janë të preokupuar me çyshtjen e besimit:

فَأَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءِ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتَ إِذْ قَالَ لِنِسْيَهُ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا
نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ أَبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ
مُسْلِمُونَ ﴿٤٥﴾

"A ishit ju dëshmitarë kur Jakubit iu afroa vdekja, e ai bijve të vet u tha: "Çka do të adhuroni pas meje"? Ata thanë: "Do të adhurojmë Zotin tënd dhe Zotin e prindërve tuaj: Ibrahimit, Ismailit, Is'hakut, një të vetmin Zot dhe ne vetëm Atij i jemi dorëzuar!" (El-Bekare, 133)

Ndërtimi i shtëpisë muslimane fillon me zgjedhjen e gruas së mirë e të vyeshme (saliha), le të kërkojë njeriu ndihmën e All-llahut edhe në këtë zgjedhje.

Është shumë interesant fakti që në takimin e parë mes dhëndrit dhe nuses preferohet të përmendet emri i All-llahut të Madhëruar, dhëndri vë dorën në ballin e saj dhe thotë:

بَارَكَ اللَّهُ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُ فِي صَاحِبِهِ

"All-llahu na bekoftë çdonjërin prej nesh në njëri tjetrin, e pastaj i lutet All-llahut duke thënë:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ، وَأَغُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا جَبَلْتَهَا
عَلَيْهِ

"O Zot, kërkoj prej Teje të ma dhurosh të mirën e saj dhe të mirën që e ke bërë natyrë të saj dhe të lutem të më mbrosh nga e keqja e saj dhe e keqja që e ke bërë natyrë të saj".

S'ka dyshim se nuk ka njeri të përsosur, çdonjëri prej nesh posedon dobësi të natyrës njerëzore të cilat kërkojnë falje dhe fshehjen e tyre.

Ai dhe ajo që mendojnë se janë të përsosur dhe posedojnë virtute të përsosura që assesi nuk mund të komprometohen apo turpërohen, nuk janë veçse dy persona të kredhur në iluzione.

Sikur bashkëshortët të jenë të singertë dhe besnikë duhet të dinë se vazhdimësia e dashurisë mes tyre kërkon që çdonjëri të kërkojë prej All-llahut mbrojtjen, kujdesin dhe të heq dorë nga të metat apo lëshimet e njëri-tjetrit.

Karakteristikë e veçantë e Islamit është që kérkesat natyrore të njeriut i shoqëroi me të përmendurit e All-llahut: në emër të All-llahut ushqen trupin dhe shuan urinë, në emër të Tij pi ujë dhe shuan etjen.

Ai bie në shtrat me bashkëshorten e tij duke përmendur emrin e All-llahut, dëshirën e tij që e shfaq ndaj bashkëshortes e shoqëron me emrin e Zotit të tij. I Dërguari i All-llahut s.a.v.s. thotë:

اللهم جنباً الشيطان واحبّ الشيطان ما رزقنا

"Kur dikush nga ju dëshiron t'i afrohet bashkëshortes së tij dhe thotë: "O Zot, na e largo djallin prej nesh dhe prej atij që do të na furnizosh me të, e pastaj vendoset për ta të kenë fëmijë, asnijëherë nuk do ta dëmtoj djalli atë".

Gruaja është ajo e cila ballafaqohet me lindjen e fëmijëve. Kënaqësitë e kësaj jete i sjellin gjërat që e ndryshojnë atë.

Prindi është ai që ballafaqohet me lodhjen dhe rraskapitjen, që përpinqet vazhdimisht të përbushë kérkesat e fëmijëve të tij, ndërsa nëna ballafaqohet me dhembjet dhe vështirësitë e shtatzënësisë dhe lindjes, vështirësitë e të ushqyerit të fëmijëve me qumësht të pastër. Shumë herë ndodh që lindjet të komplikohen dhe vështirësohen, në këtë rast është nëna ajo që heq dhembje të mëdha.

Vetëm All-lahu është Ai që i shëmang vështirësitë dhe i largon gjërat e pakëndshme. Është e udhës që nje-

riu t`i drejtohet vetëm Atij për këtë, si p.sh.:

اللَّهُمَّ رَحْمَنْتَكَ أَرْجُو فَلَا تَكْلِنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ، وَ أَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلُّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

"O Zoti im, në mëshirën Tënde shpresoj, mos më lër të mbështetem te vetvetja as sa një lëvizje e syrit dhe ma përmirëso gjendjen time. S`ka të adhuruuar tjeter përveç Teje".

Ose:

يَا حَسِينُ بْنَ عَلِيٍّ يَا فَيْوُمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغْفِرُ

"O i Gjallë përgjithmonë, O Mbikëqyrës i çdo gjëje, me mëshirën Tënde kërkoj ndihmë".

Dhe:

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

"Nuk ka Zot pos Teje. Ti je i pastër, i patëmetë. Unë i bëra padrejtësi vetes!"

A thua, sa i madh është numri i lutjeve të Pejgamberit që në vete ngérthejnë dashurinë ndaj All-lahut dhe pritjen e ndihmës së Tij që do të shmangë çdo vështirësi!

Marrëdhëniet mes gjinisë mashkullore dhe asaj femërore kërkojnë një sqarim më të gjerë, kjo ngase krishterimi është i mendimit se devotshmëria e vërtetë shfaqet në ndërprerjen e këtyre marrëdhënieve, siç kërkon nga të mirët dhe të mirat të mbyllin veshët e të mos dëgjojnë thirrjen e instinkteve të shtypura.

Krishterizmi njeh murgërinë si institucion të ndërtuar mbi këtë bazë dhe që vazhdon edhe më tej të ekzistojë!

Gjatë shqyrtimit të kësaj çështjeje vërejmë se disa nuk çajnë kokën për privimin e tyre nga këto marrëdhënie, se posedojnë instinkte të dobëta apo të shtypura fare, ndërkaq disa të tjerë nuk çajnë kokën për mënyrat e përbushjes së kënaqësive të tyre, përdorin mënyra të lehta për të ngopur qëllimet e tyre, ose hyjnë në luftë të

ashpër me veten nga e cila nuk dalin me shpirt dhe kokë të shëndoshë, të kënaqur me atë që ka ndodhur.

Të thuhet se njeriu ka arritur të vërtetën e devotshmërisë në tërë këto situata është gjë e papranueshme.

Ndërkaq, për sa i përket Islamit, ky e lejoi martesën, rekomandoi lehtësimin e saj, duke konsideruar se ajo e afron edhe më shumë njeriun tek All-llahu.

Islami lejon martesën edhe me një grua tjetër, por vetëm kur përbushen garancitë morale të njeriut, përndryshe e ndalon.

Nën ndikimin e krishterizmit bota e perëndimit ngri-
ti pluhur të madh e të dendur rrëth mësimeve dhe nor-
mave islame. Tevaturi që u bë rrëth këtyre gjërave vinte
nga çdo anë.

Po pse e bëri këtë? A nuk është e vërtetë se bota e Perëndimit i ndërtoi marrëdhëniet seksuale mbi bazat e anarkisë së tmerrshme? Se numri i fëmijëve të lindur në shtratin e amoralitetit dhe mëkatit në disa vende është i barabartë me numrin e fëmijëve të lindur në mënyrë të rëndomtë dhe legjitime?!

Martesa me më shumë se një grua na qenka e pa-qartë, ndërkaq që vizita e shumë femrave brenda një nate nga ana e një njeriu na qenka e kuptueshme. Gruaja e Kenedit, ish kryetarit të Shteteve të Bashkura të Amerikës, ka thënë se burri i saj ka pasur dy-treqind shoqe.

Në botën e Perëndimit edhe të varfrit kanë mundësinë të flenë me qindra gra.

Ajo që nxit habinë është fakti se njeriu ka mundësi që pa pengesë të shëtisë në mesin e një grupi të madh grash të cilat i konsideron mikesha apo dash-

nore. Gratë që vazhdojnë të përpiqen për të ndërtuar jetën e tyre në suaza të normave të ndershme morale vendosen në bankën e akuzës!

Në mesin e liderëve të mëdhenj perëndimorë dhe politikanëve të shquar ka të tillë që në sferën e amoralitetit kanë dosje të thellë! Numri i madh i çështjeve amoroale dhe tradhtive bashkëshortore nuk ndikojnë fare në reputacionin që ka ai!

Mendimtari Enis Mensur shkruan dhe thotë: "Nuk është çudi të publikohet në Francë një libër mbi politikanin francez Xhorxh Kelmensor (1841-1929), njeriun i cili u fut në luftëra të ashpra politike dhe arriti t'i mundte të gjithë politikanët e atëhershëm. Ky njeri ishte i aftë të bisedonte në një kohë me njëzet njërez për njëzet tema të ndryshme. Askush nuk e mendonte se ky njeri kishte më tepër se tetëqind mikesha (dashnore) dhe dyzet fëmijë jashtëligjorë!

A thua sa ishte numri i fëmijëve legjitimë, pasardhës të këtij ujku?

Enis Mensur vazhdon dhe thotë: "Kur mori vesh se bashkëshortja e tij amerikane e kishte tradhtuar, u ngrit në mes të natës, ia hapi derën dhe e nxori vetëm në këmishën e natës!

Habitemi se si është e mundur që ky njeri t'i ndalonte tjetrit atë që ia kishte lejuar vetes?

Duke komentuar këtë ngjarje, mendimtari thotë: "Si të gjithë ujqit nga radhët e njerëzve, Kelmensor bën pjesë në mesin e atyre që më së shumti e nënçmojnë dhe e zhvleftësojnë gruan, nuk ka ndonjë tjeter që flet më keq se ky për gruan, qoftë si qenie e shtrirë në shtratin e dëfrimit apo në shtratin e sëmundjes!

Megjithatë, zëvendësministri i mbrojtjes i Francës publikoi një libër për të. Liderët perëndimorë e konsiderojnë njeri me peshë të lartë, që zë vend në piedestalin e sferës politike!

Po pse veprojnë kështu?

Sepse ai bënte kurvëri dhe asnjeherë nuk ishte martuar!

Kurvëria na qenka gjë e lehtë dhe e parëndësishme, ndërkaq martesa me më shumë se një grua e metë dhe gabim që e ul autoritetin e njeriut edhe sikur të jetë gjeni! Kjo është ajo kulturë dhe ai ritëm të cilin e vendos, e bekon dhe e përhap në mesin tonë krishterizmi!

I Dërguari s.a.v.s. ngre lart esencën e martesës, në një nivel që meriton vëmendje të plotë. Martesa, sipas Islamit, nuk është pushtet apo autoritet i burrit të fuqishëm ndaj femrës e cila është krijesë e dobët. Martesa është akt i lirë, që fillon dhe mbaron me ndihmën dhe kujdesin e All-llahut, me mbështetjen e Tij. Në momentet e fundit të haxhit lamtumirës i Dërguari s.a.v.s. mori fjalën dhe para të tjerëve tha: "*Kini frikë All-llahun për sjelljet tuaja ndaj grave. Ju i keni marrë ato në besë të All-llahut dhe me fjalën e All-llahut i keni të lejuara marrëdhëniet me to*".

Një kontratë e tillë, në përkujdesje të fjalës dhe besës së All-llahut, ka karakterin e aspektit fizik dhe shpirtëror, atributin tokësor dhe qiellor dhe shtëpia e ndërtuar mbi këto baza është shtëpi e mbushur me dashuri, mëshirë dhe qetësi (prehje shpirtërore).

Ky akt merr karakter shoqëror duke ndihmuar zhvillimin dhe rritjen e aspektit njerëzor, duke depërtu-

ar në të si individ i pastër, i edukuar dhe i përshtatshëm.

Atributet e një martese të bekuar Kur`ani famë-lartë i quan "Dispozita të All-llahut", sepse All-llahu dëshiron që shtyllat e shtëpisë bashkëshortore të jenë shtylla të mirësisë dhe të devotshmërisë, të ndihmës reciproke mes bashkëshortëve dhe bartjes së ndërsjellë të të gjitha preokupimeve në jetë.

Sa bukur është që martesës t'i paraprijë fejesa e ëmbël dhe mirëkuptimi i këndshëm, e kësaj t'i paraprijë një lutje e cila do të shoqërojë fillimin e fryteve të martesës që do të vijnë pas pak kohe, lutje e cila gjatë tërë kohës do t'i përcjellë të dy bashkëshortët e ardhshëm. Njerëzit duhet të dinë se martesa në fenë e All-llahut nuk është bashkim shtazarak, kështu e kuptojnë vetëm rrugaçët dhe të paedukuarit.

Dijetarët islamë thonë: "Me rastin e bekimit të martesës mes dy të rinjve preferohet të ligjërohet një fjalim i shkurtër. Fjalimi më i mirë është ai i transmetuar nga Abdull-llah in Mes'udi, i cili thotë: "I Dërguari i All-llahut na e mësoi fjalimin në rast nevoje, duke thënë:

الْحَمْدُ لِلَّهِ، تَحْمِدُهُ وَتُسْتَعِينُهُ، وَتَعُوذُ بِهِ مِنْ شُرُورِ أَنفُسٍ، مَنْ يَهْدِي
اللَّهُ فَلَا مُضِلٌّ لَهُ، وَمَنْ يُضْلِلُ فَلَا هَادِي لَهُ، وَأَشْهُدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَهُ
شَرِيكٌ لَهُ، وَأَشْهُدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، أَرْسَلَهُ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا بَيْنَ
يَدَيِ السَّاعَةِ، مَنْ يُطِيعُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ رَشَدَ، وَمَنْ يَعْصِيهِمَا فَإِنَّهُ لَا يَضُرُّ إِلَّا
نَفْسَهُ وَلَا يَضُرُّ اللَّهُ شَيْئًا

"Falënderimi i takon All-llahut, Atë e falënderojmë dhe prej Tij falje dhe ndihmë kërkojmë. Kërkojmë mbrojtje nga All-llahu prej të këqijave të vvetes dhe të veprave tona. Kë e udhëzon All-llahu s'ka kush e lajhit dhe kë e largon nga rruga e vërtetë Ai, s'ka kush e udhëzon. Dëshmoj se s'ka

hyjni tjetër përveç All-lahut, i Cili është Një dhe dëshmoj se Muhammedi është rob dhe i Dërguar i Tij, e dërgoi me të vërtetën, përgëzues dhe qortues para Ditës së Kiametit. Ai që respekton All-lahuun dhe të Dërguarin e Tij vërtet është udhëzuar, ndërsa kush nuk i respekton, le të dijë se do t`i bëjë dëm vetëm vetes, e aspak nuk do t`i bëjë dëm All-lahut".

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِّنْ نُفُسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾

"O ju njerëz! Kini frikë Zotin tuaj që ju ka krijuar prej një njeriu dhe prej tij krijoj palën (shoqen) e tij, e prej të dyve u shtuan shumë burra e gra. Dhe kini frikë All-lahuun që me emrin e Tij përbetoheni, ruajeni farefisin (akraballë-kun), se All-lahu është mbikëqyrës mbi ju." (En-Nisa', 1)

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوْتُنْ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾

"O ju që besuat, kini frikë All-lahuun me sinjeritet të vërtetë dhe mos vdisni, pos vetëm duke qenë muslimanë (besimtarë)!" (Ali Imran, 102)

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا. يُصْلِحُ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يَطْعَمُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا﴾

"O ju besimtarë, përbajuni mësimave të All-lahut dhe thoni fjalë të drejta. Ai (All-lahu) ju mundëson të bëni vepra të mira, ju shlyen juve mëkatet tuaja, e kush respekton All-lahuun dhe të Dërguarin e Tij, ai ka arritur një sukses të madh." (El-Ahzab, 70-71)

Pas këtij fjalimi të shkurtër nënshkruhet akti i kurorëzimit duke përkujtuar bashkëshortin të ketë frikë All-lahuun ndaj gruas së tij, të jetë i sjellshëm dhe i mëshirshëm ndaj saj dhe të ketë kujdes për përbushjen e dispozitave të All-lahut.

Ai që me vëmendje të plotë i shqyrton këto ajete të zgjedhura vëren se ato të gjitha paraqesin formën parapërgatitëse të martesës së suksesshme dhe qiore, se orientojnë drejt formimit të shtëpisë dhe familjes e cila ndërtohet mbi baza të forta islame, se me të mbështetet e tërë shoqëria dhe Umeti në tërësi. Martesa, pra, është një akt i rëndësishëm dhe plot fryte të dobishme.

Koha kalon, të dy bashkëshortët bëhen prindër, çdonjëri prej tyre sakrifikon me shpirt duke kontribuar në formimin e fëmijëve që do të vijnë, në përgatitjen e tyre për gjatë tërë jetës së tyre. Çerdhja familjare fillon të rritet, nga dy bëhen katër, tetë, dhjetë e më tepër.

Koha përsëri kalon, fëmijët e vegjël bëhen të mëdhenj, këta do të ndjekin po atë rrugë të cilën e ndoqën ata që ishin para tyre por, a thua cila do të jetë rruga e kësaj gjenerate në dallim nga gjenerata e kaluar?

All-llahu i Madhëruar thotë:

(وَوَصَّبْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدِيهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضْعَةً كُرْهًا وَحَمْلَةً وَفَصَالَةً
ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشْدَدَهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبُّهُ أُوْزِغْنِي أَنْ أَشْكُرْ نِعْمَتَكَ
الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالَّذِي وَأَنْ أَعْمَلْ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلَحْ لِي فِي دُرْبِيِّي إِنِّي
تُبَتِّ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ)

“Ne e urdhëruam njeriun t’u bëjë mirë prindërve të vet, ngase nëna e tij e barti me mund dhe e lindi me vështirësi. Bartja dhe mëndja e tij zgjat tridhjetë muaj (e ai vazhdon të jetojë), derisa të arrijë pjekurinë e vet dhe, kur t’i mbush dyzet vjet, ai thotë: “Zoti im, më frymëzo mua të të falënderoj për të mirën që ma dhurove mua dhe prindërve të mi, që të bëj vepra të mira që i pëlqen Ti dhe m’i bëj të mirë pasardhësit e mi, unë pendohem te Ti dhe unë jam me muslimanët.”

(El-Ahkaf, 15)

Gjenerata e porsaformuar është edukuar të shprehë mirënjojen e duhur ndaj Krijuesit më të lartë, të përkujtojë begatitë dhe dhunitë e Tij që u manifestuan në gjeneratën e kaluar dhe të kërkojë zbritjen e mirësisë së Tij në gjeneratën që do të pasojë më vonë. Është pikërisht ky roli i shtëpisë së ndërtuar mbi bazat e besimit të shëndoshë, vatra e cila në mënyrë të veçantë krijon lidhshmërinë e njerëzve me Zotin e tyre, kujdestare e traditave të krijuara për ta e që manifestojnë nderin dhe adhurimin e denjë.

Nuk është çudi që pas tërë kësaj bartësit e arshit (engjëjt e lartë) të luten për banorët e këtyre shtëpive që u përbahen normave dhe mësimeve të All-llahut:

﴿الَّذِينَ يَخْلُلُونَ الْعُرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسْبِحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِئَتْ كُلُّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعَلِمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِيمُهُمْ عَذَابُ الْجَحِيمِ رَبَّنَا وَأَذْخُلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنَى الَّتِي وَعَدْنَاهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ أَبْنَاهُمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾

“Ndërsa ata (engjëjt) që e bartin Arshin dhe ata që janë përreth tij lartësojnë me falënderim Zotin e tyre, i besojnë dhe i luten Atij t’i falë ata që besuan (duke thënë): “Zoti ynë, Ti me mëshirën dhe me diturinë Tënde ke përfshirë çdo send, andaj falu atyre që u penduan dhe ndoqën rrugën tënde, dhe ruaji ata nga dënim i xhehenem! Zoti ynë, shpiji në xhenete të Adnit, të cilat ua ke premtuar, ata edhe kush ishte i mirë, prej etërve të tyre, grave të tyre dhe pasardhësve të tyre. Vërtet, Ti je ngadhënjyesi, i urti!” (El-Gafir, 7-8)

Në vijim do të shohim se shtëpia e parë e ndërtuar në shoqërinë islame, kam parasysh shtëpinë e Pejgamberit s.a.v.s. dhe të nënave besimtare që kontribuuan dhe sakrifikuani për ndërtimin e saj, ishte shembull më i përsosur i banorëve të cilët si qëllim kishin

botën tjetër dhe besnikërinë e përkryer të dashurisë dhe përkushtimit ndaj All-lahut.

Shtëpia e të Dërguarit ishte shtëpi që mburrej me ngrohtësinë e të përmendurit të All-lahut, leximit të Librit të Tij dhe faljes së namazit të natës, shtëpi e cila mburrej që qëndronte larg çdo lakmie dhe dëfrimi, shtëpi që ishte plot mirënjoshe dhe lutje ndaj All-lahut.

Shtëpia e Pejgamberit s.a.v.s. në jetën e Umetit Islam është vend që shkëlqen vazhdimisht, prej saj dalin shkëndijat e devotshmërisë dhe të bindjes të cilat kanë rolë të veçantë që në jetën e Umetit.

Fushëbeteja e bukës

Qysh në mëngjes besimtari musliman del nga shtëpia për t'iu përkushtuar punës së tij të zakonshme, nëpunësi zyrtar niset për në zyrën e tij, punëtori fillon punën në fabrikë, tregtari niset për të hapur dyqanin e tij, ndërsa bujku në fushën e tij.

Tërë ditën shohim njerëz të zënë me punë të ndryshme. Detyrat e furnizimit pothuajse kanë preokupuar mendjen e secilit prej tyre. Këta duan të përfitojnë shumë, për veten e tyre dhe familjen. I varfri dëshiron të ketë pasuri të madhe, ndërkaq i pasuri dëshiron edhe më tepër seç ka. Preokupimet dhe kërkesat e jetës nuk i ndal dot kush. Ato janë të pakufishme, ndërsa mundi i harxhuar për të pasur më shumë furnizim kërkon angazhim të madh të fuqisë punëtore.

Vallë, sa mund njerëzor harxhon ky lëmë? Kur Pejgamberi i fundit s.a.v.s. dilte nga shtëpia dukej sikur para vetes i prezantonte të gjitha këto ndjenja. Atëherë thoshte:

بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلُّ أَوْ أُضِلَّ، أَوْ أُزِلُّ أَوْ أُزَلَّ، أَوْ أَظْلَمُ أَوْ أُظْلَمَ، أَوْ أَخْهَلُ أَوْ يَخْهَلُ عَلَيَّ

"Me emrin e All-llahut, në All-llahun u mbështeta. O Zoti im, kërkoj mbrojtjen Tënde që të mos shkoj në humbje (dalalat), e as dikush të mos më shpije në humbje (dalalat); kërkoj mbrojtjen Tënde të mos shkas (nga e vërteta), e as dikush të më bëj të shkas (nga e vërteta); kërkoj mbrojtjen

Tënde që të mos dëmtoj askënd e as dikush të më dëmtojë mua; kërkoj mbrojtjen Tënde që të mos e injoroj askënd e as dikush të më injoroj mua".

Ai nuk dëshiron të dominojë mbi tjetrin dhe kësh-
tu ta mposhtë, ai dëshiron të shpëtojë nga shkarjet e
mundshme ku mund të bjerë dhe të mos bëhet shkak-
tar që ndonjëri të bjerë aty ku ai vetë nuk dëshiron të
bjerë, ai shpreson te udhëzimi i mirëfilltë, për vete dhe
për të tjerët, kërkon mbrojtje nga All-llahu të mos injo-
rojë ndonjërin dhe të mos e injorojë ndonjë tiran, apo i
kapandisur, ai i urren të gjitha format e padrejtësisë.

Në këtë mënyrë ai kërkon mbrojtjen e Zotit të tij,
vetëm nga Ai kërkon ndihmë. Pejgamberi s.a.v.s. kër-
koi që edhe besimtarët, kur të dalin nga shtëpia për të
bërë ndonjë punë të zakonshme, të kérkojnë ndihmën e
All-llahut, të jenë të lidhur fuqishëm me Të në çdo mo-
ment. Enes ibn Maliku transmeton se i Dërguari s.a.v.s.
ka thënë: "Kush thotë - d.m.th. kur të del nga shtëpia e tij
بِاسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

- me emrin e All-llahut, te All-llahu u mbështeta dhe
s'ka lëvizje e as forcë përveç me dëshirën e All-llahut, atij i
thuhet: "je udhëzuar, je mbrojtur dhe je mbuluar (me përb-
ushjen e nevojave)".

Gjatë ditës njerëzit arrijnë të lidhin kontakte me
shumë njerëz të tjerë, gjë që mund t'u krijojë shumë
herë probleme të mëdha dhe mund të ndodh që nga
këto kontaktet të lindin dëme të mëdha.

Zgjuarsia, sado që të jetë e mprehtë, asnjëherë
nuk duhet të heqë dorë nga kujdesi dhe mbrojtja e
All-llahut. Ai, i Lartmadhëruar qoftë, mbron atë që
mbështetet te Ai dhe kërkon mbrojtjen e Tij.

Bile besimtari musliman duhet të dyshojë në fuqinë e tij personale, ai duhet të kërkoj vazhdimisht ndihmën e lartë, t'i lutet vetëm All-llahut, të thotë siç e ka mësuar Pejgamberi s.a.v.s.:

اللَّهُمَّ لَا سَهْلٌ إِلَّا مَا جَعَلْتَ سَهْلًا، وَمَا أَنْتَ تَجْعَلُ الْحَرْثَنَ إِذَا شِئْتَ سَهْلًا

"O Zoti im, s'ka asgjë të lehtë përveç asaj që Ti e ke bëre të lehtë dhe Ti e bën pikëllimin –të vështirën-të lehtë, nëse dëshiron".

I Dërguari i All-llahut është i vetëdijshëm për gjërat të cilat ndonjëherë mund të çrregullohen në jetë, ai gjithashtu është i vetëdijshëm për vështirësitë që qëllon të brengosin por, kur të ndodhin këto gjëra ai kërkon nga besimtari musliman të jetë sa më i lidhur me Zotin e tij. Ibn Omeri transmeton se i Dërguari s.a.v.s. ka thënë: *"Çka e pengon ndonjérin nga ju, që kur t'i vështirësohet gjendja jetësore të thotë kur të del nga shtëpia:*

بِسْمِ اللَّهِ عَلَى نَفْسِي وَمَالِي وَدِينِي، اللَّهُمَّ رَضِّنِي بِقَضَايَاكَ، وَبَارِكْ لِي فِيمَا قُدْرَ لِي
حَتَّى لَا أُحِبَّ تَعْجِيلَ مَا أَخْرَى وَلَا تَأْخِيرَ مَا عَجَّلْتَ

"Me emrin e All-llahut mbroj veten time, pasurinë time dhe fenë time. O Zoti im, më bëj të jem i kënaqur me përcaktimin Tënd (vullnetin), beko atë që është caktuar përmua, të mos e dua përshtpejtimin e asaj që është vonuar, e as vonimin e asaj që është përshtpejtar".

I Lartmadhëruar qoftë All-llahu, ç'është me këtë të Dërguar i cili di çdo gjë, ç'është me këtë që aq shumë di për psikologjinë njerëzore dhe është i njuhur hollësisht me të gjitha vështirësitë e jetës?

Të gjithëve u dhuron nga depot e mbushura përpilot me bindje të thellë, që marrëdhëniet me All-llahun të mbisin edhe më tej të qeta dhe stabile.

Berra` ibn Azib thotë: "Tek i Dërguari i All-llahut

erdhi një njeri t`i ankohej nga vëtmia (jetërsimi), e i Dërguari i All-lahut s.a.v.s. i tha: "Thuaj sa më shumë:

سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقَدُّوسِ رَبِّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ، حَلَّتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضُ بِالْعِزَّةِ
وَالْجَيْرَوْتِ

"I Madhëruar qoftë Sunduesi i Pastër (nga çdo e metë), Zoti i Melaikeve dhe i Xhibrilit, ke përfshirë qiejt dhe tokën me madhërinë dhe gjithëfuqinë Tënde".

Njeriu e tha këtë dhe prej tij u largua vëtmia.

Ky njeri është shumë i ndjeshëm andaj edhe mbështetet te vëtmia, i shmanget shoqërisë, është nga mesi i atyre të cilët nga mëngjesi deri në mbrëmje duan të jenë të qetë e të lumtur dhe nuk kanë kontakte me njerëzit.

Mirëpo, jo gjithmonëjeta është e qetë dhe pa brenga, jo gjithmonë i kënaq, andaj druajnë dhe kanë nevojë përtë. Kjo vëmi (jetërsim) e padëshiruar nxiti njeriun të ankohet tek i Dërguari s.a.v.s., ndërsa ky e porositi të shqiptonte lutjen e cila do ta nxiste fuqishëm që t`i shmangej vëtmisë dhe të jetë sa më i lidhur me All-lahun.

I Dërguari s.a.v.s. nuk dëshiron që vëtmia të shndërrohet në paaftësi, apo që përmendja e All-lahut të jetë mbulesë e dështimit shpirtëror që nuk sjell dobi. Avf ibn Maliku thotë: "I Dërguari i All-lahut s.a.v.s. gjykoi mes dy njerëzve. Duke u larguar, i gjykuari tha:

خَسِنَ اللَّهُ وَنَعِمَ الْوَكِيلُ

"Më mjafton mua All-lahu, Ai është mbrojtësi më i mirë". Me të dëgjuar këto fjalë i Dërguari i All-lahut s.a.v.s. tha: "Vërtet All-lahu e qorton këtë paaftësi, bëhu i vendosur dhe i zgjuar, kur të godet ndonjë çështje thuaj :

خَسِنَ اللَّهُ وَنَعِمَ الْوَكِيلُ

"Më mjafton mua All-lahu, Ai është mbrojtësi më i mirë".

Këtë njeri e kishte mundur dështimi andaj edhe u largua duke mbuluar dobësinë e tij dhe dorëzimin e plotë me këtë fjali: "Më mjafton mua All-llahu, Ai është mbrojtësi më i mirë". Është fjali e vërtetë, por me te dëshirohet e pavërteta, vendi i saj nuk është i qëlluar, dështimi shpirtëror nuk meriton të mbulohet me fjalët e shenjta të All-llahut që zënë vend diku tjetër. I Dërguari s.a.v.s. nuk lejoi që gjendja e këtij njeriu të gjykuar të kalojë e pahetuar, mendjemprehtësia e tij u shfaq në formën më të shkëlqyer.

Po këtë fjali e thanë edhe ata të cilët më herët përjetuan disfatë në Luftën e Uhudit, por nuk u dorëzuan, të plagosur e të lodhur u vunë në ndjekje të armikut që kishte ardhur nga Meka, të gjithë u mblodhën për t'u hakmarrë e nuk u ligështuan fare. Po, kur atyre iu tha:

﴿الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشُوْهُمْ فَرَادُهُمْ إِعْلَانًا وَقَالُوا حَسِبْنَا اللَّهَ وَنَعْمَ الْوَكِيلُ﴾

"Populli (*idhujtarët*) është tubuar t'ju sulmojë, pra kini frikë!" Kjo, vetëm ua shtoi edhe më shumë besimin e thanë: "Neve na mjafton që kemi All-llahun, Ai është mbrojtësi më i mirë!". (Ali Imran, 173)

Thanë: Le të bekojë All-llahu vendosmërinë tonë, mundin dhe rifillimin e luftës kundër armiqve.

Në këtë rast, fjalia e shqiptuar zuri vend dhe mori kuptimin e duhur.

Nuk duhet thënë këtë fjali në shenjë dorëzimi rrëth çështjes që ka ndodhur, në shenjë paaftësie dhe pamundësie për të ndryshuar atë, në pritje të qiellit të ndërhyjë, të mbrojë dhe ndryshojë atë që nuk je i aftë ta bësh vetë.

Qielli kërkon punë të palodhshme, ndërsa shpre-

sa aktivitetin. Mu për këtë Omeri radijall-llahu anhu tha: "Mos të heq dorë ndonjëri prej jush nga kërkimi i rizkut e pastaj të thotë: "O Zoti im, më furnizo, ndërsa e di se qelli nuk lëshon ar e as argjend".

Jeta moderne nuk është duke u ankuar nga mbështetës të cilët nuk punojnë fare, por nga punëtorë të cilët nuk mbështeten (te All-llahu), çështja materialiste ka kapluar tërë kontinentet e populluara.

Njerëzit dalin nga shtëpitë e tyre duke lakmuar pas pasurisë së madhe dhe vërsulen pa mëshirë pas saj. Posa të arrijnë të krijojnë mundësinë e volitshme për ta fituar këtë pasuri të madhe, fillojnë të luajnë me botën tjetër, hanë vazhdimisht e nuk ngopen, pinë lloj-lloj pije, por nuk shuanjë etjen.

Në mesin e këtyre etheve zemra krijon lakmi vetëm pas të mirave të përkohshme të kësaj bote, gërmadhave të padobishme.

E nëse ndodh që njeriu t'i shmanget kësaj shkalle të ulët, në zemrën e tij të rikthehen veçoritë e larta, ndërsa në vorbullën e madhe të pasioneve të mjegulluara t'i shfaqet qëllimi i Zotit të tij, e pastaj të përmendë emrin e Tij, shpalljen e lartë, të jepet pas argumenteve dhe mësimeve të Tij, çfarë shpërblimi do të meritojë ai pas tërë kësaj?

I Dërguari i All-llahut s.a.v.s. thotë: "*Kush hyn në treg dhe thotë:*

لَإِنَّهُ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحِبُّ وَيُمِيَّزُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، يَعْلَمُ الْخَيْرَ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

"*S'ka të adhuruar tjetër përveç All-llahut, Një dhe të pashoq; Atij i takon sundimi dhe vetëm Atij i takon falënderimi; Ai jep jetë dhe vdekje, ndërsa Ai është i Gjallë i*

Cili nuk vdes kurrë. Në Dorën e Tij është e mira (hajri) dhe mbi çdo send Ai është i plotfuqishëm", All-lahu do t'i shkruajë mijëra e mijëra të mira, do t'i fshijë mijëra e mijëra të këqija dhe do ta ngrejë me mijëra e mijëra shkallë".

Këto shpërblime të mëdha nuk bëhen për hir të shqiptimit të këtyre shprehjeve, vetëm që dalin nga gjuha e njeriut, ato pasqyrojnë bindjen e thellë të njeriut në Zotin e lartë, mirësinë e lartë e cila i takon vetëm All-lahut, bëjnë që njeriu të mbështetet në Atë në duart e të Cilit është e mira e tërë (hajri), andaj nuk mashtron, e as tradhton.

Dijetarët konfirmojnë faktin se këto shpërblime të mëdha nuk pasojnë pas punëve të vogla e as pas ambicieve të pavlefshme.

Furnizimi dhe mundi i harxhuar për hir të shpirtit, familjes, fëmijëve dhe të tjerve janë një fushëveprim ku shumë herë qëllon të ngatërrohen gjërat e mira me ato të këqija, gjërat e pastra me ato të shëmtuara apo të fëlliqura. Besimtari (mu'mini) e di se në xhenet nuk ka për të hyrë ai që është ushqyer me gjëra të ndaluara apo të shëmtuara (haram), siç e di se atë nuk ka për ta shijuar trupi i cili është rritur me mëkate, se All-lahu është i mirë dhe nuk pranon vetëm të mirën, andaj edhe obligohet të ketë kujdes të madh për furnizimin. I Dërguari s.a.v.s. na mëson këtë lutje:

اللَّهُمَّ أكْفِنِي بِحَالِكَ عَنْ حَرَامَكَ، وَأغْنِنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّا سِوَاكَ

"O Zoti im, më bëj që të më mjaftoj hallalli Yt dhe të mos i afrohem haramit dhe më bëj të pasur me mirësitë Tua që të mos kërkoj prej tjetërkujt përveç teje".

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَعِمَادًا مُتَقَبِّلًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا

"O Zoti im, të lutem më jep dituri të dobishme dhe furnizim të mirë dhe të lutem të m`i pranosh veprat e mia".

Njeriu mund të ballafaqohet tërë ditën me gjëra të padëshiruara, atë mund ta provokojnë mendjelehtët me qëllim që ky të shfaqë injorancë ndaj tyre, apo të hakmerret ndaj tyre, për të është më mirë që, nga momenti kur del nga shtëpia, të ketë parasysh zemërgjerrësinë dhe tolerancën. Enes ibn Maliku transmeton se i Dërguari i All-lahut s.a.v.s. ka thënë: "A s`mundeni të jeni si Ebu Damdami?

Po kush është Ebu Damdami, o i Dërguar i All-lahut, thanë të pranishmit?

Ai tha: "Ishte ai që, kur zgjohej, thoshte:

اللهم إني قد وهبت نفسي وعرضت لك ...

"O Zoti im, Ty ta kam dhënë shpirtin tim dhe nderin tim, të mos e fyejë atë që e ka fyer, të mos i bëjë të padrejtë atij që i ka bërë të padrejtë dhe të mos e rrähë atë që e ka rrahir"!

Kallaballëku i ditës është përplot me provokime të natyrës shpirtërore dhe shoqërore. Njeriu nuk duhet të merret me to. Pranimi i tyre është i varur thellë në shpirtin e njeriut. Kujtoj se çështja në fjalë kërkon ta sqarojmë qëndrimin e Pejgamberëve ndaj tyre, që kjo të na shërbëjë si hyrje për sqarimin e qëndrimit të Pejgamberit të fundit s.a.v.s.

Pejgamberët janë njerëz, nuk dallojnë fare nga ne, pozita e tyre e lartë nuk heq prej tyre vështirësitë e obligimeve e as që i rehaton nga barra e obligimeve të domosdoshme. Por, është e vërtetë se janë ata që sprovohen më tepër në këtë botë dhe përjetojnë barrën më të rëndë. Dijetarët e mirënjohur thonë: "Mbrojtja e tyre (nga gabimi dhe mëkat) nuk përjasht-

ton sprovën". Kjo do të thotë se ata nuk janë të përjashtuar nga sprovat e ndryshme që ndodhin në këtë botë dhe nga llojet e ndryshme të provave.

Jusufi alejhis-selam ishte njeri që aspironte lirinë dhe nuk e donte fare burgun. Ditën që po dilte nga burgu ai për të cilin besonte se është i shpëtuar, i tha: "Më përkujto mua te zotëria yt".

E pse të mos e përkujtonte, kur ai ishte i pafajshëm, i dëmtuar? Ky i burgosur, që tani po dilte nga burgu e dinte fort mirë se Jusufi ishte nga të mirët bamirës, le t'i flasë zotërisë për të cilin do të punojë.

Mirëpo, All-lahu deshi që i burgosuri i posaliruar të harronte porosinë e Jusufit. Në burg do të qëndrojë edhe disa vjet.

Derisa erdhi dita e caktuar dhe zotëria urdhëroi ta sillnin para tij Jusufin. Mirëpo, Jusufi, që kishte arritur shkallën e pjekurisë dhe të dinjitetit, nuk shpejtoi t'i përgjigjej kërkësës së zotërisë. Pjekuria e tij e bëri të thoshte: "Së pari dua që ju të njiheni me qëndrimin tim ndaj çështjes për të cilën jam akuzuar më parë."

Pasi u bë e njojur çështja e tij dhe se në burg kishëte qëndruar i pafajshëm, ai doli dhe mori përsipër çështjet e financave në Egjipt.

Në tokën e Medjenit, Musai përjeton përvëlimin e vetmisë. Pasi u ndihmoi dy vajzave rreth bagëtive, u largua anash nën një hije, aty thirri Zotin e tij dhe tha:

﴿رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ﴾

"O Zoti im, unë kam nevojë për çka do që të më japoesh!" (El-Kasas, 24)

Ndihma e All-lahut erdhi, së shpejti gjeti strehimin e kërkuar e të sigurt tek zotëria i Medjenit, i cili i tha:

﴿نَحْوُنَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾

“... paske shpëtuar nga populli zullumqar!” (El-Kasas, 25)

Pastaj e martoi me njérën nga dy bijat e tij, një kohë të gjatë jetoi me të, u përgatit për misionin madhështor.

Lutin e kishte goditur një brengë e madhe, kur pa kriminelët nga mesi i popullit të tij që me nënçmim dhe lakmi shikonin delegacionin e engjëjve që ishin tek ai.

Dëshironte të ishte i ashpër e t'i dënonte rreptë këta të marrë e të paudhë, por engjëjt e qetësuani duke i bërë me dije se fundi i kobshëm i këtij populli po afrohej.

﴿وَلَقَدْ صَبَّحْتُمْ بُكْرًا عَذَابٌ مُّسْتَقْرٌ . فَلَوْقُوا عَذَابِي وَنُذْرِي﴾

“E, atyre, një mëngjesi të hershëm, u erdhi dënim i përhershëm. Pra, vuajeni dënimin Tim dhe qortimin Tim!”
(El-Kamer, 38-39)

Edhe Pejgamberi i fundit jep sqarime mbi ndodhitë apo rrëfimet e këtyre të dërguarve, gjë e cila shfaq një aspekt të moralit të tij të lartë.

Për Lutin ai thotë: “E mëshiroftë All-lahu Lutin, ishte mbështetur në shtyllë të fortë”.

Kjo do të thotë se All-lahu kurrë nuk do ta linte Lutin pa ndihmë, asnjëherë nuk do të hiqte dorë prej tij, ai nuk do të duhej të mërzitez për popullin e tij të humbur.

Muhammedi në gjallje të tij do të quhet me emrin “El-Mutevekkil” (I mbështetur te All-lahu). Një veçori e tillë është e dukshme në çdo ditë të jetës së tij të bujshme. Atij asnjëherë nuk i mungoi ndihma dhe përkrahja e Zotit, Atë e ndiente në çdo moment.

Ishte kjo mbështetje e fuqishme te All-lahu që e pajisi me fuqi të pashembullt për të përhapur besimin te Ai, të kumtojë shpalljen e Tij në tokën ku çdo pëllëmbë e saj mohonte Atë, në tokën ku i pari që ngriti

zérin kundër tij duke iu kërcënuar ishte xhaxhai, Ebu Lehebi. Misioni i tij do të kishte qenë fare i pashpresë po të mos ishte mbështetur i zoti i tij fuqishëm te All-llahu, po të mos ngulte këmbë në arritjen e qëllimit të tij, të mos e pengonte asgjë.

Sqarimi i tij për thënien e Lutit, i cili shfaq vendosmërinë dhe bindjen e thellë, ndryshon nga sqarimi i tij për thënien e Jusufit, i cili shfaq modestinë e thellë dhe durimin e jashtëzakonshëm. Ai thotë: "Sikur të kisha mbetur në burg aq sa kishte mbetur Jususfi do t'i përgjigjesha thirrësit".

Do të thotë: Do të kisha përshpejtar lirimin, do të kisha braktisur burgun e nuk do të prisja pyetjen e grave dhe përgjigjen e tyre të ditur.

Ai këtu - me modestinë e tij të dukshme - vërteton natyrën njerëzore që lakmon pas lirisë, atë natyrë të njeriut e cila urren botën e prangave dhe mureve.

Nga e tërë kjo na bëhet e qartë se Pejgamberët e All-llahut i impresionojnë apo tronditin ndjenjat natyrore të cilat i impresionojnë apo tronditin edhe të tjerët, se këta nuk marrin në sy rrezikun e vdekjes kur nisen për në fushëbetejë dhe të varfërisë kur e japid pasurinë që kanë.

Morali i tyre i lartë bën që këta t'i durojnë të gjitha humbjet e mëdha të cilave u shmangen të tjerët.

Pas tërë kësaj Pejgamberët e All-llahut mbeten të veçuar, piedestali i tyre i lartë asnjëherë nuk u lejon të bien poshtë, këta meritojnë vendin më të lartë, më të bukur dhe arritjet më të çmuara.

Atëherë, pra, të pyesim cili ishte rapporti i Muhammedit s.a.v.s. me këtë botë? E donte atë apo e urrente?

Përgjigjemi: "Muhammedi kishte njohje të plotë

për këtë botë, i prirë dhe i udhëzuar për çdo gjë që është në të, ai dinte ta vëzhgonte atë në mënyrë thelbësore, me vrojtim të shëndoshë dhe të jashtëzakonshëm, por që ai nuk kishte të bënte me të, sepse ishte i preokupuar me gjëra më të rëndësishme dhe më të mëdha.

Atë e kishte preokupuar madhëria e All-lahut, kjo ishte kënaqësia e tij e vetme, në namaz e kishte kënaqësi të shpirtit, në agjërim horizont të gjerë të shpirtit, atë që e gjente tek All-lahu e preokuponte më shumë se çdo gjë të cilën dëshironin ta arrinin ata që e kërkonin.

Një mënyrë të tillë të jetës ua bëri obligim edhe bashkëshorteve të tij, i bëri të kuptojnë se gratë të cilat kërkojnë kënaqësitë e kësaj bote nuk kanë vend te ai:

﴿إِنْ كُنْتُمْ غَرِيبِيْنَ حَيَاةَ الدُّنْيَا وَرِبَّتُهَا فَتَعَالَىٰ مَمْتَعُكُمْ وَأَسْرَ حَكْمُنِيْنَ سَرَاحًا حَمِيلًا﴾

“Në qoftë se lakmoni jetën e kësaj bote dhe stolitë e saj, atëherë ejani: unë po ju jap furnizimin (për lëshim) dhe po ju lëshoj ashtu si është e udhës.” (El-Ahzab, 28)

Bashkëshortet e tij i qëndruan besnikë, u preokupuan me atë që ishte i preokupuar edhe ai, u munduan të ngriheshin në nivelin e tij të lartë, të lutjeve, ibadetit dhe iu kushtuan vetëm All-lahut. Nga nëna e besimtarëve, Xhuvejrije binti-l-Harith r.a., transmetohet se Pejgamberi s.a.v.s. një mëngjesi doli në kohën e sabahut, ndërsa ajo ishte në mesxhidin e saj. Pastaj, pasi e fali namazin e duhasë (paraditës), ai u kthye, kurse ajo ishte ulur. Atëherë (Pejgamberi s.a.v.s.) i tha: “A ende je po në atë gjendje në të cilën të lashë?”. Ajo tha: “Po”. Pejgamberi s.a.v.s. tha: “Pasi u ndava prej teje i thashë tri herë këto katër fjalë, të cilat po të mateshin me ato të tuat do të ishin të barabarta:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ عَدْدُ خَلْقِهِ، وَرِضاً نَفْسِهِ، وَزَيْنَةُ عَرْشِهِ، وَمَدَادُ كَلْمَانِهِ

"I Madhëruar qoftë All-llahu, aq sa është numri i krijesave të Tij dhe aq sa dëshiron Ai vetë. Po aq sa është i bukur Arshi i Tij dhe sa ngjyra e pasosur (pafund) për t'i shkruar fjalët e Tij".

Nga Ebu Hurejre r.a. transmetohet se i Dërguari i All-llahut s.a.v.s. ka thënë: *"Kjo që po them:*

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

"I Lartësuar qoftë All-llahu, Atij të Cilit i takon Lav-dërimi, s'ka të adhuruar tjetër përveç All-llahut Një dhe të pashoq, All-llahu është më i Madhi, është më e dashur përmua se lindja e diellit".

Për të më e këndshme dhe më e ëmbël është lumburia nga përsëritja e vazhdueshme e këtyre fjalëve dhe nga domethëniet e tyre sesa prona mbi gjithçka që shndrit dita në botën e njerëzve.

Paramendo të posedonte pasuri të grumbulluara arri dhe argjendi. Ç'do të bënte me to, vallë?

Shokët e tij thanë: "Sikur ai të posedonte ar aq sa kodra e Uhudit, nuk do të kalonin tri net e tek ai nuk do të mbetej asgjë. Ai do t'ua shpërndante të varférve, do të përbushte nevojat e tyre, e sikur të ngelte diçka, do ta ruante përraste të jashtëzakonshme të skamjes dhe luftës që shumë herë vijnë dhe e qëllojnë mjedisin e njerëzve.

Një herë pronë e tij ishte një fushë me dele e bagëti, por ende para se të perëndonte dielli të gjitha kaluan në duart e atyre që kërkonin.

Dashuria e tij ishte orientuar drejt gjërvave të tjera: All-llahut, librit të Tij, thirrjeve dhe lutjeve të ëmbla që i drejtonte kah Ai dhe kënaqësia e Tij.

Dëgjo se si i shpreh ndjenjat e veta ndaj Kur'anit famëmadh:

اللَّهُمَّ أَنَا عَبْدُكَ وَ ابْنُ عَبْدِكَ وَ ابْنُ امْتِنَكَ وَ فِي قُبْضَتِكَ، نَاصِيَتِي بِيَدِكَ، مَاضٍ فِي حُكْمِكَ، عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ؛ أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمِّيَّتْ بِهِ نَفْسَكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتابَكَ، أَوْ عَلِمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، أَوْ اسْتَأْتَرْتَ بِهِ فِي مَكْنُونِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ الْكَرِيمَ رَبِيعَ قَلْبِي، وَ ضِيَاءَ بَصَرِي وَ وَدَهَابَ حُزْنِي، وَ حَلَاءَ هَمَّيٍّ وَ غَمَّيٍّ.

"O Zoti im, unë jam robi Yt, i biri i robit Tënd dhe i robëreshës Sate, balli im është në dorën Tënde. Dispozitat Tua për mua i pranoj, i drejtë është gjykimi yt për mua. Të lutem me çdo emër me të cilin e ke emëruar Veten Tënde ose që e ke zbritur në librin Tënd, apo ia ke mësuar dikujt prej krijesave të Tua, apo që e ke mbajtur të fshehur në diturinë Tënde, bëje Kur'anin pranverë të zemrës sime dhe dritë të gjoksit tim, shndritje për pikëllimin dhe largim për dëshpërimin".

Shpallja është esenca e jetës së tij, e si pra të mos jetë shoqëruesi i tij i përhershëm? Në udhëtim shkë-puste fragmente të veçanta dhe me to falej, ndërkaq në shtëpi merrte e jepte me domethëniet e saj.

Tregohet se një herë kishte kërkuar nga shoku i tij Abdull-llah ibn Mes'udi t'i lexonte Kur'an! Abdull-llah ibn Mes'udi i kishte thënë: "Unë të lexoj ndërsa ty të është zbritur?"

Atëherë Pejgamberi s.a.v.s. kishte thënë: "*Unë dua ta dëgjoj prej të tjerëve*".

Abdull-llahu kishte filluar të lexonte nga fillimi i surës En-Nisa', derisa kishte arritur tek fjalët e All-lла-hut të Lartmadhëruar:

(فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَرْلَاءَ شَهِيدًا)

"Dhe si do të jetë gjendja e atyre (që nuk besuan), kur Ne do të sjellim dëshmitarë për çdo popull, e ty do të sjellim dëshmitar mbi ata (që nuk besuan)?" (En-Nisa', 41)

Atëherë ai u kthye nga Pejgamberi, ndërkaq sytë e tij lotonin. Ai i tha: "Mjaft...."!

Agjërimin nuk e ndërpriste, nuk bënte iftar ndonëse dielli perëndonte. Disa nga shokët e tij përpinqeshin të vepronin njësoj, por ai, duke i penguar, u thoshte: "*Ju nuk jeni si unë (nuk keni formën time), unë qëndroj te Zoti im, Ai më ushqen dhe më jep të pi*".

Përkushtimi i plotë ndaj All-llahut kishte bërë ndryshim organik në qenien e tij njerëzore, e kishte bërë të kënaqej me sasi tejet të vogël të ushqimit dhe pijes, sepse jetonte në mbretërinë qellore e cila i takonte All-llahut.

Edhe përkundër këtij dallimi të madh shpirtëror mes tij dhe të tjerëve, ai përsëri jetonte mes njerëzve si një njeri me përvojë dhe njohuri të jashtëzakonshme për natyrën e tyre, i ndiente nevojat dhe kërkesat e tyre, me emrin e All-llahut merrte vendime që kishin të bënин me punët e tyre të përditshme, asnjëherë nuk lejoi që nga rruga e drejtë e All-llahut të lakte, as sa një fije floku.

A thua mund të jetë qëndrimi ynë ndaj kësaj bote në këtë formë dhe në këtë mënyrë?

Jo, ne nuk mund të jemi të këtillë dhe as që jemi të obliguar të jemi të këtillë.

Disa të mjerë, sufistë dhe altruistë, u munduan ta kundërshtojnë dhe ta luftojnë jetën e kësaj bote, të jetojnë në marginat e saj, që jeta e tyre t'i përngjajë jetës së lartë të Pejgamberëve të All-llahut, por kot!

Lulet artificiale mund t'u përngjanë luleve natyrore, bile lulet artificiale mund të qëndrojnë më gjatë, por ku janë ekstrakti i gjallërisë, shija e këndshme e

lëngut të tyre, prekjet e këndshme, të bukura e të buta, dëfryese dhe plot ëndje, aroma e tyre e veçantë?

Ndodh që njerëzit të flenë në hasër, në lëkurën e tyre të mbeten gjurmët e saj, por a do të thotë kjo se janë të ngjashëm me Pejgamberin s.a.v.s., i cili këtë botë e shikonte me sy të huaj ngase zemra i rrihte për Zotin e tij, e zgjuar para Tij, e zhytur në argumentet dhe faktet që e dëshmonin Atë? Njeriu nuk mund të jetë komandant ushtarak vetëm pse ka gjetur uniformë komandanti dhe e ka veshur atë.

Njerëzit kanë qëndrimin e tyre ndaj kësaj bote, qëndrim të cilin ua bëri të qartë vetë i Dërguari i All-llahut s.a.v.s. Në vijim do të orvatemi të njihemi me këtë qëndrim, siç duam që edhe të tjerët të njihen me të, për çka do të jenë të dalluar, mjafton vetëm t'i përbahen asaj.

Karuni posedonte botë të gjerë dhe pasuri të madhe, sytë e njerëzve lakmonin pasurinë e tij, ata që e donin dhe e lakmonin jetën e kësaj bote e shikonin dhe thoshin: "Ah, sikur edhe ne të kemi pasurinë që i është dhënë Karunit.

Por, All-llahu nuk kërkoi nga Karuni të hiqte dorë nga kjo botë, prej tij kërkoi gjëra të cilat numërohen në gishta.

Kush të ka dhënë pasurinë, ndërkaq që mund të jetoje i varfër?

Ai është All-llahu.

Andaj, mendo për Sunduesin dhe Pronarin e të gjitha sendeve dhe thuaj: "All-llahu bën çka të dëshirojë, s'ka forcë, pos ndihmës së All-llahut".

I mashtruari thotë: Mençuria ime është ajo që më bëri të pasur, është sekreti im.

Le të supozojmë se kjo thënie është e saktë, por kush është ai që i dha mençurinë dhe zgjuarsinë?

Ai është All-llahu, por i mashtruari nuk e di këtë. All-llahu u jep disave pa masë, prej tyre nuk kërkon veçse të pranojnë dhuntinë e Tij. Vallë, është kjo gjë obligim i rëndë dhe i vështirë?

Prej atij që merr nga mirësia dhe begatia e Tij kërkon të jetë i mëshirshëm e jo i ashpër, të jetë i drejtë e të mos i kalojë kufijtë e vlerave të mirësisë, të bëjë mirë dhe të jetë i dobishëm e të mos dëmtojë dhe çrreregullojë në tokë. All-llahu i Madhëruar i tha Karunit:

﴿وَابْتَغِ فِيمَا آتَكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَخْسِنْ كَمَا أَخْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ﴾

“Dhe me atë që të ka dhënë All-llahu, kërko (ta fitosh) botën tjeter, e mos lër mangët atë që të takon nga kjo botë, dhe bëj mirë ashtu siç të ka bërë All-llahu ty, e mos bëj të këqija në tokë... .” (El-Kasas, 77)

Për fat të keq, ka shumë njerëz që, kur All-llahu u jep nga kjo botë, kujtojnë vetëm veten e tyre dhe nuk çajnjë kokën për të tjerët, dyfishojnë pasurinë dhe kënaqësinë e tyre në llogari të të varfërve, mashtrimet bartin me vete ëndrrat e tyre dhe bëjnë që njerëzit t’i shikojnë prej së larti.

All-llahu i Madhëruar i këshillon besimtarët e singertë dhe ua tërheq vërejtjen të kenë kujdes nga kjo mendjelehtësi dhe hamendje, duke u thënë:

﴿الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أُولَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْحَاسِرُونَ وَأَنْفَقُوا مِنْ مَا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخْرَجْتَنِي إِلَى أَجَلِ قَرِيبٍ فَأَصْدِقَ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ﴾

“O ju që besuat, as pasuria juaj e as fëmijët tuaj të mos

ju largojnë nga adhurimi i All-llahut, e kush bën ashtu të tillët janë mu ata të humburit. Dhe jepni nga ajo që Ne ju kemi dhënë juve, para se ndonjërit prej jush t'i vijë vdekja, e atëherë të thotë: "O Zoti im, përse nuk ma shtyve edhe pak afatin (e vdekjes), që të jepja lëmoshë e të radhitesha ndër të mirët!" (El-Munafikun, 9-10)

Jeta e të Dërguarit s.a.v.s. është plot nxitje për sadaka dhe bamirësi të përhershme, qortim për koprraci. Është vërtetuar se filozofitë ateiste të cilat mashtruan masat e gjera janë përhapur dhe zhvilluar vetëm në mjediset dorështrënguar, të pamëshirshme dhe verbërisht egoiste.

Në prag të çdo agimi dhe në prag të fillimit të punëve të ditës, kur njerëzit rendin për të fituar dhe për të shtuar pasurinë e tyre, i Dërguari s.a.v.s. ua kujton njerëzve këto fakte të sakta.

Transmetohet nga Ebu Hurejre r.a. se Pejgamberi s.a.v.s. ka thënë: "*Nuk ka ditë në të cilën gdhiken robërit e All-llahut e të mos zbresin dy engjëj dhe njëri të thotë: "O All-lahu im, jepi kompensim atij që ka shpenzuar", kurse tjetri thotë: "O All-lahu im, jepi dërrmën atij që ka shtrënguar (dorën e vet)".*

Në hadithin e transmetuar nga All-llahu i Madhëruar (kudsij), përmendet: "*O robi Im, jep, që të të jap ty; dora e Zotit është plot, nuk e harxhon shpërndarja natën e ditën; çka mendoni për atë që e ka shpërndarë prej kur i ka krijuar qiejt e tokën? Nuk u pakësua ajo që ishte në dorën e Tij.....*"

I Dërguari s.a.v.s. bëri të qartë se sadakaja nuk pranohet përveç nëse është e fituar me nder dhe me të lejuar, se All-llahu i Madhëruar obligoi Pejgamberët në veçanti dhe gjithë njerëzit në përgjithësi të kenë

kujdes të veçantë në jetën e tyre, të mos lejojnë depërtimin e të ndaluarave në jetën e tyre, vetëm gjërat e lejuara të jenë bazë e jetës së tyre. Të parëve Ai u tha:

﴿إِنَّمَا الرُّسُلُ كُلُّوْمِنَ الطَّيِّبَاتِ وَأَعْمَلُوا صَالِحًا﴾

“O ju të dërguar, hani atë që është e lejuar dhe bëni vepra të mira.” (El-Mu’minun, 51)

Ndërkaq të tjera e u tha:

﴿إِنَّمَا أَبْهَى الَّذِينَ آمَنُوا كُلُّوْمِنَ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَأَشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيمَانَكُمْ تَعْبُدُونَ﴾

“O ju që besuat, hani nga të mirat që ju kemi dhënë, dhe falënderoni All-llahun, nëse jeni që vetëm Atë e adhuroni.” (El-Bekare, 172)

Mësimet e tillë Hyjnore kontribuan për formimin e shoqërive në të cilat të pasurit mëshirojnë dhe ndihmojnë të varfrit, në të cilat të pasurit janë larg adhurimit të pasurisë dhe nuk pranojnë burimet e dyshimta të pasurisë.

Jeta e të Dërguarit s.a.v.s. për ta është rreze drite që ndriçon vazhdimisht. I Dërguari s.a.v.s. bashkoi dy veçoritë më të çmuara të kësaj bote dhe të pasurisë, të pasurin falënderues dhe të varfrin durimtar.

Po, është e vërtetë se ai ishte i pasur:

﴿وَوَجَدَكَ عَابِلاً فَاغْنَى﴾

“Dhe të gjeti të varfér, e Ai të begatoi” (Ed-Duha, 8).

Pasuria e tij ishte frysht i tregtisë fitimprurëse që e kishte fituar nga pasuria e bashkëshortes së tij Hati-xhes ditëve kur ishte i ri. Pasuria e tij u bë edhe më e madhe ditëve kur All-llahu për të caktoi një të pestën e pasurisë së muslimanëve dhe të plaçkës së luftës.

Por, ai asnjëherë nuk mori asgjë për vete, e tëra u takonte të varférve dhe nevojave të tyre. Ndodhë që ai

dhe të gjithë anëtarët e familjes së tij të jepnin derisa mbarohej e tëra që kishin, i zinte nata e ata nuk kishin se çfarë të hanin, nuk kishin me çfarë të shuanin urinë.

Edhe atë ditë, që i shtrirë nga sëmundja priste vdekjen, nuk ishte rehat, e preokuponte çështja e një cope të vogël ari që kishte dhe nuk u qetësua derisa ajo nuk u shpërnda në mesin e të varfërve. Pyeste: Si ta takojë All-lahun, kur ajo copë e vogël ari është edhe më tej tek ai?

Dihet shumë mirë se ai nuk lejoi që pasuria e tij t'i mbetet trashëgim familjes së tij dhe të afërmve, sepse të Dërguarit nuk trashëgojen (në pasuri dhe gjëra materiale). Të gjitha u shpérndanë për hir të All-llahut.

Ai lutej duke thënë: "*O Zoti im, bëje ushqimin furnizim - sasi të mjaftuar, apo bukë të thatë për familjen e Muhammedit*".

Ai zgjodhi takimin me Mikun më të Lartë, All-lahun e Madhëruar. Para se të arrinte në qiell ai u përgjante banorëve të qiellit, krenar që ishte në lartësinë më të madhe që mund të paramendohej, larg kërkave të tokës dhe stolive të kësaj bote.

Në udhëtim dhe kthim e sipër

Shumë herë njerëzit udhëtojnë për shkaqe të ndryshme, disa të natyrës materiale e disa të asaj kulturore. Udhëtimi shoqërohet me vështirësi, përballimi i të cilave kërkon mund të jashtëzakonshëm.

Megjithatë, ndarja e njeriut nga shtëpia dhe të dashurit e tij e bëjnë të ballafaqohet edhe me shumë gjëra të panjohura. Qysh në fillim njeriu ballafaqohet me ndryshimin e rregullit të kriuar më parë: orarin e gjumit, të zgjimit, ngrënies, pirjes, nisjes në shoqërinë e fatit drejt së panjohurës. Njeriu nuk e di saktësish si do të përfundojë gjithçka! Ai gjithashtu nuk mund të dijë se çfarë fsheh e ardhmja! Se çfarë mund t’i zbulojë përpara! E gjithë kjo e bënë udhëtimin punë të rëndësishme në jetën e çdo njeriu.

Edhe i Dërguari s.a.v.s. udhëtoi shumë herë, në kohën e rinisë së tij të hershme, në kohën kur punonte me Hatixhen dhe pasi u bë Pejgamber.

Ai i përshkruan në mënyrë të sinqertë ndjenjat e udhëtarit dhe dëshirat e tij, kupton nevojën e tij për ndihmës dhe mik të dashur, andaj edhe përpinqet që me dhikrin më të çmuar dhe lutjen më të ëmbël ta lidhë me Zotin e tij.

Ai thotë: “*Kush dëshiron të udhëtojë le të thotë për ata që i lë në shtëpi:*

أَسْتَوْدِعُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا تَضِيَّ وَلَا يَنْعِي

"U lë nën kujdesin e All-llahut i Cili nuk i humb porositë e Tij".

Këtë e bën edhe më të qartë hadithi tjeter, në të cilin thuhet: *"Kur t'i liket All-llahut diçka nën kujdes Ai e ruan"*.

Me rëndësi të veçantë është se besimtari që del nga shtëpia kujton se në shtëpi ka lënë Atë i Cili asnjëherë nuk mungon, edhe pse ai vetë mungon për shkak të udhëtimit, Ai është All-lahu. Besimtari është i bindur se All-lahu është Ai që do të kujdeset për fëmijët dhe bashkëshorten e tij, ai shpreson vetëm tek kujdesi i All-llahut, fëmijët dhe bashkëshorten i lë në duart e Tij, Ai nuk i humb porositë e Tij. Nëse besimtari vepron në këtë mënyrë, ai kthehet dhe i gjen fëmijët dhe bashkëshorten në gjendjen më të mirë.

Shumë herë udhëtimi mund të zhveshë njeriun dhe të heqë vallon e cila mbulon natyrën e tij, t'ia heqë pikëmbështetjet të cilat i ka pasur gjatë qëndrimit në shtëpi, andaj gjatë kohës së përgatitjes shpejton të sigurojë udhëtimin me gjëra që i posedon dhe që i mungojnë.

Lutjet e Pejgamberit s.a.v.s. përputhen me këtë gjendje motivuese. "Erdhi një njeri te Pejgamberi s.a.v.s. dhe tha: "Unë kam vendosur të udhëtoj, më përgatit me diçka". Pejgamberi s.a.v.s. tha: *"All-lahu të përgatit me devotshmëri (takvalluk)!"* Njeriu prapë tha: "Shto diçka tjeter!". Pejgamberi s.a.v.s. tha: *"Dhe t'i faltë mëkatet!"*. "Shto prapë!". I Dërguari i All-llahut tha: *"Dhe ta lehtësoftë të mirën (hajrin), kudo që të jesh!"*

Ebu Hurejre r.a. tregon se një njeri ka thënë: "O i Dërguari i All-llahut, kam ndër mend të udhëtoj, prandaj më porosit diçka". Pejgamberi s.a.v.s. i tha:

"Të porosis takvallukun (frikën nga All-lahu) dhe të marrësh tekbiro në çdo kodrinë". Pasi njeriu shkoi, Pejgamberi s.a.v.s. tha: *"O Zoti im, afroja largësinë dhe lehtësoja udhëtimin!"*

Udhëtimi sot dallon nga udhëtimi në të kaluarën, rrugët janë të përshtatshme në çdo vend, në to ecin makina të ndryshme të cilat vazhdimisht bartin njerëz të cilët, të pushuar e të ulur, udhëtojnë nga vendi në vend, arritjet teknologjike kanë bërë që ai të udhëtojë, nëse do mbi sipërfaqen e tokës, e nëse jo, atëherë mbi re.

Edhe koha e udhëtimit është shkurtuar. Udhëtimi i cili më parë zgjaste një muaj dhe karakterizohej me plot vështirësi, sot zgjat vetëm një paradite apo vetëm disa orë.

Por, edhe përkundër këtyre lehtësimeve të mirëfillta, rreziqet e përhapura në tokë, oqean dhe qiell nuk janë zhdukur në tërësi, edhe pse numri i tyre është zvogëluar.

Hadithi i sipërpërmendur i ka parasysh gjërat që shumë herë mund ta befasojnë udhëtarin. Aksidentet e ndryshme shkatërrimtare apo dëmtimi me përmasa të mëdha janë gjëra evidente që duhet pasur parasysh njeriu. Këto të papritura asnjëherë nuk eliminohen në tërësi, andaj është çmenduri që njeriu të mendojë se nuk i nevojitet ndihma dhe kujdesi i All-lahut. Sado që numri i rreziqeve është i vogël, njeriu merr pjesë edhe në këtë numër të vogël.

Aksidentet rrugore në tërë botën vazhdojnë të tronditin njeriun më shumë seç e tronditin gjithë epidemitë dhe sëmundjet e tjera.

Fati i vdekjes përcjell njeriun kudo që ai të shkojë.

Çdo gjë mund të jetë shkak i vdekjes, kur vjen momenti i takimit me të.

Edukata e udhëtimit e Pejgamberit s.a.v.s. ka për qëllim orientimin e njeriut drejt vlerave të larta, të kërkuarit e mbrojtjes dhe kujdesit nga All-llahu dhe shpresën te mirësia dhe butësia e Tij.

Kur ndonjëri dëshironte të udhëtonë, Abdull-llah ibn Omeri i thoshte: "Afrohu të të përcjell ashtu si na përcillte Pejgamberi s.a.v.s., i cili thoshte:

أَسْتَوْدُعُ اللَّهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ

"Në mbrojtjen e All-llahut qofshin feja jote, besa jote dhe përfundimi i punëve të mira".

Ibn Omeri thotë: "Kur Pejgamberi s.a.v.s përcillte ndonjë njeri e merrte për dore dhe nuk ia lëshonte dorën derisa njeriu i pari t'ia lëshonte dorën Pejgamberit s.a.v.s."

Këtu kemi një ndjenjë mallëngjimi, brengosjeje, gjithëpërfshirëse. I Dërguari s.a.v.s. mban dorën e udhëtarit në dorën e tij dhe nuk e lëshon, nuk mërzitet nga dora e tij dhe nuk shpejton ta largojet atë, vepron në mënyrë që vetë udhëtarit ta largojet i pari dorën e tij. Kur të jetë gati për të marrë rrugën, i lutet All-llahut për të pér tri gjëra: të mbrojë fenë e tij, ta ndihmojë që t'i kryejë me sukses përgjegjësitë me të cilat është lidhur, dhe të bëjë që përfundimi i punëve të tij të jetë i mirë dhe i dobishëm.

Kujtoj se udhëtarit nuk i duhet më tepër se kaq, përveç në raste kur All-llahu i Madhëruar herë pas herë i sjell të mira dhe begati të tjera. Atëherë njeriu ripërtërin ndjenjat e tij ndaj këtyre begative të panumërtë. Këtë e bën të qartë një hadith tjetër. Ali ibn Rebia thotë: "Isha i

pranishëm kur Ali ibën Ebu Talibi zuri një kalë dhe pasi vuri këmbën e vet në yzengji, tha: "Bismil-lahi", ndërsa kur u vendos mbi shpinën e tij tha:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْتَقِلُونَ

"Falënderimi i qoftë All-llahut, që na krijoi këtë, pronarë të së cilës e as ruajtës nuk jemi. Dhe ne vërtet do të kthehem i Krijuesi ynë". Pastaj tri herë tha: "El-hamdulil-lah", tri herë: "All-llahu është më i Madhi!", e pastaj vazhdoi: "Lavdërimi të takon vetëm Ty, unë jam zullumqar i shpirtit tim, më fal, sepse nuk ka falës përveç Teje". Pastaj qeshi dhe të pranishmit i thanë: "O prijës i besimtarëve, pse qeshe?" Ai u përgjigj: "E kam parë të Dërguarin e All-llahut duke vepruar kështu. Pastaj qeshi e unë i thashë: "O i Dërguari i All-llahut pér çka qesh? " Ai u përgjigj: "Vërtet Krijuesit tënd i pëlqen kur robi thotë:

سُبْحَانَكَ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي، إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ

Falmi mëkatet, sepse ai e di se mëkatet nuk mund t'i falë askush tjetër".

Kur besimtari bën mëkat ai bën vepër të shëmtuar, kjo vepër ndaj All-llahut konsiderohet mosrespekt dhe paturpësi. Vallë i takon njeriut t'i bëjë keq vetes dhe Zotit të tij në këtë mënyrë?

Por njeriu bën mëkate, mposhtet nga epshet e tij apo duke ndjekur mendimet e paudha. Deri kur do të presë ato ta rrëzojnë përtokë dhe t'ia marrin mendtë?

All-llahu i Madhëruar është vazhdimisht në pritje të atij që ka humbur rrugën. Ai gjëzohet kur robi i Tij pendohet dhe i çmon jashtëzakonisht hapat që e kthejnë atë tek Zoti i tij.

Është mirë që robi ta dijë gabimin e tij, të ndiejë të shëmtuarën e tij, të kthehet i turpëruar shpejt te Zoti i

tij, te Ai që e ka në dorë çështjen e tij, tek Mbrojtësi i dhutive të tij.

Disa vazhdojnë të mbesin në mëkate, lejojnë që këto ta vërshojnë nga çdo anë, si një ushtri e cila ka pësuar disfatë dhe është gjetur në mesin e armiqve të cilët presin momentin për të përfunduar me vrasjen e tyre.

Ndërsa disa të tjerë zgjohen shpejt nga pakujdesia (gafleti), para se të kalojë koha e të bëhet vonë. Ata vijnë tek Zoti i tyre duke thënë:

(الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبُّنَا إِلَّا أَنَا فَاعْفُرُ لَنَا ذُنُوبُنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ)

"Zoti ynë, ne vërtet besuam, na i fal mëkatet tonë dhe na ruaj prej ndëshkimit të zjarrit!" (Ali Imran, 16)

Ai që ishte i pakujdeshëm arriti të kujtojë Zotin, ai që ishte larg u afrua, arriti të mësojë se Zoti i tij fal dhe ndëshkon, se dënon dhe shpërbolen.

Po sa i çuditshëm që ishte më parë? Sa i padrejtë dhe i paudhë? Sa shumë që harronte se kush është dhe ku do të shkojë? Ja, tani po ndien dobësinë dhe përulësinë e tij, po ndien se vetëm All-lahu është Ai që shlyen turpin e tij dhe shëron plagët e zemrës së tij, le të jetë pra kështu!!

(وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَن يَغْفِرُ

الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَى مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ)

"Edhe ata të cilët kur bëjnë ndonjë (mëkat) të shëmtuar ose i bëjnë zullum vetes së tyre, e përmendin All-lahun dhe kërkojnë falje për mëkatet e tyre - e kush i falë mëkatet përvèç All-lahut? - dhe që duke ditur, nuk vazhdojnë në atë që kanë punuar (në të keqen)." (Ali Imran, 135)

Të kthyerit tek Zoti i tyre dhe të udhëzuarit janë më të drejtë se ata mëkatarë që vazhdojnë të këmbëngulin në mëkate, apo mëkatarët të cilët kërkojnë falje

nga të tjerë, të ngjashëm me këta.

Këtu pyesim: Pse fillon me këtë lutje udhëtimi?

E vërteta është se udhëtimi i gjatë shumë herë shkakton tronditje të fortë shpirtërore (psikike), sidomos kur njeriu ndahet nga familja dhe fëmijët, kur merr rrugën nëpër botë pa e ditur se kur do të kthehet?! Kjo gjendje e afron edhe më tepër tek Zoti i tij duke e nxitur t'i pranojë gabimet e bëra më herët dhe duke e bërë që gjuha e tij të flasë dhe të kërkojë mëshirën dhe faljen.

Në një hadith tjeter thuhet se kur i Dërguari s.a.v.s. hipte në kafshën e shalës dhe nisej për rrugë, pas tekbirit (All-llahu ekber), thoshte:

سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُفْرِينَ، وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِّبُونَ。 اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبَرُّ وَالثَّقَوْيَ، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى، اللَّهُمَّ هَوْنَ عَلَيْنَا سَفَرُنَا هَذَا، وَاطْبُ عَنَّا بُعْدَهُ。 اللَّهُمَّ أَتَّ الصَّاحِبَ فِي السَّفَرِ وَالْحَلِيفَةَ فِي الْأَهْلِ。 اللَّهُمَّ إِنِّي أَغُودُ بِكَ مِنْ وَعْنَاءِ السَّفَرِ وَكَابَةِ الْمُنْتَرِ وَسُوءِ الْمُنْقَلِبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ

“O Zoti im, të lutemi Ty në këtë udhëtim tonin për devotshmëri dhe mirësi, si dhe të bëjmë vepra të atilla prej të cilave Ti je i kënaqur. O Zoti im, na e lehtëso këtë udhëtim dhe na e bëj të afërt largësinë. O Zoti im, Ti je shoqëruar yni në udhëtim dhe zëvendës yni në familje. O Zoti im, unë kërkoj ndihmë prej Teje nga vështirësitet e rrugës dhe nga pamja e dëshpëruar dhe prej keqësimit të gjendjes në pasuri, familje dhe fëmijë”.

Pejgamberi s.a.v.s., kur kthehej, e përsëriste dhe shtonte:

آئُونَ نَائِبُونَ عَابِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ

“U kthyem me pendim dhe përkushtim, duke i bërë Zotit tonë falënderim”.

Pejgamberi dhe shokët e tij kishin traditë gjatë

udhëtimit të madhëronin dhe falënderonin Zotin, të madhëronin Atë kur ngriheshin në kodrina, ndërsa ta falënderonin kur zbritnin në rrafshina”, sikur i tërë karvani i udhëtarëve të ishte në namaz. Në rrafshinat e ulëta falënderonin All-llahun në sexhde, kurse në kodrina zëri i tyre jehonte me tekbiro.

Çfarë jete është kjo? Madhështia dhe falënderimi i All-llahut është preokupim kryesor! Të përmendurit e All-llahut dhe lavdërimi i Tij mjafton për të qetësuar kokën dhe për të shkurtuar kohën.

Muhammedi shndërroi sipërfaqen e tokës në sferë të qiellit, të mbushur plot me engjëj e jo me njerëz.

Shumë herë më ndodh të udhëtoj me aeroplan, aty gjej plot njerëz për të cilët mendoj: ku do të banojnë? Me cilin do të kalojnë kohën? A thua kush i pret tanë? Djajtë njerëz që presin ardhjen e tyre apo të tjerë?

Më vonë dëgjoj shumë prej tyre duke iu lutur All-llahut, dhe unë me vete them: Nuk do të humben, insha-All-llah.

Kur i Dërguari s.a.v.s. hynte në ndonjë fshat apo qytet (apo kur shihte fshatin apo qytetin), thoshte:

اللَّهُمَّ رَبُّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَلْنَا، وَرَبُّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَمَا أَفْلَلْنَا، وَرَبُّ الشَّيَاطِينِ
وَمَا أَضْلَلْنَا، وَرَبُّ الرِّبَاحِ وَمَا ذَرَنَا، أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْفَرْتِيَةِ وَخَيْرَ أَهْلِهَا وَخَيْرَ مَا
فِيهَا، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ أَهْلِهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا

“O All-lah, Zot i shtatë qiejve dhe i asaj që i mbulojnë, Zot i shtatë tokave dhe asaj që ato mbajnë, Zot i shejtanëve dhe atyre që ata i kanë dërguar në humbje, Zot i erës dhe asaj që ajo shpërndan, të lutem të më japësh të mirën e këtij fshati, mirësinë e banorëve të tij, të mirën e asaj që gjendet në të dhe kërkoj që të më mbrosh nga dëmi i këtij fshati, dëmi i banorëve të tij dhe dëmi i asaj që gjendet në të”.

Në një transmetim tjetër, thuhet: "Kur i Dërguari s.a.v.s. dëshironte të hynte në ndonjë vend, thoshte:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ هَذِهِ وَخَيْرِ مَا جَمَعْتَ فِيهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا جَمَعْتَ فِيهَا، اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا حَيَاةً، وَأَعِذْنَا مِنْ رِبَاهَا، وَحَبَّنَا إِلَى أَهْلِهَا، وَجَبْرِيلُ صَالِحِي أَهْلَهَا إِلَيْنَا

"O Zoti im, kërkoj prej Teje të më dhurosh të mirën e këtij vendi, dhe të mirën që e ke bërë natyrë në të dhe të luttem të më mbrosh nga e keqja e këtij vendi dhe nga e keqja që e ke bërë natyrë në të. O Zoti im më furnizo me frytet e tij, na mbroj nga e liga e tij, na bëj të dashur për banorët e tij dhe na i bëj të dashur të mirët, banorë të këtij vendi".

Këto lutje i ngérthejnë shpresat e një udhëtarit të huaj i cili ka zbritur në një vend të panjohur. Lutjet e tilla e nxisin udhëtarin të lëvizë, duke u mbështetur në Zotin e tij, duke e lënë tërë çështjen në duart e Tij, i qetë dhe i sigurt se kudo që të shkojë dhe ngado që të orientohet është në mbrojtje të All-llahut.

Kthimi drejt All-llahut për të kërkuar shoqëri të këndshme dhe mbrojtje të sigurt në çdo vend është gjë e cila asnjëherë nuk i shpëtonte Pejgamberit s.a.v.s. Ai pushonte dhe freskohej, pastaj vazhdonte rrugën. Nevoja për All-llahun e përcjell dhe e shoqëron vazhdimisht besimtarin e denjë. Kjo e bën njeriun të pavarur nga të tjerët, e mban larg mundimeve dhe lodhjeve të tyre.

Havla binti Hakim r.a. tregon se e ka dëgjuar të Dërguarin e All-llahut duke thënë: "Kush vendoset në një vend (banesë, pushimore, hotel etj.) e pastaj thotë:

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الْأَمَانَاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ

Kërkoj mbështetje te fjalët e përsosura të All-llahut nga sherri i krijesave; nuk do ta dëmtojë asgjë derisa të largohet prej atij vendi".

Fjalët e përsosura të All-llahut janë ato me të cilat All-llahu plotëson dhe përsos mirësinë e Tij ndaj krijesave, mirësinë e cila zbret nga depot e mëshirës së Tij, pas së cilës ata nuk do të kenë më nevojë për gjë tjetër. Mendoi thellë fjalët e All-llahut të Madhëruar:

﴿وَتَمَتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَى عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِمَا صَبَرُوا﴾

"Kështu u përbush premtimi i bukur i Zotit tënd ndaj beni israilve, për shkak të durimit që treguan." (El-A`raf, 137)

Si dhe:

﴿وَتَمَتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلٌ لِكَلِمَاتِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾

"Fjalët e Zotit tënd janë plot të vërteta (çka lajmërojnë) dhe plot të drejta (çka gjykojnë). S'ka kush që të ndryshojë fjalët (vendimet) e Tij. Është Ai që dëgjon e di." (El-En`am, 115)

Fjalët e Zotit janë për ata që kërkojnë mbrojtjen e Tij dhe shpresojnë te ndihma e Tij.

Abdull-llah ibn Omeri thotë: "Kur i Dërguari i All-llahut s.a.v.s udhëtonte dhe e zinte nata, thoshte:

يَا أَرْضُ رَبِّي وَرَبِّكِ اللَّهُ، أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّكِ وَشَرِّ مَا فِيكِ، وَشَرِّ مَا خُلِقَ فِيكِ، وَشَرِّ مَا يَدْبُرُ عَلَيْكِ

"Oj tokë, Zoti im dhe Zoti yt është All-llahu, kërkoj mbrojtjen e All-llahut nga dëmi yt, nga dëmi që është në ty, nga dëmi që është krijuar në ty dhe nga dëmi që ecën ngadalë mbi ty."

أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَسَدٍ وَأَسْوَدَ، وَمِنَ الْحَيَّةِ وَالْعَقْرَبِ، وَمِنْ سَاكِنِ الْبَلْدِ وَمِنْ وَالِدٍ وَمَا وَلَدَ

"(O Zoti im) Kërkoj mbrojtjen Tënde nga luani dhe egër-

sirat - egërsirat dhe njeriun - nga gjarpri dhe akrepi, nga banozi i vendit, prindin dhe djali i tij".

Prindi dhe djali i tij janë iblisi dhe pasardhësit e tij:

﴿أَفَتَحْذُونَهُ وَدُرِّيَّةُ أُولَئِكَ مِنْ دُونِي وَهُمْ لَكُمْ عَذُولٌ﴾

".....a në vend Timin do ta merrni për mik atë dhe pasardhësit e tij, ndërsa ata janë armiq tuaj?" (El-Kehf, 50)

Mund që të ketë kuptimin e mbrojtjes nga njerëzit e fëlliqur, të cilëve shumë herë u tekët të rrezikojnë njeriun. Dëmi i tyre është evident, andaj duhet pasur kujdes nga të tillët. Të kërkuarit mbrojtje nga këta të fëlliqur është çështje e theksuar.

Shkretëtirat - tokë e zbrazët - fshehin në vete shumë gjallesa që sjellin dëm dhe rrezik, qoftë shpezë që fluturojnë apo zvarranikë që ecin mbi tokë. Njeriu ka frikë në këto vende, nga gjallesat që fshihen dhe nga ato që duken.

Kur udhëtarë kthehet në vendin e tij dhe kënaqet me të dashurit e vet, duhet të falënderojë Zotin e tij duke thënë:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يَنْعَمِّ بِكُمْ الصَّالِحَاتُ

"Falënderimi i qoftë All-lahut i Cili me begatinë e Tij i plotëson punët e mira".

Është thënie të cilën duhet përsëritur në çdo rast gjëzimi dhe lehtësimi.

Pasi ta shohin edhe anëtarët e familjes dhe të kënaqen me të, duhet thënë:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَمَعَ الشُّمُلَ بَنَ - الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي سَلَّمَ

"Falënderimi i qoftë All-lahut i Cili të ruajti".

Thuhet se kur i Dërguari s.a.v.s. erdhi nga një lufthë dhe hyri në shtëpi, atë e priti Aisha r.a., e cila e mori për dore dhe tha:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَصَرَكَ وَأَعْزَّكَ وَأَكْرَمَكَ.

"Falënderimi i qoftë All-llahut i Cili të ndihmoi, të nderoi dhe të ngriti lart".

Njerëzit e dinin se i Dërguari i All-llahut ishte më i përkushtuari i të gjitha krijesave ndaj Zotit të tij, njëriu që më së shumti shpresonte dhe kërkonte mëshirën e Tij, që më shumë se gjithë të tjerët shqiptonte emrin e Tij, ndaj nuk është çudi që kur këta i godet ndonjë fatkeqësi vijnë tek i Dërguari duke kërkuar prej tij t'i lutet All-llahut, së bashku me të të presin të mirën që do të vjen prej Zotit.

Aisha r.a.tregon dhe thotë: "Njerëzit u ankuar te i Dërguari i All-llahut s.a.v.s. nga thatësia e që po bënte. Ai urdhëroi që në musal-la të sillnin një minder dhe njerëzve u caktoi ditën kur do të dilnin. I Dërguari i All-llahut doli dhe apo lindi dielli, u ul në minder, madhëroi dhe falënderoi All-llahun, pastaj tha: *"Ju jeni ankuar nga thatësia që ka goditur vendet tuaja, vonimi i shiut që një kohë të gjatë është larg jush, All-lahu i Lartëmadhëruar ju ka urdhëruar që t'i luteni dhe ju ka premtuar se do t'ju përgjigjet. Pastaj tha:*

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ، الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَفْعُلُ مَا يُرِيدُ . اللَّهُمَّ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ، أَنْتَ الْغَنِيُّ وَنَحْنُ الْفُقَرَاءُ . أَنْزِلْ عَلَيْنَا الْغَيْثَ ، وَاجْعَلْ مَا أَنْزَلْتَ لَنَا قُوَّةً وَبَلَاغًا إِلَى حِينٍ

"Falënderimi i takon All-llahut, Zotit të botëve, Mëshiruesit, Mëshirëbërësit, Sunduesit të Ditës së Gjykimit. Nuk ka hyjni tjetër përveç All-llahut, Ai bën çka të dojë. O Zoti ynë, Ti je All-lahu, nuk ka të adhuruar tjetër përveç teje, Ti je i pasur ndërsa ne jemi të varfër. O Zot, zbrite shiun dhe bëje atë që e zbret për ne pasuri dhe të mjaftueshme për një kohë". Pas-

taj i ngriti duart sa mund t`ia shihje bardhësinë nën sjetulla, ia ktheu shpinën xhematit dhe e ktheu xhyben e tij së prapthi. Ai i mbante duart edhe më tej të ngritura, mandej u kthye kah njerëzit, zbriti dhe i fali dy reqate namaz. Pas kësaj All-llahu formoi retë, qelli u vrenjt dhe filloi të gërmojë, mandej me leje të All-llahut, filloi të bjerë shi. Ai ende nuk kishte arritur në xhaminë e tij kur shiu derdhej si rrëke. Atëherë ai tha: "Dëshmoj se All-llahu është i Plotfuqishëm mbi çdo gjë dhe se unë jam robi i Tij dhe i Dërguari i Tij".

Një herë një i ri më pyeti: Çfarë argumenti di për All-llahun, argument racionall?

Duke qeshur iu përgjigja: "Zotin tim e njoh nga përvoja konkrete."

Ai tha: "Ç`do të thotë përvojë konkrete?"

Iu përgjigja: "Fëmija i gjetur në rrugë (ilegjitim) e di se ka baba, por këtë e di me anë të argumentit racionall, ndonëse nuk e ka parë, mirëpo fëmija legjitim nuk ka nevojë pér këtë mënyrë argumentimi, sepse është i mbuluar me dashurinë e prindit dhe e ndien praninë e tyre, nga mëngjesi deri në mbrëmje, ky e njeh prindin e tij nga përvoja konkrete, siç të thashë më parë".

Unë kërkoj nga Zoti im gjëra të cilat askush tjetër përveç Tij nuk ka mundësi të m`i dhurojë, e pastaj Ai mi jep të gjitha ato që i kam kërkuar, pra si bëhet që pas kësaj të mos e njoh?

E bukura jep fryte vetëm te njeriu i mençur.

Le të shohim edhe një herë gjendjen e atyre njerëzve të cilët u sprovuan me thatësinë e madhe që kërcënonte fushat dhe arat e tyre. Këta njerëz shkuan te i Dërguari Muhammed nga i cili kërkuau t`i lutej Zotit të tij të bën-

te shi, sfera e përkushtimit të denjë dhe shpresa e mirëfilltë t'i përfshinte këta dhe atë së bashku.

Siç pamë, i Dërguari u bë imam i tyre dhe së bashku falën namazin e shiut dhe, apo e përfunduan, shiu filloi të binte me të madhe, të përgëzonte pranverën e frytshme plot gjelbërim.

Me se tjetër mund të cilësohet besimi i tyre pas kësaj që panë me sytë e vet? Nuk ka dyshim se këta kishin tejkaluar fazën e besimit teorik dhe kishin kaluar në fazë më të ndritshme dhe më të lartë. Pasi ra shi dhe njerëzit u gjuan, i Dërguari i All-lahut s.a.v.s. nuk tha tjetër pos këtyre fjalëve: "*Dëshmoj se All-lahu është i Plotfuqishëm mbi çdo gjë dhe se unë jam robi i Tij dhe i Dërguari i Tij*".

Dëshmja në këtë vend manifeston shkallën e cila është mbi shkallën e vetë bindjes së thellë.

Pas tërë kësaj i riu më tha: Ju dëgjova me kënaqësi të thellë, por ne kemi mësuar se materia nuk zhduket e as përtërihet, është thënie e cila lëkund besimin.

Unë i thashë: "Biri im, ata që e kanë shënuar këtë thënie kanë përmendur vetëm gjysmën e njohurisë, kuptohet pasi e kanë shtrembëruar.

Zoti i materies është Ai i Cili nuk zhduket dhe nuk përtërihet, ndërsa unë dhe ti ekzistojmë pasi nuk kemi qenë më parë. Unë dhe ti nuk jemi të përhershëm. Çfarë thua, kush na krijoi në barkun e nënave? Kush na nxori jashtë dhe na bëri të thithim ajrin? Kush i vuri në lëvizje mushkëritë dhe i bërë të thithin ajrin?

Urrej mendjelehtësinë e njerëzve, pra mos çaj kokën me këto gjëra qesharake të këtyre materialistëve.

Shumë njerëz vazhdojnë të mendojnë me logjikën e

tyre fëmijërore kur është në pyetje materia, këta edhe më tej besojnë në fuqinë e saj. Kush është ai që në gishtat e mi i bëri këto shenja? Vetë lëkura? Jo, nuk është e mundur, sepse lëkura ime nuk vepron, në të veprohet.

Të lëmë anash botën e trupit të njeriut - dhe gjërat që të mahnitin - e të merremi me një botë më të lartë: kush është ai që krijoi mençurinë dhe mendjelehtësinë në kokën tonë? Apo kush është ai që në natyrën time krijoi gjallërinë dhe butësinë?

Mendjelehtë janë ata që largojnë qëllimisht veten e tyre nga All-llahu, që përpiken me mendjelehtësi të injorojnë fuqinë e lartë. Kjo nuk është çudi, por çudi është që ai i cili e bën këtë është ai që dëshiron ta cilësojë veten e tij të ditur, përparimtar etj.

Edhe më parë pati njerëz që mohuan ndikimin e All-llahut në gjithësi. Këtë ndikim u përpoqën t'ua vishnin dukurive të tjera natyrore, mu sikur fëmija i cili, kur lëviz pamja e tij në pasqyrë, mendon se është pasqyra ajo që e lëviz e jo trupi i tij.

Transmetohet nga Zejd ibn Halid El-Xuhnj i r.a. i cili ka thënë: "Pejgamberi i All-llahut na e ka falur namazin e sabahut në Hudebjij pasi kishte rënë shi gjatë natës. Kur e kreua namazin, Pejgamberi s.a.v.s. u kthye nga xhemati dhe tha: "*A e dini çka ju thotë Zoti juaj?*

Më së miri e di All-llahu dhe i Dërguari i Tij, u përgjigjén.

Ai tha: "*Disa nga robërit e mi besojnë e disa nuk besojnë në Mua. Ai që thotë: "Ka rënë shi fal All-llahut dhe mëshirës së Tij, më beson Mua, dhe nuk u beson yjeve, kurse ai që thotë: "Ka rënë shi me rënien e filan yllit, ai nuk më beson Mua, por u beson yjeve".*

Ata të cilët besojnë se gjërat ndodhin vetveti, jashtë fuqisë së All-lahut dhe mbikëqyrjes së Tij të lartë - në botë sot kemi shumë të tillë - janë vërtet mosbesimtarë.

Ndërkaq, besimtarë të vërtetë janë ata që besojnë se All-llahu është Krijuesi i çdo gjëje, se është Ai që sjell çdo të mirë në këtë botë.

Këta janë besimtarë edhe nëse thonë: "vera sjell fryte të këndshme", sepse e trajtojnë këtë në mënyrë alegorike, ata kanë në mend ngrohtësinë e cila pjek frytet, ndërsa në brendinë e tyre shohin All-lahun. Këta janë besimtarë të vërtetë ngase e dinë se All-llahu është Ai i Cili i nxjerr bimët nga thellësia e tokës, se mirësitë e Tij i furnizojnë krijesat. Mëkati bie mbi ata që në zemër nuk kanë asnjë gjurmë të All-lahut, mbi ata që mohojnë të njohin dhe pranojnë fuqinë e Tij e cila vërehet pas çdo shkaku. I Dërguari s.a.v.s. shpaloste kohë pas kohe mbulojën e shkaqeve të rëndomta duke e bërë të qartë vlerën e tyre me qëllim që njerëzit të lidheshin me Zotin e tyre, emrin e All-lahut e vinte gjithmonë para syve të tyre.

All-lahu i Madhëruar privon kohë pas kohe disa njerëz nga shumë gjëra që i duan, por këtë e bën nga dashuria dhe mëshira që ka ndaj robërve të Tij. Ai dëshiron që robërit e Tij të shpejtojnë e të kërkojnë prej Tij. Ai dëshiron që robërit e Tij të kërkojnë pandërpërë, e kur t'u japë të mbushin zemrat e tyre me ndjenja të freskëta të falënderimit dhe mirënjosjes, të kthehen të kënaqur me Zotin e tyre, me besim më të madh.

Namazi i lutjes për shiun, namazi në rast nevoje, namazi me rastin e vendosjes së ndonjë pune, të gjitha janë të caktuara me këtë qëllim.

I kam parë njerëzit në Mekë - kur bënte vapë dhe nuk binte shi - si shpejtonin për në namaz. Lutjet e tyre me zë kërkonin ndihmë nga qielli. Nuk kalonin shumë ditë dhe binte shi.

Edhe i Dërguari s.a.v.s. kërkonte ndihmën e All-llahut, nuk ndalej nga të kërkuarit derisa qielli nuk fillonte të rigonte e pastaj të binte shi me të madhe dhe të formoheshin rrëke.

Çudi që ditëve të sotme nuk gjejmë njerëz që mendojnë të falin namazin e shiut, megjithëse i godet thatësia e madhe, sidomos në vendet e Afrikës Lindore dhe asaj Perëndimore!! Kjo ndodh ngase nuk nijhet dhe nuk synohet All-llahu!! Kujtoj se një gjë e tillë është veçori e civilizimit materialist të cilën e solli kolonializmi modern.

Hallet e dynjasë

Njerëzit janë të gjykuar me ligjet që të përjetojnë kënaqësinë dhe dhembjen. Ndodh që këta të ligështohen nga vështirësitë e jetës deri në shkallën e plogësh-tisë, por edhe të forcohen nga të mirat dhe dobitë e tij dhe të devijojnë dhe ta kalojnë kufirin e mëkatit. Nga besimtari i zgjuar dhe i mençur kërkohet të mos devijojë, të mos e kalojë kufirin, të qëndrojë i pathyeshëm në të dyja rastet (në varfëri dhe pasuri).

Sa të jetë gjallë njeriut asnjëherë nuk kanë për t'iu ndalur sprovat, kjo është natyra e jetës të cilën e kaloj-më në këtë botë.

Dhembjet shpalosin dobësinë njerëzore, nxisin të mençurin që pa vonesë të qëndrojë para derës së All-llahut, të kërkojë faljen, të shpresojë mëshirën e Zotit të tij. Nga besimtari kërkohet që për çdo gjë të mbështetet tek All-llahu, edhe nëse kjo është e lehtë dhe e parëndësishme. I Dërguari s.a.v.s. thotë: "*Le të kthehet çdonjëri prej jush në çdo gjë, qoftë në rripin e sandalles (lidhësja e këpucës) së tij, sepse edhe ajo është nga fatkeqësitetë*".

Kjo ka si qëllim që njeriu të mësohet që të mbësh-tetet për çdo gjë në ndihmën e All-llahut dhe assesi të mos mendojë se gjërat ndodhin pa lejen e All-llahut të Madhëruar, edhe nëse për atë ai nuk çan kokën aspak (është e imët), ngase interesit i njeriut, i madh qoftë apo i vogël, është i varur apo i kushtëzuar me pëlqimin e All-llahut, fuqisë së lartë.

Kur gjërat e papëlqyera fillojnë të vështirësohen edhe më tej, i Dërguari s.a.v.s. fillon të kërkojë sa më shumë ndihmën e All-llahut dhe përkushtimi dhe lutjet e tij bëhen më gjatë. Thevbani transmeton se kur të Dërguarin s.a.v.s. e godiste ndonjë gjë e papëlqyer, thoshte:

هُوَ اللَّهُ، إِنَّمَا لَهُ الْحُكْمُ لَا شَرِيكَ لَهُ

"Ai është All-llahu, All-llahu është Zoti im, Ai është i pashoq".

I mësonte shokët e tij në rast frike të thoshin këtë:
 أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ غَضَبِهِ وَشَرِّ عِبَادِهِ، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَخْضُرُونَ

"Kërkoj mbrojtje me fjalët e përsosura të All-llahut nga hidhërimi i Tij, nga dëmi i robërve të Tij dhe nga vesveset (cytjet) e shejtanëve dhe nga afrimi i tyre - shejtanëve".

Zejd ibn Thabiti r.a. thotë: "Më kishte goditur pagjumësia dhe për këtë iu ankova të Dërguarit të All-llahut s.a.v.s., i cili më tha: "Thuaj:

اللَّهُمَّ غَارَتِ النُّجُومُ وَهَدَى النَّعْيُونُ وَأَنْتَ خَيْرُ قَيْوَمٍ لَا تَأْخُذْكَ سَيْرَةُ وَلَا نَوْمٌ، يَا خَيْرُ
 يَا قَيْوَمٌ أَهْدِنِي لِيَلِي، وَأَنْتَ عَنِّي

"O Zoti im, kanë dalë yjet, sytë kanë pushuar, kurse Ti je Mbikëqyrës i përjetshëm dhe i përhershëm, Ti as kotesh as të zë gjumi. O Mbikëqyrës i përjetshëm dhe i përhershëm, bëre natën time të qetë (qetësoje natën time) dhe vëre syrin tim në gjumë".

Zejd ibn Thabiti thotë: "Unë e thashë këtë dhe All-llahu i Madhëruar ma largoi atë nga e cila ankohesha".

Siç duket, i Dërguari s.a.v.s. komenton ajetul kursinë, pra fjalët e saj të para, nxit njeriun e gjorë të tërheq pranë vetes rehatinë e gjumit, mbylljen e syrit, thellimin

para të Gjithëfuqishmit i Cili mbikëqyr çdo send që pushon natën dhe ditën, para Atij i Cili asnëherë nuk është i pakujdeshëm dhe asnëherë nuk harron.

Por ç'ndodh me njeriun i cili me tërë dobësinë e tij qëndron para të Gjithëfuqishmit dhe Sunduesit të tokës dhe qiejve?! Nuk ndodh tjetër pos që ky njeri kthehet me duart e mbushura plot mirësi.

I Dërguari s.a.v.s. na urdhëron t'i drejtohem All-lahut duke iu lutar me emrat e Tij të bukur, se All-lahu do që të lavdërohet dhe t'i shprehet mirënjojje e plotë. Mu për këtë i Dërguari s.a.v.s. thotë: "*Vazhdoni të thoni:*

يَا ذَا الْحَلَالُ وَالْأُكْرَامُ

"O Ti që Ty të takon madhështia dhe nderi".

Thamë se i Dërguari s.a.v.s. është ai që e njeh All-lahun më së miri, njeriu që i frikësohet më shumë Atij, njeriu që e respekton më shumë Atë, ai që di më shumë për emrat e Tij të bukur dhe fushat e tyre në horizontet e larta të gjithësisë dhe jetës, është ai që u përgjigjet më së shpejti kërkeseve të ndjenjave të durimit dhe mirënjojes, falënderimit dhe lavdërimit.

Biografët që u morën me jetën e tij të bujshme pohojnë se provat (përvoja) të cilat i kishte kaluar para pejgamberllëkut dhe pas tij kishin kontribuar në pjekurinë e përsosmërisë së tij njerëzore deri në atë shkallë sa nuk është e mundur të përsëritet më në këtë botë. All-lahu bën që ndodhitë të zhvillohen siç do vetë Ai dhe i drejton në mënyrë që më vonë të ngrenë lart vlerën e atij që e do dhe që e zgjedh, të risin shpërblimin e tij. Këto mund të jenë ndodhi të vështira e të rënda që mënjanojnë pushimin dhe rehatinë si dhe jetën e bujshme e të lumtur.

I Dërguari i fundit e filloi jetën si jetim, i nevojshëm për kujdestar shpirtmirë dhe zemërgjerë. Mirëpo All-llahu e mori në mbrojtje, i bëri vend dhe i dha përkrahjen e duhur. Jetën e filloi i hutuar, nuk dinte gjë për ligjin e Zotit, për ligjin e drejtë në këtë botë, nuk dinte gjë për urtësitë e jetës, por All-llahu e mësoi dhe e udhëzoi. Ishte i varfër, me vështirësi e mund të madh fitonte kafshatën e bukës, i rraskapitur nga jeta, udhëtonte andej e këndeje për të mbrojtur fytyrën dhe nderin e tij, por All-llahu e pasuroi.

Përshkrimi i këtij fillimi haset në Kur'anin fisnik, ash tu si edhe gjërat që pasuan. All-llahu i Madhëruar thotë:

﴿أَلَمْ يَجِدُكَ يَتِيماً فَأَوْيَ . وَوَجَدَكَ ضَاللاً فَهَدَى . وَوَجَدَكَ عَائِلاً فَأَغْنَى . فَأَمَّا الْبَيْتِمَ فَلَا تَقْهِرْ . وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تُنْهِرْ . وَأَمَّا بِنْعَمَةِ رَبِّكَ فَحَدَّثْ﴾

"A nuk të gjeti ty jetim, e Ai të bëri vend (të dha përkrahje).

Dhe të gjeti të paudhëzuar e Ai të udhëzoi.

Dhe të gjeti të varfër, e Ai të begatoi.

Pra, mos e përul jetimin!

As lypësin mos e përzë!

E me të mirat që të dha Zoti yt, udhëzo!"

(Ed-Duha, 7-11)

Begatia e mesme e cila haset mes këtyre tri begative, begatia e udhëzimit - siç konfirmon vetë All-llahu i Cili i flet robit të Tij - kërkon një kapitull të plotë për t'u sqaruar më gjerë, një kapitull që do të shpalosë realitetin e saj. Ky është kapitulli "Hapja e kraharorit".

I Dërguari s.a.v.s. ishte rritur në një shoqëri ku mbretëronin llojet e ndryshme të injorancës. E megjithëse shoqëri ku mbretëronte e shëmtuara, ajo ishte më e pastër dhe më e shëndoshë se mjediset që ihta-

rët e Librit (hebrenjtë dhe të krishterët) i kishin mbushur me mashtrime dhe shtrembërime.

I Dërguari s.a.v.s. i refuzoi traditat e injorancës, siç refuzoi botëkuptimin e shtrembëruar të hebrenjve dhe të të krishterëve. Por çfarë të bënte tani? Asgjë!

Natyra e tij e pastër e bëri të shmangej nga të gjithë dhe të qëndronte larg. I preokupuar me gjendjen e tij dhe gjendjen e të tjerëve, ai nuk do të mund t'u ofronte të tjerëve njohuri, po as vetes së tij. Prej nga do t'i merrte këto?

Njeriun e ndjeshëm e të butë e brengosin fatkeqësitë e ndërgjegjes dhe të të menduarit, jetën në sytë e tij e bëjnë edhe më të ngushtë se vrima e gjilpërës, atë nuk e ngushëllojnë as po të gjitha kënaqësitë e kësaj bote. Kështu ndihej Muhammedi s.a.v.s. deri në momentin kur i erdhi shpallja.

Mbi këtë All-llahu i Madhëruar thotë:

﴿أَلَمْ نَسْرَحْ لَكَ صَدِّرَكَ﴾

"A nuk ta zgjeruam Ne kraharorin tënd? Me plot fakte të përshtatshme me të cilat të frymëzuam?"

﴿وَوَضَعْنَا عَنْكَ وَزْرَكَ﴾

"Dhe Ne të hoqëm barrën tënde! Larguam barrën e rëndë që për ty ishte e padurueshme dhe ishe i hutuar, larg të gjithëve dhe pa njeri afër?"

﴿الَّذِي أَنْقَضَ ظَهِيرَكَ﴾

"E cila shtypte shpinën tënde. Kjo barrë e rëndë të bënte të largoheshe nga shoqëria, të dëshpëroheshe për vete dhe shoqërinë, të ndieje keqardhje për dobësinë tënde dhe largimin nga të gjithë që ishin përreth, e pastaj ty të zgjodhi All-llahu.....po kush mund të jetë më i ngritur dhe më famëmadh se ai të cilin e

zgjedh Zoti i qiejve dhe i tokës pér ta udhëzuar dhe me tē tē udhëzojë gjithë botët?

(وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ)

"Dhe Ne, ta ngritëm lart famën tēnde! Ky është ligji i jetës; pas mundit, durimit, punës dhe lodhjes pason fryti i dëshiruar:

(فَإِنْ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا . إِنْ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا)

"E, pa dyshim se pas vështirësisë është lehtësimi. Vërtet, pas vështirësisë vjen lehtësimi."

Prej teje kërkohet që si tē mbarosh punën tē fillosh punë tjetër, nuk ka kohë pér pushim:

(فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصِبْ . وَإِلَى رَبِّكَ فَارْغِبْ)

"E kur ta kryesh (obligimin), atëbotë përkushtoju adhurimit (All-lahut). Dhe, vetëm te Zoti yt përqendro synimin!" (El-Inshirah, 1-8)

Përkrahje dhe kujdes sepse ishte jetim, udhëzim sepse ishte i hutuar dhe i paudhëzuar, pasuri sepse ishte i varfër.

Shqetësimet dhe brengat që u paraqitën në jetën e tē Dërguarit tē fundit e bënë tē jetë shumë i ndjeshëm ndaj dhembjeve dhe fatkeqësive tē njerëzve, tē brengosoj tepër pér to, tē shpejtonte t'i lehtësonte apo t'i shlyente. Dhembshuria e tij përfshinte çdo send, dhembjet e ndryshme materiale apo shpirtërore. Ai dëshiron te t'i shlyente tē gjitha ngajeta e tij dhejeta e tjeterit.

Por, kur tē sulmojnë varfëria, skamja dhe gjendja e vështirë (lufta), kush do tē ndihmojë? Kush është ai që kujdeset dhe që prej tē cilit duhet kërkuar dhe shpresuar mbrojtjen?

Vetëm All-lahu, Ai është mbrojtja më e sigurt, vendstrehimi më i fortifikuar, vetëm te Ai duhet shpresuar, tē përmendim vetëm Atë, t'i lutemi me

kulturë të lartë dhe ngulmim. Kështu vepronë i Dërguari i fundit s.a.v.s., kërkonte mbrojtjen e All-lahut duke e përmendur me emrat e Tij të bukur, ndërkokë që i mësonte të tjerët se kjo është rruga që ata duhet ndjekur, se kjo është shpresa që duhet pritur:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عَبْدٌ يَعْنَى فَيَأْتِي قَرِيبٌ أَجِيبُهُ دَعْوَةُ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلَيْسَتْ حِبْرًا لِي
وَلَيُؤْمِنُوا بِي لَعْلَهُمْ فَرَدُونَ﴾

"E kur robët e Mi të pyesin ty për Mua, Unë jam afër, i përgjigjem lutjes kur lutësi më lutet, pra për të qenë drejt të udhëzuar, le të më përgjigjen Mua dhe le të më besojnë Mua." (El-Bekare, 186)

Muhammedi nuk është ai që mëkatarëve u thotë: ejani tek unë, pranoni mëkatet që i keni bërë dhe unë jua fal, ejani tek unë me barrën e rëndë të mëkateve dhe kimeve të bëra, e unë jua lehtësoj dhe ju rehatoj! Jo, kjo asnjeherë nuk ndodh në jetën e këtij të Dërguari. Ai u thotë njerëzve: Luteni All-lahun së bashku me mua, luteni Atë për veten tuaj. Unë dhe ju dhe të gjithë ata që janë në qiej dhe në tokë s'janë gjë nëse All-lahu nuk dëshiron të jemi diçka. Është Ai që vendos dhe nuk ka kush që mënjanon vendimin e Tij. Është Ai që mbron dhe kujdeset për të gjithë.

﴿وَإِنْ يَمْسِسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَمْسِسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾

"Nëse All-lahu të godet me ndonjë të keqe, s'ka kush ta largojë atë pos Tij, e nëse të dhuron ndonjë të mirë, duhet ditur se Ai është i gjithëfuqishëm për çdo send." (El-En`am, 17)

Në këtë kontekst do të sjellim një përbledhje të lutjeve me të cilat lutej i Dërguari i fundit s.a.v.s. Ai dëshiron që besimtarët të jenë sa më afër All-lahut me përsëritjen e tyre:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مُوْجَبَاتِ رَحْمَتِكَ، وَعَزَّازَمَ مَغْفِرَتِكَ، وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ، وَ
الْعَذَابَ مِنْ كُلِّ بُرْءٍ وَالْفَوْزَ بِالْحَسْنَةِ، وَالشَّجَاهَةَ مِنَ النَّارِ

"O Zoti im, kérkoj prej Teje gjérat që ma bëjnë obligim mëshirën Tënde, gjérat që më japid fuqi të shpërb-lehem me faljen Tënde, shpëtim nga çdo e keqe (mëkat), pasuri nga çdo e mirë, fitim të xhenetit dhe shpëtim nga xhehenemi."

اللَّهُمَّ أَهْمَنِي رُشْدِي، وَأَعِذْنِي مِنْ شَرِّ نَفْسِي

"O Zoti im, më frymëzo udhëzimin dhe më mbro nga e keqja e vetvetes."

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُوعِ فَإِنَّهُ بِسْنَ الصَّحِيفَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخِيَانَةِ فَإِنَّهَا
بِقُسْطِ الْبَطَانَةِ

"O Zoti im, kérkoj mbrojtjen Tënde nga uria, se vërtet uria është gjëja më e keqe dhe mbrojtje nga tradhtia, se vërtet është vesi më i keq i brendshëm."

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبَرَصِ وَالْجَنُونِ وَالْجُذَامِ، وَسَيِّئِ الْأَسْقَامِ

"O Zoti im, kérkoj mbrojtjen Tënde nga gërbula, çmenduria, zgjeba dhe nga të gjitha sëmundjet e shëmtuarat."

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ سَمْعِي وَمِنْ شَرِّ بَصَرِي، وَمِنْ شَرِّ لِسَانِي، وَمِنْ شَرِّ قَلْبِي

"O Zoti im, kérkoj mbrojtjen Tënde nga e keqja e të dëgjuarit tim, nga e keqja e të parit tim, nga e keqja e gjuhës sime, nga e keqja e epshit tim (zemrës sime)."

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ النَّارِ وَعَذَابِ النَّارِ، وَمِنْ شَرِّ الْغَنِيِّ وَالْفَقِيرِ

"O Zoti im, kérkoj mbrojtjen Tënde nga sprova e xhehenemit, nga dënimi i zjarrit dhe nga e keqja e pasurisë dhe varfërisë."

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ مُنْكَرَاتِ الْأَخْلَاقِ وَالْأَعْمَالِ، وَالْأُهْوَاءِ

"O Zoti im, kérkoj mbrojtjen Tënde nga të shëmtuarat morale, nga të shëmtuarat e veprave dhe epsheve."

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَذَابِ وَالْكَسْلِ وَالْجُنُونِ وَالْهَرَمِ وَالْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ النَّارِ

"O Zoti im, kérkoj mbrojtjen Tënde nga paaftësia dhe dembelia, nga koprracia dhe pleqëria dhe dënim i varrit."

اللَّهُمَّ آتِنِي نَفْسِي تَقْوَاهَا، وَرَزِّكْهَا أَنْتَ خَيْرٌ مِّنْ رَزْكَاهَا، أَنْتَ وَلِيُّهَا وَمَوْلَاهَا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ، وَمِنْ قُلْبٍ لَا يَخْشَعُ، وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ، وَمِنْ دَعْوَةٍ لَا يُسْتَحَابُ لَهَا

"O Zoti im, m'i jep devotshmëri shpirtit tim, ma pastro shpirtin tim, sepse Ti je pastruesi më i mirë, Ti je miku dhe mbrojtësi im personal. O Zoti im, kérkoj mbrojtjen Tënde nga dija e padobishme dhe zemra jo e devotshme, nga shpirti i pangopshëm dhe nga lutja së cilës nuk i përgjigjesh."

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ وَتَحْوُلِ عَافِيَّتِكَ وَفَحَادَةِ نِعْمَتِكَ وَجَمِيعِ سُخْطَاتِكَ

"O Zoti im, kérkoj mbrojtjen Tënde nga ndërprerja e dhutive Tua, nga ndërrimi i mbrojtjes Tënde, nga zemërimi Yt i papritur dhe nga çdo hidhërim Yti."

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا عَمَلْتُ وَمِنْ شَرِّ مَا لَمْ أَعْمَلْ

"O Zoti im, kérkoj mbrojtjen Tënde nga e keqja e asaj që e kam bërë dhe nga e keqja e asaj që nuk e kam bërë."

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي خَطَبَتِي وَجَهَنَّمَ وَإِسْرَافِي فِي أَمْرِي، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي؛ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي جَدَّى وَهَزْلَى وَخَطَبَى وَعَمْدَى وَكُلُّ ذَلِكَ عِنْدِي

"Më fal mua gabimin dhe mosdijen, atë që e kam tepruar në çështjen time dhe atë që Ti e di më mirë se unë. Më fal atë që e bëj seriozisht dhe atë që e bëj me shaka, atë që e bëj si lëshim dhe atë që e bëj me qëllim, sepse të gjitha këto veti janë te unë."

اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَلَا يَعْفُرُ الذُّنُوبُ إِلَّا أَنْتَ، فَاغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحُمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

"O Zoti im, i kam bërë vetes shumë dëm, ndërsa mëkatet nuk i fal askush përveç teje, andaj të lutem më fal mua me faljen Tënde dhe më mëshiro. Vërtet, Ti je Falës dhe i Mëshirshëm."

اللَّهُمَّ اهْدِنِي وَسَدِّدْنِي

"O Zoti im, më udhëzo dhe më mbështet (te Ti)."
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْحُجْنِ وَالْهَرَمِ وَالْبَخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمُتَحْبِّبِ وَالْمُمَاتِ وَضَلَالِ الدُّينِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ

"O Zoti im, kërkoj mbrojtjen Tënde nga paaftësia dhe dembelia, nga ligështia, koprracia dhe pleqëria. Kërkoj mbrojtjen Tënde nga dënimi i varrit, dhe kërkoj mbrojtjen Tënde nga fitneja e jetës dhe e vdekjes dhe nga zhytja në borxhe dhe mundjet e njerëzve."

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي

"O Zoti im, më fal mua, më mëshiro, më jep shëndet dhe më furnizo".

اللَّهُمَّ يَا مُصْرِفَ الْقُلُوبِ صَرِفْ قُلُوبَنَا عَلَى طَاعَتِكَ

"O Zoti im, Ti je kthyes i zemrave, kthei zemrat tonë nënshtrimin Tënd".

اللَّهُمَّ إِنِّي نَعُوذُ بِكَ مِنْ جَهَنَّمِ الْبَلَاءِ، وَدَرَكِ الشَّقَاءِ، وَسُوءِ الْقَضَاءِ، وَشَمَائِلِ الْأَعْدَاءِ

"O Zoti im, kërkoj mbrojtjen Tënde nga presionet e sprovave, nga thellësitë e fatkeqësisë, nga keqësimi i fatit dhe nga gëzimi i armikut".

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاهْدِنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي

"O Zoti im, më fal mua, më mëshiro, më udhëzo, më jep shëndet dhe më furnizo."

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالثَّقَى وَالْعَفَافَ وَالْغَنَى

"O Zoti im, unë të lus për udhëzim dhe devotshmëri, për dëlirësi dhe mëvetësi (pavarësi nga të tjerët)."

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنَبِي كُلَّهُ، دَقَّهُ وَجَلَّهُ وَأُولَهُ وَآخِرَهُ وَعَلَانِيَتُهُ وَسَرَّهُ

"O Zoti im, m'i fal mua të gjitha mëkatet e mia, të voglat dhe të mëdhat, të parat dhe të fundit, që i kam bërë haptas apo fshehtas."

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ الْخَلْقِ وَ هُمُ الرِّزْقُ وَ سُوءِ الْخَلْقِ

"O Zoti im, kërkoj mbrojtjen Tënde nga dëmi i krijesave, preokupimi i furnizimit dhe morali i shëmtuar."

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّفَاقِ وَ النَّفَاقِ وَ سُوءِ الْأَخْلَاقِ

"O Zoti im, kërkoj mbrojtjen Tënde nga grindja, dyfytyrësia dhe morali i shëmtuar."

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كُلُّهُ وَ لَكَ الْمُلْكُ كُلُّهُ وَ يَدُكَ الْخَيْرٌ كُلُّهُ عَلَيْتَهُ وَ سُرُّهُ وَ لَكَ الْحَمْدُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اغْفِرْ لِي مَا مَضَى مِنْ ذُنُوبِي ، وَاغْصِنْنِي فِيمَا تَعْلَمَ مِنْ عُمْرِي وَ ارْزُقْنِي أَعْمَالًا رَازِيَةً تَرْضِي بِهَا وَ تُبَرِّئْ عَلَيَّ

"O Zoti im, Ty të qoftë falënderimi i tërë, Ty të qoftë sundimi i tërë, në dorën Tënde është e mira e tërë, e dukshme apo e fshehtë, Ty të qoftë falënderimi, Ti je i Plotfuqishëm për çdo send. (O Zoti im) M'i fal mua mëkatet që kanë kaluar dhe më mbroj në pjesën e jetës sime që ka ngeleur, më furnizo me vepra të pastra me të cilat Ti je i kënaqur me mua, dhe prano pendimin tim."

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَقْرِ إِلَّا إِلَيْكَ وَ مِنَ الذُّلِّ إِلَّا لَكَ وَ مِنَ الْخَوْفِ إِلَّا مِنْكَ وَ أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَقُولَ زُورًا أَوْ أَغْشِي فُجُورًا أَوْ أَكُونَ بِكَ مَغْرُورًا وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَمَائِلِ الْأَعْدَاءِ وَ عَضَالِ الدَّاءِ وَ حَيَّةِ الرَّجَاءِ وَ زَوَالِ النِّعَمَةِ وَ فُحَادَةِ النِّعْمَةِ

"O Zoti im, kërkoj mbrojtjen Tënde nga varfëria, përveç që jam i varfër për Ty, nga përulja, përveç nga përulja ndaj Teje, nga frika e të tjerëve, përveç frikës që kam prej Teje. Kërkoj mbrojtjen Tënde të mos flas të padrejtën, të mos i mbuloj të këqijat (gjërat e shëmtuara), të mos më mashtrojnë për Ty, kërkoj mbrojtjen Tënde nga shpirtiligësia e armiqve, sëmundja e pashëruar (kronike dhe e rëndë),

shpresa e humbur, largimi i begative dhe zemërimi i papritur (ardhja e papritur e dënimit)."

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَذَابِ وَالثَّصَبِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْدِ السَّفَرِ وَسُوءِ
الْمُنْقَلِبِ

"O Zoti im, kérkoj mbrojtjen Tënde nga shkatërrimi (fali-mentimi), nga mundimi i tepërt, dhe kérkoj mbrojtjen Tënde nga vështirësitë e udhëtimit dhe telashet qëllimkëqija."

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الرُّؤْيَةِ وَالْحَزَنِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الطَّمَعِ فِي غَيْرِ مَطْمَعٍ

"O Zoti im, kérkoj mbrojtjen Tënde nga devijimi dhe frika, siç kérkoj mbrojtjen Tënde nga lkmia aty ku nuk ka vend për lakmi."

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَقْنِ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَأَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَاتِ مِنْ
شَرٌّ مَا حَلَّ

"O Zoti im, kérkoj mbrojtjen Tënde nga fitnet, ato që duken dhe ato që nuk duken, dhe kérkoj mbrojtje në fjalët e përsosura të All-llahut nga sherri (e keqja) i krijesave."

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَظْلَمَ أَوْ أُظْلَمَ أَوْ أَبْغِي أَوْ يُبَغِّي عَلَيَّ أَوْ أَطْعَنَ أَوْ يُطْعَنَ عَلَيَّ

"O Zoti im, kérkoj mbrojtjen Tënde që të mos e dëmtoj askënd e askush të mos më dëmtojë mua; kérkoj mbrojtjen Tënde të mos i bëj të padrejtë askujt e askush të mos më bëj të padrejtë, kérkoj mbrojtjen Tënde të mos jem i ashpër (tiran) ndaj askujt dhe askush të mos jetë i ashpër ndaj meje."

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي لَكَ ذَكَارًا لَكَ مُطْوَاغًا لَكَ مُخْبِتًا إِلَيْكَ أَوَّاهًا مُنْبَتًا .رَبَّ
تَقْبِيلٍ تَوْبَتِي وَاغْسِلْ حَوْقَنِي وَأَجْبَ دَعْوَتِي وَتَبَّتْ حُجَّتِي وَاهْدِ قَلْبِي وَسَدَّدْ لِسَانِي
وَاسْلُلْ سَخِيمَةَ صَدْرِي

"O Zoti im, më bëj mua të jem vetëm për Ty, që të të kujtoj dhe përmend shumë, të jem mirënjojës i madh Yti, që të të respektoj shumë Ty, të të nënshtrohem vetëm Ty, shumë i ndjeshëm dhe i butë. O Zot, prano pendimin tim, pastro brendinë time, përgjigju lutjes sime, përforco auto-

ritetin tim, udhëzo zemrën time, drejto gjuhën time (të flasë vetëm drejt) dhe hiqeurrejtjen nga gjoksi im.”

اللَّهُمَّ زِدْنَا وَ لَا تَنْقُصْنَا وَ أَكْرِمْنَا وَ لَا تُهْنِنَا وَ آتِنَا وَ لَا تُؤْزِنْنَا عَلَيْنَا وَ أَرْضِنَا وَ ارْضِنَا عَنَّا

“O Zot, na i shto të mirat dhe mos na i lër mangët, na ngre e mos na përul, na bëj të jemi të parë e mos lejo të tjerët të jenë para nesh, dhe na bëj të jemi të kënaqur dhe Ti të jesh me ne i kënaqur.”

Më duket se janë të mjaftueshme këto lutje me të cilat Muhammedi i drejtohet Zotit të tij, por, para se t’i shqyrtojmë me vëmendje disa prej tyre, është mirë të pyesim: A thua ka në historinë e pesë kontinenteve të planetit tokë njeri që të ketë ushqyer ndaj All-llahut të Madhëruar ndjenja më të ngrohta se këto të Muhammedit?

A thua ka në historinë e pesë kontinenteve të planetit tokë adhurues i cili iu përkushtua All-llahut me shprehje më të sinqerta se këto të Muhammedit?

Atyre që habiten me ne që ndjekim Muammedian, u themi: Na sillni një njeri si Muhammedi, të shquar me këto veçori të jashtëzakonshme, me lidhje më të çiltra me All-llahun, e ne do ta ndjekim.

Na këputet shpirti kur i shohim ata që injorojnë apo kundërshtojnë Muammedian, habitemi nga verbëria e cila i largon prej tij.

Zemrat e njerëzve - në momentin kur udhëzohen - qëndrojnë pas zemrës së Muhammedit e cila rreh pandërprerë duke dëshmuar teuhidin e All-llahut dhe lavdërimin e Tij. Edhe gjymtyrët e njerëzve - në momentin kur nënshtrohen - qëndrojnë pas qenies së tij të lavdëruar, e përcjellin atë mes rukusë dhe sexhdes. Nuk do mend se zemra dhe gjymtyrët në këtë gjendje janë më të lavdëruara dhe më të pastra. Po, njerëzimi i udhëzuar drejt dhe i

mirëfilltë manifeston këtë kolos të vetëm, i cili i përkush-tohet tërësisht dhikrit të All-llahut dhe respektit të Tij.

Çdo gjë tjetër përveç All-llahut konsiderohet idhull. Besimtari i vërtetë nuk lejon të zërë vend në zemrën e tij gjë tjetër përveç All-llahut, qoftë ajo pasuri, dëshirë, dashuri e vetvetes apo dashuri ndaj tjetrit. Njeriu i cili arriti t'i mposhtë dhe dërrmojë të gjithë idhujt dhe t'ia dorëzojë tërë qenien e tij vetëm All-llahut ishte Muhammedi, ai që nga sytë dhe zemra largoi çdo send, nuk la vend aty për tjetër gjë përveç për lavdërimin dhe madhështinë e All-llahut.

Pas këtij kolosi të veçantë dhe të jashtëzakonshëm, pas këtij njeriu të devotshëm e të pastër qëndrojnë masat e mëdha të njerëzve të shquar me devotshëmëri dhe dashuri ndaj All-llahut, zemra e çdonjërit prej tyre thërret me zë duke thënë "Amin", pas çdo lutje të cilën e shqipton Muhammedi dhe thërret Zotin e tij:

اللَّهُمَّ اجْعُلْنِي لَكَ ذَكَارًا لَكَ شَكَارًا لَكَ ...

"O Zoti im, më bëj mua të jem vetëm për Ty, që të të kujtoj dhe përmend shumë, të jem mirënlohës i madh Yti, që të të respektoj shumë Ty, të të nënshtrohem vetëm Ty, shumë i ndjeshëm dhe i butë."

Lutjet e theksuara më parë ngërthejnë në vete disa gjëra të rëndësishme:

1) I Dërguari s.a.v.s. e urren sëmundjen, sidomos sëmundjet e pashërueshme dhe të rënda. Po kush i do sëmundjet e ndryshme të rënda, ethet e tmerrshme dhe kancerin? Dëshira për të pasur shëndet të mirë është natyrë e All-llahut e krijuar në njeriun, sëmundjet nuk mund t'i dojë përveç atij që posedon natyrë të çrregulluar.

I Dërguari s.a.v.s. i lutet Zotit të tij duke kërkuar

shëndetë të mirëfilltë, mirëqenie të gjymtyrëve dhe shqisave, duke kërkuar mbrojtjen e Tij nga sëmundjet, paaftësia dhe pleqëria e shtyrë.

Siç bën të ditur historia, i Dërguari s.a.v.s. kishte trup të fortë, kishte ndodhur të ndeshej me disa mundës dhe i rrëzonte të gjithë përtokë, merrte rrugë të gjatë dhe asnjëherë nuk lodhej, barrën e xhihadit e mbante mbi vete dhe nuk rraskapitej aspak.

Njeriu habitet nga disa njerëz të cilët dobësinë e trupit dhe zbehjen i konsiderojnë shenja të devotshmërisë! Këto çrregullime së pari u paraqitën mes indianëve, kurse më vonë të krishterët i transferuan në elemente të murgërisë, e më vonë disa sufistë injorantë i kaluan në Islam.

Është çudi që disa e konsideruan përsosurinë (cilësinë e lartë burrërore) dhe burrerinë (cilësitë e shquara, energjinë) e njeriut mangësi të ngritjes shpirtërore, sikur vetëm zbehja dhe rraskapitja kanë mundësi të ngjiten në shkallën e engjëjve.

Në fakt, Muhammedi ishte dhe mbetet shembulli më i lartë për njerëzinë, shembulli më ideal dhe më besnik me logjikën e natyrës njerëzore, kur ai kërkon nga All-llahu mbrojtje nga anomalitë dhe sëmundjet. Por, nëse ndodh që pastaj njeriun ta godasë ndonjë sëmundje apo ndonjë nga këto vështirësi, ai bëhet durimtar dhe i dorëzohet në tërësi All-llahut në atë që Ai do, dhe siç thotë i Dërguari i fundit:

اللهُ مَا أَعْذَدَ وَلَهُ مَا أَغْطَى

“Vërtet, e All-llahut është gjithçka që merr dhe gjithçka që jep.”

Ose siç na mëson All-llahu i Madhëruar:

﴿إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴾

"Ne jemi të e All-llahut dhe vetë m tek Ai kthehem!"

2) I Dërguari s.a.v.s. shfaq haptazi urejtjen kundër varfërisë dhe borxhit dhe të e gjitha fatkeqësive (krizave) që e ndotin pastërtinë dhe i n n cmojn  (p rulin) njerëzit. Kujtoj se është mendjelehtësi që e njerëzve të ua duam varfërinë, sidomos kur një gj  e tillë bëhet në emër të e All-llahut.

 sht  i dukshëm dallimi mes pasurisë së duhur, e cila  sht  e mjaftueshme dhe pasurisë së madhe, e cila shpie në tejkalim të kufijve dhe d frim. Sasia e pasurisë e mjaftueshme nuk  sht  e njëjtë mes njerëzve, me rëndësi është se i Dërguari s.a.v.s. k rkon nga All-llahu i Madhëruar jetë të lumtur e të freskët (të paluhatshme), furnizim me buri, dhe punë gjithnjë të mira. Ai shumë herë lutej duke thënë:

اللَّهُمَّ آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنَا عَذَابَ النَّارِ

"Zoti ynë na jep të mira në këtë jetë, të mira edhe në botën tjetër dhe na ruaj prej dënimit me zjarr!"

Ai asnjëherë nuk lejon të ndërrojë baraspeshën shpirt re dhe fytyrën e buzëqeshur, në rast lufte apo rrethimi nga ana e armikut, me durim të jashtëzakonshëm i bënë ballë skamjes (sasive të vogla të ushqimit).

Edhe atëherë kur para tij shtrohet pasuri e madhe ai nuk lejon të ndërrojë fytyrën e buzëqeshur dhe baraspeshën shpirt re, me zem rgjer si dhe dëshirë të madhe ua ndan atë të tjerëve. Kjo na bind se asgjë n ga stolitë apo të mirat e kësaj bote nuk arri t n ta mposhtin këtë njeri,  shtja e tij, siç transmetohet në lutjet e tij, ishte:

اللَّهُمَّ اجْعَلْ حُبَكَ أَحَبَّ إِلَيِّي مِنْ نَفْسِي وَ أَهْلِي وَ مِنَ الْمَاءِ الْبَارِدِ عَلَى الظَّمَانِ

"O Zoti im, bëje dashurinë Tënde më të dashur për mua se vetja ime, se familja ime, se pasuria ime, se fëmija im, dhe më të dashur se uji i freskët kur jam tepër i etur."

3) Në jetën e përditshme kemi të bëjmë me disa njerëz të cilët nuk duan t'i shohin të tjerët mbi ta dhe nënçmojnë ata të cilët janë nën ta. Për fat të keq ky lloj i njerëzve të shëmtuar arrin të mbushë pothuajse të gjitha sferat e shoqërisë. I Dërguari s.a.v.s. u shpall lutfë të hapur këtyre njerëzve. Ai ka thënë: "Nuk është prej nesh ai që nuk është i mëshirshëm ndaj të vegjelve tanë dhe kush nuk ua di respektin e duhur të vjetërve tanë (të drejtën e të vjetërve tanë) dhe nuk e di vlerën e dijetarëve tanë."

I Dërguari s.a.v.s. i takon njerëzit me ndjenja të njëta, ai nuk dëshiron të jetë mendjemadh apo mbret i robërve, ai nuk e do kryelartësinë në këtë tokë e as çrregullimin (fesadin), ndërkaq në të njëjtën kohë ai dëshiron që All-llahu ta mbrojë nga mendjemadhësia e mendjelehtëve dhe padrejtësia e atyre që kanë tendenca armiqësore.

Në lutjet e tij shohim se i lutet pandërprerë All-llahut ta mbron nga fitnet, padrejtësia, mashtrimi, tradhtia, injoranca dhe çdo gjë e cila njollos dinjitetin e njeriut të ndershëm.

Megjithëkëtë, ai pranoi, për hir të All-llahut, të jetë i nënçmuar, i fyter dhe i kërcënuar (frikësuar). Dëshira e tij e vetme ishte që All-llahu të mos mbetet i hidhëruar prej tij: "Nëse Ti, i hidhëruar në mua nuk je, atëherë mua nuk më brengos kjo që ma bën armiku. Kujdesi Yt ndaj meje është tejet i madh."

Këtu duhet të konfirmojmë detyrën që kemi ndaj të Dërguarit s.a.v.s., për të cilën ai na tërroqi vëmen-

djen; t'i sjellim salavate atij! Po çfarë domethënie ka salavati mbi të?

Është lutje për mëshirë së bashku me lavdërim.

Besimtarët i luten All-lahut për të Dërguarin e tyre Muhammed, prej Tij kërkojnë pozitën e lartë të cilën e meriton ky i Dërguar dhe shtimin e meritave dhe vlerave të mëdha, për të mirën që ky i Dërguar ua bëri atyre dhe që i udhëhoqi në jetë me dinjitet të lartë.

All-lahu i Madhëruar na urdhëron të kërkojmë mëshirë për të Dërguarin e Tij (të sjellim salavate mbi të), Ai – i Lartëmadhëruar qoftë emri i Tij - na tregon se Vetë dhe engjëjt e Tij e mëshirojnë me madhëri Pejgamberin fisnik. Në Kur'an thuhet:

(إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلِّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا)

"Është e vërtetë se All-lahu dhe engjëjt e Tij e mëshirojnë me madhëri Pejgamberin. O ju që keni besuar, madhërojeni pra atë (duke rënë salavatë) dhe përshëndeteni me selam. (El-Ahzab, 56)

Në Kur'an thuhet gjithashtu se All-lahu dhe engjëjt e Tij i mëshirojnë besimtarët, por çfarë domethënie ka kjo mëshirë (salavati)?

Siç duket, salavati i All-lahut dhe i engjëjve të Tij drejtuar besimtarëve ka si qëllim pëlqimin e Tij ndaj tyre, kënaqësinë që ka për ta dhe bereqetin e mundit të tyre. Është ndihma e All-lahut për t'i nxjerrë nga humbja, largimi, hutimi dhe ngushtësia e kësaj bote në gjerësinë e saj, shkëlqimin dhe përqendrimin e drejtë, e që të gjitha burojnë nga mëshira e All-lahut dhe e mira e Tij e pakufishme. Është ajo që e shënon ajeti kur'anor:

(هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجُكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا)

"All-llahu dhe engjëjt e Tij ju bekojnë ju për t'ju nxjerë nga errësirat në dritë. Ai është shumë mëshirues ndaj besimtarëve." (El-Ahzab, 43-44)

Çudi! Këto të mira dhe dhundi të pakufishme bëhen edhe më të mëdha kur është fjala për besimtarët e denjë të cilët sprovojen me fatkeqësi, në familje dhe pasuri. Bindja e tyre nuk lëkundet fare, lidhja e tyre me All-llahun nuk përfundon asnjëherë, ata i nënshtrohen tërësisht All-llahut dhe vetëm tek Ai kthehen:

﴿أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَواتٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهَتَّدُونَ﴾

"Janë ata që te Zoti i tyre kanë bekime e mëshirë dhe të tillët janë ata të udhëzuarit në rrugën e drejtë." (El-Bekare, 157)

Besimtarë durimtarë janë ata që nga All-llahu mirëpresin këtë mirësi të madhe. E nëse këta e mirëpresin në këtë mënyrë këtë mirësi, çfarë ndodh me njeriun i cili duroi mundin më të madh për të mbjellë imanin dhe durimin në zemrat e njerëzve, njeriun i cili gjatë tërë jetës luftoi për t'i shhangur njerëzit djaj dhe xhindet, që jetën e tij e lidhi për këtë qëllim të lartë e të ndershëm? Preokupim i tij ishte vetëm udhëzimi i njerëzve, kënaqësia e tij ishte që në tokë të adhurohej vetëm All-llahu.

Engjëjt e lartë në qìell e vëzhgojnë të mahnitur luftën e tij, habiten se si - një njeri i vetëm, dhe i dobët - i mposht kundërshtarët, qëron injorancën e tyre, si arrin të themelojë shtetin e teuhidit dhe Umetin e tij madhështor.

Kjo është domethënia e fjalëve të All-llahut të Lartmadhëruar:

﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلِّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلَوَاتٌ عَلَيْهِ وَسَلَامٌ وَاتِّسِلْبِيَّا﴾

"Është e vërtetë se All-llahu dhe engjëjt e Tij e mëshirojnë me madhëri Pejgamberin. O ju që keni besuar, madhërojeni

pra atë (duke rënë salavatë) dhe përshëndeteni me selam."

Salavati ynë për të është konfirmim i misionit të tij të vërtetë dhe i ngadhënijimit të tij në këtë botë, përkrahje dhe dashuri ndaj të zotit i cili me besnikëri e barti dhe e kumtoi atë, krenari, përshëndetje dhe dashuri për të, është lidhje universale mes komandantit dhe ushtarit, apo mes imamit dhe atyre që e ndjekin, se do të respektojnë All-lahun, do t'i qëndrojnë besnik ligjit të Tij dhe do të ngelin të tillë deri në ditën e takimit me Të. Më duhet të them se çdo send në gjithësi i bashkohet madhërimiit të All-lahut dhe lutjes së Tij:

﴿إِنَّمَا تُحِبُّ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحَ لَهُ مَنِ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْطَّيْرُ صَافَاتٍ كُلُّ قَدْ عَلِمَ صَلَائِهُ وَتَسْبِيحةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعُلُونَ﴾

"A nuk e di se All-lahut i lutet kush është në qiej e tokë, madje edhe shpezët krahëhapur? Të gjithë e dinë dhe janë të udhëzuar për lutje ndaj Tij dhe për madhërimin e Tij. All-lahu e di çfarë bëjnë ata." (En-Nur, 41)

Ne u japim përparësi formave të transmetuara të salavateve të lehta e të qarta, nuk i pranojmë format e tjera që shumë herë janë të paqarta dhe të ngarkuara me shprehje të ndryshme për të cilat janë shkruar libra, janë mbajtur tubime, e shumë herë edhe janë shpikur emra të ndryshëm për të Dërguarin s.a.v.s. pa pasur asnjë argument të All-lahut.

Nuk është me rëndësi shqiptimi i shprehjeve të rrjedhshme, por mirënjojja e plotë ndaj të Dërguarit fisnik, vlerësimi i mirëfilltë i xhihadit me të cilin ai zhduku errësirat e injorancës dhe shpalosi fytyrën e saj të vërtetë, themeloi shtetin në bazë të së vërtetës dhe për hir të së vërtetës, ngriti lart atë që meritoi mburrjen dhe krenarinë, ndërkaq përuli ata që vërtet

merituan përuljen dhe nënçmimin.

Ky është kuptimi i vërtetë i salavateve dërguar Muhammedit s.a.v.s., salavate për të cilat besimtari, siç transmetohet në thëniet autentike që kanë të bëjnë me këtë çështje, fiton shpërblime të mëdha. Shumë njerëz pretendojnë dashurinë e Pejgamberit por nuk janë të aftë ta mbrojnë sunetin e tij!

Për luftëtarët e vërtetë, të gatshëm ta mbrojnë fenë e All-llahut dhe çmojnë lart të Dërguarin e Tij theksohet hadithi: “*Kush më dërgon mua një salavat, All-lahu i Madhëruar ka për t’i dërguar atij me të dhjetë salavate.*”

Nga Abdull-llah Ibni Mes’udi r.a. transmetohet se i Dërguari i All-llahut s.a.v.s. ka thënë: “*Të parët që do të më kenë mua pranë janë ata që kanë bërë më shumë salavate për mua.*”

Ebu Hurejre transmeton se i Dërguari s.a.v.s. ka thënë: “*Mos e bëni varrin tim festë (për vizitë), dhe bini salavat mbi mua, se salavati juaj më arrin mua kudo që jeni.*”

Bota e shpirtit posedon ligjet e saj të cilat ne nuk kemi mundësi t’i njohim, ato janë jashtë botës sonë fizike, por me rëndësi është të besojmë se e bëjnë të lehtë arritjen e salevateve. Kujtoj se nuk do të ishte mirë të thellohem në këto gjëra.

Lutjet e Pejgamberit s.a.v.s. përbajnjë gjëra shumë interesante, në disa prej tyre shohim fryshtimet e tij të gjata që i bën në istigfar (kërkimin e faljes). Një gjë të tillë e konfirmon edhe Kur’ani famëlartë i cili shënon dhuntinë e lartë të All-llahut që ia fali të gjitha gabimet, të mëparshme e të mëvonshme. Po cila është domethënia e saktë e kësaj? Çfarë ka bërë që të merret për të madhe?

Kësaj çështjeje do t’i përgjigjemi me qetësi të plotë.

Fleta e jetës së Muhammedit s.a.v.s. është fleta më e pastër ndër të gjitha fletët e banorëve të tokës dhe qie llit. Ne nuk njohim ndonjë tjetër, të cilin e kanë ndjekur sytë e njerëzve, në vegjeli dhe rini, të zgjuar dhe në gjumë, mes njerëzve dhe vetëm, ashtu si e ndoqën Muhammedin s.a.v.s. dhe për të rrëfyen çdo gjë.

Më thoni: Çfarë thanë kundërshtarët e tij që do të njolloste trimërinë apo burrërinë e tij?

Asgjë.

Kundërshtarët nuk e deshën atë vetëm për shkak të goditjeve të ashpra që ia drejtoi së pavërtetës. Kësh tu mbeti deri në momentin e fundit të jetës së tij. Rruga e tij ishte teuhidi i All-llahut (besimi në All-lla hun Një) dhe bashkimi i njerëzve në adhurimin e Tij.

Këta kundërshtarë - qoftë edhe përmes gënjeshtës - nuk arriten të njollosnin këtë njeri ashtu siç bënë i thtarët e Librit me të dërguarit e tjerë duke u veshur gjëra të pavërteta: dejen, kurvërinë, vrasjen, mashtrimin...!

S`do mend se të gjithë të dërguarit e All-llahut janë të pastër dhe nuk kanë të bëjnë fare me këto gjëra të shpifura, ndërkaq që i pari i tyre, ballëlarti Muhammed, i biri i Abdull-llahut, është më i ngrituri dhe më me peshë.

Po pse pra ky i Dërguar kërkon faljen (istigfarin)?

Prej cilave gjëra e kërkon atë?

Diferenca mes shpirtrave mund të jetë shumë e madhe. Kjo gjë varet nga fuqitë fizike dhe shpirtërore që i posedojnë e të cilat kanë dallim të madh. Qëndrimi i njeriut ndaj këtyre fuqive apo aftësive të jashtëzakonshme përcakton suksesin apo mossuksesin e tyre, progresin apo ngecjen e tyre. Pamja e jashtme e punës nuk është e mjaftueshme.

Lepuri për pak kohë kalon një distancë të konsiderueshme të rrugës, ndërkojë që breshkës i duhet më shumë kohë për të kaluar atë. Nuk duhet qortuar breshkën dhe ngadalësinë e saj, nëse për këtë ajo ka dhënë tërë mundin e duhur.

Njerëzit nuk kanë ambicie, pikëpamje apo mundësi të njëjta, por e vërtetë është se të gjithë do të përgjigjen para All-lahut në bazë të mundësive që i posedojnë. Kjo do të thotë se ekzistojnë gjëra që kërkohen nga njëri, por që nuk kërkohen nga tjetri. Aftësitë intelektuale dhe fizi-ke dallojnë nga njëri-tjetri, ndaj ndodh që e mira në sytë e njërit të jetë e keqe për tjetrin. Mu për këtë thuhet: "Të mirat e njerëzve të rëndomtë bamirës janë të këqija për njerëzit e denjë dhe të afërt me All-lahun".

Në fakt, atë që një njeri i rëndomtë e quan sukses, tjetri, që është gjeni, e quan nënçmim. Pra, mëkatet që herë pas here u vishen të dërguarve bazohen në shkallën e lartë që e posedojnë dhe këto mëkate nuk janë si mëkatet të cilat i kryejnë njerëzit e rëndomtë e që kon-siderohen mëkate të mëdha, apo mëkate me të cilat njollosen njerëzit.

Profesori Abas Akad, në një studim mbi kriteret etike, thotë: "Disa herë duhet parë ai që flet, jo atë që thuhet"

Ebu Ala' El-Muirith thotë:

E gjithëjeta është e vështirë,

Nuk më mahnit veçse ai që dëshiron të ketë sa më shumë.

Është fakt se poeti nuk e ka fjalen për hamajtë të cilët ditë e natë bartin mallra nëpër stacione trenash dhe autobusësh, apo për bujqit që ditë e natë lërojnë tokën dhe hedhin farën.

Më pëlqen kjo që thotë poeti dhe profesori Akad. Është e pakuptimtë të mendohet se të Dërguarit bëjnë gabime të rënda. Më duket se kërkimi i faljes (istigfari i tyre) për gabimet është një gjë krejt tjetër, gjë e cila përputhet me virtytet e tyre të larta dhe të pastra. Udhëtarët e aeroplanit i shohin nga lart udhëtarët e trenit, mirëpo udhëtarët e anijeve kozmike qeshin me udhëtarët e aeroplanit, ndërkaq që çështja merr përmasa të tjera kur bëhet fjalë për banorët e planetëve të tjerë.

Ekziston edhe një shqyrtim (logjikë) tjetër që e plotëson pikëpamjen të cilën e sqaruam më herët. Fjalën e kam për mëkatet që ua veshin të Dërguarve. Njeriu - duke pasur parasysh se gjatë jetës kalon disa periudha të pjekurisë - ka mundësi të shfaqet në "disa njerëz". Ai ngjitet vazhdimisht nga një qzell në tjetrin, nga një gjendje e ulët në gjendjen tjetër më të lartë dhe kur shikon gjendjen apo shkallën e tij të ulët - në krahasim me shkallën në të cilën ka arritur - kërkon faljen e Zotit (thotë estagfirullah - kérkoj falje) dhe nën-vlerëson gjendjen e kaluar, dhe e konsideron vërtet punë të shëmtuar në krahasim me atë që do të duhej të kishte qenë, dhe çdo herë që vazhdon të ngjitet drejt shkallëve të ngritjes dhe para tij të shfaqen shenjat e bukurisë së lartë, i shtohet dashuria pas lavdërimit dhe madhështisë së All-llahut, e me këtë i shtohet edhe dashuria pas pendimit dhe kërkimit të faljes (tevbes dhe istigfarit).

Ne e vëzhgojmë për së afërmë Muhammedin s.a.v.s., ibadetin e tij dhe udhëheqjen e Umetit dhe aty për aty shohim se në sferën e tij qellore ai ngjitet nga një horizont në horizontin tjetër, numri i ajeteve kur'a-

nore bëhet nga dita në ditë më i madh, periudhat e xhihadit vijnë pandërprerë njëra pas tjetrës, periudhë pas periudhe, barra e udhëzimit të mbarë njerëzimit bëhet më e rëndë, sfera e tij zgjerohet edhe më tej.

Ai që pak më parë ngriti zërin e tij në kodrën Safa duke e thirrur familjen e tij të afërt në Islam, sot është duke u shkruar letër mbretërve dhe perandorëve tiranë në tokë....dhe ai i cili në fillim të çështjes luftonte kundërshtarët të cilët numëroheshin në gishta, sot planifikon të përgatisë ushtri të mëdha për të mposhtur devijimin dhe kryelartësinë.

Po për cilin derdhet i tërë ky mund i pafund që asnjëherë nuk ndërpritet? Për cilin bëhet kjo luftë e pandërprerë me shpirtin dhe me njerëzit?

Vetëm për All-llahun.

Ai falej tërë natën, përveç një pjese të vogël të saj të cilën e kishte për pushim. Këtë e bënte qysh nga dita e parë e fillimit të shpalljes. Ai nuk i ndali kurrë këto, namazi i tij dhe agjërimi shënojnë lidhshmëri të pandërprerë, u jepte vazhdimisht të tjerëve,² kundër-

² Muhammedi me përpikëri të plotë zbatoi misionin e tij, arriti të ngrejë lart fjalën e All-llahut dhe t'i shlyej të gjitha bestytnitë të cilat dominonin në atë kohë. Atij nuk i mbeti tjetër pos t'i kthehej Zotit të tij i Cili do ta shpërbente shumë mirë për tërë mundin që e kishte derdhur. Ai u lodh shumë, aq sa nuk ishte e mundur të ishte lodhur dikush tjetër në botë. Ngrihej natën dhe falte namazin, shqiptonte fjalët më të bukura të cilat i meritonte vetëm All-llahu, këmbët gati se i patën pëlcitur (nga dhembjet), ishte i zhytur në thirrjet dhe lutjet drejtuar All-llahut, andaj edhe nuk ndiente dot lodhje apo dhembje të këmbëve! Ai nuk hoqi nga trupi i tij mburojën e luftës deri sa nuk e rraskapitën dhe munduan tepër plagët që kishte marrë në luftërat e njëpasnjëshme. Atë e shqetësonte mosinteresimi i njerëzve për të, fakti që nuk besonin. Ai nuk shqetësohej aspak pse njerëzit e nënçmonin. Në fund ai vetëm tha: "O Zoti im, nëse Ti nuk më je i hidhëruar, unë aspak nuk çaj kokën për atë që më ka ndodhur"!!

Ndoshta thua: Çfarë do të ishte bërë sikur edhe pak të kishte zgjatur jeta e

shtonte pandërprerë paganizmin, devijimet, bestyntitë, iluzionet dhe shtrembërimet e injorantëve dhe të atyre që hiqeshin të ditur. Vallë pushoi një ditë?

Asnjë ditë!

Çdo herë që ndiente se All-llahu e kishte zgjedhur për këtë mision madhështor i vinte të gjitha fuqitë për predikimin e tij dhe si sakrificë për hir të tij. Me tërë këtë që ai po bënte arriti të mposhtte dhe rrënonte të gjitha pengesat në rrugë, vazhdoi të ngrejë lart emrin e All-llahut, ndaj nuk është çudi që në prag të çlirimt të Mekës atij iu shpallën këto ajete:

﴿إِنَّا فَحَدَّا لَكُمْ فَشَحَّا مُبِينًا . لِيغْفِرْ لَكُمُ اللَّهُ مَا تَقْدَمُ مِنْ ذَنْبٍ وَمَا تَأْخُرُ وَمَا تَعْمَلُونَ عَلَيْكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا﴾

"Ne ty të dhamë (vendosëm për) një fitore të sigurt. Ashtu që All-llahu (pas fitores) të liroi ty prej mëkateve (që t'i mbathën) të mëparshme dhe prej atyre të mëvonshme

tij, e të kënaqej me fitoren dhe ngadhënjimin e arritur?

Them: Le të dihet se me ngadhënjimin dhe fitoren kënaqen vetëm ata që në këtë botë kanë për qëllim kryelartësinë dhe mburrjen, ata që kërkojnë krenarinë. Muhammedi nuk ishte prej këtyre. Ai, në ditët e fundit të jetës, u detyrua të kërkonte ushqim për anëtarët e shtëpisë së tij, ngase nuk kishte gjë për të ngrënë. Kërkoi ushqim nga një tregtar hebraik i cili refuzoi t'i jepte ushqim, ose do t'i jepte në rast se ky pranonte të linte gjë si peng. Atë kohë i Dërguari ishte në pikën më të lartë të sundimit, para ushtrisë së tij ishin mposhtur të gjitha fuqitë e ushtrive pabesimtare, Perandoria Romake kishte fshehur gjurmët e saj nga Gadishulli Arabik, të gjitha vendbanimet hebraike ishin dorëzuar. Sikur i Dërguari të obligonte ndonjërin nga pjesëtarët e tij të pasur të paguante çmimin e ushqimit të kërkuar në shtëpi, një gjë e tillë do të konsiderohet nder i lartë i cili do të viente për këtë botë dhe botën tjeter.

Mirëpo, i Dërguari s.a.v.s. nuk e bëri këtë. Ai i tha hebreut: "Unë jam besnik, në tokë dhe qiell. Merre këtë peng që e kérkon. Dhe ia dha mburojën e tij ushtarake që e kishte me vete. I Dërguari vdiq, kurse mburoja e tij mbeti edhe më tej peng në duart e hebreut të cilët ia kishte dhënë për një kafshatë buke me të cilën do të ushqente familjen e tij."

Më thoni: Çfarë përfitoi Muhammedi nga bota e njerëzve! (sh. p.)!

(kur njerëzit do të pranojnë fenë islame dhe nuk do të jenë më mëkatarë) dhe ashtu të plotëson mirësinë e Vet ndaj teje në rrugën e drejtë." (El-Fet'h, 1-4)

Lirimi nga mëkatet këtu nuk ka të bëjë me mëkatet e mëparshme apo ato që priten të bëhen, por me myzhdenë (përgëzimin) për luftëtarin në rrugë të Zottit të tij që zbatoi me sukses të plotë dhe të jashtëzakonshëm obligimin e marrë përsipër dhe se ndjenjat për lëshimet e bëra gjatë zbatimit të këtij obligimi apo të paaftësisë për ta bërë atë në mënyrë të plotë siç do All-llahu i Madhëruar, siç kërkon e drejta e Tij dhe siç do komandanti madhështor janë gjëra që nuk do të merren parasysh.

Këtu nuk kemi të bëjmë me mëkatet që i njeh bota e njerëzve të rëndomtë, por me ndjenjat e të Dërguarit të të dërguarve se ai – megjithëse flijoi veten për hir të kënaqësisë së All-llahut - ndihet i pakënaqur me aq sa ka dhënë për hir të All-llahut, sikur ka ngetur mjaft mbrapa në përbushjen e detyrave të mëdha që pati ndaj All-llahut. Mu për këtë All-llahu e nderoi dhe për të shtroi këtë myzhde.

Kur All-llahu i thotë një robi: "*Të kam liruar nga mëkatet e mëparshme dhe të pastajshmet*", nuk do të thotë se e ka liruar nga obligimet, apo se njeriut i është dhënë liria e plotë e veprimit dhe ai bën çka të dojë apo nuk e bën atë që nuk do. Ta kuqtoш këtë në këtë mënyrë është punë tejet e marrë dhe e pakuptimtë, sepse ajo do të thoshte se robi ka arritur nivelin më të lartë të tij nga nuk ka më rënie, apo se e ardhmja e tij asnjëherë nuk do të jetë tjetër pos vazhdimësi e së mirës së tanishme e cila është e lidhur me All-llahun, Mbikëqyrësin e saj.

I Dërguari e zuri këtë nivel të lartë tek All-llahu i Cili i premtoi faljen e përgjithshme, pikërisht ashtu si i përgëzoi i Dërguari me këtë pozitë të lartë luftëtarët në Bedër dhe Othman ibn Affanin i cili dha pasuri për ta ndihmuar Luftën e Tebukut

Në hadithe autentike thuhet se All-llahu i Madhëruar me këtë pozitë të lartë përgëzon njeriun e penduar i cili nga thellësitë e zemrës kërkon faljen e mëkateve të bëra. Ai i thotë: "*Robi Im e di se ka Zot i Cili i fal mëkatin dhe e bën me faj për atë.....puno çka të duash se t`i kam falur ty!*"

Këtu duhet të kuptojmë se All-llahu është i kënaqur me robin e Tij dhe me gjendjen të cilën e ka arritur ai në jetë. Këtë ia vërteton para vdekjes, sepse All-llahu e di se ai nuk do të shket kurrë më në gjëra degjeneruese.

Lutjet....motive të rëndomta?

Po qe se e shqyrtojmë me vëmendje çështjen e lutjeve na duket se ajo nuk është më shumë se një kërkesë e të paaftit për ndihmë nga i afti.

Fëmija që i kërkon nga prindi gjérat që i dëshiron përdor motivin apo shkakun prezent, në këtë rast prindin e dashur, ngase fëmija përmes mënyrave të tij të veçanta nuk është i aftë t'i realizojë ato.

Edhe të dërguarit u mbështetën në lutjet për shkaqe apo motive të rëndomta, me qëllim që t'i shmangnin dëmet e mosbesimtarëve.

All-llahu i Madhëruar thotë:

﴿كَذَّبُتُمْ قَبْلَهُمْ قَوْمٌ نُوحٌ فَكَذَّبُوا عِبْدَنَا وَقَالُوا مَحْنُونٌ وَأَزْدُجَرُ . فَدَعَاهُ رَبُّهُ أَنَّى مَعْلُومٌ فَانْتَصَرُ . فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُنْهَمِّرٍ . وَفَخَرَّنَا الْأَرْضَ عَيْنَنَا فَالْتَّقَى الْمَاءُ عَلَى أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ﴾

“Populli i Nuhut që ishte para tyre kundërshtoi dhe robin Tonë (Nuhun) e quajti rrrenacak dhe thanë: “I marrë!” dhe i kërcënuan. E ai iu drejtua Zotit të vet: “Unë jam i mundur, prandaj më ndihmo!” Atëherë Ne me një shitë vrullshëm i hapëm dyert e qiellit. Dhe Ne e zbërthyem tokën në burime uji, kurse uji u bashkua siç ishte caktuar.”
(El-Kamer, 9-12)

Por, tani nuk do të marrim këtë drejtim, dua të them se tani do të bisedojmë për dhikrin dhe lutjet me të cilat kërkohet mbrojtja e të sëmurit apo e njeriut të goditur nga fatkeqësitë e jashtëzakonshme të natyrës, siç përmenden në hadithe autentike lutje të cilat be-

simtarët i përsërisin apo i shqiptojnë në kohë të caktuara apo për sëmundje dhe gjendje të padëshiruara. S`do mend se besimtarët, me anë të këtyre lutjeve, kërkojnë nga All-lahu mbrojtjen.

Në Buhari dhe Muslim thuhet se "Pejgamberi s.a.v.s., kur shkonte në shtrat - kur përgatitej për gjumë - çdo natë i bashkonte shuplakat, i frynte dhe lexonte: "*Kul huwall-lahu ehad, Kul eudhu birabbi-l-felek dhe Kul eudhu bi rabbi-n-nas*", e pastaj me to e fërkonte sa është e mundur trupin e tij. Fillonte (të fërkonte) me duart nga koka dhe fytyra dhe pjesën tjetër të përparme të trupit. Këtë e bënte nga tri herë".

Gjuhëtarët pohojnë se shprehja "en-nefthu" është fryrje e butë, pa zë dhe pa pështymë.

Po pse i lexonte sidomos këto tri sure?

Kujtoj se përgjigjja qëndron në faktin se këto tri sure ngërthejnë në vete teuhidin e All-lahut, sure të cilat pastrojnë plotësisht çështjen e Tij, e pastaj janë tri sure të cilat e zbresin njeriun në përqafimin e kujdesit të lartë Hyjnor duke e mbrojtur nga të gjitha të këqijat fizike dhe shpirtërore që e brengosin.

Ekzistojnë shumë lutje me të cilat besimtari kërkon shërim nga sëmundjet të cilat mund ta befasojnë shumë herë si dhe mbrojtjen e All-lahut prej tyre. Më duhet të theksoj se ka sëmundje lidhshmëria e të cilave me botën metafizike është e dukshme dhe e qartë, sepse mendja e njeriut nuk e di të fshehtën e urtësisë së fryrjes e as urtësinë e caktimit të numrit të lutjeve që duhet thënë.

Në këtë kontekst detyrohem të përmend fakte mjekësore të konfirmuara të cilat na bëjnë shumë herë

të mbesim pa mend, kjo ngase nuk arrijmë të kuptojmë dot botën e tyre metafizike. Studimet shkencore mjekësore na bëjnë të ditur se ekzistojnë baktere të cilat bartin në vete sëmundje të cilat sulmojnë me ashpërsi disa organizma, ndërkoqë që në momentin e bashkimit të tyre me organizma të tjerë humbin ashpërsinë dhe nuk shkaktojnë asnje sëmundje.

Herë-herë mund të vërejmë ashpërsinë e madhe të këtyre baktereve sulmuese, por megjithatë trupi është i gatshëm t'u bëj ballë me anë të imunitetit të tij të çuditshëm. Shumë herë ndodh njeriu të bartë shkaqet e sëmundjes duke mos ndier dhembje apo pa u sëmurë fare.

Pse ndodh kështu? Ku qëndron fshehtësia e kësaj?

Kush është ai që asgjëson fuqinë sulmuese të baktereve sëmundjeprurëse, fillim e mbarim?

Ne besimtarët themi: Ai është All-lahu.

Pyesim skeptikët: Po kush tjetër përveç Tij?

Bota fizike, në krahasim me botën metafizike, është shumë e imët, mundësia e arsyetimit apo marrjes së vendimit mbi shkaqet e sëmundjes dhe të shëndetit janë gjëra që gjenden më së paku në duart tonë, shumica e shkaqeve janë larg nesh.

Shërimi është gjë e vërtetë, besimtarët musiliman është i detyruar të kërkojë shërim kudo që të jetë. Shumë hadithe të Pejgamberit s.a.v.s. shqyrtojnë ushqimet, pijet dhe gjërat e tjera e që kanë karakter shëruesh. Por, para së gjithash mbetet shkaku i fshehtë dhe i panjohur i cili disa herë bën që bakteret të pushojnë dhe të jenë të qeta, kurse disa herë të egërsohen dhe të sulmojnë ashpër, baktere e cilat bëjnë që epidemitë

(sëmundjet ngjitëse) të përcillen me anë të ajrit e jo me anë të ndejave të gjata dhe bisedave me shoqi-shoqin.

Kjo bën që lutjet t'i drejtohen vetëm All-lahut, Mbikëqyrësit të lartë, Atij që kur të dojë u dhuron shkaqeve fuqinë e veprimit, ndërsa kur të dojë i lë të pafuqishme dhe pa fare ndikim.

Në dritën e kësaj që thamë deri tanë kemi mundësi t'i kuptojmë transmetimet e konfirmuara autentike të cilat rrëfejnë shumë gjëra të besueshme.

Ebu Abdull-lah Uthman ibni Ebil Asi r.a. tregon se i është ankuar Pejgamberit s.a.v.s. për një sëmundje. I Dërguari i All-lahut i tha: "Vëre dorën në vendin në të cilin ke dhembje dhe thuaj: "Bismil-lahi (tri herë) dhe shtatë herë thuaj:

أَعُوذُ بِعِزْمَةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجَدُ وَمَا أَحَدُ

Kërkoj mbrojtje me anë të fuqisë së All-lahut dhe mundësisë së tij prej sherrit të asaj që ndiej dhe druaj."

Enesi r.a. tregon se i ka thënë Thabitit r. "Të të fryj me lutjen e Pejgamberit s.a.v.s.? Ai tha: "Po, gjithsesi! Atëherë Enesi tha:

اللَّهُمَّ رَبُّ النَّاسِ، مُذَهِّبُ الْأَسْرَى، اشْفِ أَنْتَ الشَّافِي، لَا شَافِي إِلَّا أَنْتَ شَفَاءُ لَا يُعَادِرُ سَقَماً

"O Zot i gjithë njerëzve, largoja dhembjen, shëroje, sepse Ti je shërues dhe nuk ka shërim pos asaj që Ti e shëron, shërim që sëmundja nuk rikthehet më".

Imam Buhariu transmeton një rrëfim interesant të cilën do të donim ta sjellim këtu. Ebu Seid El-Huderiu r.a. thotë: "Një grup sahabësh të Pejgamberit s.a.v.s. u nisën në rrugë. Në udhëtim e sipër arritën te një fis arab nga të cilët kërkuan t'i gostitnin dhe t'i strehonin.

Pjesëtarët e fisit refuzuan t'i gostitnin dhe nuk u dhanë strehim. Kryetarin e fisit e kafshoi një gjarpër. Ata u përpoqën ta shëronin me gjitha të kishin, mirëpo nuk ia dolën. Dikush prej tyre tha: "Sikur të shkoni tek ata që erdhën dhe të kërkoni ndihmë, ndoshta ata kanë diçka. Shkuan tek ata dhe u thanë: "Kryetarin tonë e kafshoi një gjarpër, bëmë ç'mos por pa dobi, mos keni ndonjë gjë për të?

Njëri prej udhëtarëve tha: "Unë e di ilaçin, por meqë ne kërkuam strehim dhe ju nuk na pranuat, unë nuk do t'jua bëj atë, derisa nuk paguani". Bënë një marrëveshje që njeriut që do ta bënte ilaçin t'ia paguanin me disa dele. Ai u nis dhe posa arriti tek kryetari i kafshuar nga gjarpri vuri dorën në plagë dhe lexoi "Fatihanë" dhe i sëmuri u shërua. Ai u ngrit dhe filloi të ecte pa ndier dhembje, si të ishte liruar nga prangat. Urdhëroi që ta paguanin sipas marrëveshjes. Udhëtarët i morën delet dhe u nisën. Dikush tha: "T'i ndajmë tani delet"! E ai që bëri lutjen për shërim, tha: "Mos i ndani deri sa të arrijmë te Pejgamberi s.a.v.s., t'i tregojmë se çfarë ndodhi, të shohim se si do të reagojë ai në këtë çështje dhe çfarë do të na urdhërojë".

Arritën te Pejgamberi s.a.v.s. dhe i treguan se çfarë kishte ndodhur. Sahabiut, i cili gjatë shërimit të kryetarit të fisit lexoi suren "El-Fatiha" Pejgamberi s.a.v.s. i tha: "Çka të bëri të dish se ajo është lutje për shërim?" E pastaj tha: "Ia qëlluat, delet ndani mes jush, por edhe mua së bashku me ju ma caktoni një hise". Pejgamberi qeshi për atë që kishte ndodhur".

Në një transmetim të ngjashëm, Pejgamberi s.a.v.s. i tha njeriut që kishte lexuar suren "El-Fatiha": "Ha (nga

ushqimi që të është dhënë), se betohem në jetën time, ndryshe nga dikush që ka ngrënë duke lexuar për shërim diçka pa vend, ti vërtet ke ngrënë duke lexuar saktë dhe me vend”.

Tregimi në fjalë më tërroqi vërejtjen nga disa aspekte. Surja “El-Fatiha” është një sure madhështore dhe me peshë të konsideruar që ngërthen në vete lavdërimin e All-llahut dhe lutjen. Dikur mendoja se ajo i bën dobi vetëm lexuesit, por që i bën dobi edhe atij që i lexohet e vërteton rrëfimi i përmendur.

Ngjarja tregon se shokët e Pejgamberit s.a.v.s. pas një kohe udhëtimi kishin arritur tek një popull jobujar i cili refuzoi t’u jepte ushqim, sjellje kjo e shëmtuar. A thua e bënë këtë nga koprracia apo urrejtja kundër Islamit dhe atyre që ishin pjesëtarë të tij? Më duket se shkaku i dytë është më i arsyeshëm.

Mirëpo, deshi All-llahu që një gjarpër ta kafshonte kryetarin e fisit të atij populli jobujar duke e lënë kësh-
tu në merak dhe duke bërë që asgjë të mos i bënte
dobi, gjë që i detyroi banorët e vendit të mbështeten te
sahabët e Pejgamberit s.a.v.s. për të kërkuar ndihmë!

Është çudi që ai i cili shëroi të sëmurin me suren “El-Fatiha” duke i fryrë plagës është po ai i cili ngurroi
të merrte shpërblimin e kushtëzuar më parë, dyshoi në
lejimin e ngrënies së mishit nga delet që do t’i merrte.
S’ka dyshim se kjo sjellje dëshmon se njeriu në fjalë
bashkoi sinqeritetin e besimit me frikën e madhe.

Mendoj se këtu fshihet i tërë qëllimi apo mësimi
që duhet marrë nga kjo ngjarje: nuk ka mundësi që
çdo lexues të fryjë e të shërojë, siç nuk ka mundësi që
çdo lexim të nxisë shërimin, por është e vërtetë se All-
llahu ka krijuar disa robër të cilët kur ata duan, do

edhe All-llahu, dhe kur këta kërkojnë nga All-llahu të zbresë mirësinë e Tij, Ai e zbret.

Edhe Pejgamberi s.a.v.s. iu gëzua ngjarjes që ia rrëfyen, dëshiroi të kënaqte dhe gëzonë njeriun që kishte vepruar në këtë mënyrë, i shoqëroi në ushqimin që ishte nga shpërblimi i kushtëzuar.

E pse të mos i gëzohet ndikimit të shpalljes që i zbriti, sidomos kur atë e shoqëron bindja e zjarrtë dhe puna e dobishme?

Ky tregim ka aspektin metafizik, sferë në të cilën garojnë njerëz me lidhje të forta me All-llahun, zemrat e të cilëve janë vazhdimisht të lidhura me Të. Në këtë sferë nuk ka mundësi të bëjnë pjesë njerëzit me lidhje të dobëta me All-llahun.

Shumica e njerëzve të singertë e të mirë e marrin shëndetin e tyre trupor nga kjo gurrë që buron vazhdimisht dhe po me anë të këtij burimi i përballojnë sëmundjet e ndryshme, zemrat e tyre i ushqejnë me faljen e All-llahut, mëshirën e Tij dhe mirësinë e shëndetit që Ai e dhuron.

Le t'i kthehem i prijësit të këtyre të mirëve, Muhammedit s.a.v.s., jetës së tij të bujshme, ta shohim atë duke i mposhtur vështirësitë që i dalin përpara, gjë që e bën duke u mbështetur fuqimisht në All-llahun dhe duke kërkuar mbrojtjen e Tij. Ndoshta thua: "Ne e dimë se ai posedonte shëndet dhe fuqi të duhur të trupit, në këtë nuk kishte shok, këtij iu dha një pjesë e vëçantë dhe e jashtëzakonshme e fuqisë dhe e shëndetit, prej nga atëherë i erdhën këto sëmundje që e bënë të mbështetet te All-llahu dhe të kërkonte me përkushtim të jashtëzakonshëm mbrojtjen e Tij?"

Themi: "Nuk ka dyshim se All-lahu i Madhëruar e pajisi të Dërguarin e fundit me dituri të gjerë dhe me trup jashtëzakonisht të fuqishëm, gjë e cila do ta ndihmonte atë në bartjen e misionit madhështor që do ta predikonte para gjithë njerëzisë. Mirëpo, netët e gjata që i kalonte në namaz, lexim dhe përkushtim, ditët që i kalonte në ibadet dhe lodhje, xhihadi i pandërprerë, marrja mbi vete e gjithë dhembjeve dhe vuajtjeve të njerëzve, vazhdimi i këtyre vështirësive gati njëzet e tre vjet me radhë pa u lehtësuar kurrë....dhe mangësisë së ushqimit dhe pijes së duhur, të gjitha këto e munduan dhe e rraskapitën trupin e tij të fortë.

Kam parë shumë njerëz të mëdhenj në këtë botë, të gjithë ata konsumojnë sasi të mëdha mjetesh për stimul dhe përforcim të trupit dhe mendjes, harxhognë sasi të tjera të mëdha ushqimesh dhe pijesh të ndryshme, ndërkohë që kam parë Muhammedin s.a.v.s. i cili ndien nevojë të madhe për ushqim dhe kur atij dikush i sjell uthull - sepse nuk ka gjë tjetër - në lëngun e saj ngjen kafshatat e bukës dhe i kënaqur e i lumtur thotë: "Sa erëmirë është uthulla, sa erëmirë është uthulla!"

Ndodh që ai të mos gjejë gjë për të ngrënë, atëherë bën nijet të agjerojë deri në mbrëmje.

Cili trup mund ta durojë këtë sasi të vogël të ushqimit dhe pijes dhe të mbajë barrën e tërë luftëra-ve që çrrënjosën paganizmin, barrën e edukatës që bëri që nga Gadishulli Arabik të dalin njerëz të cilët do të ndriçojnë botët.

Përkrahjet dhe ndihmat shpirtërore që zbresin

nga qielli janë ato që qëndrojnë pas këtij guximi të hekurt dhe të pamposhtur: përmendja e All-llahut, lutjet e sinqerta, mbështetja e plotë te Ai, dhe lënia e të gjitha punëve në duart e Tij.

Hadithet autentike shënojnë se kur i Dërguari s.a.v.s. ankohej nga ndonjë sëmundje, lexonte për vete dy muavedhetejna (Kul eudhu bi rabbil felek dhe Kul eudhu bi rabbinnas) dhe frynte veten. Zehriu – njëri nga transmetuesit e hadithit - thotë: "Si frynte? Tha: "Frynte në duart e tij, pastaj e fërkonte me to fytyrën?

Kështu bëri tërë jetën. Në një hadith tjeter, thuhet: "I Dërguari i frynte vetes me dy muavedhetejna (Kul eudhu bi rabbil felek dhe Kul eudhu bi rabbinnas) tërë kohën që ishte i sëmurë për vdekje. Aisha r.a. thotë: "Kur ai nuk mund ta bënte më atë, unë isha ajo e cila i fryja me to, e fërkoja me dorën e tij, duke pasur për qëllim bereqetin e tyre". Aisha r.a. do të thotë se frynte në dorën e të Dërguarit dhe me dorën e tij ia fërkonte trupin në kërkim të bereqetit.

Kujtoj se ky ishte mjeku i tij i posaçëm në botën e njerëzve! Njerëzit e mëdhenj në këtë botë marrin përvete mjekun e posaçëm, por i Dërguari dallohet me mjekun e Tij të posaçëm në këtë botë. I Dërguari s.a.v.s. i përballonte në këtë mënyrë sëmundjet, kështu vazhdoi deri në momentin kur takoi All-llahun e Madhëruar.

Shprehja jonë në këtë kontekst, që ka të bëj me aspektin metafizik, vlen për njerëzit me bindje të thellë dhe sinqeritet të plotë, ndërkaq për sa u përket të dërguarve, kjo çështje merr një qasje tjeter, këta janë gjithmonë prezantë në këtë botë metafizike, gjë e cila i bën të ndiejnë më shumë Zotin e gjérave sesa vetë gjërat.

Bota shpirtërore e të Dërguarit të fundit s.a.v.s. është e bujshme, shkëlqimi Hyjnor që ndriçon zemrën e tij asnjëherë nuk humbet, ai mundohet vazhdimisht të ngrëjë nivelin e njerëzve përreth, përpinqet të mposhtë me çiltërsinë e tij dhe ngritjen shpirtërore që shkëlqen materializmin e tyre.

Kjo na bën që t'u hedhim një sy shtyllave të Islamit, që të shohim se si ato ishin shkallë të ngritjes, ishin burim i përmendjes së përhershme të All-lahut, të shohim të Dërguarin i cili dallohet jashtëzakonisht me përbushjen e tyre, në mënyrë që asnjëri nuk ka mundësi t'i afrohet apo të jetë i njëjtë!

Shtyllat e përgjithshme të islamit

Në fillim të namazit Pejgamberi s.a.v.s. thoshte:

اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا، وَجَهْنَمُ وَجَهْنَمْ
لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ حَتَّىٰ مُسْلِمًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ، إِنَّ صَلَاتِي وَ
نُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ
الْمُسْلِمِينَ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ، ظَلَمْتُ نَفْسِي وَ
اعْتَرَفْتُ بِذَلِكِي، فَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي جَمِيعًا، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، وَاهْدِنِي
لِأَحْسَنِ الْأَخْلَاقِ لَا يَهْدِي لِأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا لَا يَصْرِفْ سَيِّئَهَا إِلَّا
أَنْتَ، لَيْلَكَ وَسَعْدَيْكَ وَالْحَيْرَ كُلُّهُ فِي يَدِيْكَ، وَالشُّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ، أَنَا بِكَ وَإِلَيْكَ،
تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ.

“All-llahu është më i madhi, All-llahu është më i madhi, falënderimi i shumtë i takon All-llahut dhe i lartë-suar qoftë All-llahu në mëngjes dhe mbrëmje. E ktheva ftyrën time me besim të singertë kah Ai, i cili ka krijuar qiejt dhe tokën dhe unë nuk jam prej idhujtarëve. Me të vërtetë namazi im, adhurimi im,jeta dhe vdekja ime janë vetëm për All-llahun, Zotin e gjitha botëve. Nuk ka si Ai, kështu jam i urdhëruar dhe unë jam prej muslimanëve.”

“O Zoti im, Ti je Sundimtar i çdo gjëje, s`ka të adhruar përveç Teje, Ti je Zoti im dhe unë jam robi Yt. I kam bërë dëm (zullum) vetes dhe i pranoj mëkatet e mia, pra m`i fal të gjitha mëkatet, sepse mëkatet nuk i fal askush tjetër përveç Teje. Më udhëzo mua kah morali më i mirë, sepse kah morali më i mirë nuk udhëzon askush tjetër përveç Teje dhe largo nga unë sjelljen (moralin) e keqe, sepse atë s`e largon askush tjetër përveç Teje.”

"Ty tē përgjigjem dhe Ty tē Madhëroj; e gjithë e mira është nē duart Tua, kurse e keqja s'ka vend te Ti (s'gjendet te Ti); ekzistenca dhe rikthimi janë nē duart e Tua. I Madhëruar dhe i lartësuar je, kërkoj falje nga Ti dhe te ti pendohem."

Fjalia: "E keqja s'ka vend te Ti (s'gjendet te Ti)", do tē thotë që All-llahu nuk i sjell asnjerit tē keqen, por janë vetë njerëzit që me veprat e tyre tē këqija tërheqin tē keqen:

﴿وَمَا أَصَابُكُمْ مِنْ مُّصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبْتُ أَيْدِيكُمْ وَيَغْفُو عَنِ كَثِيرٍ﴾

"Çfarëdo e keqe që mund t'ju godasë, ajo është pasojë e veprave tuaja (tē këqija), e për shumë tē tjera Ai ju fal." (Esh-Shura, 30)

Ndodhte që nē fillim tē namazit i Dërguari s.a.v.s. tē thoshte:

اللَّهُمَّ يَا عَذْلَنِي وَبَيْنَ حَطَّا يَأْيَيْ كَمَا يَا عَذْلَنِي بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ تَقْنِي مِنْ حَطَّا يَأْيَيْ كَمَا يُنْقِنِي التُّوبَ الْأَبْيَضُ مِنَ الدُّنْسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ حَطَّا يَأْيَيْ بِالثَّلْجِ وَالْمَاءِ وَالْبَرَدِ

"O Zoti im, më largo mua nga mëkateet e mia, ashtu sikur e ke larguar lindjen prej perëndimit. O Zoti im, më pastro mua prej mëkateve tē mia, ashtu sikur pastrohet rroba e bardhë prej njollave. O Zoti im, më pastro mua prej mëkateve tē mia me ujë, borë dhe akull".

Ndoshta edhe thoshte:

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَبَارَكْ أَسْمَكَ، وَتَعَالَى جَدُّكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ

"I Lartësuar qofsh o Zoti im dhe për Ty është falënderimi, i lartësuar qoftë emri Yt dhe e lartësuar qoftë Madhëria Jote, s'ka tē adhuruuar tjetër përveç Teje".

Në ruku i Dërguari s.a.v.s. thoshte:

اللَّهُمَّ لَكَ رَكِعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، حَشْعَ لَكَ سَمْعِي وَبَصَرِي وَمُخْيِي وَعَظِيمِي وَعَصِبي

"O Zoti im, Ty tē jam pérulur dhe Ty tē besova. Ty tē jam nēnshtruar; Ty me frikë tē eshtë pérulur dëgjimi im, shikimi im, truri im, ashti im, nervi im."

Pas ngritjes nga rukuja, thoshte:

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا طَيْبًا مُبَارَكًا فِيهِ مِلَءُ السَّمَاوَاتِ وَمِلَءُ الْأَرْضِ وَمِلَءُ مَا بَيْنَهُمَا وَمِلَءُ مَا شَيْءَتْ مِنْ شَيْءٍ بَعْدَ، أَهْلُ الشَّاءِ وَالْمَحْدُودِ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ، وَكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ، لَا مَانِعٌ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُغْطِي لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدْدُ مِنْكَ إِلَّا جَدُّ

"Zoti ynë, Ty tē takon falënderimi, falënderimi i shumtë në tē cilin eshtë mirësia dhe bekimi. Ty tē qoftë falënderimi aq sa qiejt dhe toka dhe sa ka ndërmjet tyre dhe aq sa Ti dëshiron prej gjërave tē mëtejshme. Ti je që meriton lavdërimin dhe madhështinë. Ajo që më së miri ka thënë robi dhe tē gjithë ne jemi robërit e Tu: O Zoti im, s'ka kush e ndalon atë që Ti e jep, dhe s'ka kush e jep atë që Ti e ndalon; s'ka dobi i pasuri, pasuria e tē cilit eshtë prej teje (por dobi bën besimi dhe respekti Yt)".

Do tē thotë: "Nuk i bën dobi askujt ajo që ti ia kendarë nga kjo botë, edhe nëse eshtë pasuri e pakufishme, sepse dobi bën vetëm ajo me tē cilën ai ka pér tē tē takuar Ty, devotshmëria, respekti dhe morali.

I Dërguari s.a.v.s. thoshte në sexhde:

سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكَبِيرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ

"I Madhëruar qoftë i Gjithëfuqishmi, Poseduesi i çdo sendi, Atij i takon Madhëria".

Apo thoshte:

اللَّهُمَّ أَغُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخْطِكَ، وَبِمَعْافِتِكَ مِنْ عَقُوبَتِكَ، وَأَغُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أَخْصِي نَيَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْبَتَ عَلَى نَفْسِكَ

"O Zoti im, të lutem me anë të kënaqësisë Sate të më mbrosh nga hidhërimi Yt dhe me faljen Tënde nga dënimi Yt. Kërkoj mbrojtjen Tënde nga Ti, i Madhëruar je Ti! Unë nuk mund të madhëroj ashtu siç e meriton Ti; Ti je i Madhëruar ashtu siç e ke përshkruar Ti Veten".

Kur i lexoj këto shprehje të ndritshme ndjej sikur gjithë të dërguarit dhe sikur gjithë engjëjt e lartë që janë me ta qëndrojnë në radhë pas Muhammedit s.a.v.s., ndjej këtë të Dërguar që i lutet All-lahut me atë që ia zbriti në zemrën dhe gjuhën e tij, pastaj ndiej sikur gjithë të tjerët thonë "*amin*" dhe vërtetojnë atë që ai e thotë.

Disa herë pyes: "Vallë ekziston ndonjë element i përkushtimit, apo karakteristikë e veçantë e frikë-respektit të cilën nuk e posedonte Muhammedi (që i kishte kaluar apo i mungonte) në momentin kur ai thërriste All-lahun dhe i lutej Atij"?

As engjëjt e lartë po as të dërguarit e ndershëm që ishin para tij nuk arriten të shprehnin falënderimet ndaj Zotit të botëve ashtu si bëri Muhammedi s.a.v.s., asnjëri nuk arriti të shprehte madhërinë ndaj All-lahut ashtu si bëri Muhammedi s.a.v.s.! Në mënyrë të veçantë arsyetohej për gjérat që nuk kishte mundësi t'i bënte, me shprehjet më të ëmbla dhe më të buta kërkonte faljen dhe arsyetohej para Zotit të botëve.

Pse ai kërkonte faljen apo arsyetimin e Zotit për gjérat që nuk kishte mundësi t'i bënte?

Kujtoj se një gjë e tillë i referohet njérës prej këtyre dy gjérave: fuqia e njeriut është e kufizuar, kurse obligimet janë të mëdha dhe të pakufishme, apo se Madhëria e Zotit është mbi atë që mund ta marrin me mend ata që mendojnë rrëth Madhërisë së Tij, shpreh-

jet mbarojnë e meritat e All-llahut mbeten më të mëdha se ç'është e mundur të shprehen me fjalë.

Atë e gjejmë vazhdimisht në fushën e përkushtimit të plotë ndaj All-llahut, duke shprehur falënderimin dhe mirënjojen. Këtë e bën me njohje të thellë e të bukur, shohim një njeri të jashtëzakonshëm, të vetëm, që ka shkuar shumë larg, njerëzit ecin pas tij, të mbushur me frymë, në veshët e tyre dëgjohet zëri (jehona) i tesbihut dhe tahmidit (madhërimit dhe falënderimit) që përherë përtërihet dhe asnjëherë nuk mbaron.

Kush është ky i përkushtuar thellë, i butë e i qetë, e plot bukuri? Ai është Muhammedi biri i Abdullahut s.a.v.s.

Nga ky horizont i lartë zbresim në tokë për të dëgjuar disa gënjeshtarë që thonë: "Muhammedi nuk është i Dërguar!"

Edhe më parë kemi dëgjuar paturpësitë e atyre që thonë: All-llahu ka fëmijë, është zot edhe ai.

Mjerë ju!!!

S'ka hyjni tjetër përveç All-llahut, Muhammedi është i Dërguar i Tij.

* * *

Namazi është shtylla e dytë e Islamit. Kujtoj se nuk kemi të bëjmë me sqarimin e thënieve që duhet shqiptuar në namaz apo veprimeve që duhet bërë gjatë kryerjes së namazit, qëllimi ynë është të shpalosim artin e namazit tek përkushtuesit e mëdhenj.

Namazi është adhurim i parë në çdo religjon. Për të Dërguarin s.a.v.s. ishte preokupimi i veçantë dhe i jashtëzakonshëm, të cilin e bëri shenjë të devotshmërisë, ma-

nifestim të nënshtrimit dhe dashurisë, karakteristikë të besnikërisë absolute (lidhshmërisë) ndaj Zotit të botëve.

Namazi nuk është i vlefshëm pa njohje të mirëfilltë, ai nuk është i vlefshëm kur është i shoqëruar me njohje të shtrembëruar, apo kur njeriu refuzon t'i nënshتروhet All-llahut. Besimi në zota të tjerë është kufër, siç është kufër mosnënshtimi ndaj ligjeve të All-llahut.

Islami e lidh adhurimin me Zotin Një, të Vetëm, urdhëron që njerëzit të marrin mënyrën e adhurimit vetëm prej Tij, të gjykohen vetëm sipas ligjeve të Zotit Një, dhe kthimi - në fund - të jetë vetëm tek ky Zot Një.

Muhammedi s.a.v.s. i njoftoi njerëzit më së miri me Zotin Një, i bëri të jenë të dashur për Të, i bëri të ndiejnë se Zoti i tyre është më i mëshirshëm ndaj tyre sesa nëna dhe babai, se është më i butë se çdo shok që kanë ata.

Shumë herë të tjera kemi bërë të qartë se metodologjia edukative islame krijon lidhshmëri të pandarë mes atributeve të madhështisë dhe atributeve të bukurisë. Njerëzit kanë nevojë të vazhdueshme për këtë bashkim, sepse ekzistojnë faraonë të cilët i nxit sundimi i tiranisë dhe despotizmit, por edhe të varfér që kanë nevojë për ndihmë dhe mëkatarë që kërkojnë udhëzimin dhe pendimin.

Në këtë kontekst lexojmë këto fjalë të All-llahut të Madhëruar:

﴿إِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدٌ . إِنَّهُ هُوَ يَعِذُّ وَيُعَذَّ . وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ . ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيد﴾

“Është e vërtetë se goditja e Zotit tënd është e fortë. Në të vërtetë, është Ai që e fillon (krijimin) dhe e rikthen. Është Ai që i fal mëkatet, është i dashur.” (El-Buruxh, 12-15)

Në jetën e bujshme të Pejgamberit s.a.v.s. hasim

një lumë të madh gjërash që formojnë ndjenjat e dashurisë në zemrat e njerëzve, gjëra të cilat nuk arrimë dot t'i gjemë në ndonjë trashëgimi tjeter.

Në jetën e përditshme njeriu has probleme për të cilat nuk ka zgjidhje adekuate apo nuk di saktësisht se si të veprojë. Nëse të ndodh ndonjë problem i tillë mbështetu në Zotin tënd dhe prej Tij kërko zgjidhjen, kërko prej Tij të të orientojë drejt më së mirës, Ai është shumë afër teje, pse pra nuk i drejtohesh Atij?

"Xhabiri, i biri i Abdull-llahut, thotë: "Pejgamberi s.a.v.s na mësonte ta bëjmë lutjen e istihares në çdo send (të kërkojmë prej All-llahut zgjedhje adekuate) siç na mësonte në suret e Kur'anit. Ai thoshte: "*Kur dikush prej jush dëshiron të vendosë për ndonjë punë të rëndësishme, le t'i falë dy reqate namaz nafile e pastaj le të thotë:*

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَفْدِرُكَ بِقُدْرَاتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ،
فِيمَا لَكَ تَقْدِيرٌ وَلَا أَقْدِرُ، وَتَعْلُمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَامُ الْغَيْوَبِ، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ
أَنَّ هَذَا الْأَمْرُ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي، أُوْفَ قَالَ: عَاجِلٌ أُمْرِي وَآجِلِهِ
فَاقْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي، ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرُ شَرٌّ لِي فِي
دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي ، أُوْفَ قَالَ: عَاجِلٌ أُمْرِي وَآجِلِهِ، فَاصْرِفْهُ عَنِّي، وَافْدُرْ
لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ رَضِّيَ بِهِ

"O Zoti im, me diturinë Tënde kërkoj mbarësi. Kërkoj ndihmë prej fuqisë sate; kërkoj prej të mirave Tua të shumta, sepse Ti ke mundësi; kurse unë s'kam mundësi, Ti di çdo gjë kurse unë nuk di, Ti je Ai që i di të fshehtat. O Zot, nëse kjo punë imja (e emërtion nevojën e tij), është e dobishme për fenë time dhe jetën time, për kohën e tashme dhe të ardhmen, ma mundëso mua që të realizohet kjo, ma lehtëso mua këtë dhe më beko në të. E nëse kjo punë është e dëmsh-

me përfenë dhe jetën time, përkohën e tashme dhe të ardhmen, largoje këtë nga unë dhe më largo mua nga kjo dhe më përcakto mirësinë (mbarësinë) kudo që të jetë dhe më bëj të jem i kënaqur me të”.

Habitem me disa kundërshtarë të Muhammedit, që thonë me ironi: “Zoti i Muhammedit është i Gjithë-fuqishëm dhe Madhërishëm (në kontekst negativ).

Unë them: Le të jetë! Po kush i mposht tiranët e tokës përveçse i Gjithëfuqishmi i qiellit? Kush tjetër fshin gjurmët e kryelartësisë së tyre përveçse i Madhërishimi i Lartë?

Shpëtimi i botës nga këta shkatërrues është mëshirë e dhuruar nga ana e All-llahut.

Megjithatë, edukuesi i tiranëve u thotë të shumëvuajturve: Unë i Madhërishëm jam me ju”, ndërkaq atyre që kërkojnë udhëzimin u thotë: “Unë për ju jam udhërrëfyes”, ndërkaq atyre që kërkojnë të mirën e Tij u thotë: “Kérkon prej All-llahut të mirat e Tij, vërtet All-llahu di çdo send dhe është i plotfuqishëm për çdo send”.

Nëse ke ndonjë nevojë, merre atë dhe sille para Zottit tënd, Ai asnëherë nuk lodhet nga përbushja e tyre:

﴿إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئاً أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾

“Kur Ai dëshiron ndonjë send, urdhri i Tij është vetëm t’i thotë: “Bëhu!” Ai menjëherë bëhet.” (Ja Sin, 82)

Transmeton Abdullah ibn ebi Avfi se i Dërguari i All-llahut s.a.v.s. ka thënë:

لَّا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، أَسْأَلُكَ مُوْجَاتَ رَحْمَتِكَ، وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ، وَالْعَصْنَمَةَ مِنْ كُلِّ ذَنبٍ وَّ

الْغَنِيَّةُ مِنْ كُلِّ بُرٍّ وَالسَّلَامَةُ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ لَا تَدْعُ لِي ذَنْبًا إِلَّا غَفْرَتْهُ وَلَا هَمًا إِلَّا فَرَجَحَهُ
وَلَا حَاجَةٌ هِيَ لِكَ رِضاً إِلَّا قَضَبَتْهَا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

"Kush ka për të parashtruar ndonjë nevojë tek All-llahu i Madhëruar, apo tek ndonjëri nga njerëzit le të marrë abdest dhe le të zbuluarojë mirë abdesin, pastaj le t`i falë dy regate, le të lavdërojë All-llahun e Madhëruar dhe le të sjellë salavate mbi të Dërguarin s.a.v.s., e pastaj le të thotë: "S`ka të adhuruar tjetër përveç All-llahut të Urtë dhe Bujar. I lartëmadhëruar qoftë All-llahu, Zoti i Arshit të lartësuar. Falënderimi i takon All-llahut, Zotit të botëve. Kërkoi prej Teje gjërat që ma bëjnë obligim mëshirën Tënde, gjërat që më japid fuqi të shpërblehem me faljen Tënde, mbrojtje nga çdo mëkat, shpëtim nga çdo e keqe (mëkat), pasuri nga çdo e mirë; mos ma lër asnijë mëkat përveç që e ke falur, e as ndonjë dëshpërim përveç që Ti e ke larguar, e as ndonjë nevojë që për ty është e dashur përveç që e ke plotësuar, o më i mëshirshmi i Mëshiruesve".

* * *

Vitet kalojnë e ditët e kësaj bote mbaruan, me të edhe kënaqësitë dhe brengat e saj, të gjithë njerëzit kthehen tek Zoti i tyre, kuptohet pasi kanë kaluar periudhën e sprovimit në sipërfaqen e tokës:

﴿كَمَا بَدَأْكُمْ تَعُودُونَ . فَرِيقًا هَذِي وَفَرِيقًا حَقٌّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالُ﴾

"Ashtu siç që ju filloi (krijoi), së pari do të ktheheni te Ai. Një grup (nga ju) Ai e vuri në rrugë të drejtë, e një grup meritoi të jetë i humbur..." (El-A`raf, 29-30)

Bota u shndërrua në kujtime të kaluara, shohim bijtë e Ademit që bëhen gati të shkelin me një këmbë pragun e botës tjetër.

Besimtari musliman vdes. Bota për të nuk vlen

më. E tërë ajo që mbeti janë vetëm kujtime. Çudi! Jeta mbaroi. Sikur çdo gjë ka përfunduar.

Një besimtar musliman vdes në Medinën e ndriçuar. I Dërguari fisnik qëndron para tij dhe bëhet gati t'ia falë namazin e xhenazes, e përcjell tek Zoti i tij duke thënë:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ، وَاعْفُ عَنْهُ، وَأَكْرَمْ نُزُلَهُ، وَوَسْعَ مُدْخَلَهُ، وَاغْسلْ
بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالبَرْدِ، وَنقْهُ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا يُنْقَى الثُّوبُ الْأَيْضُ مِنَ الدُّنسِ، وَ
أَبْدُلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ، وَأَدْخِلْهُ
الْجَنَّةَ، وَأَعْذُهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ.

“O Zot, falja mëkatet dhe mëshiroje, shpëtoje dhe kijnjesë ndaj tij, bëja vendin e mirë dhe zgjeroja vendin ku do të hyjë, pastroje me ujë bore dhe akull dhe pastroje nga mëkatet, ashtu siç e pastron rrobën e bardhë nga njollat, zë-vendësoja shtëpinë me një shtëpi më të mirë, familjen me një familje më të mirë, bashkëshortin (ten) me një më të mirë, fute në xhenet dhe mbroje prej dënimit të varrit dhe dënimit të zjarrit”.

Transmetuesi i hadithit thotë: “Në atë moment unë shpresoja të isha ky i vdekuri i cili u nderua me këto lutje të bekuara”.

Nga lutjet e Pejgamberit s.a.v.s. imam Shafiu zgjodhi këtë lutje:

اللَّهُمَّ هَذَا عَبْدُكَ ابْنُ عَبْدِكَ، خَرَجَ مِنْ رَوْحِ الدُّنْيَا وَسَعَتْهَا، وَمَحْبُوبَهُ وَأَحْبَاؤُهُ فِيهَا،
إِلَى ظُلْمَةِ الْقَبْرِ وَمَا هُوَ لَاقِيهِ، كَانَ يَشْهَدُ أَنَّ لَاهُ إِلَّا أَنْتَ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَ
رَسُولُكَ، وَأَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ، اللَّهُمَّ إِنَّهُ نَزَّلَ بِكَ وَأَنْتَ خَيْرٌ مَنْزُولٌ بِهِ، وَأَصْبَحَ فَقِيرًا
إِلَى رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ غَنِيٌّ عَنْ عَذَابِهِ، وَقَدْ جَنَاحَ رَاغِبِينَ إِلَيْكَ شَفَعَاءَ لَهُ؛ اللَّهُمَّ إِنَّ
كَانَ مُحْسِنًا فَرِدٌ فِي إِحْسَانِهِ، وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَحَلَّوْزُ عَنْهُ وَلَقَهُ بِرَحْمَتِكَ رِضَاكَ وَ

فَهُنَّا فِتْنَةُ الْقُرْبَىٰ وَعَذَابُهُ، وَجَافَ الْأَرْضَ عَنْ حَنْيَّهُ، وَلَقِهِ
بِرَحْمَتِكَ الْأَمْنُ مِنْ عَذَابِكَ حَتَّىٰ تَبْعَثَهُ إِلَى حَنْيَكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ!

"O Zoti im, ky është robi yt dhe biri i robit Tënd, është larguar nga kënaqësia dhe gjerësia e dynjasë, nga gjërat e këndshme të saj dhe të dashurit që i ka pasur në të, drejt errësirës së varrit dhe asaj që do ta gjejë aty.

Ka dëshmuar se s`ka hyjni tjetër përveç Teje dhe se Muhammedi është robi Yt dhe i Dërguari Yt, kurse Ti di më shumë për të.

O Zoti im, ky ka ardhur tek Ti kurse Ti je më i miri që e pret atë, ka nevojë për mëshirën Tënde, Ti vërtet s`ke nevojë për dënimin e tij. Ne kemi ardhur me shpresë tek Ti, kërkojmë mbrojtje për të.

O Zoti im, nëse ka qenë i mirë, shtoja të mirat, e nëse nuk ka qenë i mirë, ndihmoi të kalojë nga ai dënim, me mëshirën Tënde falja kënaqësinë Tënde, mbroje prej dënimit të varrit dhe dënimit të zjarrit, zgjeroja varrin, largoje dheun nga dy anët e tij, me mëshirën Tënde silli sigurinë nga dënnimi Yt, deri në ringjalljen e tij në xhenetin Tënd, o Mëshirues i mëshiruesve".

Namazi për besimtarët është obligim i domosdoshëm në kohë të caktuar dhe lidhet me lëvizjen e diellit; gjysmë ore para lindjes, në mesditë, kur dielli është në qiell, pastaj pasi të dyfishohet hija dhe dielli të dobësohet, pasi të perëndojojë dhe më në fund pasi të bie nata.

Muslimanët caktojnë me anë të diellit adhurimet e tyre ditore. Kështu veprojnë edhe me hënën për caktimin e obligimeve të agjërimit dhe haxhit. Koha ka rëndësi të veçantë në jetën e tyre dhe vazhdon deri në Ditën e Fundit. Pejgamberi i fundit ua drejtoi shumë herë shikimet drejt diellit në qiellin e kthjellët si dhe

drejt hënës së plotë, ua bëri me dije se kështu do të shihnin qartë Zotin e tyre në botën tjetër.

Po a nuk duhet përgatitur për këtë takim me vepra të cilat do të ndriçojnë fytyrat dhe do të zbuluojnë vendbanimin e fundit?

S’do mend se puna më e rëndësishme që përgatit këtë takim madhështor është të përmendet dhe kurrë të mos harrohet Zoti, të falënderohet dhe të mos mohet, njeriu të mos lejojë që të tjerët të bëhen pengesë e takimit me Të apo pengesë para detyrave ndaj Tij.

Muhammedi s.a.v.s. kishte ndjenja dhe sjellje Hyjnore (*rebbanije*), shfrytëzonte çdo gjë për t’i shprehur mirënjojje dhe falënderim All-llahut, manifestonte dashurinë e Tij, konfirmonte teuhidin e Tij. Ibn Omeri r.a. transmeton dhe thotë: “I Dërguari s.a.v.s., kur e shihte hënën e re, thoshte:

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ وَالسَّلَامِ وَالْتُّوفِيقِ لِمَا نُحِبُّ وَ
نُرْضَى رَبُّنَا وَرَبُّكَ اللَّهُ

“All-llahu është më i Madhi. O Zot, na mundëso që këtë hënë të re ta presim në qetësi dhe besim, me shpëtim dhe me nënshtrim (ndaj urdhraleve të All-llahut) dhe me sukses në atë që Ti, o Zoti ynë, dëshiron dhe je i kënaqur; Zoti ynë dhe yti (o Hënë) është All-llahu”.

Në një transmetim tjetër thuhet se kur i Dërguari s.a.v.s e shihte hënën e re, thoshte:

هَلَالٌ خَيْرٌ وَرُشْدٌ، هَلَالٌ خَيْرٌ وَرُشْدٌ، آمَّتْ بِاللَّهِ الْذِي خَلَقَكَ

“Hëna e së mirës dhe udhëzimit, hëna e së mirës dhe udhëzimit, hëna e së mirës dhe udhëzimit. Besoj All-llahun që të ka krijuar - tri herë - dhe pastaj thoshte: “Falënderimi i qoftë All-llahut i Cili e përfundoi këtë muaj dhe e solli këtë muaj”.

Kjo është zemra e përkushtuesit të sinqertë e cila ka ndër mend kohën që vazhdimisht ecën, zemra që falënderon Ndryshuesin e natës dhe ditës, zemra e cila i gëzohet begatisë që vjen, që përcjell me kënaqësi begatitë që shkuan, koha që për të është dhundi e cila harxhohet në gjëra me të cilat është i kënaqur All-lahu dhe nuk lejon të humbë asnje moment nga kjo kohë në gjëra të kota apo gaflet, po tërë kohën e kalon në namaz, agjërim, xhihad, aktivitet të palodhshëm në orientimin e krijesave drejt All-lahut.

Njerëzit, kur përmendet agjërimi përkujtojnë muajin ramazan, sepse është muaji i një obligimi të domosdoshëm, mirëpo Pejgamberi s.a.v.a. agjéronte derisa thoshin: nuk do të hajë. Më herët thamë: Në muajin ramazan ai vazhdonte të agjéronte pandërprerë, nuk han te ushqim në prag të perëndimit të diellit. Kjo është një karakteristikë e tij e veçantë me të cilën është shquar.

Fjalët e tij në prag të iftarit tregojnë vështirësinë të cilën ai e ndiente në verën e cila i thante fytin dhe i lodhte trupin. Ibn Omeri r.a. thotë:

"I Dërguari s.a.v.s., kur bënte iftar, thoshte:

ذَهَبَ الظُّمَرُ، وَأَبْتَلَتِ الْعُرُوقُ، وَبَيْتَ الْأَخْرَى إِنْ شَاءَ اللَّهُ

"Kaloi etja, u lagën venat dhe u realizua shpërbëlimi insha-All-lahu".

Ndonjëherë thoshte:

اللَّهُمَّ لَكَ صُمْتُ وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ

"O Zot për Ty agjërova dhe me furnizimin Tënd bëj iftar".

Abdull-lah ibn Amr thotë: "Kam dëgjuar Pejgamberin s.a.v.s. duke thënë: "Agjéruesit në prag të iftarit të tij nuk i refuzohet lutja".

Ibn Melike thotë: "Kam dëgjuar Abdull-lah ibn

Amrin - transmetuesin e këtij hadhithi - duke thënë në prag të iftarit:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسَعَتْ كُلَّ شَيْءٍ أَنْ تَعْفُرْ لِي

"O Zoti im, të lutem me mëshirën Tënde me të cilën ke përfshirë çdo send të më falësh muq'."

Dëgjova njëherë një njeri që po fliste për rregullat e haxhit, sikur donte t'i arsyetonte ato duke thënë: "All-lahu na sprovon me gjëra, urtësinë e të cilave ne e kuptojmë, por edhe me gjëra, urtësinë e të cilave ne nuk e kuptojmë. E tërë kjo bëhet me qëllim që ne të shfaqim respektin tonë si në gjërat që i kuptojmë ashtu edhe në ato që nuk i kuptojmë"!

Kjo nuk më pëlqeu dhe menjëherë mora fjalën dhe thashë: "Doni të thoni që rregullat e haxhit me të cilat jemi obliguar dhe që bëjnë pjesë në shtyllën e pestë të Islamit janë gjëra të palogjikshme?

Ai që po fliste nga frika heshti. Pastaj tha: "Po, këtë desha ta them dhe unë e respektoj All-lahun e Madhëruar në të gjitha gjërat e obligueshme.

Atëherë unë i thashë: "Por, ekzistojnë shumë gjëra të cilat nuk kanë të bëjnë fare me çështjet e logjikës, qoftë në aspektin pozitiv apo negativ, cilësimi i tyre si të "palogjikshme" është i pavërtetë. Ne arabët shkruajmë duke filluar nga e djatha në të majtë, ndërkakq që familjet evropiane shkruajnë nga e majta në të djathtë. Këto situata nuk përshkruhen si të logjikshme apo të palogjikshme, por janë gjëra të pëlqyera nga vetë njerëzit, është e drejtë e tyre të veprojnë kështu dhe të mos qortohen pse nuk veprojnë ndryshe.

Në jetën moderne ballafaqohemi me shumë gjëra të kësaj natyre, siç është përshëndetja e ushtarëve e

cila bëhet në mënyrë të veçantë, ngritja e pushkëve me shpejtësi të madhe, pastaj drejtimi i tyre në një anë, pastaj në tjetrën, derisa në fund të vendoset pranë këmbëve të ushtarit si dhe shumë gjëra të tjera. Ç'është kjo? S`do mend se janë gjëra të pëlqyera nga vetë njerëzit, i pëlqejmë ose nuk i pëlqejmë, thënë ndryshe shija jonë i pranon apo refuzon, por që nuk kanë të bëjnë fare me çështjet e logjikës.

Islami i refuzon ashpër gjérat të cilat janë në kundërshtim me logjikën dhe natyrën e njeriut, por ai asnjëherë nuk i kundërshton veprimet që janë larg kësaj sfere përveçse kur ato ndihmojnë të pavërtetën.

Pas kësaj bashkëbiseduesi tha: "Doni të thoni se veprimet e haxhit janë logjike dhe bëjnë pjesë në këtë sferë të përshtatshme?

Po, i thashë unë.

Ndërsa ai tha: "Po pse pra të jetë tavafi rreth Qabes shtatë rrrotullime?

Pyetjet në formë rrethi vetvetiu mposhten, sepse po të jetë numri i rrrotullimeve më i madh apo më i vogël do të përsëritezë njëjtë pyetje. Pse emri yt është kështu e nuk është ashtu? Pyetjet që sillen rrrotull nuk janë domosdo të përgjigjen, por megjithatë veprimet e haxhit në tërësi janë veprime logjike dhe kanë urtësi të qartë.

Njerëzimi meriton të mburret me përkujtimet e tij të lashta, sidomos kur kemi parasysh se këto përkujtime kanë të bëjnë me vlerat dhe doktrinat e tij të shenjta. Njerëzimi i zbukuron muret e këtyre përkujtimeve me ngjyrat më të bukura të shenjtërisë dhe respektit.

Ritet e haxhit janë pjesë e historisë së lavdishme, janë çelësa të thesareve shpirtërore të mbushura për-

plot dhe ndjenjave të ngrohta plot dashuri. Lidhshmëria e njeriut me këto përkujtime të lashta konsiderohet shtyllë e fesë:

﴿ذلک وَمَنْ يُعَظِّمْ شَعَارَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ نَفْوِ الْقُلُوبِ﴾

“Kjo është kështu! E kush madhëron dispozitat e All-lahut, ajo është shenjë e devotshmë-risë së zemirave.” (El-Haxhxh, 32)

Më duket se kjo që thamë kërkon një sqarim të logjikshëm! Pse nisen karvanët e detit, tokës dhe qiellit drejt shtëpisë së vjetër? Pse këta karvanë nisen përnjëherë nga pesë kontinentet? Pse në zemrat e tyre është prezent dashuria dhe dëshira e zjarrtë? Pse shkëlqejnë sytë e tyre?

Është fakt se shtëpia e vjetër e meriton këtë respekt të madh, atë e ndërtoi babai i gjithë pejgamberëve, Ibrahimi alejhi-selam pér t'u bërë kështjellë e teuhidit dhe vendtakim i atyre që madhërojnë dhe lavdërojnë All-llahun, pér ata që qëndrojnë aty dhe pér ata që falen aty, e këtë e bëri pas një përplasjeje që pati ky i Dërguar me idhujtarinë e parë në luftë pér jetë apo vdekje, në luftën e teuhidit në të cilën ngadhënjeu Ibrahimi alejhis-selam. Ky dhe i biri i tij Ismaili ngritën themelet e kësaj shtëpie në shenjë konfirmimi të fitores së imanit dhe mposhtjes së kufrit:

﴿إِنَّ أَوَّلَ نِيَّتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لِلَّذِي يَكُونُ مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ . فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْيُتُّ مَنْ إِنْ أَسْطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾

“Shtëpia (xhamia) e parë e ndërtuar pér njerëz, është ajo në Bekë (Mekë), udhërrëfyese e dobishme pér mbarë njerëzimin. Aty ka shenja të qarta: vendi ilbrahimit, dhe kush hyn në të, ai është i sigurt. Pér hir të All-llahut, vizita

e shtëpisë (*Qabes*) është obligim për atë që ka mundësi udhëtimi te ajo, e kush nuk e beson (*nuk e viziton*); *All-lla-hu nuk është i nevojshëm për (ibadetin që e bëjnë) njerëzit.*" (Ali Imran, 96-97)

Xhamia e parë e ndërtuar në botë meriton që njerëzit të përgatiten mirë për ta vizituar, siç meriton që herë pas here delegacione të ndryshme të botës të vijnë për ta përshëndetur.

Çdo xhami që ndërtohet në botë, qoftë në Lindje apo në Perëndim, duhet të jetë e lidhur me këtë shtëpi të vjetër, të jetë e orientuar në drejtim të saj. Kjo xhami e shenjtë është kibla e të gjithë besimtarëve muslimanë në botë:

﴿وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلْ وَجْهَكَ شَطْرُ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُشِّمْ فَوَلَوْا
وَخُوْفَكُمْ شَطْرُهُ﴾

"Dhe ngado që të dalësh, ktheje fytyrën tënde kah ana e xhamisë së shenjtë (Qabja) dhe kudo që të gjendeni ktheni fytyrat tuaja kah ana e saj...." (El-Bekare, 150)

Ka një gjë tjetër në historinë e njerëzimit që na lidh ne muslimanët në veçanti me këtë shtëpi të vjetër (*Qaben e nderuar*); Umeti ynë madhështor ishte shpresa e vetme e njerëzimit në kohën kur filloj ndërtimi i kësaj shtëpie. Ngritja dhe dukja e themelive të kësaj shtëpie manifeston shpalljen (misioni) e fundit dhe thirrjen e zjarrtë që do të jetë shpëtim për njerëzin. I Dërguari Ibrahim dhe i biri i tij Ismaili thoshin:

﴿رَبَّنَا وَأَحْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ وَمِنْ ذُرْبَتَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَأَنَا مَنَسِّكَنَا وَتَبَّ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْثَّوَابُ الرَّجِيمُ . رَبَّنَا وَأَبْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتَلوُ عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمْ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُرْكِبُهُمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْغَرِيفُ الْحَكِيمُ﴾

"Zoti ynë, bëna ne të dyve besimtarë të singertë ndaj Teje dhe nga pasardhësit tanë, njerëz të bindur ndaj Teje,

na i mëso rregullat e ibadetit (adhurimit) tanë dhe falna ne, vërtet je Ti që fal, je mëshirues!" Zoti ynë, dërgo ndër ta, nga gjiri i tyre të dërguar që t'u lexojë atyre ajetet Tua, t'u mësojë atyre librin dhe urtësinë....." (El-Bekare, 128-129)

Ne, Umeti islam jemi qëllimi i kësaj lutjeje, i Dërguari ynë i fundit Muhammed s.a.v.s. është babai ynë shpirtëror dhe ideor, ai është shija më e ëmbël që ka dalë në këtë botë dhe udhëzimi më i mirëfilltë për të. E si pas kësaj të mos lidhemi për këtë shtëpi të shenjtë dhe ta vizitojmë çdoherë që kemi mundësi udhëtimi?

Sa kujtime të bukura dhe madhështore fshihen në të dhe përreth saj! Sa delegacione besnike janë që kalojnë largësi të mëdha për ta parë atë dhe të pajisen me të mirat dhe dobitë e saj!

Ne muslimanët e përshëndesim këtë shtëpi të vjetër e të shenjtë në atë mënyrë që sillemi rrëth saj dhe falemi drejt saj, gurin e zi që është i vendosur aty e lëmë në anën e majtë dhe rrëth saj rrrotullohem i shtatë herë apo bëjmë shtatë rrrotullime. Po çfarë themi gjatë këtij veprimi?

Themi:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

"*I Lartësuar goftë All-lahu dhe All-lahut i takon falënderimi, s`ka të adhuruar përveç All-lahut dhe All-lahu është më i Madh*". Dhe vazhdimisht lutemi për gjërat që i duam, të kësaj bote qofshin apo të botës tjetër:

(لَيْسَ عَلَيْكُمْ حُنَاحٌ أَنْ تَتَغَуَّرُ فَضْلًا مَّنْ رَبُّكُمْ)

"*Nuk është mëkat për ju të kërkoni begati nga Zoti juaj....." (El-Bekare, 198)*

Njerëzit kanë nevojë për All-lahun, Ai është Pronari i thesareve që nuk shteren kurrë. Çdokush kér-

kon nga All-lahu dhe çdonjërit i jepet ajo që kërkon, këto janë begatitë e All-lahut që nuk shteren kurrë.

Disa orientalistë mendjelehtë kujtojnë se muslimanët kanë lidhje materiale me Qaben, veçmas me gurin e zil! Kujtoj se ky mendim është tejet qesharak, sepse teuhidi, i cili ngjall zemrat e muslimanëve, është bindje e zjarrtë së cilës nuk i përgjason asgjë në botë, zëri i thirrjeve që dominon në Qaben e shenjtë qysh nga lëvizjet e para elegante nuk është tjetër përveç se:

لَيْلَكَ اللَّهُمَّ لَيْلَكَ ، لَيْلَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَيْلَكَ ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ ، لَا شَرِيكَ لَكَ

"Të përgjigjem o Zot, të përgjigjem, Ti je i pashoq, vetëm Ty të përgjigjem, falënderimi të takon vetëm Ty. Të gjitha begatitë dhe e tërë pasuria është Jotja, Ti je pa rival (i pashoq)".

Ky zë rritet vazhdimisht, çdo herë që haxhinjtë ngjiten në ndonjë kodrinë apo bien në fushë, çdo herë që takohen dhe qëndrojnë bashkë, çdo herë që këta i kaplon qetësia e natës apo qetësia para mëngjesit.....haxhiu ndien se e tërë gjithësia është duke e shoqëruar në këtë që ai e thotë, se e tërë gjithësia i përgjigjet këtij, mu siç thotë Muhammedi s.a.v.s.: "Kur haxhiu sjell telbiken (thotë: Lebbejke All-lahumme), çdo gjë që është në të djathtë e në të majtë të tij, qoftë dru, gur apo tokë e thonë të njëjtën, bile edhe dhei i shpërndarë prej andej-këtej".

Nuk është pra çudi që gjithësia lartëmadhëron dhe falënderon All-lahun së bashku me njeriun i cili ka pushuar dhe është nisur në rrugë të mbarë për të përfituar kënaqësinë e All-lahut. I Dërguari s.a.v.s. kur donte të udhëtonë, ngrihej nga vendi dhe thoshte:

اللَّهُمَّ إِلَيْكَ تَوَجَّهُتُ وَ بِكَ اعْتَصَمْتُ اللَّهُمَّ أَكْفِنِي مَا هَمَّنِي وَ مَا لَأَهْتَمُ لَهُ اللَّهُمَّ زَوَّدْنِي الشُّفَرَى وَ اغْفِرْ لِي ذَبَابِي وَ وَحْشَنِي لِلخَيْرِ أَيْنَمَا تَوَجَّهْتُ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ، وَ الْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ وَ الْمَالِ وَ الْوَلَدِ.

"O Zoti im, drejt teje jam kthyer dhe me Ty mbrohem, më mbro nga gjërat që më kanë preokupuar dhe ato që nuk më preokupojnë. O Zoti im, më pajis me devotshmëri dhe ma fal mua mëkatin, më oriento drejt kah e mira kudo që drejtohem. O Zoti im, Ti je shoqërues imi në udhëtim dhe mbrojtës i familjes, pasurisë dhe fëmijëve".

Haxhiu është njeri që i përkushtohet në tërësi vetëm All-llahut, posedon dëshirën e zjarrtë për të fituar kënaqësinë e Tij, kérkon vazhdimisht shpërblimin e Tij dhe ka frikë të madhe nga dënim i Tij. Çdo gjë në trupin e tij lëviz me ndjenjat e dashurisë dhe dëshirës së madhe për gjërat e mira të All-llahut. Unë nuk di ndonjë tubim tjetër i cili meriton më shumë mëshirën e All-llahut dhe faljen e Tij se ky tubim madhështor i haxhit.

Vrapimi mes kodrës Safa dhe Merva zakonisht pason pas tavafit. Ky veprim manifeston përtëritjen dhe përjetësinë e ndjenjave të mbështetjes te All-llahu i Madhëruar, pikërisht ashtu si ishte vendosur dhe përqendruar kjo mbështetje në zemrën e Haxheres, nënës së Ismailit dhe pikërisht si ishte vendosur dhe përqendruar në zemrën e bashkëshortit të saj, Ibrahimit alejhi-selam.

Mbështetja (tevekuli) është një ndjenjë e çmuar dhe e çuditshme, është gjëja më e shtrenjtë që kaplon zemrën. Këtë nuk ka mundësi ta ndiejë dikush tjetër pos njeriut që mban lidhje të forta me All-llahun, që ndien mbështetjen te Ai dhe merr vazhdimisht prej Tij. Kur ndihma e njerëzve ndërpritet, kur shkaqet

shpresëdhënëse humben dhe kur tërë shpirtin e pushton vëtmia, atëherë pse të mos orientojmë shpresën që ka mbetur në drejtim të All-llahut! Atëherë mbështetja merr iniciativën dhe mposht të gjitha cytjet dhe pushon çdo shqetësim në shpirt. Me sytë e mi të imagjinatës jam duke ndjekur Haxheren, shikimin e saj të dhembshëm në foshnjën e etur, pastaj ndjek vrapin e hapave të nënës së brengosur e cila vrapon dhe ngjitet lart në kodër për të kërkuar dhe pritur ndonjë ndihmë. Ajo ka mendim të mirë për All-llahun. Bashkëshortit Ibrahim, i cili e la të vetëm në atë vend të thatë, të pabanuar dhe pa fryte, i pati thënë: "All-llahu të urdhëroi për këtë? Ai tha: "Po". Nëna Haxhere tha me bindje të thellë: "Atëherë pra Ai nuk na humb (nuk na lë të pandihmuar)". Ja, kjo nënë tani po ballafaqohet me sprovën dhe po pret ndërhyrjen e qiellit. Ashtu edhe ndodhi: qielli ndërhyri, burimet e zem-zemit gufuan, vendi i thatë dhe i pabanuar u bë i pasur, foshnja që ende thithë gjirin e nënës u bë popull i madh, i dobishëm dhe i pasur, dhe nga familja e tij do të jetë i zoti i shpalljes madhështore. Lëvizjet mes Safa dhe Merva përkujtojnë imitimin hapave të nënës së Ismailit që vëzhgon gajbin (të panjohurën) me shpresë që asnjeherë nuk humbet.

Njerëzit e idealeve dhe vlerave të larta janë më se të nevojshëm për ndjenjat e mbështetjes, vetëm kjo i bën më shumë se ç'janë, vetëm kjo i bën më krenar, e bën lidhshmërinë e tyre me All-llahun realitet të çmuar. Kujtoj se këtë qëllim ka ajeti kur'anor:

﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَابِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْيَتَمَّ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا حَجَّ عَلَيْهِ أَنْ يَطُوفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلَيْهِمْ﴾

"Safa" dhe "Merve" janë shenja (për adhurim) të All-lahut, e kush e mësyen shtëpinë për haxh (Qaben për haxh) ose për umre (vizitë jashtë kohës së haxhit), nuk është mëkat për t'i vizitojë ato dyja (të ece në ato dy vende). E kush bën ndonjë të mirë nga vullneti (jo obliguese), s'ka dyshim se All-lahu është shpërblyes i Gjithë-dijshëm." (El-Bekare, 158)

Historianët thonë: "Kur Ibrahim e la të shoqen Haxheren dhe të birin e tij Ismailin në këtë vend të ndarë nga bota, pra kur ai i la të ballafaqoheshin me fatin e panjohur, në Mina iu paraqit shejtani - pasi zbatoi urdhrin e All-lahut dhe pasi ishte nisur të kthehet - duke i thënë: "Kush e lë familjen e tij kështu, të vdesin nga uria dhe etja? Kthehu dhe shpëto familjen tënde!! Mirëpo Ibrahim e refuzoi shejtanin duke gjuajtur gurë mbi të dhe vazhdoi rrugën duke iu lutur All-lahut:

﴿رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بُوَادٍ غَيْرَ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ يَنْثَكَ الْمَحْرَمِ رَبَّنَا لِيَقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْقَدَهُ مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَلَا زُقْهُمْ مِنَ الشَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ﴾

"Zoti ynë! Një pjesë të familjes sime unë e vendosa në një lugine, ku nuk ka bimë, pranë shtëpisë Tënde të shenjtë. Zoti ynë (i vendosa aty) që të falin namazin, pra bëj që zemrat e disa njerëzve të mallengjehen për ta, dhe, për të falënderuar me mirënjojje, furnizoi ata me fruta." (Ibrahim, 37)

All-lahu iu përgjigj lutjes së sinqertë të Ibrahimit, mposhti kurthet e shejtanit duke bërë që asnjëherë të mos arrijë të pushtojë zemrën e besimtarit të sinqertë. Gjuajtja e gurëve simbolizon traditën e Ibrahimit alejhiselam që të dinë ata që nuk dinë se premtimi i All-lahut është i vërtetë dhe se cytjet e shejtanit janë të kota, se këto cytje veprojnë vetëm te njerëzit që kanë zemër të zbrazët e të padobishëm:

(إِنَّمَا سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ . إِنَّمَا سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ)

“Vërtet, ai (shejtani) nuk ka kurrfarë fuqie kundër atyre që besuan dhe që i janë mbështetur Zotit të tyre. Mbizotërimi i tij është vetëm mbi ata që e përkrahin atë dhe mbi ata që për shkak të tij u bënë idhujtarë.” (En-Nahl, 99-100)

Çudi, Kurani fisnik nuk e përmend gjuajtjen e gurëve me shprehjen që ne e njohim “gjuajtje e gurëve”, por me shprehjen “përmendje e All-llahut në ditë të caktuara”. All-llahu i Madhëruar thotë:

(وَادْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَامٍ مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأْخُرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَى)

“All-llahun përmendeni në ditët e caktuara (në ditët e bajramit). Kush ngutet (të largohet prej Mines) për dy ditë, nuk bën mëkat, po edhe ai që e shtyen (edhe për një ditë) nuk bën mëkat. Këto rregulla janë për atë që dëshiron të jetë i përpiktë.” (El-Bekare, 203)

Sikur qëllimi i kësaj të jetë përmendja e Zotit të botëve me zë të lartë, ndërsa gjuajtja e gurëve të jetë vetëm simbolikë.

Në fakt, i tërë haxhi manifeston këtë ushtimë të pandërprerë të përmendjes së All-llahut që del nga valët e turmave njerëzore që vijnë një nga një. Puna e tyre është vetëm shqiptimi i lutjeve, telbises dhe zëri i lartë që lartëmadhëron All-llahun. Për fat të keq, sot gjuajtja e gurëve është shndërruar në aktivitet të pamundshëm dhe të vështirë. Herë-herë turmat e pakontrolluara marrin në qafë njerëzit. Është fatkeqësi që gjuajtjen e gurëve të kenë mundësi ta kryejnë vetëm ata që janë të fuqishëm dhe të gatshëm të rrezikojnë! Po pse është kështu? Sepse në mesin e njerëzve

mbretëron mendimi juridik se gjuajtja e gurëve nuk lejohet përveçse nga mesi i drekës e deri në perëndim të diellit. S`do mend se një mendim i tillë kontribuon në rritjen e rreziqeve duke pasur parasysh kohën e ngushtë. Unë vetë e kam refuzuar këtë mendim sepse nuk kam gjetur mbështetje të tij në Kur'an dhe Sunet, andaj i kam gjuajtur gurët në kohën kur kishte fare pak njerëz dhe ishte kohë e freskët.

Më gjëzon fakti se sot është duke u punuar në këtë drejtim, veçanërisht në zgjerimin e vendit ku gjuhen gurët, sigurimin e rrugëve nga do të vijnë dhe shkojnë haxhijtë, sidomos më gjëzon mendimi se gjuajtja e gurëve është lejuar gjatë tërë ditëve të caktuara, ditën dhe natën. Kujtoj se ky mendim do të kontribuojë në shpëtimin e shumë njerëzve dhe do të ndihmojë të respektohet rendi dhe rregullat përkatëse. Ka muslimanë që mendojnë se haxhi përbën një grumbull problemesh të ndërlikuara. Kujtoj se këta e vështirësuan të lehtën dhe shpikën risi të pabaza, bile disa menduan se çdo rrotullim rrëth Qabes është i veçuar me lutje të posaçme. Mbi këto gjëra janë shkruar edhe libra të cilët nuk kanë fare bazë në Kur'an dhe Sunet.

Në haxh takojmë muslimanë që nuk mendojnë me arsyet e shëndoshë. Këta pandehin se sa'ji dhe tavafi në tokë është më i vlefshëm se ai që bëhet në kat të dytë apo të tretë, gjë e cila është bërë si lehtësim për njerëzit. Këta gjithashtu pandehin se gjuajtja e gurëve në tokë është më e vlefshme dhe më e rëndësishme se ajo nga kati i dytë apo i tretë!!

Po a nuk e dinë këta se Pejgamberi s.a.v.s. ka bërë tavaf rrëth Qabes i hipur në deve dhe me shkopin që

e kishte në dorë prej së largu bënte me shenjë drejt gurit të zi!! Haxhi është ibadet i këndshëm dhe i dashur, qëllimi final i të cilat është qëndrimi në Arefat, tavafi rrëth shtëpisë së All-llahut dhe disa veprime të tjera të cilat zbatohen me lehtësi dhe pa ndonjë bregë apo mërsi. Islami është fe e All-llahut bazë e së cilës është sinqeriteti, besnikëria, pjekuria morale dhe marrëdhëniet e mira me All-llahun dhe robërit e Tij. Për haxhin Kur'ani fisnik thotë:

﴿الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُوماتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقٌ وَلَا حِدَالٌ فِي الْحَجَّ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَأَنْفَقُونَ يَا أُولَئِكُمْ أَلْيَابٌ﴾

“Haxhi është në muajt e caktuar e kush bën (ia fillon të zbatojë) haxhin në këta muaj, nuk duhet afruar gruas, nuk bën të marrë nëpër këmbë dispozitat e shariatit, as nuk duhet shkaktuar grindje. Çka punoni nga e mira All-llahu di për to. Dhe përgatituni me furnizim (për rrugë), e furnizimi më i mirë është devotshmëria, e ju të zotët e mendjes keni dronë Time.” (El-Bekare, 197)

Udhëtimi dhe shëtitja në vendet e shenjta zbukurojnë natyrën e njeriut dhe pastrojnë zemrën, shtojnë ndjenjat e dashurisë ndaj All-llahut, të Dërguarit të Tij dhe gjithë muslimanëve. Nuk është pra çudi që i Dërguari i All-llahut s.a.v.s., pas këtij obligimi të shenjtë dhe madhështor, të thotë: “Kush e bën haxhin dhe nuk grindet e as flet fjalë të ndyta (nuk i afrohet gruas dhe nuk merr nëpër këmbë dispozitat e All-llahut), del nga mëkatet e tij si ditën që e ka lindë nëna e tij”.

Meka është qendra e gjithë botës. Këtë e pohojnë edhe shumë të tjera. Dr. Husejn Kemaluddin, profesor në universitetin e Riadit, përmes llogarive të sakta

dhe të çmuara matematikore, arriti të vërtetetojë që Meka është në mes të kontinenteve të njoitura dhe se pozita e saj e vërtetuar nga ana e shkencës bashkëkohore është interpretim i saktë i fjalëve të All-llahut:

﴿وَكَذَلِكَ أُوحِيَ إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنذِرَ يَوْمَ الْحِجَّةِ لَأَرْبَابِ فِيهِ﴾

“Prandaj, Ne të shpallëm ty Kur'an arabisht që ta kë-shillosh kryefshatin (Mekën) dhe ata përreth saj dhe t'u tër-heqësh vërejtjen për ditën e tubimit (kiametit), për të cilën nuk ka dyshim.” (Esh-Shura, 7)

Përreth Qabes së lavdishme rrathë të njerëzve që falen dhe luten pandërprerë, pas tyre qëndrojnë muslimanët të cilët për kible kanë marrë këtë shtëpi të shenjtë, aty dëgjohet zëri i ezanit dhe pas pak kohë shohim njerëzit që falen, disa në këmbë, disa në ruku e disa në sexhde, janë këta që i shprehin lavdinë dhe falënderimin All-llahut, Zotit të Lindjes dhe Perëndimit, Zotit të botëve.

Gjatë kohës së haxhit, Meka pret delegacionet që vijnë nga çdo anë e botës, pret njerëzimin e bashkuar e të udhëzuar. Të gjithë vijnë në emër të All-llahut dhe në emër të xhamisë së parë të ndërtuar në sipërfaqen e tokës, të dashur mes vete dhe të buzëqeshur. Përgjigjja e thirrjes që buron nga vizita e shtëpisë së All-llahut është ajo që bashkon dhe njofton mes vete këta njerëz, thirrje e cila daton qysh herët dhe që Islamit i solli fuqinë dhe mprehtësinë.

All-llahu i Madhëruar thotë:

﴿وَأَذْنَ فِي النَّاسِ بِالْحَجَّ يَأْتُوكَ رِجَالٌ وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتُونَ مِنْ كُلِّ فَجَّ عَمِيقٍ .
لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مُعْلَوَّمَاتٍ﴾

“Dhe thirr ndër njerëz për haxhin, se të vijnë ty këmbësorë e edhe kalorës me deve të rraskapitura nga rrugë

të largëta.(vijnë) Për të qenë të pranishëm në dobitë e tyre dhe që ta përmendin All-llahun ato ditë të caktuara (në shenjë falënderimi)...” (El-Haxhxh, 27-28)

Delegacionet e All-llahut që vijnë në Mekë krijojnë një shoqëri, preokupim i së cilës është vetëm përmendja e All-llahut dhe shqiptimi me zë i emrit të Tij të bekuar.

Në atë kohë në botë mbretërojnë rregulla të tjera, lagjet tregtare këmbejnë ndërmjet tyre mallrat dhe çmimet, ndërkaq që në administratat qeveritare bartja e dokumentacioneve nga një vend në tjetrin shënon një dukuri të theksuar të jetës moderne. Përderisa në botë mbretërojnë këto rregulla, haxhinjtë dhe vizitorët e shtëpisë së shenjtë krijojnë tregun e të mirave dhe vlerave të larta, aty dominon ushtima e madhe e telbajes dhe tekbirit, thua se e tërë toka së bashku me ta është shndërruar në një horizont të mbushur plot engjëj të përkushtuar.

Imam Neveviu, duke theksuar veprimet e haxhiut, thotë: “Preferohet që telbien ta këndoje me zë dhe shumë herë, siç preferohet që këtë ta bëjë në çdo moment dhe në çdo pozitë që është haxhiu, në këmbë apo ulur, duke ecur apo duke pushuar, i hipur në mjet apo duke ecur në këmbë, i shtrirë, i mbështetur apo duke udhëtar, duke qenë xhunub dhe me hajz. Kështu duhet të veprojë edhe gjatë ndryshimit apo përtëritjes së rrëthanave dhe kushteve, si nga aspekti i kohës ashtu edhe nga aspekti i vendit, siç është ndryshimi i ditës dhe natës, në prag të agimit të mëngjesit, në kohën e tubimit të shokëve, në momentet e ngritjes në këmbë për t'u bërë gati për udhëtim apo në momentin

e pushimit, ngjitjes në rrafshnalta apo vende të ulëta, kur udhëtojmë me mjete të ndryshme apo kur ecim në këmbë, pas namazeve dhe në të gjitha xhamitë”.

Pastaj, imam Neveviu, thotë: “Nëse sheh ndonjë gjë që i pëlqen apo e mahnit, haxhiu thotë: Të përgjigjem o Zot, vërtet jetë ështëjeta e Ahiretit....duke bërë ashtu si ka bërë i Dërguari i All-llahut s.a.v.s.”. Kujtoj se motivet që nxisin këtë habi apo mahnitje ngërthejnë në vete një urtësi të veçantë, ngase imam Shafiu transmeton Muxhahidin të ketë thënë: “I Dërguari i All-llahut e këndonte me zë telbiken: Lebbejke All-llahumme lebbejke....derisa një ditë pa se si njerëzit tuboheshin përreth tij. Atë sikur e gjëzoi kjo, po dhe pozita ku gjendej atë ditë, andaj dhe tha:

لَيْكَ ، إِنَّ الْعَيْشَ عَيْشُ الْآخِرَةِ

“Të përgjigjemi o Zot, vërtet jetë ështëjeta e Ahiretit”.

Ibn Xurejxhi thotë: “Kujtoj se ajo ditë ishte dita e Arefatit”.

Është meritë dhe nder i veçantë që këta dhjetëra mijë haxhinjë të tuboheshin rrëth të Dërguarit të tyre i cili atë kohë shqiptonte me zë emrin e All-llahut. Është Ai që ka krijuar këtë rrugë dhe është udhëheqësi i saj.

Muhammedin madhështor nuk e entuziazmon fakti që përreth tij janë tubuar mijëra njerëz që e ndjekin me përkushtim të plotë, sepse zemra e tij, e lidhur me All-llahun dhe pret takimin me Të, është ajo që bën që ky ta përmend Ahiretin dhe të shpresojë të nesërmën e afërt.

Ai qëndron në kodrën Safa dhe dëgjohet duke thënë:
 اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ، اللَّهُ أَكْبَرُ عَلَى مَا هَدَانَا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا أَوْتَنَا، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُخْلِي وَيُمْبِي بِيَدِهِ
 الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَنْجَزَ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ

الْأَخْرَابَ وَحْدَهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَ لَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، مُحْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَ لَوْ كَرِهَ
الْكَافِرُونَ؛ اللَّهُمَّ إِنِّي قُلْتَ: أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ، وَ إِنِّي لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ، وَ إِنِّي
أَسْأَلُكَ كَمَا هَدَيْتَنِي لِلإِسْلَامِ أَنْ لَا تُنْزِعَنِي حَتَّى تَقْوَانِي وَ أَنَا مُسْلِمٌ

*"All-lahu eshtë më i Madh, All-lahu eshtë më i Madh.
All-lahu eshtë më i Madh dhe All-lahut i takon Lavdërimi.
All-lahu eshtë më i Madh për atë që na udhëzoi, Lavdërimi i takon All-lahut për sa kujdeset për ne.*

*S`ka të adhuriuar përveç All-lahut Një dhe të pashoq,
Atij i takon sundimi dhe lavdërimi. Është Ai që jep jetë dhe
që merr jetë, në dorën e Tij është e tërë e mira dhe Ai është i Plotfuqishëm mbi çdo send.*

S`ka të adhuriuar përveç All-lahut, e përbushit premtimin e Tij, e ndihmoi robin e Tij dhe vetë i mposhti grupacionet (pa ndihmën e askujt).

S`ka të adhuriuar përveç All-lahut, nuk adhurojmë tjetër përveç Atij, të singertë jemi ndaj Tij në fe ndonëse eurrejnë të pabesët.

O Zoti im, Ti ke thënë: "Më thirrni Mua, Unë ju përgjigjem", dhe je Ti që asnjëherë nuk e lë premtimin të pambushur. Unë të lutem Ty dhe kërkoj prej Teje që ashtu si më ke udhëzuar në Islam, të mos e largosh nga unë atë, derisa të më marrësh jetën e unë të jem musliman".

I lartmadhëruar qoftë All-lahu, shpresë e vetme e të dërguarve të mëhershëm! Jusufi besnik - pasi ia dha All-lahu pushtetin - iu lut All-lahut që t'ia merrte shpirtin duke qenë në të vërtetën:

﴿فَاطَّ السُّمَاءَتِ وَالْأَرْضَ أَنْتَ وَلَيْ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ تَوْفِي مُسْلِمًا وَالْحَقِيقَى
بِالصَّالِحِينَ﴾

"Zoti im, Ti më ke dhënë mua pushtet, më mësove komentimin e ëndrrave; o Krijues i qiejve e i tokës, Ti je kuj-

destar imi në dunja e në Ahiret, më bëj të vdes musliman dhe më bashko me të mirët!" (Jusuf, 101)

Edhe Muhammedi iu lut Zotit të tij në këtë mënyrë, në haxhin lamtumirës, pasi mposhti idhujt dhe pasi fshiu gjurmët e injorancës dhe themeloi shtetin e teuhidit! Sa bukur vepron i Dërguari s.a.v.s., pas pesë vjetësh që kishin kaluar nga lufta e grupacioneve në Medinë. Ai përmend fitoren të cilën ia kishte dhuruar kaderi i lartë i All-llahut, fitore që erdhi si ndihmë që shkëlqente, pas një lufte plot vështirësi dhe tmerr.

Ishte All-llahu Ai që e bëri këtë! Përbushit premtimin e Tij dhe vetë i mposhti grupacionet, askush tjetër përveç Tij nuk kishte mundësi të mposhtte ashpërsinë e tyre, askush tjetër përveç Tij nuk kishte mundësi të shpërbënte bashkimin e tyre dhe të asgjësonë kurthet e tyre. Ishte All-llahu Ai që e bëri këtë! Ai meriton lavdërimin dhe mirënjojen, meriton frikërespektin dhe meriton të falë.

A pushuan ndonjëherë besimi dhe bartësit e tij? Sidomos pas këtyre luftërave ngadhënjesë? Asnjëherë! Fuqitë e pabesë edhe më tej do të vazhdojnë të urrejnë të vërtetën dhe njerëzit që e duan atë, këto fuqi do të vazhdojnë t'i ngatërrojnë çështjet, por në anën tjetër burrat e Islamit do të vazhdojnë rrugën deri në fund, ndonëse nuk duan të pabesët.

Me kujdes të veçantë isha duke ndjekur fjalët e Pejgamberit s.a.v.s. gjatë veprimeve të haxhit, dhe apo kisha menduar se do të gjeja lutje të gjata u befasova nga fjalët e shkurtra që i thotë ky i Dërguar!

Muslimanët shpikën lutje të veçanta për çdo gjë në haxh, lutje për çdo rrrotullim rrëth Qabes, lutje të

posaçme që thuhen në Sa`jin mes Safasë dhe Merves, në veçanti shpikën lutje të gjata për ditën e Arefatit etj. Kujtoj se ndjenjat e ngrohta pas këtyre lutjeve janë të çmuara, ndërkaq që nga njeriu i përkushtuar nuk duhet habitur nëse ai mbështetet në çdo fjalë e cila manifeston dashurinë e tij dhe shpresën, nëse kapet për çdo shkronjë të cilën e mendon çelës të depove të mëshirës së lartë të All-llahut.

Çdo besimtar pra kërkon për vete dhe familjen e tij paqen dhe kënaqësinë, ai së bashku me Musain alejhi-selam thotë:

﴿أَرْبَعَةُ إِلَيْيِ اتَّوْلَتْ إِلَيْيِ مِنْ خَيْرٍ فَقَرَرْتُ﴾

“O Zoti im, unë kam nevojë për çdo gjë që të më japoesh!” (El-Kasas, 24)

Lutja nga e cila i Dërguari nuk mërzitet kurrë duke e përsëritur vazhdimisht, qoftë në tavaf apo në s`aj:

﴿رَبُّنَا آتَنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقَاتَنَا عَذَابَ النَّارِ﴾

“Zoti ynë na jep të mira në këtë jetë, të mira edhe në botën tjeter, dhe na ruaj prej dënimit me zjarr!” (El-Bekare, 201)

Himni që vazhdimisht përsëritet, qoftë në maje të kodrinave apo fushat e Mekës, është:

لَإِلَهٌ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْحُمْدُ وَلَهُ الْكَلْمَنُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

“S`ka të adhuruar përveç All-llahut Një dhe të pashoq. Atij i takon sundimi dhe lavdërimi, Ai është i Plotfuqishëm mbi çdo send”.

Mijëra e mijëra njerëz e përsërisin këtë, zëri i tyre dëgjohet shumë larg.

Dhikri dhe kujtimi

Kur bën vapë e madhe, njeriu strehohet në ndonjë dhomë më të freskët të shtëpisë, aty qëndron një kohë të gjatë dhe ç'lodhet! Ndodh që fati t'i buzëqeshë e të shkojë në ndonjë pushimore verore ku dominon ambienti i freskët dhe ajri i butë, ai - ngado që të shkojë - është në pranverën e përhershme.

Raporti i besimtarit musliman me All-llahun, Dritën e qiejve dhe tokës, ndryshon sipas pozitës që ka raporti i tillë. Mund që një i përkushtuar të jetojë në tempull të izoluar, larg zhurmës së shoqërisë dhe më-kateve të saj, i mbështetur në të Lavdishmin dhe të Falënderuarin, në Atë i Cili bën atë që dëshiron, i kë-naqur me Zotin e tij, me shikim të kthyer vetëm kah Ai, i drejtuar vetëm nga Ai, larg valëve të jetës së pakuptimitë dhe devijimeve të përhapura anembanë.

Ai do të jetë i kënaqur nëse ndodh të ketë fituar një mjedis të vyshtëm e të dobishëm, aty ku djalli është i mposhtur dhe nuk vepron fare, ku në çdo anë të saj mbretëron e vërteta, ndërkaq që në çdo anë dëgjohet jehona e zërit që falënderon dhe madhëron All-llahun. Këtë herë ai është duke ecur në dritën e bindjes së tij dhe dritën e vëllezërve të tij që ndihmohen bashkërisht në të mirë dhe devotshmëri.

Sahabët – kënaqësia e All-llahut qoftë mbi ta – pranë të Dërguarit s.a.v.s. gëzonin kënaqësinë më të ëmbël të pranverës së përhershme e cila u sillte lum-

turinë me All-llahun dhe shqiptimin e emrit të Tij.

I Dërguari i famshëm - siç e cilëson Zoti i tij - ishte pishtar që me rrezet e tij ndriçonte çdo horizont, bashkonte njerëzit në adhurimin e All-llahut Një, duke krijuar në bazë të këtij adhurimi ndjenjat e zjarrta dhe sjelljet e ndershme, formonte një gjithësi të madhe të cilën do ta udhëhiqte më vonë, gjithësi ku çdo gjë e madhëron dhe i shpreh falënderim Zotit të tij.

Jeta e të Dërguarit të fundit, e ndërtuar mbi bazën e përkushtimit të plotë, më bëri t'i ndiej horizontet e largëta të këtij përkushtimi i cili në jetën e këtij të Dërguari s.a.v.s. paraqitet në shumë aspekte. Mirëpo, një kohë të gjatë qëndrova pranë një mrekullie të veçantë e cila në vete shënon kuptim të thellë. E transmeton Ibn Abasi, i cili thotë: "Erdhi një njeri te Pejgamberi s.a.v.s. dhe i tha: Sonte kam parë në gjumë sikur unë falesha pas një peme, bëra sexhde, po edhe pema bëri sexhde me sexhden time! Pastaj e dëgjova (pemën) duke thënë:

اللَّهُمَّ اخْعُلْنَا لِي عِنْدَكَ ذُخْرًا، وَأَعْظُمْ لِي بِهَا أُخْرًا، وَضَعْ عَنِّي بِهَا وِزْرًا، وَتَقْبِلْنَا
مِنْ كُمَا تَقْبِلُنَا مِنْ دَارِدَةٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ

"O Zoti im, ma shkruaj një të mirë me këtë dhe ma shmang një mëkat, bëje atë të jetë te Ti zahire (pasuri) dhe pranoje nga unë sikur që e ke pranuar nga robi Yt, Davudi alejhis-selam"!

Ibn Abasi thotë: "Kam dëgjuar të Dërguarin e All-llahut duke lexuar suren "Es-Sexhde" dhe bëri sexhde, pastaj tha atë që e lajmëroi njeriu mbi fjalët që i kishte thënë pema"!!

Kjo mrekulli apo çudi e veçantë, siç thashë më lart, ngërthen në vete një kuptim të thellë, shënon faktin se

njeriu që kishte parë ëndrrën ishte njeri i cili ishte shërbypër në mënyrë të jashtëzakonshme me mësimet islame, derisa këto mësime ishin derdhur në shtratin e tij të gjumit.

Kjo gjithashtu tregon se zemrën e të Dërguarit s.a.v.s., që lëviz me ndjenjat që janë frysht i dashurisë ndaj All-lahut, e ngacmon çdo send, ai pranon lutjet që i përshkruhen pemës dhe më vonë fillon t'i përsërisë të njëjtat në sexhde, me zemër plot respekt dhe përkushtim ndaj Zotit të botëve.

Raporti i të Dërguarve me All-lahun nxit rrethana (dukuri) të çuditshme. Kur i Dërguari Zekerija pa fuqinë e lartë të All-lahut të liruar nga ligji i kauzalitetit (shkakut) si dhe të mirat Hyjnore që i vinin pa masë Merjemes, u kthyesh kah Zoti i tij dhe iu lut me gjithë shpirt:

﴿هَنَالِكَ دُعَاءٌ رَّبِّيْهُ قَالَ رَبِّيْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرْيَةٌ طَيْبَةٌ إِنَّكَ سَمِيعٌ
الدُّعَاء﴾

"Aty në atë moment Zekeriji e lut Zotin e tij e thotë: "Zoti im, më fal edhe mua nga ana Juaj një pasardhës (fëmijë) të mirë, vërtet, Ti je dëgjues i lutjes!" (Ali Imran, 38)

Muhammedin s.a.v.s. me dritën e qiejve dhe tokës e lidhin lidhje të panumërtë.

Përpjekjet e tij kishin si qëllim të krijonin përreth tij një shoqëri të përkushtuar, mirënjoheše, përkujtuese, që vazhdimisht madhëron All-lahun.

Transmeton Nesaiu nga Jakub ibn Asim dhe nga dy njerëz që ishin nga radhët e sahabëve të Pejgamberit s.a.v.s. se kanë dëgjuar të Dërguarin s.a.v.s. duke thënë: "Nuk ndodh që robi të thotë:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
مُحْلِصًا بِهَا رُوحَةً مُصَدِّقًا بِهَا قَلْبَةً نَاطِقًا بِهَا لِسَانَةً

"S'ka të adhuruar përvic All-lahut Një dhe të pashoq,

Atij i takon sundimi dhe lavdërimi dhe Ai është i Plotfuqishëm mbi çdo send", me shpirt të sinqertë, me zemër korrekte, me gjuhë që e flet, përveç që All-lahu do t'ia hapë qiellin e të shikojë në tokë atë që e thotë! Robin të cilin All-lahu e shikon meriton t'i përgjigjet kërkuesës së tij".

Nuk dua ta dëmtoj këtë kuptim të lartë e të shkëlqyer me ndonjë koment të tepërt! Tërë atë që shënon ky hadith i transmetuar jep të kuptosh se para zemrës që dëshmon All-lahun Një shtrohet freskia e sinqeritetit dhe besnikërisë e cila bën që fjala e dëshmisë së sinqertë të dalë nga gjuha dhe asgjë nuk e pengon atë të arrijë tek Arshi i Gjithëmëshirshmit!

Teuhidi i përmendur në këtë kontekst bazohet në të kuptuarit e thellë të emrave të bukur të All-lahut, bekimin e tyre me kuptim të saktë. Ai që falënderon dhe lavdëron All-lahun meriton të mbetet i kënaqur nga Zoti i tij.

Më kujtohet thënia e një dijetari të mençur të cilin e kishin pyetur: "Cila është lutja më e vlefshme në ditën e Arefatit?"

Ai ishte përgjigjur:

لَإِلَهٌ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْحَمْدُ وَلَهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

"S'ka të adhuruar përveç All-lahut Një dhe të pashoq, Atij i takon sundimi dhe lavdërimi dhe Ai është i Plotfuqishëm mbi çdo send".

Dikush nga të pranishmit i kishte thënë: "Kjo është mirënjohje e jo lutje!" Ai ishte përgjigjur: "A nuk të kujtohen fjalët e një të dituri: "A ta përmend atë për të cilën kam nevojë, apo Ti je Ai që i di të gjitha!"

Taberaniu thotë se Pejgamberi s.a.v.s. lutej natën e Arefatit duke thënë:

اللَّهُمَّ إِنِّي تَرَى مَكَانِي ، وَتَسْمَعُ كَلَامِي ، وَتَعْلَمُ سِرِّي وَعَلَانِيَّتي وَلَا يَخْفَى
عَلَيْكَ شَيْءٌ مِّنْ أَمْرِي؛ أَنَا الْبَائِسُ الْفَقِيرُ، الْمُسْتَغْيِثُ الْمُسْتَحْيِرُ، الْوَجْلُ الْمُشْفَقُ،
الْمُقْرُّ الْمُعْتَرَفُ بِذَيْهِ، أَسْأَلُكَ مَسَالَةَ الْمِسْكِينِ، وَأَتَهْلِكَ ابْتَهَالَ الْمُذْنِبِ
الْذَّلِيلِ، وَأَدْعُوكَ دُعَاءَ الْخَائِفِ الْمُضَرِّبِ مِنْ حَضْرَتِكَ رَبِّيَّةَ وَذَلِّ حَسَدَةَ رَغْمَ
أَنْفِهِ اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْنِي بِدُعَائِكَ شَقِيقًا وَكُنْ بِي رَوْفًا رَحِيمًا يَا خَيْرَ الْمَسْؤُولِينَ وَيَا
خَيْرَ الْمُعْطَبِينَ

"O Zoti im, Ti je duke e parë se ku jam dhe Ti e dëgjon fjalën time, Ti e di tē fshehtën dhe tē dukshmen time, asgjë nga çështjet e mia nuk mund tē jetë e panjohur pér Ty, unë, që jam i mjerë e i varfër, që kërkoj ndihmë dhe mbrojtje, frikacak (i trembur) e mallëngjes, që pranon dhe njeh mëkatin e tij, tē lutem siç lutet i ngrati (meskin), tē lutem me përkushtim tē plotë siç lutet me përkushtim mëkatari i mjerë dhe tē lutem me lutjen e atij që frikësohet dhe është i dobët.....Ty që tē është nënshtuar qafa e atij (që tē lutet) dhe trupi i tē cilit tē është nënshtuar vetëm Ty, dhe i përkulur.....o Zoti im, mos më bëj me lutjen ndaj teje tē dëshpëruar, bëhu ndaj meje i Mëshirshëm dhe i Butë, o Ti që je më i miri nga i Cili kërkojnë dhe që je më i miri që Jep".

Lidhshmëria mes mirënlohjes dhe lutjes është i pranishëm edhe në këtë thënje tē Pejgamberit s.a.v.s.:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَغُورُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخْطِكَ وَأَغُورُ بِمُعَافَاكَ مِنْ عَقُوبَتِكَ وَأَغُورُ بِكَ لِأَخْصِي نَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَنْتَ عَلَى نَفْسِكَ

"O Zoti im, tē lutem tē më mbrosh me anë tē kënaqësisë sate nga hidhërimi Yt dhe me faljen Tënde nga dënim i Yt. Kërkoj mbrojtjen Tënde nga Ti, i Lartmadhëruar je o Zoti im, unë nuk mund tē madhëroj siç e meriton Ti; Ti je i madhëruar ashtu siç e ke përshkruar Veten".

Këtë e hasim gjithashtu edhe në thënien e tij s.a.v.s.: "Dhikri më i vlefshëm është La ilahe il-lall-lah (s'ka të adhuruar tjetër përveç All-lahut), kurse lutja më e vlefshme është Elhamdu-lil-lah (falënderimi i takon All-lahut)".

Të potencojmë qartë se vetëm lëvizja e buzëve – ndërsa zemra e rënë në amulli - nuk bën fare dobi. Shqiptimi i vlefshëm është që manifeston dashurinë dhe mallëngjimin e trazuar në zemër, zemrën plot freski dhe respekt, atëherë begatitë, edhe pse të shumta bëhen të imëta para falënderimit (hamdit) të falënderuesit dhe ndjenjave të tij për mirësitë e tyre.

Transmeton Enesi r.a. se i Dërguari i All-lahut s.a.v.s. ka thënë: "Nuk ndodh që All-lahu t'i japë ndonjë të mirë robit e ai të thotë: Elhamdu-lil-lah (falënderimi i takon All-lahut), përveç që ajo që ka dhënë të jetë më e vlefshme se ajo që ka marrë".

Në transmetim tjetër thuhet: "Sikur e tërë bota me gjithçka që është në të të jetë në dorën e një njeriu të Umetit tim e pastaj të thotë: Elhamdu-lil-lah, me siguri se Elhamdu-lil-lah do të jetë më e vlefshme se ajo që ai e ka".

Kurtubiu dhe të tjerët thonë: "Inspirimi i falënderimit (hamdit) është për të begati më e madhe se të gjitha begatitë e botës, shpërblimet e falënderimit asnjëherë nuk mbarojnë, ndërsa begatitë e botës nuk janë të përhershme! Kujtoj se ky interpretim është i qëlluar. Shprehja e falënderimit - i lartësuar qoftë emri i Tij - mjafton ta çmojmë begatinë dhe ta shënojmë atë, sado që të jetë e madhe.

Por duhet të dimë se falënderimin dhe lavdërimin nuk ka mundësi ta bëjë me përpikëri çdo njeri. Si është e mundur ta lavdërosh Atë që nuk e njeh? Si do

ta falënderosh Atë me të Cilin nuk korrespondon fare? Çështja, siç thamë më parë, kërkon një kuptim të thellë të emrave të bukur të All-llahut të cilët shpalosin madhështinë e Tij dhe atributet e Tij, gjë që përbëhet nga disa elemente:

Shqyrtimi i thellë i Kur'anit fisnik ku All-llahu fuqipotë flet për Veten e Tij dhe shpalos Veten me argumentet që e dëshmojnë Atë. Njeriu i rëndomtë nuk ka aftësinë e duhur për të shqyrtuar ndryshimin e kohës, veçanërisht ndryshimin e ditës dhe natës, koha për të kalon pa hetuar gjë dhe duke mos menduar për të. Në shumë vende Kur'ani fisnik nxit mendimin, kush e bën këtë ndryshim? All-llahu!

﴿فَالْيَوْمُ الْإِصْبَاحُ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَناً وَالشَّمْسُ وَالقَمَرُ حُسْبَانًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الرَّحْمَنِ الْعَلِيمِ﴾

"Ai është krijues i dritës së mëngjesit. Natën e bëri kohë pushimi, e diellin dhe hënën për llogaritje të kohës. Ky (rregull) është caktim i të Plotfuqishmit, i të Gjithëdijshmit." (El-En'am, 96)

Njeriu arrin të shikojë hapësirat e mëdha të fushave dhe kopshteve në të cilat toka e fortë nxjerr lloje të ndryshme pemësh dhe frutash. Kush është Ai që i krijoj në këtë mënyrë të mrekullueshme dhe i mbushi me aromë dhe shije të ndryshme, të ëmbël e të tharët?

﴿وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَنَا بِهِ بَاتٍ كُلُّ شَيْءٍ فَأَخْرَجَنَا مِنْهُ خَضْرًا ثُمَّخَرَجَ مِنْهُ حَبَّا مُتَرَاكِبًا وَمِنَ التَّحْلُلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَحَنَّاتٌ مِنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ انْظَرُوا إِلَى أَثْمَرٍ وَيَنْعِهِ إِنْ فِي ذَلِكُمْ لَا يَكُونُ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾

"Është Ai që lëshoi nga lart shiun e me të nxori bimën e çdo sendi dhe prej bimës gjelbërim dhe prej tij

(prej gjelbërimit) kokrra të dendura në kallinj. E nga hurmet, nga sythat e tyre kalaveshë të afërt (për t'i vjellë). Edhe kopshte me hardhi, ullinj e shegë të ngjashme (në dukje) e të llojlojshme (në shije)." (El-En`am, 99)

Pas shpalosjes së këtyre fakteve të qarta, Zoti i gjithë njerëzve merr dhe bëhet shumë i butë, bëhet i butë Zoti i botëve dhe zgjon njerëzit e hamendur dhe thotë:

﴿أَنظُرُوا إِلَىٰ نَّسْرٍ إِذَا أُتْمَرَ وَيَقُولُ إِنْ فِي ذَلِكُمْ لِآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُزْمِنُونَ﴾

"Shikoni pra frutat e tyre kur formohen dhe kur piqen (të gjitha këto nga shiu). Edhe në këto ka fakte për njerëzit që besojnë." (El-En`am, 99)

Vëzhgimi në gjithësi është një kapitull i gjerë i cili sjell njohjen e disa nga emrat e bukur të All-lahut, që shënojnë lartmadhërinë e All-lahut.

Vëzhgimi në gjithësi sjell vëzhgimin e gjendjes së popujve dhe individëve, studimin e historisë, së hershme dhe moderne, mënyrën se si All-lahu jep dhe merr, se si All-lahu bën që popujt dhe individët të qajnë e të qeshin?!

Nuk zgjat shumë kohë distanca mes thënies së Faraonit:

﴿فَمَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِّنْ إِلَهٍ غَيْرِي﴾

"O ju pari, unë nuk njoh zot tjetër për ju pos meje.....", dhe thënies së tij pasi atë e tërroqi drejt fundit të detit vala e hidhërimit:

﴿أَمَتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الَّذِي أَمَتَ بِهِ شُو إِسْرَائِيلَ﴾

"Besova se nuk ka Zot tjetër pos Atij që i besuan beni israelët, edhe unë jam nga muslimanët!"

Mirëpo, ne njerëzit bëhemë viktimë e së tashmes dhe nuk marrim të studiojmë me seriozitet ligjet e

All-llahut që vlejnë për popujt dhe individët.

Shumë popuj jetuan të kënaqur në këtë botë, por vetëm pas pak ditësh apo vitevsh gjendja e tyre ndryshoi në tërësi:

﴿ذَلِكَ حَرَثُنَاهُمْ بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ نُحَازِي إِلَّا الْكُفُورُ﴾

"Atë dënim ua dhamë atyre për shkak se nuk besuan, e Ne nuk dënojmë, përveç mohuesit." (Es-Sebe', 17)

Kur'ani fisnik ngërthen në vete mësime të ndryshme të këtij lloji me qëllim që njerëzit të njohin Zotin e tyre dhe në mënyrë të veçantë të përgatiten për takim me Të. Frika dhe respekti ndaj Tij duhet të jenë faktorë që mbjellin ndjenjat e dashurisë dhe frikës, ashtu si thotë i Dërguari s.a.v.s.: "Sikur ta dinte besimtari se çfarë dënim i posedon All-lahu, askush nuk do të shpresonte te xheneti i Tij, dhe sikur ta dinte mosbesimtari se me çfarë mëshire disponon All-lahu, nuk do ta humbte shpresën te xheneti i Tij".

Njohuritë teorike mbi gjithësinë, njeriun dhe historinë e popujve dhe individëve në përgjithësi duhet të shndërrohen në ndjenja konkrete dhe punë, përndryshe do të mbeten si rryma e mbyllur që nuk bënë dritë, edhe pse posedon fuqi energjetike.

Në këtë kontekst, unë them: Njeriu më madhësh tor që e njihte mirë Zotin e tij dhe që çdo grimcë e qenies së tij (atom) u shndërrua në fuqi përkushtimi ishte Muhammedi s.a.v.s.! Kur'ani ishte morali i tij i përkryer, ai depërton thellë në kuptimet e ajeteve të tij dhe shqyrton me vëmendje të plotë çdonjërin prej tyre, orientohet sipas mësimeve të tij, ai gjithmonë është i mbështetur në faktet e All-llahut që shpalosen në shpalljen udhërrëfyese dhe në gjithësinë e gjerë. Ai nuk

mjaftohet vetëm me këtë, ai i tërheq të tjerët që janë afër tij drejt kësaj shkalle të lartë e të çiltër duke e bërë njohës të All-llahut, këmbëngulës në çështjen e Tij.

Mu për këtë shohim se njerëzit më besnikë dhe me besim më të plotë ishin sahabët e Pejgamberit s.a.v.s., njerëz me natyrë më të pastër.

Nuk besoj se ka mundësi që dikush të injorojë Muhammedin e pastaj të zgjedhë rrugë që shpie drejt All-llahut.

Ky i Dërguar nuk lejon që dashurinë që ka ndaj All-llahut dhe përkushtimin ndaj Tij ta mbajë përvete. Jeta e tij dëshmon se këto gjëra ai i barti nga veta tek ata që ishin përreth, sikur ata të ishin në garë të përhershme për falënderim të All-llahut dhe mirënjohje për Të.

Le të shohim disa hadithe të cilat flasin për këtë.

Transmeton imam Ahmed nga Abdull-llah ibn Omeri se një rob nga robërit e All-llahut ka thënë:

يَا رَبَّ لَكَ الْحَمْدُ كَمَا يَنْبَغِي لِحَلَالٍ وَجْهُكَ وَلَعْظِيمُ سُلْطَانِكَ

“O Zot, Ty të qoftë falënderimi si meriton fytyra Jote e ndershme dhe sundimi Yt madhështor”.....dhe përnjëherë më erdhën pranë dy engjëj dhe nuk dinin se si ta shkruajnë. U ngjitën lart në qiell dhe thanë: “O Zoti ynë, robi yt e tha një fjalë që ne nuk dimë si ta shkruajmë! All-llahu tha - e Ai e di më së miri se çfarë ka thënë robi i Tij - Po çfarë tha robi Im? Engjëjt thanë: O Zot, ai tha:

يَا رَبَّ لَكَ الْحَمْدُ كَمَا يَنْبَغِي لِحَلَالٍ وَجْهُكَ وَلَعْظِيمُ سُلْطَانِكَ

“O Zot, Ty të qoftë falënderimi si meriton fytyra Jote e ndershme dhe sundimi Yt madhështor”. Atëherë All-llahu u tha engjëve: “Shkruani ashtu sikur ka thënë robi

Im derisa të më takojë e unë ta shpërblej për atë".

Suç duket, ky i përkushtuar kishte qenë në udhëtim shpirtëror gjatë të cilit i kishte rënë rrith e përqark horizonteve të larta qiellore që nuk i di kush tjetër përveç All-llahut. Në këtë udhëtim ai kishte grumbulluar shumë fakte dhe mësimë që kishin mbushur zemrën e tij plot freski, kishin plotësuar ndjenjat e tij, kishin mbizotëruar qenien e tij, të dukshmen dhe të padukshmen dhe nuk kishte menduar veçse të lavdëronte Zotin e tij me këto dy fjali.

Engjëjt panë se ajo të cilën e kishte thënë ky njeri i tejkalonte normat e vlerësimit të tyre me të cilat vlerësonin shpérblimet, andaj edhe bënë atë që bënë.

Transmeton Ebu Ejubi dhe thotë: "Një njeri që ishte pranë Pejgamberit s.a.v.s tha: "*Falënderimi i qoftë All-llahut, falënderimi i shumtë në të cilin është mirësia dhe bekimi*". Pas kësaj, Pejgamberi s.a.v.s. menjëherë tha: "*Kush është ai që e tha këtë?*" Njeriu heshти, mendoi se kishte nxitur diçka që i Dërguari i All-llahut nuk e pëlqente! Atëherë Pejgamberi s.a.v.s tha: "*Kush është ai? Sepse nuk ka thënë veçse të saktën*". Atëherë njeriu tha: "Unë e thashë, o i Dërguar i All-llahut, shpresova ta kem thënë të mirën. Pejgamberi s.a.v.s. tha: "*Pasha atë në duart e të Cilit është shpirti im, i kam parë trembëdhjetë engjëj duke shpejtuar për ta marrë fjalën tënë, cili prej tyre do ta ngrejë tek All-llahu i Lartmadhëruar*".

Enes ibn Maliku thotë: "Ubejj ibnu Ka'bi tha: "Do të hy në xhami e do të falem dhe do ta falënderoj All-llahun me falënderime që askush nuk e ka falënderuar!

Pasi u fal dhe u ul për ta falënderuar All-llahun

dhe për ta lavdëruar, kur ja, një zë i lartë pas tij, u dëgjua të thoshte:

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كُلُّهُ ، وَلَكَ الْمُلْكُ كُلُّهُ وَبِيْدِكَ الْخَيْرُ كُلُّهُ وَإِلَيْكَ يَرْجُعُ الْأَمْرُ كُلُّهُ عَلَانِيَّةً وَسُرُّهُ لَكَ الْحَمْدُ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ . اغْفِرْ لِي مَا مَضَىٰ مِنْ ذُنُوبِي وَاغْصِنْنِي فِيمَا بَقَىٰ مِنْ عُمْرِي وَارْزُقْنِي أَعْمَالًا زَاكِيَّةً تُرْضِيَ بِهَا عَنِّي وَثُبِّتْ عَلَيَّ

“O Zoti im, Ty të takon i tërë falënderimi, Ty të takon i tërë sundimi, në dorën Tënde është e tërë e mira, tek Ti kthehet çdo gjë, e dukshme dhe e padukshme, Ty të takon falënderimi, Ti je i plotfuqishi mbi çdo send. M’i fal mua mëkatet e kaluara dhe më mbro në pjesën e jetës që më ka mbetur, më furnizo me vepra të shkëlqyera me të cilat Ti do të jesh i kënaqur me mua dhe ma prano pendimin.”

Ubejj ibnu Ka’bi erdhi dhe i rrëfeu të Dërguarit për sa kishte ndodhur, ndërsa i Dërguari i tha: “*Ka qenë Xhibrili alejhis-selam*”.

Nuk është çudi të zbresë engjëlli me këto lutje që të mund t’i pranojë zemra e cila shikon në falënderimin e All-lahut në mënyrë që askush nuk e ka bërë më parë. Engjëjt zbresin edhe kur njerëzit lexojnë Kur'an, siç që kishte ndodhur me disa nga shokët e Muhammedit s.a.v.s.

Ajo që na bën të pyesim është: Kush është ai i cili i nxit këta njerëz të thellohen në rrugën e teuhidit dhe madhërisë, të bëjë që nga gjuha e tyre të burojnë burimet e urtësisë dhe të shqiptojnë fjalët më të shkëlqyera që falënderojnë dhe lavdërojnë All-lahun? S’ka dyshim se ai është Muhammedi s.a.v.s. Po kush tjetër do të kishte mundur të qëndronte pas këtyre ndjenjave të ndezura? Muhammedi, njeriu i përkushtuar thellë, njeriu që rrinte në sexhde, që përmend vazhdimisht All-lahun, falënderues i palodhur, ky është ai që me

anë të çdo frysëmarrje inspiron falënderimin dhe madhërimin e All-lahut, ky është Muhammedi i cili shndërroi tokën në arenë që i konkurron qiellit në dhikër dhe falënderim.

Nga Nu'man ibn Beshiri transmetohet se i Dërguari i All-lahut s.a.v.s. ka thënë: "Atë që ju e përmendni duke madhëruar All-lahun, tesbihu (i lartësuar qoftë All-lahu), tahmidi (falënderimi i takon All-lahut) dhe tehlili (s'ka të adhuruar tjetër përvèç All-lahut); kur ju e bëni këtë, ato sillen rrëth Arshit, kanë zë sikur zëri i bletës, përmendin të zotin e këtyre fjalëve!"

Abdullah ibn Mes'udi transmeton dhe thotë: "Nëse ju flas për diçka, ju sjellim nga Kur'ani gjëra që e dëshmojnë atë, kur robi thotë: "I Lartësuar qoftë All-lahu, Falënderimi i takon All-lahut. S'ka të adhuruar tjetër përvèç All-lahut, All-lahu është më i Madhi dhe i Lartësuar qoftë All-lahu; ato i kap engjëlli dhe i fut nën krahët e tij, dhe me to ngjitet në qiell, nuk kalon pranë ndonjë grupei të engjëjve përvèç se të kenë kërkuar falje për atë që i ka thënë ato fjalë, deri sa me to të përshëndet Fytyrën e Gjithëmëshirshmit (Rahman). Pastaj Abdullahu lexoi:

﴿إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ الْأَكْلُمُ الْأَطَيْبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ بَرْفَعَةٌ﴾

"Tek Ai ngjiten fjalët e bukura, ndërsa veprën e mirë Ai e ngre Vetë."

Atij që i jepen shumë gjëra medoemos të ketë shumë më shumë!

Në fakt, pjesëtarët e gjeneratës së parë të cilët u edukuan para syve të Muhammedit s.a.v.s., dhe çdo gjeneratë nga pjesëtarë të mirëfilltë që deri më sot me përpikëri ndjek rrugën e tyre janë ato që me persona-

litetin e Muhammedit s.a.v.s. vazhdojnë rrugën e tyre në këtë botë, bindja e tij e thellë është burim i mendi meve dhe ideve të tyre, ndërkaq që bota e tij shpirtërore vazhdon edhe më tej të ndriçojë shpirtrat e tyre.

Ndjekja e tij në gjallje dhe ndjekja e trashëgimisë së tij morale dhe shpirtërore pas vdekjes së tij bën çudira. Bazë e përgjithshme është madhështia apo rëndësia e burimit.

Të dhënët shkencore pohojnë se dielli qëndron në largësi prej 150 milionë kilometra, kjo për sa i përket distancës së largësisë fizike, ndërkaq, nga aspekti kohor, ne nuk e dimë se kur kanë filluar rrezet e tij të ndriçojnë! Mirëpo, largësia e kohës dhe e vendit nuk ndikojnë në ndryshimin e fuqisë së diellit që është burim i ndriçimit, gjallërisë dhe jetës në planetin tonë.

Kështu ndodh edhe me gjurmët e Muhammedit s.a.v.s. që vazhdojnë të janë burim i vetëm i fuqisë sonë shpirtërore dhe intelektuale, gjurmët e ibadetit të tij dhe udhëheqjes së tij, gjurmët e biografisë së tij dhe thirrjes së tij, edhe përkundër kohës së gjatë dhe vendit të largët!

Mënyra se si Pejgamberi s.a.v.s. përmend All-lla-hun dhe i lutet Atij kërkon shqyrtim të thellë. Tipari racional është bazë e parë e kësaj mënyre, ndërkaq fjalët të cilat i shqiptojnë pjesëtarët e Islamit, të nxitur prej tij, janë shkencërisht të sakta. Fjalët:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، سُبْحَانَ اللَّهُ، تَعَالَى اللَّهُ

S`ka të adhuruar tjetër përveç All-llahut, i Lartësuar është All-llahu, i Madhëruar goftë All-llahu, ngërthejnë në vete konfirmimin e së drejtës dhe vërtetimin e tij në bazat më të rëndësishme të doktrinës islame. Le të

shqyrtojmë fjalët e All-llahut:

﴿مَا أَنْهَدَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذَا لَذَّهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا حَلَقَ وَلَعَلَّا بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يَصِفُونَ . عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَالَى عَمَّا يُشَرِّكُونَ﴾

“All-llahu nuk ka marrë për vete kurrfarë fëmijë (as nga engjëjt, e as nga njerëzit), nuk ka me Të ndonjë zot tjetër, pse (sikur të kishte zot tjetër), atëherë secili zot do të veçohej me atë që ka krijuar dhe do të dominonte njëri mbi tjetrin! I lartë, i pastër është All-llahu nga ato që i përshkruajnë. Ai e di të fshehtën e të dukshmen, Ai është larg atyre që ata ia shoqërojnë.” (El-Mu`minun, 91-92)

All-llahu nuk ka nënë, e as baba, as bir e as bijë, Ai është i Vetëm, çdo gjë tjetër përveç Tij është kriesë e cila i nënshtrohet çështjes së Tij, nëse Ai do e privon nga ekzistanca dhe mbetet i humbur.

Po, çdo gjë përveç All-llahut është pjesë e gjithësisë e cila mbetet të ekzistojë me ndihmën e All-llahut. Në mungesë së ndihmës së Tij gjithësia shuhet mu ashtu sikundër që shuhet drita në mungesë të rrymës.

Po, All-llahu është Një, i pashoq, s'ka ndryshim dhe fuqi pa ndihmën e All-llahut, vetëm Atij i takon e mira, sundimi dhe falënderimi.

Muhammedi s.a.v.s. është njeriu që me zërin e tij shpreh këtë fakt, njeriu që lufton më së shumti për këtë, ai arriti që me zërin e tij dhe dorën e tij të shlyejë blasfemitë dhe bestytnitë e mëdha të cilat kishin ndotur kthjellësinë e këtij besimi të pastër, ai shpëtoi turmat e mëdha të njerëzve të cilat deri atëherë kishin qëndrim të padrejtë ndaj këtij besimi.

Suksesi i Muhammedit s.a.v.s. nuk mund të haset askund, po as përpjekjet e tij, qoftë në mesin e të dërguarve apo në mesin e udhëheqësve të lartë njerëzor.

Nuk kujtoj se ndonjëri i ka tërbuar djajtë dhe kryeneçët, qofshin ata njerëz apo xhinde, ashtu si Muhammedi, i përkrahur me Zotin e tij. Ai i kundërshtoi ashpër mëkatet që i bënин këta djaj dhe kryeneçë. Ai veproi kështu ngase Zoti nuk ishte i kënaqur me atë që ata po bënин, ishte një luftëtar i vërtetë që luftonte vazhdimisht në rrugën e Tij, shkëputi të vërtetën nga e pavërteta, të drejtën nga e padrejta, udhëzimin e drejtë nga devijimi.

Muhammedi s.a.v.s. - që tërë natën e kalonte në lutje dhe ibadet - formoi ushtrinë e cila me tekbiresh çante horizontet e qiellit, dëshmonte All-llahun Një, të gjitha kriesat - i pari i tyre Muhammedi - janë robër që i nënshtrohen urdhrit të Tij, i nënshtrohen Atij që mbi ta derdh begatitë dhe mirësitë e Tij, urtësia e të cilis ka koordinuar jetën e tyre në këtë botë.

Nëse feja është zemërbutësi, ajo para së gjithash është mendje e shëndoshë, ide e mirëfilltë dhe dituri e saktë:

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمُ قَاتِلًا بِالْقُسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾

"All-llahu vërtetoi se nuk ka zot tjetër përveç Tij, edhe engjëjt e dijetarët, dhe se Ai është Zbatues i drejtësisë. Nuk ka zot përveç Tij, Fuqiplotit, të Urtit." (Ali Imran, 18)

Ne nuk bezdisemi fare nga konfirmimi i këtij fakti, sepse bota vazhdon të dëgjojë atë që thotë: Zoti ka nënë, ka baba, se treshi i shenjtë është i përbërë nga i ati, i biri dhe shpirti i shenjtë.....që, e analizuar nga çdo rrafsh shkencor, del se është fjalë boshe, që buron nga disa kokë të sëmura, blasfemi që rëndon nga iluzionet, fjalë që nuk e pati thënë dot ndonjë i dërguar

më parë, e as që i pretendon ndonjë kokë e mirëfilltë.

Ihtarët e Librit - e kam fjalën sidomos për të krishterët - nuk e duan fjalën e teuhidit. Këtë fjalë ata e kundërshtuan më parë dhe vazhdojnë ta kundërshtojnë, por ne do të qëndrojmë këmbëngulës në dëshminë tonë se Zoti është Një, derisa ta takojmë Zotin tonë me këtë dëshmi.

Transmeton Ahmed ibn Shedad ibn Evs - këtë e vërteton edhe Ubadete ibn Samit - dhe thotë: "Ishim një herë tek i Dërguari s.a.v.s. dhe tha: "*A ka në mesin tuaj ndonjë të huaj?*" Mendonte për ndonjë nga ithtarët e Librit. Jo, o i Dërguari i All-lahut", i thamë. Atëherë urdhëroi të mbylleshin dyert, dhe tha: "Çoni duart lart dhe thoni: "S'ka të adhuruar tjetër përveç All-lahut – dhe kërkoi zotimin e tyre. Ndërkohë, ne ngritëm duart për një çast. Pastaj ai tha:

الْحَمْدُ لِلّٰهِ ، الْلّٰهُمَّ إِنِّي بَعْشَى بِهَذِهِ الْكَلِمَةِ وَ أَمْرَتُنِي بِهَا وَ وَعَدْنِي عَلَيْهَا الْحَجَةَ وَ أَنْتَ لَا تُخَلِّفُ الْمِيعَادَ

"Falënderimi qoftë për All-lahun, o Zoti im, Ti më ke dërguar me këtë fjalë, më ke urdhëruar me të, me këtë fjalë më ke premtuar xhenetin, dhe Ti nuk e ndryshon premtimin; pastaj tha: "Gëzohuni, se All-lahu ua fali juve".

Shkalla e lartë e të menduarit kërkon pastërtinë e zemrës dhe çiltërinë e shpirtit. Djalli e dintë se All-lahu është Një, por nuk pranoi t'i përmabahej parimit të bindjes dhe respektit, ai nuk pranoi të përkulej, të bëhej i devotshëm dhe të injoronte unin e vet, siç nuk pranoi të mposhtte faktorët e urejtjes dhe kryelartësisë ndaj të tjerëve, ai nuk pranoi të ishte i përkushtuar i vërtetë i All-lahut.

Ndërtesa e lartë morale të cilën e ngriti Muhamme-

di s.a.v.s., mbështetet mbi bazat e zemrës së pastër. Shpresa dhe frika nga All-lahu e lidhin gjithmonë me Të. Mu për këtë i Dërguari s.a.v.s. thoshte: “*Devotshmëria* është këtu, *devotshmëria* është këtu, *devotshmëria* është këtu”, dhe bënte shenjë në kraharorin e tij”.

Përveç me rrafshin e sqarimit shkencor të këtyre fakteve, Kur`ani merret edhe me sqarimin e tyre në rrafshin shpirtëror apo moral, thënë më mirë, i trajton sjelljet.

All-lahu i Madhëruar thotë:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَيْثُ أَبِدَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومُ مُسْخَرُونَ بِأَمْرِهِ إِلَّا لَهُ الْحَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾

“Vërtet, Zoti juaj, All-lahu është Ai që i krijoi qiejt dhe tokën brenda gjashtë ditësh, pastaj qëndroi mbi Arshin, Ai e mbulon ditën me natën, që e kërkon me të shpejtë atë (mbulimin e dritës së ditës), edhe dielli, edhe hëna e edhe yjet i janë nënshtuar sundimit të Tij. Ja, vetëm Atij i takon krijimi dhe sundimi. I madhëruar është All-lahu, Zoti i botëve.” (El-A`raf, 54)

Po çfarë ka tjetër pas këtyre fakteve shkencore mbi Zotin e kohës dhe vendit?

﴿إِذْدْعُوكُمْ نَصْرًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِلِينَ﴾

“Luteni Zotin tuaj të përulur e në heshtje, pse Ai nuk i do ata që e teprojnë.” (El-A`raf, 55)

Medoemos që para All-lahut të shfaqim përuljen dhe lutjen të shoqëruar me mjerim, me heshtje të plotë - heshtja është e vëtmja gjë e cila pasqyron më së miri brendinë e njeriut dhe unin e tij -, ndërkaq kush nuk e përfill këtë normë, ai vërtet e ka tepruar dhe i ka kaluar kufijtë e Tij.

Pastaj, çfarë? All-lahu tregon se në ç'mënyrë Ai e

ka rregulluar çështjen e tokës dhe gjërat që janë në të dhe se nuk lejohet nxitja e çrregullimit të gjérave që Ai vetë i ka lënë në atë gjendje. Ne obligohemi të veprojmë sipas këtij rendi dhe veprimet tona t'i kryejmë me saktësi të plotë. Shikimi ynë duhet të mbetet ngaherë drejt qiellit duke shpresuar të mirën dhe t'i ruhemë së keqes:

﴿وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنْ رَحْمَتُ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ﴾

"Mos bëni çrregullime në tokë pas rregullimit të saj dhe luteni Atë duke pasur frikë (dënimin) dhe duke shpresuar (mëshirën). S'ka dyshim se mëshira e All-llahut është pranë të mirëve." (El-A`raf, 56)

Në një vend tjetër, në të njëjtin kapitull, All-lahu i Madhëruar thotë:

﴿وَادْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَحِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِّنَ الْغَافِلِينَ﴾

"Ti përmende me vete Zotin tënd (heshtas), me respekt e me frikë, jo me shprehje të larta, (përmende) në mëngjes e në mbrëmje dhe mos u bëj prej atyre që nuk kanë kujdes." (El-Ara`f, 205)

Të përmendurit e All-llahut në këtë ajet ka të bëjë lëvizjen e zemrës, assesi lëvizjen e gjuhës, siç mendojnë të paditurit. Lëvizja e zemrës e drejton të zotin e saj kudo që është, aty e këtu, e freskon ose e ngre lart. Nëna e Enesit - qoftë e kënaqur All-lahu me të - tha: "Më këshillo, o i Dërguari i All-llahut! Ai tha: "Largo-hu nga mëkatet, sepse largimi nga mëkatet është shpërndulja më e vlefshme; ki kujdes zbatimin e normave të obliguara, sepse ato janë xhihadi më i vlefshëm, dhe përmende shumë All-llahun, sepse nuk ke mundësi që të vijsh tek All-

llahu me gjë tjetër më të vlefshme se përmendja e Tij".

Dhikri i përmendur në këto porosi nuk ka të bëjë fare me dhikrin që e njohin kokat e të mjerëve dhe të të paditurve.

Dhikri i përmendur në këto porosi është burim i qetësisë dhe sigurisë shpirtërore kundrejt çështjeve të kësaj bote dhe vështirësive të saj. Civilizimi modern shënon rritjen e numrit të arsimuarve si dhe përhapjen e njohurive superiore, por megjithatë depresioni psikik dhe çrregullimet nervore vazhdojnë të mbesin sëmundje globale.

Cili është shkaku? Shkretimi i zemrave nga All-llahu! Zemrat e tilla nuk e përmendin Atë me qëllim që të lidhen me Të dhe të mbështeten te Ai. Si është e mundur ta përmendin Atë që nuk e njohin? Civilizimi modern ka shkëputur lidhjet me All-llahun. Njeriu modern sado që të pajiset me forcë është i dobët, sado që të pajiset me njohuri mbetet i paditur. Nevoja e tij për Zotin është sikur nevoja e fëmijës për prindërit të cilët do të kujdesen për të dhe do të jenë të butë me të.

Kujtimi i All-llahut në fatkeqësi dhe vështirësi është shpresë dhe ngushëllim për besimtarin e denjë. All-llahu i Madhëruar thotë:

﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُ الْقُلُوبُ . الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ وَخَيْرٌ مَا بِهِ﴾

"Ata që besuan dhe me të përmendur All-llahun, zemrat e tyre qetësohen; pra ta dini se me të përmendur All-llahun zemrat stabilizohen. Janë ata që besuan dhe bënë vepratë mira, ata janë të lumtur dhe kanë të ardhme të mirë." (Er-R`ad, 28-29)

Muhammedi s.a.v.s., qysh kur filloi misionin e tij,

u shqua si njeri që është i lidhur më së shumti me All-llahun, njeri që beson më fuqishëm në ndihmën dhe përkrahjen e Tij. Prej ditës që Muhammedi s.a.v.s. e filloj misionin e tij, All-llahu i Madhëruar i tha:

﴿وَادْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَّلِّ إِلَيْهِ تَبَّيِّلًا . رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّحْدُهُ وَكَبِّلَا﴾

“Po ti përmende Zotin tënd dhe përkushtoju plotësisht Atij! Zot i lindjes dhe i perëndimit, nuk ka zot tjetër përveç Atij, pra Atë merre për mbështetje.” (El-Muzzemmil, 8-9)

Prej asaj dite Muhammedi u mbështet vetëm te All-llahu dhe prej asaj dite filloj të kundërshtonte fuqitë e idhujtarisë dhe mosbesimit, nuk u dobësua e as që u përul kurrë para këtyre fuqive.

Muhammedi i mësonte njerëzit të besonin fuqishëm në butësinë dhe mëshirën e All-llahut, i vuri në dije se Ai është më i mëshirshmi ndaj tyre, bile edhe më i mëshirshëm se nëna ndaj fëmijës që e ka në gjë, pse pra largohen prej Tij, pse ikin nga Ai?

Kujtimi i All-llahut konsiderohet bazë e ndërgjegjes e cila nuk miraton mëkatet, është mbrojtës nga devijimi.

Unë njoh shumë njerëz të cilët me zë të lartë përmendin All-llahun, por unë asnjëherë nuk i kam parasysht këta, por njeriun i cili ndien mbikëqyrjen e All-llahut ndaj tij:

﴿فَلَنْقُصُّ عَلَيْهِمْ بِعْلُمٍ وَمَا كَانُوا عَابِرِينَ﴾

“Ne do t'u rrëfejmë atyre (për atë që bënë), se nuk ishim Ne që mungonim (ishim të pranishëm).” (El-A`raf, 6-7)

Nëse ky njeri synon ndonjë të keqe, përnjëherë ndalet; nëse djalli i zbukuron ndonjë vepër të shëmtuar,

zbulon shpejt mashtrimin dhe refuzon ndjekjen e tij, para tij shfaq madhështinë e Zotit të tij, çështjen e Tij, urdhrat e Tij dhe ndalesat dhe së shpejti përqendrohet në rrugën e drejtë.

Ky është ai besimtar, i pastër, i shkëlqyer dhe i përkryer, për këtë flet ajeti kur'anor:

(هُوَ أَمَّا مَنْ حَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهُوَى . فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى)

"E kush iu frikësua paraqitjes para Zotit të vet dhe ndaloj veten prej epsheve, xheneti është vendi i tij." (En-Naziat, 40-41)

Sa shumë gjuhë janë që lëvizin duke përmendur All-llahun, por që fare pak dobi kanë! Sa pak zemra ndiejnë frikën e Zotit dhe i përkulen Atij, ndërkohë që bota është më se e nevojshme për Të! Çrregullimi i çështjes së fesë vjen nga shndërrimi i saj në shprehje që shqiptohen dhe manifestime të jashtme. Islami nuk do të ketë zbatuar misionin e tij pos ditën kur do të ndërtohet ndërgjegjja e gjallë dhe brendia e pastër, ditën kur do të ndërtohen zemrat të cilat do të vëzhgojnë vazhdimisht dëshmitë Hyjnore, kudo që shfaqen, me plot dinjitet dhe respekt, ky është dhikri i vërtetë i All-llahut.

Dhikri i tillë mbisundon instinktin e lakmisë së pasurisë, ata që përmendin All-llahun nuk lejojnë që në këtë botë të mashtrohen nga pasuritë e mëdha që shtrihen kudo, këta nuk lejojnë t'i nënshtrohen karakterit të koprracisë dhe lakmisë, këta janë njerëz që pasurinë e fitojnë nga e lejuara dhe e harxhojnë për gjëra të nevojshme, këta nuk lejojnë që pasuritë e tyre të mbyllen në arka e të lënë shumë gjëra të mira që i presin ata, mone-dhat e arit dhe argjendit në jetën e tyre janë gjëra kalimtare, që udhëtojnë vazhdimisht. Në rrjetën e pasurisë,

grumbullimit dhe deponimit ranë edhe shumë njerëz të fesë, mashtrues dhe hileqarë, që ndihmuani sunduesit tiranë, që heshtën në shumë raste ndaj veprimeve të tyre të këqija, iu bënë krah filozofisë ateiste e cila bëhej gati për të sunduar, kuptohet pasi shëmtuan reputacionin e fesë dhe të atyre që flasin në emër të tij.

Muhammedi s.a.v.s. doli nga kjo botë duke mos lënë asgjë në trashëgim të familjes, pasurinë që i vinte nga shumë anë ai e shpërndante menjëherë, edukoi burra të cilët do t'i japid përparësi kënaqësisë së All-llahut ndaj gjitha défimeve të kësaj bote:

﴿فَوَيْطِعُمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حَبَّةٍ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا . إِنَّمَا تُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا تُرِيدُنَّكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا﴾

“Janë ata që për hir të Tij u japid ushqim të varvërve, jetimëve dhe të zënëve robër. Ne po ju ushqejmë vetëm për hir të All-llahut dhe prej jush nuk kërkojmë ndonjë shpërbllim e as falënderim.” (El-Insan, 8-9)

Është mrekulli e veçantë se Dhjetë të Përgëzuarit me xhenet ishin të rangut të atyre që kishin në dorë tërë botën, por për hir të All-llahut i ktheyen krahët prej saj.

Nuk është sukses të jesh i varfër dhe pa fëmijë, sukses është të jesh shumë i pasur dhe me shumë fëmijë, por asgjë nga këto të mos e preokupojnë apo largojnë njeriun nga Zoti i tij, ashtu sikundër thotë All-llahu i Lartësuar:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أُولَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعُلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ . وَأَنْفَقُوا مِنْ مَا رَزَقْنَاكُمْ مُّنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولُ رَبَّنَا أَنْوَلَّا أَخْرَجْنَا إِلَيْكِ أَحْلِي قَرِيبٍ فَاصْدِقْ وَأَكُنْ مِّنَ الصَّالِحِينَ . وَلَنْ يُؤْخَرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا حَانَ أَجْلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ﴾

“O ju që besuat, as pasuria juaj e as fëmijët tuaj të mos

ju shmangin prej adhurimit të All-llahut, e kush bën ashtu tē tillët janë mu ata tē humburit. Dhe jepni nga ajo që Ne ju kemi dhënë juve, para se ndonjërit prej jush t'i vijë vdekja, e atëherë tē thotë: "O Zoti im, përse nuk më shtyve edhe pak afatin (e vdekjes), që tē jepja lëmoshë e tē bëhesha prej tē mirëve!" Po, All-llahu kurrsesi askënd nuk e shtyn për më vonë, kur atij t'i vijë afati i vet. All-llahu është i njohur hollësish me atë që ju bëni." (El-Munafikun, 9-11)

Gjurmët e tē përmendurit të All-llahut manifestohen në sjellje dhe moral. Mjafton tē themi: tē përmendurit madhështor ngre lart çështjen e dinjitetit njerëzor, vlerën e tij, sjell vendime tē fuqishme. Përgatitja për takimin me Zotin e mbron njeriun e denjë nga padrejtësitë dhe i rregullon çështjet më me rëndësi në këtë botë.

Kush është që i njofton njerëzit me Zotin e tyre, që ua kujton njerëzve detyrat që kanë ndaj Tij, që mposht tē gjitha thashethemet e kota që hasen në rrafshin e besimit dhe që bëri tē qartë se s'ka tē adhuruar tjetër përveç All-llahut? Ai është Muhammedi s.a.v.s.! Mirëpo, si arrin ky njeri t'i drejtoj dhe shpie me sukses tē plotë gjeneratat në rrugën e drejtë?

Fillimi i misionit të tij shënon shqetësimin e banorreve të Mekës të cilët u ngritën kundër tij:

﴿وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نَزَّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمُحَمَّدٌ﴾

"Dhe ata thanë: "O ti që t'u shpall përkujtimi (Kur'an), me tē vërtetë ti je çmendur!" (El-Hixhr, 6)

E si thonë se është i çmendur kur ai tërë jetën lutftoi çmendurinë!? Ai vazhdoi me këmbëngulësi qëllimin e tij duke luftuar çmendurinë e paturpshme e cila atë kohë mbretëronte dhe me ndihmën e All-llahut themeloi shtetin e së vërtetës.

Morali i tij ishte Kur`ani, studimi i tij ishte thelbi i mendimit dhe energjia shpirtërore e ndjenjave të tij, porositë, urdhrat dhe ndalesat e tij ishin thelbi i sjelljes së tij dhe bazë e marrëdhënieve të tij me gjithë njërezit, leximi ishte kënaqësi e shpirtit të tij, kënaqësi e syrit dhe kënaqësi e Zotit të tij.

Ebu Hurejre r.a. thotë se e ka dëgjuar të Dërguarin e All-lahut duke thënë: “*All-lahu nuk i lejon askujt atë që ia ka lejuar Pejgamberit, që me zë të bukur, melodik e të lartë ta lexojë Kur'anin*”.

Çudi! Shpallja e qiellit zurret në tokë dhe shndërrohet në normë dhe moral, pastaj përsëri kthehet në qiell, por këtë herë si melodi dhe zë i bukur.

Këtu do të përmendim ndodhinë e cila flet për ndikimin e Kur'anit në shpirtin e njeriut idhujtar; Xhubejr ibn Mut'im thotë se babai i tij kishte ardhur në Medinë për të përfaqësuar delegacionin e mekasve i cili kishte ardhur për të negociuar rrëth lirimt të robërve të zënë në Luftën e Bedrit. Ishte njëri nga të parët e Mekës. Detyra të cilën kishte ardhur ishte lirimi i shtatëdhjetë krerëve kurejshit të cilët i kishte shtyrë kryelartësia të binin në duart e muslimanëve. Njeriu idhujtar thotë se, kur kishte arritur në Medinë, muslimanët kishin hyrë në xhami dhe po falnin namazin e akshamit pas Pejgamberit s.a.v.s., kurse ky kishte ngelur jashtë xhamisë! Duke qenë në këtë pozitë, ky kishte dëgjuar të Dërguarin e All-lahut që po lexonte suren Et-Tur. Atëherë kishte thënë: “Nuk kam dëgjuar ndonjë me zë më të bukur apo lexim më të bukur se ai”. Pas kësaj, ai kishte ndier se në brendinë e tij diç kishte filluar të ndryshonte, shirku i cili gjendej në

ndërgjegjen e tij kishte filluar të lëkundej dhe tronditëj, kishte ndier sikur shpallja e lexuar po i çrrënjosët mbeturinat e kufrit në shpirtin e tij dhe të gjitha po i largonte në një mënyrë tejet të ashpër.

“Dëgjova të Dërguarin s.a.v.s. duke lexuar në namazin e akshamit suren Et-Tur, e kur arriti në këtë ajet:

﴿أَمْ حَلَقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالقُونَ . أَمْ حَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِلَّا يُوقِنُونَ﴾

“A mos u krijuam prej kurgjësë, apo ata vetë janë krijues? A mos ata i krijuan qiejt e tokën? Jo, por ata nuk janë të bindur.” (Et-Tur, 35-37) - Zemra desh të fluturonte (të dilte jashtë)...!!”

Dëgjimi i tij i këtyre ajeteve - duke qenë idhujtar - ishte shkak i hyrjes së tij në Islam.

Le të qëndrojmë për një moment këtu; surja Et-Tur është sure mekase (e zbritur në Mekë) dhe nuk është çudi që aty është lexuar qindra herë. Vallë njeriu nuk e ka dëgjuar më parë? Me siguri, por atje idhujtarët kishin vendosur që në tubimet e Kur'anit të bënин zhurmë dhe tollovi, që të mos lejonin të depërtonin domethëniet e tij në zemrat e tyre e të besojnë në All-lahun.

Me siguri se edhe më parë e kishte dëgjuar, por fanatizmi dhe kokëfortësia e kishin larguar nga e vërteta. Lufta e Bedrit bëri që kurejshëve t'u priteshin kthetrat, në zemrat e tyre të zinte vend udhëzimi i mirëfilltë dhe modestia, andaj edhe filluan të mendonin për atë që dëgjonin.

I kam shqyrtuar me vëmendje të plotë ajetet të cilat tronditën zemrën e njeriut dhe i çrrënjosën prej saj mbeturinat e idhujtarisë dhe fanatizmit. Në shpirtin tim u përtëri ndjenja e mësimeve Hyjnore, ajete të

shkurtra, por me një ton të mprehtë dhe serioz!

Këto ajete u përngjajnë çelësave të përpiktë që hapin depot e mëdha, domethëniet që sulmojnë zemrën u përngjajnë stuhive të fuqishme, shprehja "A mos" përsëritet plot pesëmbëdhjetë herë, shprehja që pason pas gjérave që shkaktojnë habi apo kanë për qëllim tërheqjen e vërejtjes.

Shpirti njerëzor kënaqet në përqafimin e këtyre ndjenjave të cilat nga ai do të shmangin moskujdesin (gafletin) dhe do ta detyrojnë të ketë kujdes.

(فَذَكْرٌ فِي أَنْتَ يَعْنُتُ رَبَّكَاهُنْ وَلَا مَحْنُونْ)

"Pra ti përkujto (me Kur'an) se me dhuntinë e Zotit tënd ti nuk je as faltar, as i çmendur".³

(أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ تُرَبَّصُ بِهِ رَبِّ الْمُثُونِ . قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُتَرَبَّصِينَ)

"E ata thonë: "Ai është poet, po presim kohën ta zhdukë".⁴ Thuaj: "Pritni, se edhe unë do të pres me ju".

(أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَخْلَامُهُمْ بِهَذَا)

"A mendjet (iluzionet) e tyre po u urdhërojnë për këtë".⁵

(أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ)

"... apo ata janë popull renegat"?⁶

(أَمْ يَقُولُونَ نَقُولُهُ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ . فَلَيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مَتَّلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ)

"A mos ata thonë: "Ai (Muhammedi) e trilloi!" Jo, por ata nuk besojnë. Pra, nëse ata janë të drejtë, le ta sjellin një ligjërim si ai."⁷

³ Muhammedi është i dërguari i natyrës së shëndoshë dhe veprimit të saktë e të peshuar.

⁴ Po presim kohën ta zhdukë; fatkeqësitet e kohës, fatkeqësia e vdekjes; por le të presin, ditët që po vijnë do të nxjerrin në shesh se cili do të jetë i zhdukur?!

⁵ Nuk është kjo logjika e shëndoshë e mendjes.

⁶ Kjo është padrejtësi dhe mendjelehtësi.

⁷ Mendojnë se Kur'ani është thënie e njeriut, pra le të sjellin edhe ata një të

﴿أَمْ حَلَقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ﴾

"A mos u krijuan prej kurgjësë"

﴿أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ﴾

"... apo ata vetë janë krijues?"⁸

﴿أَمْ حَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقَنُونَ﴾

"A mos ata i krijuan qiejt e tokën. Jo, por ata nuk janë tē bindur."⁹

﴿أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ﴾

"A mos ata i kanë depot e Zottit tēnd,"¹⁰

﴿أَمْ هُمُ الْمُصَيْطِرُونَ﴾

"... apo ata i mbizotërojnë?"¹¹

﴿أَمْ لَهُمْ سُلْطَنٌ يَسْتَمِعُونَ فِيهِ فَلَيْلَاتٌ مُسْتَمِعُهُمْ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ﴾

"A mos kanë ata shkallë tē larta që me to tē përgjojnë? Pra, përgjuesit e tyre le tē sjellin fakt tē sigurt!"¹²

﴿أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنُونَ﴾

"A mos vajzat janë tē Tij, kurse djemtë tuaj?"¹³

﴿أَمْ نَسَأَلُهُمْ أُخْرًا فَهُمْ مَنْ مَغْرِمٌ مُتَّقْلِلُونَ﴾

"A mos ti u kérkon atyre shpérblim, e ata janë tē ngarkuar me tagër?"¹⁴

ngjashëm si ky Kur'an, le tē ballafaqohen me sfidën.

⁸ A janë krijuar nga asgjëja? Zeroja (asgjëja) nuk është e mundur tē krijojë gjë.

⁹ Vallë është krijuar vetë embrioni në barkun e nënës dhe kështu ka krijuar shikimin dhe dëgjin? E pamundur është!

¹⁰ A jemi ne ata që krijuam qiejt lart kurse tokën e krijuam tē jetë poshtë?

¹¹ All-llahu është Ai që e zgjodhi Muhammedin pér tē dërguar, ç'kanë që ndërhynë në këtë ndarje, vallë mos i kanë depot e mëshirës në duart e tyre?

¹² Nëse kanë shkallë atëherë le tē ngjiten lart në qiell dhe le tē zbresin vetë shpalljen? Vallë posedojnë fuqi e aftësi pér tē rregulluar çështjet e kriesave në tokë dhe qiej?!

¹³ Idhujtarët supozojnë se zotat e tyre janë bijat e Zottit edhe pse vetë nuk i dëshirojnë pér fëmijë femrat.

¹⁴ Ti me thirrjen tēnde nuk u kérkon atyre pasuri, as shpérblim e as pozitë, ç'kanë pra që hidhërohen?

(أَمْ عِنْدُهُمْ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْسِبُونَ)

"A mos te ata janë fshehtësitë, e ata i shkruajnë?"¹⁵

(أَمْ لَا يَرِدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمُكَبِّدُونَ)

"A mos po të kurdisin ndonjë kurth, po ata që nuk besuan bien vetë në kurth."¹⁶

(أَمْ لَهُمْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ)

"A mos kanë ndonjë zot pos All-lahut? I lartë është All-lahu nga ai që ata i shoqerojnë."¹⁷

Transmetohet nga Hafidh Ebu Bekr ibn Ebi Dunja që thotë: "Një natë Omeri r.a. doli të vëzhgonte gjendjen e Medinës, kaloi pranë shtëpisë së një muslimani që po falej dhe qëndroi një kohë duke dëgjuar leximin e tij. Njeriu leksi:

(وَالظُّورِ . وَكِتَابٌ مُسْطَوْرٌ . فِي رَقٍ مُنْشُورٍ . وَالْيَتْمَىٰ الْمَعْمُورِ . وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ
وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ . إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ)

"Pasha Turin. Dhe librin e shkruar në rreshta", e derisa arriti tek ajetet: "Është e vërtetë se dënim i Zotit tënd do të ndodhë patjetërë. Atë nuk ka kush ta largojë". Pasi e dëgjoi, Omeri tha: "Betim, pasha Zotin e Qabes, i vërtetë". Atëherë zbriti nga kali i tij dhe u mbështet pranë një muri - i frikësuar dhe i trishtuar - qëndroi një kohë dhe pastaj u kthye në shtëpi. Një muaj ishte i sëmurë, njerëzit e vizitonin por nuk e dinin se çfarë sëmundje kishte! Qoftë i kënaqur All-lahu me të.

Omeri, udhëheqësi i besimtarëve, i vëzhgon banorët e Medinës, kraharori i tij është i mbushur me

¹⁵ Kur'anë është nga bota e gjabit, si do të arrijnë këta nivelin e kësaj bote?

¹⁶ Nëse sot bëjnë kurthe, nesër me siguri do të mposhten.

¹⁷ Çdo gjë është krijesë që i nënshtronhet All-lahut, çdo i adhuruar tjetër përvëç All-lahut është trillim dhe gënjeshtër. Ajetet janë të sures et-Tur, 29-43

frikë nga All-llahu, ecën nëpër rrugët e Medinës duke vëzhguar gjendjen e çdonjërit prej tyre, hap veshët pér të dëgjuar se çfarë është duke ndodhur. Njeri madhështor që bart brengat e gjithë popullit, natën rri pa gjumë sepse ka parasysh llogarinë që duhet dhënë para All-llahut që ka marrë në duar çështjet e popullit. Ndjenjat e tij të tendosura ishin si lënda djegëse që pret flakën të ndizet, dhe kur dëgjoi:

﴿إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ﴾

“Është e vërtetë se dënim i Zotit tënd do të ndodhë patjetër”, kuptoi se mjaftonte vetëm kjo që të frikësohej zemra e tij, të ndryshohej e të zbehej fytyra e tij, që nga sytë e tij t’i rridhin lotët, të kthehej në shtëpi i sëmurë, pa pasur asnje sëmundje përveç frikës së All-llahut.

Omeri - dashtë All-llahu - do të ringjallet në mesin e atyre që do të jenë të sigurt. Si të mos jetë kështu kur ai është ndër të parët e dhjetë të përgëzuarve me xhenet, mirëpo ndërgjegjja e ndjeshme nuk është e qetë dhe e sigurit derisa ta takojë All-llahun dhe të japë llogari pér atë që ka zbatuar dhe që ka plotësuar. E kujtova këtë ndodhi ngaqë shumë herë hidhërohem kur shoh se si njerëzit tubohen rrëth një lexuesi që rri i qetë dhe me zë të bukur lexon Kur'an, kur ja, ata që janë përreth tij thonë me zë të lartë dhe me mendjelehtësi fjalë të pakuptimta, nuk kuptojnë dot gjë nga domethëniet e tij, as që marrin mësim, tubimi i Kur'anit pér ta është shndërruar në një tubim dëfrimi dhe humbje kohe, i shëmtoftë All-llahu!

Sa e dëmtuan muslimanët librin e All-llahut dhe të përmendurit e Tij!!

Ajetet e suret Et-Tur të cilat trishtuan zemrën e njeriut idhujtar dhe e udhëzuan drejt besimit në All-lahun - zemër e njeriut që kupton - fillojnë me një ofensivë të qartë:

﴿فَذَكُّرْ فَمَا أَنْتَ بِعْنَتْ رَبِّكَ بِكَاهِنْ وَلَا مَحْتَوْنْ﴾

"Pra ti kujto (me Kur'an) se me dhuntinë e Zotit tënd ti nuk je as faltar, as i çmendur". Ky kujtim i qartë do të thotë krijim i një mënyre të re të jetuarit, ndërtim i një jete të rangut të mirëfilltë dhe nivelit të lartë mbi gërmadhat e jetës së pakuptimtë.

Jetë e cila do të merr formë tjeter nga ajo që ishte më parë, fillim i marrëdhënieve të reja me All-lahun, marrëdhënie ku do të këmbehen vlerësimi dhe kënaqësia - nëse bënë të themi kështu, e All-lahut i takon shembulli më i lartë. Kujtoj se këtë që thamë mund ta hasim në hadithin e njobur kudsij: "Vërtet All-lahu i Madhërishëm ka thënë: "Kushdo që tregon armiqësi kundër mikut (velij) Tim, unë do t'i shpall luftë. Me asgjë robi Im nuk mund të më afrohet më mirë, pos me atë që Unë e kam obliguar dhe robi Im më afrohet vazhdimi me vepra të mira (nafise), derisa ta dua, e kur ta dua, Unë bëhem veshi i tij me të cilin dëgjon; syri i tij me të cilin sheh, dora e tij me të cilën sulmon fuqishëm, këmba e tij me të cilën ecën. Ky nëse më kërkon diç, do t'ia jap, e nëse kërkon mbrojtje nga Unë, do ta mbroj".

"All-lahu i Madhëruar thotë: "Unë jam pranë robit Tim ashtu si më mendon; nëse më përmend me vete, do ta përmend me veten Time, nëse më përmend në grup, do ta përmend në një grup më të mirë se ata, e nëse më afrohet një pëllëmbë, do t'i afrohem një krah, nëse më afrohet një krah, do t'i afrohem një pashë, e nëse më vjen duke ecur, do t'i shkoj duke vrapiuar".

Imam Ahmed transmeton: "... *dhe All-lahu shpejton me falje*".

Të përmendurit e All-lahut në këto hadithe të njo-hura ka si qëllim orientimin e njeriut drejt All-lahut me vendosmëri të thellë, si dhe orientimin e All-lahut drejt tij mu për këtë, e s'ka dyshim se orientimi i All-lahut drejt njeriut është më i vlefshëm dhe më madhështor.

Le të dëgjojmë të Dërguarin e fundit Muhammed s.a.v.s. se ç'fjalë të ndritshme thotë në këtë rrafsh:

"Dy fjalë janë, të lehta në gjuhë e të rënda në peshojë, të dashura për të Gjithëmëshirshmin (Rahman): "Subhanallahi ve bihamdihi" (i lartësuar qoftë All-lahu, Atij të Cilit i takon lavdërimi), dhe Subhanall-lahi-l-adhim (i lartësuar qoftë All-lahut, Atij të Cilit i takon madhështia".

"Pastërtia është gjysma e imanit (besimit), el-hamdu li-l-lahi (falënderimi All-lahut) ia plotëson (besimtarit) peshojën (e veprave), subhanall-lahi velhamdu li-l-lahi (lavdia dhe falënderimi All-lahut) e mbush çdo gjë mes qiejve dhe tokës, namazi është dritë (e zemrës), sadakaja (lëmosha) është dëshmi (e besimit), durimi (sabri) është shkëlqim, kurse Kur'an është argument për ty ose kundër teje. Çdo njeri, kur gdhin, shpirtin e vet e shet, e shpëton ose e shkatërron".

Ibn Ebi Evfi thotë: "Një njeri erdhi tek i Dërguari dhe i tha: "O i Dërguari i All-lahut, unë vërtet jam përpjekur për ta mësuar Kur'anin, por nuk kam mundur, më mëso pra diçka që do të më zëvendësojë Kur'anin. I Dërguari i tha: "Thuaj: "I Lartësuar qoftë All-lahu, falënderimi i takon All-lahut. S'ka të adhuruuar përvëç All-lahut, All-lahu është më i Madhi". Në transmetim tjetër është shtuar: "S'ka ndryshim e as forcë përvëç me ndihmën e All-lahut". Atëherë njeriu tha: "O i Dërguari i

*All-llahut, kjo vlen për Zotin tim, ndërsa unë çfarë kam?
Ai tha: "Do të thuash:*

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاغْفِي وَارْزُقْنِي

"O Zoti im, më fal mua, më mëshiro, më jep shëndet dhe më furnizo - kujtoj se tha: dhe më udhëzo". Njeriu u largua, ndërsa i Dërguari i All-llahut tha: "Shkoi njeriu, por të dini se ka mbushur duart plot me të mira".

Hadithet që kanë të bëjnë me këtë kapitull janë në numër të madh. Ai që dëshiron të shkruajë mbi të Dërguarin Muhammed në rrafshin moral bindet se e tërë jeta e tij është vetëm moral; ai që dëshiron të shkruajë në rrafshin e xhihadit do të bindet se e tërë jeta e tij është vetëm xhihad; ndërsa ai që dëshiron të shkruajë në rrafshin e dhikrit do të bindet se tërë jeta e tij është vetëm se dhikë.

Autoriteti i madh i këtij të Dërguari bën që studuesit e tij të mbesin në fund të molisur dhe të pamundur. Pra, i lartësuar qoftë Ai që e dërgoi Muhammedin si mëshirë për gjithë botët.

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا كَثِيرًا حَالَدًا مَعَ خُلُودِكَ وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا لَا مُتَنَاهِي لَهُ دُونَ عِلْمِكَ وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا لَا مُتَنَاهِي لَهُ دُونَ مُشَبِّكَ وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا لَا أَخْرَى لِقَائِلَهِ إِلَّا رِضَاتُكَ

"O Zoti im, Ty të qoftë falënderimi, falënderimi i shumtë, i përjetshëm sa edhe përjetshmëria Jote, Ty të qoftë falënderimi, falënderimi pa mbarim aq sa nuk ka mbarim dituria Jote dhe Ty të qoftë falënderimi, falënderimi pa mbarim aq sa nuk ka mbarim vullneti Yt, dhe Ty të qoftë falënderimi, falënderimi që nuk ka shpërblim tjetër për atë që e thotë vetëm kënaqësia Jote".

I Dërguari i mëshirës dhe i Dërguari i luftës

Njeriu i mençur nuk ka mundësi ta akuzojë Muhammedin se me misionin e tij deshi të krijonte mirëqenie në pasuri, apo mirëqenie në pozitë, ose të përfitonte ndonjë të mirë nga të mirat e kësaj bote.

Siç është e njohur ngajeta e tij, ai ishte njeri, zëri i të cilishtonte lart duke konfirmuar njëshmërinë e All-lahut dhe madhështinë e Tij, njeri që fare nuk duronte t'i përshkruhej All-lahut rival tjetër apo ndërmjetësues, njeri që me dëshirë të flaktë zbatonte urdhrin e Tij, respektonte shpalljen e Tij dhe nxiste dëshirat e njerëzve drejt normave të caktuara për ta.

Ai brengosej - deri në atë masë që sëmurej - për gjërat që i shihte, brengosej për largimin e njerëzve injorantë nga ai, ai ndiente keqardhje kur shihte se si ata vazhdojnë në rrugën e tyre të verbër, por All-lahu ia bëri me dije se është i obliguar vetëm të kumtonte shpalljen, vetëm kaq e asgjë tjetër:

﴿فَمَا أُزْفَكَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتُشْفَقَىٰ . إِنَّ اللَّهَ لَمَن يَخْشِي﴾

“Ne nuk ta shpallëm Kur'anin për të të munduar ty. Ta shpallëm vetëm këshillë (kujtim) për atë që frikësohet.”
(Ta Ha, 2-3)

All-lahu i Madhëruar gjithashtu e vuri në dijeni se nuk është e mundur që njerëzit të udhëzohen në rrugën e drejtë me shtrëngim, se dëshira dhe sinqeriteti nuk e shtyjnë ta bëjë këtë veprim:

﴿وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمِنَّ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلُّهُمْ حَمِيعًا أَفَأَنْتَ نَجِيرُهُ النَّاسُ حَتَّىٰ يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ﴾

"Sikur tē kishte dashur Zoti yt, do t'i besonin çka janë nē tokë që tē gjithë. Ti do t'i detyrosh njerëzit tē bëhen besimtarë?" (Junus, 99)

Mirëpo, ihtarët e feve tē tjera ndien rrezik nga misioni i ri. Ata panë se po ta linin tē zotin e këtij misioni tē fliste, kjo do tē thoshte se njerëzit do tē largoheshin nga feja e tyre. Islami ka afërsi tē plotë me shpirtin njërežor, a nuk është Islami zëri i natyrës? Mendja e njeriut e pranon me shpejtësi, kurse zemra e përqafon menjëherë. Mu për këtë, armiqtë e Islamit përdorën shumë mënyra për ta penguar atë dhe për t'i mbajtur larg tē tjerët nga ai.

Sikur tē lejonin këto mënyra pengimi krahasimin e argumenteve të njërsës dhe tjetrës palë, Islami do ta mirëpriste këtë luftë dhe do tē ishte i sigurt në përfundimet e saj.

Por jo.....çështja vazhdoi tē merrte karakter kërcënues dhe sfidues. Të fuqishmit nuk dinë tē praktikojnë rrugë tjetër pos kësaj rruge:

﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرَسُولِهِمْ لَتُخْرِجُنَا أَوْ لَنَعُودُنَّ فِي مِلَّاتِنَا﴾

"Ata që mohuan tē dërguarit e vet, thanë: "Për Zotin, ne do t'ju dëbojmë nga vendi ynë, ose ju domosdo do tē ktheheni në fenë tonë!" (Ibrahim, 13)

Veprimi i tillë me karakter tē theksuar kërcënues dhe sfidues e detyroi tē Dërguarin durimtar dhe këmbëngulës tē merrte hapa konkretë për tē mbrojtur misionin e tij. Në këtë mënyrë ai do tē duhej tē mbronte edhe njerëzit tē cilët kishin vuajtur dhe ishin torturuar për faktin se kishin përqafuar fenë e tij.

Muhammedi ishte një njeri i cili në dorë mbante kandilin që ndriçonte jo vetëm rrugën nëpër të cilin ai ecte, por edhe rrugën e të tjerëve pranë tij. Ata që nuk deshën të ecnin në rrugën e ndriçuar i bënë padrejtësi vetes së tyre, në rrugën e errët u ballafaquan me humnera dhe rreziqe të mëdha:

﴿قَدْ جَاءَكُمْ بِصَارِبٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِفْسِيهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا﴾

“Juve ju erdhën argumente të qarta nga Zoti juaj e kush i sheh (kuption) ai e ka për vete, e kush verbërohet, ai e ka për të zezën e vet.” (El-En`am, 104)

Mirëpo, çfarë duhet bërë nëse ndonjë mendjelehtë që do errësirën tenton ta bëjë copë kandilin që ndriçon rrugën? Çfarë duhet bërë nëse ai dëshiron ta shuaj dritën që ndriçon? A nuk është e drejtë që ky njeri të luftohet me qëllim që udhëzimi ndriçues të ngelë në dorë dhe të ndriçojë rrugën time dhe të të tjerëve?

Muhammedi nuk bëri tjetër pos kësaj:

﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمْنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذَبَ وَهُوَ يُدْعَى إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ . يُرِيدُونَ لِيُطْفَأُوا نُورُ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتَّمِثُ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ . هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينُ الْحَقِّ لِيُظَهِّرَهُ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ﴾

“E kush është më mizor se ai që për All-llahun shpif gënjeshtren, kur ai thirret në fenë islamë; po All-llahu nuk i ofron udhëzimin për në rrugën e drejtë popullit zullumqar. Ata duan ta shuajnë dritën e All-llahut me gojët e tyre, po All-llahu e plotëson (e përhap) dritën e vet, edhe pse eurrejnë jobesimtarët. Ai (All-llahu) është që e dërgoi të Dërguarin e vet me udhëzim të qartë e fé të vërtetë për ta bërë mbizotëruesh mbi të gjitha fetë, edhe pse idhujtarët e urejnjë.” (Es-Saff, 7-9)

Ata që përkrahin politikën e thyerjes së kandilave që ndriçojnë rrugën janë njerëzit që urejnjë më së shumti Muhammedin, këta urejnjë misionin me

të cilin erdhi ai, këta e dinë fort mirë se drita që ka Muhammedi në dorë është armiku i tyre, sepse ajo dritë shpalos gënjeshtrat e tyre, siç e dinë fort mirë se vetëm në dritën e lirisë së të menduarit njeriu është i gatshëm të refuzojë parimin e besimit në trinë e shenjtë, po edhe nëse ai pranon t'i thuhet se: trekëndëshi është një vizë e drejtë! Vetëm në dritën e Muhammedit njeriu arrin të mohojë fanatizmin e popullit hebraik i cili mendon se Zoti është i tyre dhe i popullit të tyre, popull që tallet me popujt e tjerë, popull i cili asnjëherë nuk flet mbi Ditën e Fundit dhe jetën e botës tjetër. Mbi këtë ata nuk thanë asnje fjalë.

Muhammedi nuk u dorëzua. Ai vazhdoi të mbante në dorë kandilin e pashuar që bënte dritë, vazhdoi të thërriste në fenë e tij. Le të shikojmë vallë në këtë thirrje të tij, mund të gjendet ndonjë gjurmë që shpalos lavdinë e tij personale, apo ndonjë gjurmë të lakmisë së kësaj bote?

Kujtoj se në historinë njerëzore nuk mund të hasim njeri i cili flet më ëmbël për All-llahun, njëshmërinë e Tij, domosdoshmërinë e njeriut për të arritur kënaqësinë e Tij!

Pastaj, le të vështrojmë luftën të cilën ai e zhvillon në fushëbetejë, vallë e shohim të mbështetur në forcën e tij apo të mbështetur në forcën e All-llahut dhe përkrahjen e Tij?! Vallë ky njeri dëshiron diçka tjetër përveç të ngrejë lart emrin e All-llahut?

Mos vallë e kemi parë duke thënë ndonjëherë "mjerë i mposhturi", apo të bëjë që rrëthanat ta thonë këtë? Apo se kontribuoi në vendosjen e lirisë së plotë

fetare, pasi ua shkurtoi thonjtë e gjatë tiranëve dhe shtypësve?

Le të kërkojmë që vetë historia të flasë për këtë.

Lufta e Bedrit ishte lufta e parë që ndodhi ndërmjet Islamit dhe idhujtarisë, pesëmbëdhjetë vjet pasi kishte filluar thirrja. Çfarë ishte gjendja e muslimanëve gjatë kësaj periudhe? Cak i volitshëm i çdonjërit që dëshironte nëpërkëmbjen e tyre, njerëz që nuk gëzonin të drejtat elementare të jetës.

I Dërguari i All-lahut mbështetet në All-lahun, prej Tij kërkon fuqinë dhe përkrahjen, vetëm Atij ia parashtron pamundësinë për të bërë diçka! Injorantët nuk pranuan në asnje mënyrë ta njihnin ekzistimin e qenies së quajtur Islam, atë e konsideruan fe të cilën e pranon shoqëria e paditur.

Muslimanët u larguan nga Meka - më parë njihej si vend i qetë e i sigurt - idhujtaria filloi t'i tregonte thonjtë e saj dhe fill pasi realizoi atë që deshi ajo shpalli se nënçmimi dhe internimi jashtë vendit është fati i çdonjërit që hyn në Islam. A thua do t'i qortojë dikush muslimanët po qe se rrinë duarkryq dhe nuk i bëjnë rezistencë kësaj sfide? Vallë do t'i qortojë dikush këta nëse me fuqitë e tyre të pakta vendosin të qëndrojnë në rrugë dhe të kundërshtojnë fuqitë kundërshtare?

Dhe ç'të bëjnë? Të shpresojnë se do të gjejnë rrugëdalje në të nesërmen e panjohur! Dhe rrugëdalja erdhi nga nuk e priste askush, nga nuk shpresonte dot njeri. Rrethanat që mbizotëronin atëbotë ua imponuan muslimanëve Luftën e Bedrit pa u përgatitur fare për të. Një grup i muslimanëve nuk e mirëpriti këtë luftë të imponuar, duke pasur parasysh se nuk

kishin bërë përgatitjen dhe planifikimin e duhur. Ndërkaq, idhujtarët u hodhën në luftë, të bindur se do ta mundnin Islamin, do t'i shkatërronin fuqitë e tij dhe do t'i bënин varrin një herë e përgjithmonë.

I Dërguari s.a.v.s. e dinte mirë se ballafaqimi me idhujtarët është i domosdoshëm, se përpjekjet e kaluara (vuajtjet dhe mundimet e së kaluarës) të hidhura sot kishin arritur kulmin e tyre, se vendimi i All-llahut do të zbatohet në këtë fushëbetëjë të cilën e ka përgatitur kaderi i Tij madhështor. Pas kësaj, i Dërguari s.a.v.s. iu drejtua All-llahut duke kërkuar prej Tij ndihmë dhe mbrojtje.

Ibn Abasi thotë: "Në Bedër, i Dërguari s.a.v.s., i ulur në tendën e tij që u ngrit për të, tha:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْدُكُ عَهْدَكَ وَوَعْدَكَ، اللَّهُمَّ إِنِّي شَفِتَتُ لَمْ تُعْبَدْ بَعْدَ الْيَوْمِ.

"O Zot, ma realizo atë që ma premtove, o Zot, nëse Ti do, mund të bësh që, prej sot, kurrë më askush të mos të adhurojë."

Pastaj erdhi Ebu Bekri r.a., e mori për dore dhe i tha: "O i Dërguari i All-llahut, të mjafton e gjithë kjo lutje Zotit se Ai gjithsesi do ta realizojë atë që ta ka premtuar. Pejgamberi s.a.v.s. doli nga tenda duke thënë:

﴿سَيِّئَتْ حَمْنَعٌ وَيُؤْلُونَ الدُّبُرَ. يَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَدْهَى وَأَمْرٌ﴾

"Grupi, do të pësojë disfatë dhe ata do të kthehen prapa. Por jo, afati i tyre është kiameti, e kiameti është edhe më i vështirë, edhe më i hidhur." (El-Kamer, 45-46)

Në një transmetim tjeter thuhet: "Pejgamberi s.a.v.s. u kthye kah kibleja duarzgjatur për ta lutar All-llahun me fjalët:

اللَّهُمَّ أَنْجِرْ لِي مَا وَعَدْتَنِي، اللَّهُمَّ أَتِ مَا وَعَدْتَنِي، اللَّهُمَّ إِنْ تَهْلِكْ هَذِهِ الْعِصَابَةَ مِنْ أَهْلِ الْإِسْلَامِ لَا تُعْبِدْ فِي الْأَرْضِ

"O Zot, ma realizo atë që ma premtove, o Zot, ma jep atë që ma premtove, o Zot, nëse zhduket ky grup i pjesëtarëve të Islamit, nuk do të adhurojnë më në tokë". Vazhdoi ta luste All-lahun me duart e ngritura e i kthyer nga kibleja, gjersa i ra prej shpatullave pjesa e epërme e teshave (rida).

I Dërguari i All-lahut e dinte se kurejshët kishin ardhur për të luftuar Islamin të shtyrë nga kryelartësia dhe padrejtësia, siç e dinte se muslimanët një kohë të gjatë duruan skamjen dhe mjerimin, por qëndruan të pathyeshëm në fenë e përqafuar, i qëndruan karshi kokëfortësisë së ashpër. I Dërguari s.a.v.s., para se të fillonte lufta e pritur, shikoi gjendjen e tyre dhe tha: *"O Zot, ata janë të uritur, pra ushqëji.....o Zot, ata janë këmbëzbathur, pra ndihmoju.....o Zot, ata janë të zhveshur, pra veshi"*.

Besimi në All-lahun i kishte bërë të duronin tërë ato vite që kishin kaluar dhe për hir të këtij besimi këta duruan vështirësi të papara.

Askush nuk e dinte se All-lahu i Lartësuar kishte urdhëruar ndryshimin e situatës në tërësi. Ai i nxiti kurejshët të hynin në një luftë për të cilën nuk kishin fare nevojë, ndërsa muslimanët i vuri para një sprove reale nga e cila nuk do të kishin mundësi të iknin, sprovë reale me të cilën duhej ballafaquar. Po pse?

هُوَ يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُحَقِّقَ الْحَقُّ بِكَلِمَاتِهِ وَيُقْطِعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ . لِيُحَقِّقَ الْحَقُّ وَيُنْهَا الْبَاطِلُ
وَلَوْ كَرِهَ الْمُحْرَمُونَ

".....All-lahu dëshiroi që me prentimet e Tij ta ven-

doste tē vērtetēn, e tē zhdukte nē themel mbeturinēn e mo-huesve, ta forconte tē vērtetēn e ta çrrēnjoste tē kotēn, edhe pse kētē e urrenin kriminelēt." (El-Enfal, 8-9)

Po, i Gjithëmëshirshmi iu përgjigj tē Dërguarit dhe lutjes së tij pér ndihmë. Fitorja që befasoi tē gjithë erdhi si një stuhi e fuqishme e cila rrëmbeu ashpér forcën e mosbesimit, duart e muslimanëve i shpërbleu duke i mbushur plot me tē mira, ndërsa fytyrat e tyre filluan tē buzëqeshnin dhe nē to tē shihej gëzimi.

Fitorja nē Bedér ishte fillim i një periudhe tē re tē xhihadit ushtarak, fillim i bashkimit tē fuqive kundërshtare tē cilat dëshironin tē çrrēnjosnin dhe tē shkatërronin Islamin.

Pas kësaj, i Dërguari dhe shokët e tij vazhduan punën pér hir tē Zotit tē tyre dhe Ahiretit që po i pris-te. Lakmitë e kësaj bote nuk ishin shpresë e këtyre burrave tē mëdhenj! Vdekja pér hir tē parimeve madhështore ishte dëshira e tyre e vetme. Fryti i vetëm i mbjellë nē zemrat e tyre nga ana e tē Dërguarit ishte fundi më i këndshëm (më i gëzuar) me tē cilin besim-tari do ta përfundonte jetën e tij!

Muslimanët qëndruan tē lidhur fort me këtë parim madhështor. Edhe nē ditët e mirëqenies dhe tē shëndetit tē plotë, edhe kur janë tē sigurt e tē shëndoshë këta e lusin All-llahun tē bien shehid, siç thotë i Dërguari s.a.v.s.: "*Kush kërkon prej All-llahut vdesjen nē luftë, i singertë nē këtë që kërkon, e pastaj vdes (duke mos marrë pjesë nē luftë) ose vritet, do tē ketë shpërblimin e shehidit*".

Ai gjithashtu thotë: "*Kush kërkon prej All-llahut shehidllëkun (vdekjen nē luftë), i singertë nē këtë që kërkon,*

All-llahu do t`i mundësojë t`i arrijë shkallët e shehidëve, edhe nëse vdes në shtratin e tij”.

Ky përkushtim i plotë ndaj All-llahut bëri që më vonë të formohej Umeti që do të qëndrojë pas të Dërguarit të tij dhe do të ndihmojë dhe përkrahë të vërtetën, do të luftojë për hir të kësaj të vërtete, nuk do të çajë kokën për gjërat e kësaj bote. Shumë herë bota për ta ishte shumë e butë dhe e mëshirshme në krahasim me obligimet që i lidhnin me të dhe në të ndiheshin të huaj. Transmeton Enes ibn Maliku që thotë: “Pejgamberi s.a.v.s. erdhi për të parë mihjen e hendekut rrëth Medinës dhe i pa muhaxhirët dhe ensarët duke mihur, gjersa bënte mëngjes i ftohtë. Kur i pa në atë gjendje, të lodhur e të uritur, tha: “O Zoti im, me sigurijeta e vërtetë ështëjeta e Ahiretit, fali ensarët dhe muhaxhirët”.

Ensarët dhe muhaxhirët mihnin hendekun ndërsa dheun e bartnin në shpinë. Më pas filluan të thoshin: “Ne jemi ata që Muhammedit iu betuam në xhihad të përhershëm derisa të jemi gjallë”.

Pejgamberi s.a.v.s. donte që lufta të ishte vetëm për All-llahun, assesi për ndonjë të mirë të kësaj bote. Ai nuk u lejonte shokëve të vet të parët ta ndiznin luftën me kundërshtarët e tyre apo të parët t`i inicionin rrëthanat që do të nxisnin konfliktin me ta. Nga Abdull-llah b. Ebi Ewfa r.a. transmetohet se i Dërguari i All-llahut s.a.v.s. një ditë, kur u përlesh me armikun, ka pritur diç deri në perëndim të diellit, pastaj është ngritur mes njerezve dhe ka thënë: “O njerëz, mos e dëshironi përleshjen me armikun, por luteni All-llahun për shëndetin tuaj. Veçse, kur të përlesheni me armikun, atëherë bëhuni të durueshëmi dhe dijeni se xheneti është nën hijet e shpatave”. E pastaj tha:

اللَّهُمَّ مُنْزِلُ الْكِتَابِ، وَمُحْرِي السُّحَابِ، وَهَازِمُ الْأَخْزَابِ، اهْزِمْهُمْ وَانصُرْنَا عَلَيْهِمْ

"O Zoti im, Shpallës i Librit, Lëvizës i reve, Shpartallues i aleatëve. Shpartalloi dhe na ndihmo kundër tyre".

Diku tjetër përmendet të ketë thënë:

اللَّهُمَّ مُنْزِلُ الْكِتَابِ، سَرِيعُ الْحِسَابِ، اهْزِمُ الْأَخْزَابِ، اللَّهُمَّ اهْزِمْهُمْ وَزَلْزِلْهُمْ

"O Zoti im, Shpallës i librit, Llogaritës i shpejtë, mposhti grupacionet. O Zoti im, mposhti dhe shkatërrroi ata".

Mposhtja e grupacioneve që ishin vendosur rrëth Medinës ishte gjë e çuditshme, kjo sepse fuqitë e devijimit dhe të së pavërtetës ishin bashkuar në mbarë Gadi-shullin për të sulmuar muslimanët në vendin e tyre. Muslimanët u gjetën në një pozitë shumë të vështirë dhe ngushtë, çdo gjë paralajmëronte dështimin e tyre, njeriu nuk kishte fije shprese, o Zot, përveç mbështetjes dhe shpresës se çfarë do të bënte qielli.

Në mesin e njerëzve mbretëronte mendimi se muslimanët kishin rënë në grackë dhe nuk kishin rrugëdalje tjetër pos shkatërrimit, ndërsa i Dërguari s.a.v.s. asnjëherë nuk pushonte së kërkuar ndihmë nga All-lahu dhe në çdo moment priste ndihmën e Tij. Çështja qëndron me vetëm në çastin kur do të vinte ndihma e All-lahut. Nuk kishte mbetur shpresë tjetër përveç se në All-lahan.

Më në fund, ndihma e All-lahut erdhi, grupacionet që lakuani shumë pas mposhtjes së muslimanëve u befasuan me ndryshimin e kohës, stuhitë dhe erërat e fuqishme filluan t'i nxirrnin nga vendi tendat që më parë i kishin vendosur idhujtarët, enët e tyre filluan të fluturonin anekënd, ata u shtrënguan të kërkonin shpëtim andej nga kishin ardhur, larg qytetit të fortifikuar të muslimanëve.

Në qytet u dëgjua zëri i imanit i cili lajmëroi rru-gëdaljen dhe shpëtimin, zë që thoshte:

الْحَمْدُ لِلّهِ وَحْدَهُ، صَدَقَ وَعْدَهُ، وَأَغْرَى عَبْدَهُ، وَهُزِمَ الْأَخْرَابُ
وَحْدَهُ

"Falënderimi i takon vetëm All-lahut, që e përbushit premtimin e Tij, e ndihmoi robin e Tij, ndihmoi ushtrinë e Tij dhe vetë i mposhti grupacionet (pa ndihmën e askujt)."

Morali i Pejgamberit s.a.v.s. tregonte mbështetjen e tij të fuqishme te All-lahu, në besimin e fuqishëm te Ai dhe ndihmën e Tij. Kur fillonte lufta, ai thoshte:

اللّهُمَّ أَنْتَ عَصْدِي وَ نَصِيرِي، بِكَ أَحْوَلُ وَ بِكَ أَصْوَلُ، وَ بِكَ أَفَاتِلُ

"O Zoti im, Ti je fuqia ime, Ti je Ndihmëtari im, me ndihmën Tënde hyj në luftë, me ndihmën Tënde ngadhënjej dhe me ndihmën Tënde luftoj".

Për takimin me armikun dhe frikën prej tij, ai thoshte:

اللّهُمَّ إِنِّي نَحْعَلُكَ فِي تُحُورِهِمْ، وَ نَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ

"O Zot, prej Teje ndihmë kërkojmë të na mbrosh nga armiqësia e tyre; prej teje ndihmë kërkojmë të na mbrosh prej djallëzisë së tyre".

Gjatë luftës ai e urrente zhurmën, çrregullimin, kaosin, frikësimin dhe ngritjen e lartë të zërit. Çështja është serioze, qetësia duhet të jetë gjëja e cila ndihmon më së tepërmë të respektohet All-lahu dhe të bëjë që ndihma e Tij të zbresë sa më shpejt.

Kjo situatë obligon kërkimin e prezencës së fuqisë së All-lahut, mirësinë e Tij dhe nevojën e përhershme të robërve që kanë për Të, se Ai nuk ka nevojë për asgjë; situata e tillë gjithashtu obligon përkushtimin e plotë ndaj All-lahut duke u distancuar nga çdo fuqi dhe ndihmë tjetër përveç ndihmës së Tij. Shumë thënie të Muham-

medit s.a.v.s. na bëjnë me dije se koha e fillimit të luftës është koha e pranimit të lutjeve, është mu si koha kur ne jemi në sexhde, si koha e mbarimit të agjërimit, koha para agimit, kur robërit kërkojnë faljen e gabimeve, si çdo kohë në të cilën kërkohet përkushtimi i plotë ndaj All-lahut dhe kërkimi i ndihmës së Tij.

Pas fushëbetejës së ndezur qëndron i tërë Umeti islam i cili në pesë kohët e namazit i lutet All-lahut dhe prej Tij kërkon ndihmë, lexon duanë e kunutit, lutje e cila largon fatkeqësitë, apo në prag të çdo agimit lexon këtë lutje për të kërkuar ndihmën dhe mbështetjen e All-lahut për luftëtarët e shenjtë.

Nga lutjet e theksuara mbi këtë çështje ne do të zgjedhim lutjen e Omer ibn Hatabit r.a. ndërkaq që ushtria islami trokiste në portat e Krishterimit dhe adhuruesve të zjarrit, dy fetë të cilat një kohë të gjatë kishin shtypur dhe nënçmuar popujt, dy fetë që shumë kohë persekutonin besimin në All-lahun Një.

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَلَا تَكُونُ بِكَ وَنَخْلُعُ مِنْ يَقْرُبُكَ، اللَّهُمَّ
إِيَّاكَ نَعْبُدُ، وَإِلَيْكَ نُصَلِّي وَنُسْخُدُ، وَإِلَيْكَ نَسْعَى وَنَحْفَدُ، فَرُحْبُورَ رَحْمَتِكَ وَنَخْشِي
عَذَابَكَ، إِنَّ عَذَابَكَ الْجَدُّ بِالْكُفَّارِ مُلْحَقٌ. اللَّهُمَّ عَذَبُ الْكُفَّارَ الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ
سَبِيلِكَ، وَيُكَذِّبُونَ رُسُلَكَ، وَيُقَاتِلُونَ أُولَئِكَ. اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَ
الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ، وَأَصْلِحْ ذَاتَ يَئِسِّهِمْ، وَأَلْفِيَّنَ قُلُوبَهُمْ، وَاجْعَلْ فِي
قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَالْحِكْمَةَ، وَتَبَّعُهُمْ عَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَ
أُوْزِعُهُمْ أَنْ يُوْفُوا بِعَهْدِكَ الَّذِي عَاهَدُوهُمْ عَلَيْهِ، وَأَنْصُرُهُمْ عَلَى عَدُوكَ وَعَدُوِّهِمْ إِلَهَ
الْحَقِّ وَاجْعَلْنَا مِنْهُمْ

"O Zot, prej Teje kërkojmë ndihmë dhe falje, nuk të mohojmë dhe vetëm Ty të besojmë, vetëm Ty të përulemi dhe braktisim atë që Ty të mohon.

O Zot, vetëm Ty të adhurojmë, për Ty falemi dhe ve-

tëm Ty të përulemi, kah Ti vijmë dhe shpejtojmë,¹⁸ shpresojmë te mëshira Jote dhe i frikësohemi dënimit Tënd. Vërtet dënimi Yt do t`i arrijë kafirat (pabesimtarët)".

"O Zot, dënoji jobesimtarët, ata që largojnë nga rruga Jote, që kundërshtojnë të dërguarit e Tu dhe luftojnë miqtë e Tu"

"O Zot, fali besimtarët dhe besimtaret, muslimanët dhe muslimanet, rregullo çështjet ndërmjet tyre dhe bashkoi zemrat e tyre. O Zot, vendose në zemrën e tyre besimin dhe urtësinë dhe përforcoi në fenë e të Dërguarit Tënd s.a.v.s.! O Zot, nxiti të përbushin zotimin Tënd me të cilin Ti i bëre të zotohen dhe ndihmoju kundër armiqve të tyre, Zoti i vërtetë, na bëj prej tyre".

Imam Neveviu thotë: "Në disa raste Omer ibn Hatabi thoshte:dhe dënoi ithtarët e Librit mosbesimtar". Imam i mirënjohur thekson faktin se atëkohë muslimanët i luftonin ithtarët e Librit mosbesimtar, ndërkaq sot duhet thënë: "Dhe dënoi gjithë mosbesimtarët, në përgjithësi, pa marrë parasysh nëse janë ithtarë të Librit apo jo".

Kujtoj se duhet kundërshtuar imam Neveviun r.a. pér sa thotë - tekstin e lutjes e kemi marrë prej këtij dijetari të famshëm - sepse ithtarët e Librit, si në kohën tonë ashtu edhe në kohën e Omerit, janë burim i vuajtjes që është duke e përjetuar feja jonë dhe shkaktarë kryesorë të të gjitha fatkeqësive që kanë rënë mbi Umetin islam.

Pas tyre erdhi komunizmi, i cili i sulmoi ashpër vendet islame. S`do mend se ishte Krishterizmi ai që i detyroi vendet islame t`ia hapnin dyert komunizmit, pikërisht ashtu sikundër i detyroi t`ua hapnin dyert kolonializmit dhe sionizmit.

¹⁸ Shpejtojmë pér të shërbyer dhe punuar.

Ithtarët e Librit mosbesimtar ishin dhe mbeten njerëzit që urejnjë më tepër Islamin, trashëgiminë e tij dhe gjithë vlerat e tij.

* * *

T'i kthehem i edhe një herë xhihadit të Muhammedit s.a.v..s, të Dërguarit të fundit e të përforcojmë bindjen tonë te ai dhe thirrja e tij.

Dita e Hendekut për muslimanët ishte një sprovë e vështirë. Këtë ditë grupacionet e të gjitha vendeve ishin bashkuar për të rrethuar Medinën dhe për të qëruar hesapet një herë e përgjithmonë me muslimanët. Muslimanëve desh u dol shpirti nga ky rrethim që aq shumë i kishte ngulfatur, por megjithatë burrat e zgjedhur u treguan këmbëngulës dhe mjaft të kujdeshëm dhe kështu arritën t'i mposhtin shumë sulme të cilat i ndërmorën jobesimtarët për të depërtuar në qytet.

Një ditë prej ditësh sulmuesit e panë të udhës të ndërmerrnin një aksion vendimtar i cili do të sillte disfatën e muslimanëve; të hapnin vrimë në fortifikatën e tyre nga e cila do të hynin në zemrën e qytetit.

Burrat e Medinës e hetuan rrezikun që po vinte dhe filluan me shpejtësi të ndërmerrnin masa për të penguar depërtimin e tyre. Puna kishte filluar pas namazit të drekës. Sulmi i jobesimtarëve nga njëra anë dhe mbrojtja e muslimanëve nga ana tjeter vazhduan deri në kohën e namazit të akshamit, ndaj muslimanët nuk arritën të fal-nin namazin e ikindisë. Medinës i kanosej rrezik i madh. I Dërguari s.a.v.s. dhe shokët e tij nuk gjetën rrugëdalje tjeter për t'i bërë ballë sulmit të armikut dhe për të mposhtur rrezikun e madh që u kanosej.

Sulmet e jobesimtarëve morën fund pas namazit të akshamit, pasi idhujtarët u dëshpëruan dhe panë se nuk kishin kurrfarë mundësie për të depërtuar në qytet.

Muslimanët e falën namazin e ikindisë pas kohës së paraparë. I Dërguari s.a.v.s. u hidhërua shumë për sa kishte ndodhur, andaj edhe tha: "*All-llahu i mbushtë shtëpitë dhe zemrat e tyre me zjarr, për shkak se na penguan të falmnim namazin e mesëm (e ikindisë)*".

Abdull-lah ibn Mes'udi thotë: "Idhujtarët e penguan të Dërguarin s.a.v.s. të falte namazin e ikindisë derisa perëndoi dielli, andaj edhe tha: "*Na penguan nga namazi i mesëm, namazi i ikindisë, i mbushtë All-llahu zemrat dhe shtëpitë e tyre me zjarr*".

Më duket se sqarimi i këtij sulmi të dështuar meriton shqyrtim të thellë; mosfalja e namazit të ikindisë në kohë për të Dërguarin s.a.v.s. është një fatkeqësi e vërtetë. Idhujtarët u bënë shkak që këtij t'i shpëtonte të bëhej imam i gjithë muslimanëve në namaz, të ishte në mesin e të përkushtuarve të cilët me devucion të plotë do t'i luteshin Zotit të tyre, do të kërkonin ndihmën e Tij, duke shpresuar te mëshira e Tij dhe duke ndier frikë nga dënim i Tij.

Kënaqësia e këtij njeriu madhështor është koha e namazit, koha e thellimit në përkushtimin e plotë, koha kur ky njeri dorëzon fytyrën dhe ndjenjat e tij në përqafim të adhurimit të plotë të Zotit të botëve.

Dijetarët që merren me stilistikën kur'anore po-hojnë se në shumë ajete hasen zgjatje të cilat meritojnë shqyrtim të thellë dhe zënë vend të bukur. Si shembull për këtë merret përgjigjja e Musait alejis-selam dhënë Zotit të tij, i Cili e pyeti:

﴿وَمَا تُلِكَ بِمِيقَاتِ يَأْمُوسَى﴾

“O Musa, ç’është ajo që e ke në të djathtën tënde?”

Përgjigja duhej të ishte: “Ai është shkopi im!mirëpo Musai e zgjati bisedën duke thënë:

﴿قَالَ هِيَ عَصَى أُنُوْكًا عَلَيْهَا وَاهْشَدَ بِهَا عَلَى غَنْمِي وَلَيْ فِيهَا مَارِبٌ أُخْرَى﴾

“....që të mbahem në të, dhe me të u shkund (gjethë nga drunjtë) dheneve të mia, dhe me të kryej edhe nevoja të tjera.”
(Ta-Ha, 17-18)

Ai e zgjat përgjigjen me qëllim, që të zgjasë koha e bisedës me Zotin e Madh. Pse të mos e shfrytëzojë këtë moment të bukur të bisedës me Të? Pse të humbë rastin më të lumtur të jetës e ta kufizojë me përgjigje të shkurtra?!

I Dërguari i fundit s.a.v.s. e mendon namazin si udhëtim qiellor (mi’raxh) në të cilin ai e thërret Zotin e tij, apo moment kur All-lahu i Madhëruar i vë lidhjet me banorët e tokës. Prandaj, namazi për të është kënaqësia më e madhe shpirtërore. Ky qe shkaku që u hidhërua shumë kur pa se idhujtarët e kishin penguar nga koha e takimit me Atë që ai e do shumë.

Relacionet e të Dërguarit të fundit me Zotin e tij meritojnë shqyrtim dhe analizë të thellë edhe në një situatë tjeter, thënë më saktë, në Luftën e Uhudit, ku muslimanët përjetuan disfatë të madhe: shtatëdhjetë burra nga më të zgjedhurit ranë shehidë të historisë madhështore, shumë të tjerë u plagosën, vetë i Dërguari s.a.v.s. u lëndua mjaft në fytyrë.

Idhujtarët u gëzuan shumë, por me gjithë gëzimin e tyre dhe dhembjet në mesin e muslimanëve, i Dërguari s.a.v.s. bëri thirrje për t’u falur bashkërisht me qëllim që të falënderonin All-lahun për atë që kishte ndodhur!

Imam Ahmedi transmeton ndodhitë e kësaj dite dhe thotë: "Pas kthimit të idhujtarëve andej nga kishin ardhur, Pejgamberi s.a.v.s. u tha njerëzve të pranishëm: "Radhituni, që të lavdëroj (falënderoj) Zotin tim të Lartmadhëruar". Të gjithë erdhën dhe qëndruan pas tij në radhë. Pejgamberi s.a.v.s tha:

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كُلُّهُ ، اللَّهُمَّ لَا تَقْبِضْ لِمَا بَسَطَتْ ، وَلَا تَبْأَسْطِ لِمَا قَبَضْتَ ، وَلَا
هَادِي لِمَنْ أَضْلَلْتَ ، وَلَا مُضِلٌّ لِمَنْ هَدَيْتَ ، وَلَا مُغْطِي لِمَا مَنَعْتَ ، وَلَا مَانِعْ لِمَا
أَعْطَيْتَ ، وَلَا مُقْرِبٌ لِمَا بَاعْدَتْ ، وَلَا مُبَاعِدٌ لِمَا قَرَبَتْ ، اللَّهُمَّ ابْسُطْ عَلَيْنَا مِنْ
بَرَكَاتِكَ وَرَحْمَتِكَ وَفَضْلِكَ وَرِزْقَكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ التَّعِيمَ الْمُفَعِّمَ الَّذِي لَا يَحُولُ
وَلَا يَنْهُولُ اللَّهُمَّ أَسْأَلُكَ التَّعِيمَ يَوْمَ الْعِيلَةِ وَالْأَمْنِ يَوْمَ الْخَوْفِ اللَّهُمَّ إِنِّي عَالِذُ بِكَ مِنْ
شَرِّ مَا أَعْطَيْتَنَا وَمِنْ شَرِّ مَا مَنَعْتَنَا اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْإِيمَانَ وَزِينْهُ فِي قُلُوبِنَا وَكَرِّهْ
إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ اللَّهُمَّ تَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ وَأَخْيَنَا
مُسْلِمِينَ وَالْحَقِّنَا بِالصَّالِحِينَ غَيْرَ خَازِيَا وَلَا مَفْتُونِينَ اللَّهُمَّ قَاتِلْ الْكُفَّارَ الَّذِينَ
يُكَذِّبُونَ رُسُلَكَ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِكَ وَاجْعَلْ عَلَيْهِمْ رِحْزَكَ وَعَذَابَكَ اللَّهُمَّ قَاتِلْ
الْكُفَّارَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَهَ الْحَقِّ

"O Zoti im, Ty të takon i tërë falënderimi. O Zoti im, askush nuk mund t`ia marrë jetën dikujt nëse Ti ke caktuar të jetojë dhe askush nuk mund t`i vazhdojë jetën dikujt nëse Ti ke caktuar të vdesë. Nuk ka udhëzim për atë që Ti e ke lënë në humbje, e as që ka humbje për atë që Ti e ke udhëzuar. Askush kurkujt nuk mund t`i jap atë që Ti nuk ia ke dhënë, e as t`ia marrë atë që Ti ia ke dhënë. Askush nuk mund të të afrohet Ty, nëse Ti e ke larguar, e as ta largojë, nëse Ti e ke afruar"!!

O Zot, sjell në mesin tonë bereqetin dhe mëshirën Tënde, mirësinë Tënde dhe furnizimin Tënd!!

O Zot, prej Teje kërkoj begatinë e përhershme që asnjetëherë nuk zhduket dhe nuk mbaron. O Zot, prej Teje kërkoj begatinë ditën e skamjes dhe sigurinë ditën e frikës!!

O Zot, mbështetem në Ty prej të këqijave që Ti na ke dhënë dhe të këqijave që ti na i ke ndaluar!!

O Zot, na bëj të dashur neve besimin dhe zbukuroje atë në zemrat tona, na e bëj të urrejtur mosbesimin, mëkatin dhe padëgjueshmërinë, na bëj neve prej të udhëzuarve të drejtë!!

O Zot, na vdiq muslimanë dhe na ngjall muslimanë. Na mundëso të shoqërojmë robërit e Tu të mirë, të cilët nuk janë të turpëruar e as të sprovuar.

*O Zot, mbyti jobesimtarët të cilët mohojnë të Dërguarin Tënd dhe nxjerrin pengesa në rrugën Tënde. Mbi ta lë-shoje hidhërimin Tënd dhe ndëshkimin Tënd. O Zot, mbyti jobesimtarët të cilëve iu është dhënë libri (*Urdhëresa Hyjnore*). O Zot i vërtetë!!”*

Nga çdo shkronjë e këtyre lutjeve buron bindja e thellë e të Dërguarit s.a.v.s. Disfata mund të mposhtë vetëm zemrat e atyre që adhurojnë All-llahun në një aspekt. Ndërkaq ata të cilët e flijuan veten për hir të All-llahut dhe ia dhanë besën Atij se do të ndihmojnë fjalën e Tij me shpirt dhe pasuri, adhurimi i këtyre shkëlqen në skamje dhe mirëqenie, në liri dhe flakë të luftës, këta i nënshtrohen All-llahut në çdo gjë që Ai e do, siç i nënshtrohen tërësisht urtësisë së Tij.

Kjo është urtësia e fjalës së ëmbël e të shtrenjtë të të Dërguarit s.a.v.s. para shokëve të tij pas disfatës: “*Radhituni, që të lavdëroj (falënderoj) Zotin tim të Lart-madhëruar.*”

I Dërguari madhështor e di se ajo që kishte ndodhur ishte caktim, urtësinë e së cilës e di vetëm All-llahu, ai nuk guxon të cilësojë urtësinë e Tij me diç që nuk i ka hije, kërkon mbrojtjen e All-llahut si nga e keqja që e ka dhënë ashtu dhe nga e keqja që e ka

penguar. Ndodh që gjërat që i jep All-llahu të ngërthejnë në vete pasoja të tmerrshme, siç ndodh që gjërat që Ai nuk i jep të shkaktojnë dhembje në moment, por që në të ardhmen sjellin plot të mira.

Mburojë e besimtarit, fillim e mbarim është vetëm All-llahu i Lartmadhëruar.

I Dërguari s.a.v.s. përfundon lutjen e tij duke kërkuar zbritjen e dënimit të All-llahut mbi idhujtarët. Këtë dënim e meritojnë edhe ithtarët e Librit mosbesimtar, kjo ngase çifutët në Medinë prisnin me kënaqësi fatkeqësitet që do t'u ndodhnin muslimanëve.

Këta do të gëzohen shumë për atë që ndodhi, mjafton që All-llahu është mbikëqyrës i të gjithëve.

Nuk ka dyshim se disfata në Uhud ishte një grusht që shkaktoi dhembje te muslimanët, edhe pse ajo e zbërtheu në tërësi shoqërinë islame; bëri të dallohen munafikët, tradhtia dhe mashtrimi i lanë të ndarë dhe të vëtmuar, muslimanët mësuan se si të ballafaqohen në të ardhmen me situatat e tillë, me besim të thellë dhe radhë të ngjeshura.

Çifutët iu gëzuan fatkeqësisë që ndodhi, por nuk kaluan shumë vjet dhe këta përjetuan dyfishin e fatkeqësive që kishin përjetuar muslimanët, në fund braktisën zemrën e Gadishullit Arabik dhe u nisën andej nga nuk ka kthim.

Historianët mund të flasin për Muhammedin luftëtar dhe të përshkruajnë mençurinë e tij të jashtëzakonshme ushtarake, por do të kishin gabuar rëndë në qoftë se veçojnë këtë aspekt nga aspektet e tjera më të rëndësishme ngajeta e tij e ndershme.

Muhammedi luftoi vetëm atëherë kur derdhja e

gjakut ishte kompensim për jetë të qetë dhe të sigurt, apo kur ai urdhëronte të vriten kriminelët. Mjeku që urdhëron amputimin e një organi të trupit nuk konsiderohet vrasës.

Lufta të cilën e zhvilloi Muhammedi dhe shokët e tij ishte luftë për hir të All-llahut, nuk ishte luftë për hir të interesit personal, apo për hir të lavdisë individuale, kaq më pak për zgjerimin e territorit apo për përfitimin e ndonjë të mire të kësaj bote, siç dinë të flasin historianët për shumë udhëheqës të tjerë ushtarakë dhe politikanë që gjatë jetës së tyre hyjnë në shumë luftëra por me qëllime të tjera.

Aisha r.a., bashkëshortja e Pejgamberit s.a.v.s., thotë: "Pejgamberi s.a.v.s. asnëherë nuk e ka rrahur askënd me dorën e vet, asnë grua, asnë shërbëtor, përveç në xihad për hir të All-llahut. Asnëherë Pejgamberi s.a.v.s. nuk ka zgjedhur në mes dy gjérave e të mos ketë zgjedhur më të lehtën dhe më të dashurën, nëse nuk ishte mëkat. Nëse një gjë ishte mëkat, atëherë Pejgamberi s.a.v.s. ishte njeriu i cili qëndronte më larg saj. I Dërguari i All-llahut asnëherë nuk i është hakmarrë askujt për vetveten (nuk e ka dënuar askënd për vetveten), përveç atëherë kur shkeleshin ndalesat e All-llahut, atëherë është hakmarrë për hir të All-llahut".

Ai thotë: "*Jam dërguar për t'i plotësuar virtytet e larta morale*".

Mbi përshkrimin e Pejgamberit s.a.v.s. thuhet: "Ai nuk është njeri i ashpër e i vrazhdë. Nuk bërtet me zë të lartë nëpër treg. Nuk i përgjigjet së keqes me të keqe, por fal dhe dhuron. Zoti nuk do t'ia marrë shpirtin atij gjersa të mos e drejtojë me anë të tij një

popull që të thotë "Nuk ka zot tjetër përveç All-llahut". All-llahu përmes tij do t'i hapë sytë që nuk shohin, veshët që nuk dëgjojnë, dhe zemrat e mbyllura....do ta orientoj - prej fjalëve të All-llahut në transmetim - kah çdo e mirë dhe e bukur, do t'i dhurojë çdo virtyt të lartë moral, veshje të tij do ta bëj qetësinë, mirësia do të jetë thelbi i tij, devotshmëria ndërgjegje e tij, urtësia do të jetë mençuria e tij, besnikëria dhe zbatimi i premtimit do të jenë natyrë dhe karakter i tij, falja dhe e mira moral i tij, e vërteta do të jetë ligji i tij, drejtësia jetë e tij, udhëzimi do të jetë prijësi i tij, ndërsa islami fe e tij...."

Këto transmetime shquajnë parimet esenciale të Islamit. Natyrisht ato janë edhe pikënisja e vetë të Dërguarit në xhihadin e tij. All-llahu i Madhëruar thotë:

﴿تَلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَحْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ﴾

"Atë vend të përjetshëm (xhenetin) ua kemi përcaktuar atyre që nuk duan as mendjemadhësi e as ngatërrresë në tokë, e përfundimi i këndshëm u takon atyre që i frikësohen All-llahut." (El-Kasas, 83)

Ata që dëshirojnë mendjemadhësinë në këtë jetë dhe ata që përhapin ngatërresa në çdo anë të botës janë të larguar nga mëshira e All-llahut.

Në fakt, një numër i madh udhëheqësish ushtarakë dhe politikanësh të shquar bëjnë pjesë në këtë kategori njerëzish, në radhën e atyre që qeshin kur dëgjojnë fjalën "devpcion" apo "modesti", që tallen me botën tjetër (Ahiretin).

Kujdestarët e kolonializmit, si më parë ashtu edhe sot, janë pjesë përbërëse e kësaj kategorie të shkëpu-

tur nga mëshira e All-lahut, këta nuk posedojnë fare njohuri se çfarë do të thotë rruga e All-lahut.

I dërguari Muhammed nuk njeh rrugë tjetër pos kësaj rruge dhe nuk lufton për tjetër vetëm për hir të saj.

Islami pohon se dyert e xhenetit nuk do t'u hapen atyre që përpiken vetëm për këtë botë dhe mohojnë jetën e botës tjetër, ata nuk do t'i pret asnje e mirë:

﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَرَبَّنَاهَا لَوْفَ إِلَيْهِمْ أَعْمَالُهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُنْجِسُونَ
أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا ثَارٌ وَحَبَطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبَاطَلُ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ﴾

“Kush ka për qëllim jetën e kësaj bote dhe të mirat e saj, Ne do t'u plotësojmë atyre shpërblimin e veprave të tyre në të, dhe atyre nuk do t'u mungojë gjë. Të këtillëve në botën tjetër u përket vetëm xhehenemi. Ajo që bënë dhe vepruan ata ka dështuar dhe është asgjësuar.” (Hud, 15-16)

Këto mësimë të larta shpalosin të vërtetën e luttës të cilën e bënte Muhammedi dhe shokët e tij! Luftë për All-lahun, fund e krye. Këtë luftë e bënë për të mbrojtur të vërtetën, për të mposhtur kurthet e atyre që dinë të bëjnë ngatërresa në faqe të dheut; këtë luftë e bënë për të garantuar lirinë e adhurimit, të përkushtimit, lirisë së rukusë dhe sexhdes; e bënë këtë luftë për t'u dëgjuar fjala “All-lahu ekber - All-lahu është më i Madhi, ai nuk lejon që në sipërfaqen e tokës të ecin tiranët e paturpshëm që do të mbyllin gojën e të përkushtuarit i cili dëshmon All-lahun Një.

Kush lufton që njerëzit ta kujtojnë emrin e tij, apo të pasurohet, pak apo shumë, le të dijë se nuk merr pjesë në Islam, ai nuk ka të bëjë fare me “për hir të All-lahut!”

I Dërguari i luftës është po ai i Dërguari i mëshi-

rës, është i Dërguari i namazit dhe i zekatit, i Dërguari i së mirës, devotshmërisë, personalitet i përsosur, që shquhet me të gjitha lavditë e larta njerëzore.

Nëse jemi duke ofruar një sqarim të dukshëm mbi luftën të cilën e zhvillon Islami, kujtoj se është e drejtë jona është që nga forcat kundërshtare të kërkojmë sqarim se çfarë kanë bërë dhe çfarë ende janë duke bërë me Islamin dhe Umetin e tij.

Në fillim Islami u ndesh me paganizmin, judaizmin dhe krishterimin, por vallë kanë ndryshuar qëndrimet e paganëve dhe ihtarëve të Librit ndaj tij edhe pas katërmëdhjetë shekujve? Apo edhe më tej vazhdojnë të shkurtojnë të drejtën e tij për jetë?

Në Indi - vend ku dominon paganizmi - herë pas here lexojmë lajme të tmerrshme që flasin mbi masakrin e qindra muslimanëve, lufta ndërfetare, vrasja e mijëra muslimanëve përnjëherë janë tituj të zgjedhur të shtypit.

Muslimanët e këtij vendi dëshmojnë se vrasjet vazhdojnë pandërprerë në qytetet ku ata janë më pak se një e pesta e popullatës! Vrasjet kanë intensitet më të vogël në vendet ku muslimanët janë në numër të barabartë me popullatën pagane. Rezistenca e muslimanëve i tmerron këta armiq dhe bën që humbjet e tyre në njerëz të rriten vazhdimisht.

Formimi i shtetit të Pakistanit rezultoi me vrasjen e rreth një milion muslimanëve. Vrasjet në masë mbenët të jenë fati i muslimanëve në qindra fshatra përreth kufirit me Indinë.

A thua është munduar paganizmi modern të pyesë ndërgjegjen e tij për tërë këto vrasje dhe fatkeqësi? A thua

do të jetë e mundur ta bëjë një gjë të tillë ndonjë ditë?

Sot kemi mundësi të lexojmë për vrasjen e mijëra muslimanëve në Palestinë dhe Çad! Ky lajm dëshpërues është vetëm një shembull nga shumë lajme të tjera të masakrimit të muslimanëve që ndodh në Afrikën e Mesme, që ndodh qysh nga ngulja e këmbëve të aktivitetit ungjillor (misionar) në këtë vend.

Krishterizmi i sotëm (kryqtarët modernë) është përgjegjës për këto masakra të errëta.

Kam kërkuar që muslimanët të caktojnë një ditë të vitit në të cilën do të qajnë gjakun e derdhur të shehidëve dhe teuhidit që synohet të çrrënjoset. Gjaku ynë është gjaku më i lirë në botën e njerëzve. Po të vriteshin kaq shumë qen me siguri qe zëri i shoqatave për mëshirë ndaj kafshëve do të dëgjohej larg!!

Sot është vënë në lëvizje edhe judaizmi, i cili vuri në dukje papritmas se ka lidhje me Palestinën, filluan të ndërrmereshin sulme sioniste të planifikuara e të miratuara më herët.

Muslimanët u detyruan (me dhunë) të dorëzohen dhe nënshtrohen. Mos dhëntë Zoti që në shtëpinë e ndonjë muslimani palestinez të gjendet ndonjë plumb se pastaj rrafshohet e bëhet gërmadhë shtëpia dhe çdo gjë përreth.

Sa njerëz janë vrarë sot në Palestinë? Mijëra e mijëra!!

Nga muslimanët kërkohet të harrojnë atë që ndodh dhe të rrinë qetë!! Zemrat i kanë të mbyllura dhe të mbushura plot urrejtje. Janë këta që më herët luftuan Islamin. Këta edhe sot ia duan të keqen Muhammedit dhe trashëgimisë së tij.

Është çudi se pas tërë kësaj Islami akuzohet për

terrorizëm dhe armiqësi, kurse janë vetë ata që zemrat e dhe faqet e historisë së tyre i kanë ngjyrosur me bojën e zezë të krimit, me fjalë dhe veprat!!

Vallë do të jetë e mundur që kjo e padrejtë dhe kjo tirani të mposhtë të vërtetën dhe të forcojë të pavërte-tën? Vallë do të jetë e mundur të nënçmohet njeriu besnik dhe të çmohet lart i nënçmuari?

Muslimanët janë të urdhëruar të mbështeten vetëm në All-llahun dhe të luftojnë dhunën. Këtyre u thuhet: assesi mos pranoni persekutimin, dhunën që ushtrohet mbi ju, padrejtësinë dhe tiraninë. Ju muslimanë: mos lejoni që e vërteta të jetë e pavlefshme kurse gjaku juaj të jetë i lirë:

﴿فَلَا تَهُنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلْمِ وَأَشْمُوا الْأَعْلُونَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ﴾

"Pra, mos u ligështoni e të kërkonit pajtim (armëpushim), kur ju jeni ngadhënjes dhe All-llahu është me ju."
(Muhammed, 35)

Pajtimi këtu ka si qëllim humbjen kulturore dhe materiale, këtë nuk e pranon veçse ai që është frikacak, ai që ka humbur dinin dhe dynjanë.

Është pikërisht kjo urtësia e qindra haditheve dhe ajeteve të cilat flasin mbi xhihadin. Është xhihad - sikur që e dimë - për hir të All-llahut e jo për të ngopur ambicjet dhe lakmitë mashtruese, jo për të përfituar nga të mirat e kësaj bote, jo për të arritur poste dhe autoritet të lartë, luftë, jo për hir të nacionalizmit, as për hir të mbështetjes të së padrejtës dhe dhunës në këtë jetë; është luftë për të penguar idhujtarinë të mposhtë teuhidin, për të penguar tiraninë të nepërkëmbë të drejtat e njeriut në këtë jetë dhe për të penguar forcën e cila dëshiron të shlyejë nga sipërfaqja e tokës të drejtën.

Në një ambient të këtillë plot respekt dhe nder i shohim burrat të cilët i kishte formuar Muhammedi s.a.v.s., njeriu që e donte Zotin e tij, njeriu që ishte i kënaqur me Zotin e tij, që flijohej për hir të Tij, që futi në zemrat e tyre shpirtin e tij dhe kështu ditën ishin luanë, ndërsa natën e kalonin në përkushtim, të qetë, burra për të cilët All-llahu zinte vendin e parë, ndërsa shpirti i tyre nuk konsiderohej gjë në krahasim me kënaqësinë e All-llahut, burra që flijonin shpirtin dhe më të shtrenjtën vetëm e vetëm All-llahu të ishte i kënaqur me ta.

Janë luftëtarë të devotshëm, të ashpër me mosbesimtarët, ndërsa të mëshirshëm ndërmjet tyre. Ai që vritet nga radhët e tyre është shehid, që ka fliuar jetën në rrugën e All-llahut, ndërsa ai që mbetet gjallë bëhet kujdestar që vazhdimesh rri i zgjuar, kujdeset për fjalët e All-llahut.

Çudi, njëri prej tyre shkëputet nga përqafimi i nuses së re për të përfituar kënaqësinë e All-llahut, është shumë i gjuar që ka rastin të bie shehid. Ndërkaq, tjetri harron familjen dhe farefisin - në shoqërinë ku relacionet farefisnore dhe familjare çmohen jashtëzakonisht - dhe emigron me besimin e tij, familjen e tij e ndërron me familje tjetër, kurse farefisin me farefis tjetër.

E kur tani, kur e shoh botën e njerëzve, më vjen çudi; kam parë njerëz që fenë e tyre e shesin për një të mirë kalimtare të kësaj bote, që thonë fjalën e kufrit për të ruajtur postin apo për të marrë post më të lart; ose kanë lënë të vërtetën të vdesë e vetmuar ngase shoqërimi i së vërtetës hidhëron disa të mëdhenj.

Po ku janë këta të vegjël.....në krahasim me bu-

rrat të cilët i edukoi Muhammedi s.a.v.s. dhe me të cilët teuhidi zuri vendin e duhur duke qenë i persekutuar. Jeta e tyre dëshmoi njohjen e botës tjetër (Ahiretit) që ishte gjë e panjohur!?

Tani në shoqëritë moderne thuhet: Ne kemi në plan kujdesin e të riut, ndërtimin e shtëpisë për të, ofrimin e mundësisë që ai të ketë në pronë veturë, madje jo vetëm ai, por çdo familje, pastaj t'i mundësojmë çdo njeriu në këtë shoqëri të përjetojë dëfrimet dhe të lehtësojmë faktorët e një jete luksoze.....! E pastaj, çfarë? Asgjë.

Biseda rrreth All-llahut dhe botës tjetër (Ahiretit) është gjë qesharake.

Muhammedi nuk vepron kështu! Ai së pari ndërtton xhaminë në Medinë dhe kërkon që atë ta ndërtojnë vullnetarët. Ai tani është i huaj, i ardhur në mesin e ensarëve dhe këtyre u jep së pari xhaminë.

“O Zoti im, me siguri qëjeta e vërtetë është jetat e Ahiretit, ndihmoi ensarët dhe muhaxhirët!!”.

Ai filloi të ngrejë ushtrinë e së vërtetës me fjalët nga drita, apo nga zjarri, duke thënë: “*Të luftosh një mëngjes apo një mbrëmje në rrugën e All-llahut është më e mirë se bota dhe çdo gjë në të*”.

“Të luftosh një mëngjes apo një mbrëmje në rrugën e All-llahut është më e mirë se lindja e diellit”.

“Janë tre persona, sytë e të cilëve nuk do ta shohin zjarrin: Syri që qau nga frika prej All-llahut, syri që vëzhgoi në rrugë të All-llahut dhe syri që pengoi veten nga të ndaluarat e All-llahut”.

“Qëndrimi njëditor në rrugën e All-llahut është më i vlefshëm se bota dhe çdo gjë në të. Një vend i juaj në xhenet

është më i vlefshëm se bota dhe çdo gjë në të. Qëndrimi njëmbrëmësh apo njëditor i robit në rrugën e All-llahut të Madhëruar është më i vlefshëm se bota dhe çdo gjë në të”.

“Qëndrimi njëmujor në rrugën e All-llahut është më i vlefshëm se agjërimi tërë kohën”.

“Kush e përgatit një luftëtar në rrugën e All-llahut, është edhe ai luftëtar, kurse kush kujdeset dhe e furnizon me të mira familjen e luftëtarit gjatë mungesës së tij, është po ashtu luftëtar”.

“Nuk ka të ngjarë që këmbët e një robi të pluhurosen në rrugë të All-llahut e pastaj të kaplohen nga zjarri!”

“Qëndrimi i njeriut në radhët ushtarake në rrugën e All-llahut është më i vlefshëm te All-llahu se gjashtëdhjetë vjet adhurimi të ndonjë njeriu”.

“Dyert e xhenetit janë nën hijet e shpatave”.

Apo: *“Xheneti është nën shkëlqimin e shpatave”.*

Nga Ebu Hurejre transmetohet se i Dërgruari i All-llahut ka thënë: *“All-llahu do t’i garantojë atij që del në rrugë të Tij - e atë nuk e nxjerr gjë tjetër nga shtëpia e tij pos xhihadi në rrugën Time, besimi në Mua, dhe besimi në të dërguarit e Mi - se do ta fusë në xhenet, apo se do ta kthejë në shtëpinë e tij nga e cila ka dalë duke përfituar shpërblim apo pasuri.*

Pasha Atë, në dorë të të cilit është jeta e Muhammedit, po të mos ishin disa nga besimtarët, të cilëve u vjen rëndë të mbeten pas meje, e unë të mos gjej diç për t’i bartur ata, nuk do të mungoja nga asnje aradhë e cila lufton në rrugën e All-llahut. Pasha Atë në dorë të të cilit është jeta e Muhammedit, do të dëshiroja të luftoja në rrugë të All-lahut e të vritesha, pastaj të luftoja e përsëri të vritesha, pastaj përsëri të luftoja e të vritesha!!”

Pejgamberi s.a.v.s., plot njëzet e tre vjet – aq sa ishte koha e shpalljes dhe e misionit - qëndroi i pathyer dhe i palodhur, asnjëherë nuk ndërpren punën për të ndihmuar fenë e Zotit të tij, ishte si ylli që lundronte, që nuk ndalej dhe nuk lajthiste.....E tërë kjo ndikoi në formimin e gjeneratës e cila përforcoi shtyllat e së vërtetës, gjeneratë e cila vendosi thellë normat e së vërtetës që do të vazhdojë të jetojë deri në fundin e botës.

Mjerë bota nëse lejon të flejë kujdestari i natës ndërsa të zgjohet vjedhësi! Muhammedi nuk bënte gjumë natën, atë e kalonte duke i rekrutuar burrat e tij të cilët do të mbikëqyrnin ecurinë e së vërtetës, do të ndiqnin grupet e armatosura që nuk dinin tjeter vetëm të plaçkitnin dhe sulmonin të pafajshmit kohë pas kohe.

Ky është Muhammedi, këmbët e të cilit ishinënën nga qëndrimi i gjatë natën në sexhde në adhurim të All-llahut, ky është ai që rendte të futej në fushëbetet e luftës së hidhur për të mposhtur ata që përhapnin blasfemitë dhe gënjeshtrat. Muhammedi po e përgatit tokën për ata që do të mbjellin të vërtetën dhe faktet e vërteta.

Kujtoj se edhe një herë duhet konfirmuar faktin se Muhammedi s.a.v.s. nuk e përdori kurrë dhunën (shtrëngimin) si mjet për të mbjellë besimin (akiden), bile asnjë nga të dërguarit e All-llahut nuk e përdori këtë mënyrë veprimi për të mbjellë besimin te njerëzit.

Atë që historia e thotë është fakti se e padrejta me armë është ajo që përdor metodat e plaçkitjes dhe ngatërrresës. Qëndrimi i saj ndaj Islamit nuk ngërthen në vete respektin apo paqen.

Këtu shpaloset vlera e Muhammedit. Njëshmëria e All-llahut të Lartësuar është gjëja rrëth së cilës u paj-

tuan të gjithë të Dërguarit. Këta nuk njohin gjë tjetër pos kësaj njëshmërie. Ademi, Nuhu, Ibrahim, dhe Musai nuk thonë se All-llahu ka fëmijë, se ai është zot që shoqëron Zotin, ky nuk është zoti i tretë emri i të cilit është shpirti i shenjtë!!

Trinia e tillë është e panjohur për qiellin, e mohuar nga çdo aspekt, andaj e drejtë e Muhammedit - dhe gjithë të dërguarve që qëndrojnë pas tij - është të konfirmojnë një të vërtetë dhe të shhangin çdo gjë që e kundërshton atë.

Toka dhe qelli dëshmojnë All-llahun Një dhe së bashku me Muhammedin shqiptojnë emrin e Tij. Fjalët e ezanit çajnë horizontet e larta qiellore, e nëse njëriu bëhet i marrë dhe mendon se zotat janë dhjetë, ai le të bëhet i marrë sa të dojë, por nuk i lejohet të përdorë autoritetin e tij apo pozitën që ka për të dëmtuar dhe për t'ua mbyllur gojën monoteistëve.

Ditën që e pavërteta do të marrë guximin të nxjerri shpatën për të sulmuar të vërtetën dhe për t'u përpjekur të pengoj rrugën e karvanit të së vërtetës, atë ditë do të themi: le të digjet në zjarr e pavërteta, nuk ka më vend për miqësi dhe dashamirësi, nuk pranojmë péruljen dhe nënçmimin.

Në kohën tonë janë duke ndodhur paradokse të çuditshme: disa njerëz dëshirojnë t'i bindin muslimanët të heqin dorë nga feja e tyre! Të mohojnë dhe heqin dorë nga e vërteta me të cilën i nderoi All-llahu! Radhitja pas Muhammedit është e barabartë me atë që lufton që fjala e All-llahut të jetë më e larta!

Nuk dyshoj se ky zë i shëmtuar i është dhënë me qira komunizmit, sionizmit apo krishterizmit. Dhëntë

All-llahu që fati i këtij zëri të shëmtuar të shuhet e të përfundojë i shkretë. Burrat që i dhanë besën All-llahut dhe të Dërguarit të Tij do të përpiken ta ndjekin atë, këta edhe më tej do të ngelin të besojnë All-llahun dhe të mohojnë idhujt dhe djallëzitë, do të besojnë deri në Ditën e Fundit.

All-llahu deshi që dëshmia për njëshmërinë e Tij të shoqërohet me dëshmi për Muhammedin me misionin e tij të lartë. Kjo gjë është gjë e qartë: Muhammedi s.a.v.s. është njeriu që thërret më së shumti emrin e All-llahut, e dëshmon Atë Një dhe i shlyen të gjitha gjurmët e idhujtarisë (shirkut) që kanë depërtuar në fenë e Tij.

Muhammedi s.a.v.s. na mësoi të kemi njohje të saktë dhe bindëse për All-llahun, na mësoi se si ta duam Atë fort dhe si ta ndjekim Atë duke përsëritur fjalët:

﴿فَلْ إِنْ صَلَاتِي وَسُكْنِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾

“Namazi im, kurbani im dhe vdekja ime janë thjesht për All-llahun, Zotin e botëve. Ai nuk ka shok (nuk adhuroj tjetër). Me këtë (thjeshtësi të adhurimit vetëm për Zotin) jam i urdhëruar dhe jam i pari i muslimanëve (i pari që pranoj dhe bindem)” (El-En`am, 162-163)

Po çfarë thonë të tjerët? Ata llomotisin fjalë që nuk i njohin! Por vendtakimi i të gjithëve do të jetë arena e prezantimit të veprave:

﴿إِنَّكُمْ مَيْتُونَ . لَمْ يَكُمْ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَحْصِمُونَ﴾

“Ti do të jesh i vdekur, edhe ata do të janë të vdekur. E pastaj, në Ditën e Kijametit pranë Zotit tuaj do të grindeni ndërmjet jush.” (Ez-Zumer, 30-31)

Përfundim

Besoj se ka shumë dijetarë të mëdhenj të cilët kanë përvojë më të thellë që mund të flasin më mirë se unë mbi "Artin e dhikrit dhe lutjet e Pejgamberit të fundit".

Dashuria që kam në zemër për Muhammedin s.a.v.s. është ajo që më nxiti të shkruaja në këtë rrafsh.

Edhe pse mbarova shkrimin e këtij libri, më kap-luan ndjenjat e mangësisë, thashë me vete: pak kam bërë, mund i vogël, por me siguri se dikush tjetër do ta plotësojë atë që unë e fillova.

Shkrimi në këtë rrafsh si dhe në rrafshet e tjera, që kanë të bëjnë me cilësitë dhe veçoritë e Pejgamberit të fundit, është një arenë e cila i pret edhe më tej burrat e mëdhenj.

Kërkoj faljen e All-llahut, fillim e mbarim.

Libri mori fund, falënderimi i qoftë All-llahut, fi-llim e mbarim.

Muhammed El-Gazali

Copyright © Logos-A
2008

www.logos-a.com.mk

All-llahu i Madhēuar kārkon që kriesat e Tij t' i nēnshtrohen nē tērēsi, që marrēdhēniet e tyre me Tē tē jenē tē ngritura mbi parimin e dēgueshmērisë dhe respektit.

"Unē nuk i krijeva xhindet dhe njerēzit pēr tjetēr pos që tē mē adhurojnē. Unē nuk kērkoj prej tyre ndonjē furnizim e as dēshiroj tē mē ushqeijnē ata. All-llahu ēshtē furnizues i madh. Ai fuqiforti." (Edh-Dharijat, 56-58)

Kjo na bēn tē qartē se roli i kriesave nē botē do tē duhet tē jetē i pērkufizuar brendapērbrenda urdhbrace tē All-llahut dhe shfaqjes sē nēnshtrimit tē plotē ndaj Tij. All-llahu i Madhēuar caktoi ligj tē pērsosur pēr robērit e Tij, ndërsa këta i caktuan vetes sē tyre çrregullimin (anarkinē).

Po, ēshtë e saktë që All-llahu urdhēron dhe ndalon, jo pēr dobi e cila mē vonē i kthehet Atij apo pēr ndonjē dēm nga i cili Ai duhet mbrojtur, por pēr tē mirēn dhe dobinē e njerēzve.

Njerēzit nē kohēn moderne injoruan rolin e tyru tē duhur, nuk deshēn tē dinē gjē pēr këtë rol tē rēndēsishēm, harruan Zotin e tyre, i dhanē vetes tē drejtēn e plotē nē vendosjen e ligjeve dhe rregullave tē cilat do tē vlejnē vetēm pēr ta, por, a thua, çfarë pērfituan? Asgjë tjetēr pos krizave tē shumta që i karakterizon uria, etja, frika! Shumë politikanë e udhēheqës nē Lindje apo Perandim u pērpoqën ta pērdorin inteligencën e tyre me qëllim që bota tē jetē mjaite e qumësht, por që mē vonē tērē këtë tē mirë ta vënë nē prodhimin e armëve pēr shkatërrim masiv, që popuj tē tērē tē mbesin pa frys, tē rraskapitur e tē pafuqishëm. E tērē kjo dëshmoi sa fatkeq dhe i shëmtuar dol mosrespekti i ligjeve tē All-llahut, sa e padobishme dhe e pafat qenka inteligenca dhe civilizimi që shoqëruan këtë mosdëgueshmëri.

Muhammad el-Gazzali

ARTI I DHIKRIT DHE I LUTJEVE TË PEUGAMBERIT TË FUNDIT

LOGOS-A ■

